

C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\M\May Karel\May Karel - Cizinec přichází.pdb

PDB Name: May Karel-Cizinec prichazi
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXT
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 11.4.2007
Modification Date: 11.4.2007
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

Karel May
Cizinec přichází

1. TAJEMSTVÍ HELFENSTEINU

V šaškem Krušnohoří, mezi vrcholky hor a rozlehlými údolíčky, mezi lesy a bažinami, stál blízko vesničky téhož jména zámek Helfenstein, staré panské sídlo. Až kam sahají záznamy ve farních knihách a místních kronikách, sídlili tu Helfensteinové, spjatí s půdou, kterou kdysi dávno nějaký předek z tohoto rodu přijal jako léno a později převzal do vlastnictví. V době, kdy naše vyprávění začíná, v šedesátých letech devatenáctého století, bydlel v tomto zámku předčasně zestárlý pan Bernhard z Helfensteinu a jeho dvě děti, osmnáctiletá Ulrika a malý tříletý Robert, nejmladší potomek a budoucí uchovatel rodu Helfensteinu. Domácnost doplňovala ještě Nora z Helfensteinu, mladičká nemajetná příbuzná z kdoví kterého kolena. Našla tu obživu jako Ulričina společnice a Robertova vychovatelka, když paní zámku krátce po porodu zemřela. Domácí povinnosti vykonávala Nora s pilí a oddaností.

Ztráta milované ženy způsobila, že Bernhard z Helfensteinu se stal tichým a plachým a vyhýbal se lidem. Hosty v zámku rád neviděl, a to co se dělo mimo zámek, ho přestalo dočista zajímat. Proto to také na Helfensteinu a v okolí nevypadalo tak, jak by mělo.

Sotva hodinku od Helfensteinu se táhla lesy a kopci hranice. Ve vesnici žila většina lidí v nouzi a bídě. Proto výdělek, ne právě v souladu se zákonem, dokázal přehlušit jejich výčitky svědomí. Bylo veřejným tajemstvím, že se mnoho vesničanů zabývalo pašováním. Nikdo nic přesného vlastně nevěděl, úsilí příslušných úřadů polapit pachatele nebo vypátrat celou tlupu nemělo úspěch.

Posléze kohosi v zemském hlavním městě napadlo pověřit bojem s pašeráky někoho, kdo znal místní poměry. Našli takového muže, jmenoval se Gerhard Burg, byl to syn helfensteinského lesníka a teprve nedávno se v hlavním městě ucházel o službu u státní tajné policie. Za své vzdělání vděčil Bernhardovi z Helfensteinu, který snaživého chlapce velkoryse podporoval.

Zdali to s tím mladým Burgem byl chytrý nápad, nikdo nevěděl. Lidé ve vesnici o tom smýšleli různě. Jedni říkali, že Gerhard Burg je jenom nafoukaný kluk, také on prý vaří jenom z vody a v životě žádného pašeráka nechytne. To byli ovšem ti, kdo věřili, že doma není nikdo prorokem, anebo to byli utajení pašeráci, kteří samozřejmě nenáviděli každého policejního úředníka. Nechyběly však naopak hlasy, které na Gerharda Burga nedaly dopustit a vkládaly do něho značné naděje.

Kdo z těch dvou měl pravdu, zda ti první, nebo ti druhí, to se ukázalo záhy a všechny to překvapilo.

Už po několik dnů se v okolí Helfensteinu tajně shromažďovali celníci a policejní úředníci, až jedné noci zaslechli vesničané neobvyklý hluk, vylézali z postelí, tiskli hlavy na skla oken, házeli na sebe narychlo šaty a vybíhali na silnici. „Slyšeli jste ty výstřely? To jsou pohraničníci! Jdou na pašeráky!“

„Ti si to nedají líbit, z toho kouká bítka!“

„Tak Gerhard přece zachytil stopu!“

„Ale kdoví, jak to dopadne,“ zapochoyboval kdosi.

Zakrátko noční hluk ustal a bylo ticho. Vesničané zase zalezli do peřin, jen pár zvědavců nemohlo usnout, chtěli být prvními, kdo se dozví další informace.

A přišli si věru na své! K ránu se dozvěděli, že prý pohraničníci v čele s Burgem narazili na pašeráky a že jim pobrali všechno zboží. Nikoho však nechtyli, pašeráci kladli odpor a nakonec zmizeli za hranicemi. „Snad teď už těch nebezpečných rejdů nechají...“ vyslovil kdosi naději.

Událost by jistě poskytla dobrým vesničanům v Helfensteinu na dlouhé týdny látku k hovoru, ale přišly další novinky, a ty byly ještě významnější.

Na zámek Helfenstein se sjeli hosté, což bylo po smrti zámecké paní něco neobvyklého.

Jedním z nich byl František z Helfensteinu, Bernhardův synovec. František byl hlavou jediné postranní linie starého rodu, měl statnou postavu a dosud se neoženil. V rozporu s rodinnými zvyklostmi se nestal důstojníkem v královském vojsku, ani se nepřimkl k otcovské hroudě, nýbrž zvolil život v hlavním městě, kde založil vlastní banku. Jeho podnik vzkvétal a nabýval na velikosti. František přijel na zámek proto, aby se po dlouhé době setkal se svými příbuznými a zotavil se v klidu hornatě přírody ze starostí všedního dne.

Mezi hosty byl i rytmistr z Tiefenbachu a vesničané si při jeho návštěvách měli o čem vyprávět. Věděli, že se těšil přízní

zámeckého pána z Helfensteinu, a zajímalo je, zda se Tiefenbach doopravdy snaží dobýt srdce a ruku krásné Ulriky, a zda má vůbec nějaké vyhlídky.

„Pan rytmistr je fešák,“ tvrdila žena helfensteinského lazebníka, když si čtvrt hodinku poklábosila v krámě. „Takovou holku bych tedy ráda viděla, která by mu dala košem.“

„A jak je laskavý,“ s úsměvem se otočila k matce nejstarší dceruška, která den před tím potkala rytmistra ve vsi, pozdravila ho a on jí přátelsky poděkoval.

Majitelka krámu jen pokrčila rameny. „To je všechno hezké,“ podotkla, „ale proti gustu žádný dišputát. Já vím, co vím. Slečna ze zámku si rytmistra nevezme, ta drží s někým docela jiným - ale to jen mezi námi, paní sousedko!“

„Jojo,“ vzdychla lazebníková žena „je to někdy kříž s těmi mladými. Co tady naznačujete, není přece žádné tajemství. Já osobně ale milostpána nechápu, rozmazluje Gerharda Burga, jako by to byl blízký příbuzný.“

„Pravdu máte,“ dodala jedovatě dcera, „pak není divu, že si ten kluk dokonce troufne šilhat po slečně Ulrice, místo aby se poohlédl po nějaké počestné ženě mezi sobě rovnými.“

„No,“ pokývala hlavou hokyně, „proč se rozčilovat? To beztak neskončí dobře. Pýcha předchází pád. Na Gerhardu Burgovi se milostpán ještě dočká velkého zklamání.“

Pak přišla ona událost s pašeráky. Nazítří po srážce v Jedlové rokli, kde se utkala policie s pašeráky, vyslovila Ulrika z Helfensteinu přání shlédnout noční bojiště. Protože její otec spal toho dne déle než bylo jeho zvykem a nepřišel k snídani, nabídl jí Tiefenbach doprovod. Na samém počátku rokle Ulrika zřejmě chybně našlápla a pocítila bolest v chodidle. Posadila se do mechu pod stromem a Tiefenbach popošel dále. „Já se pro vás pak zastavím,“ ujistil Ulriku, „nebo zavolám.“ Ale nezastavil se pro ni, ani na ni nezavolal. Mnohem později totiž zaslechla Ulrika dva výstřely, zneklidněla a spěchala za rytmistrem. Našla ho ležet v tratolišti krve, nad ním stál skloněný Gerhard Burg s loveckou puškou v ruce.

Co se pak udalo, o tom nemohla Ulrika ani později podat svědectví, protože na místě omdlela. Výstřely uslyšel také strážmistr a jeho kamarád, kteří tu hlídkovali. Našli Tiefenbacha i Burga, který se ku podivu nesnažil utéct a zabýval se jen křivením slečny Ulriky. Puška mu ležela u nohou.

Strážmistr, který nebyl žádný nováček, rychle zhodnotil situaci. V duchu kroutil hlavou nad tím, že by Burg, jemuž kynula velká budoucnost u policie, mohl vraždit, byl však zvyklý na všelijaká překvapení a povinnost mu byla nade vše. To také řekl Burgovi.

„Vy snad podezíráte mne?“ vykřikl Burg. „To je přece šílenství!“ „Rána přímo do srdce,“ prohlásil druhý policista a vstal od Tiefenbachovy mrtvoly. „Tady už je každá pomoc marná.“

Gerhard Burg tomu nevěnoval pozornost a dále mluvil na strážmistra, rozčileně rozhazuje rukama:

„Bůh je mi svědkem! Rány přišly z boku, zatímco jsem si s Tiefenbachem povídal.“

„A co vaše puška?“

„Skočil jsem honem ke stromu, kde jsem před chvílí pušku opřel.“

„A...?“

„Taky mi to nejde do hlavy. Z pušky bylo vystřeleno a ležela na zemi.“

Oba celníci jen pokrčili rameny.

„Jste přece sám policejní úředník! Vy přece dobře víte, co je věrohodné, a co ne. Od výstřelů přece uplynulo jen pár okamžiků, pachatel prostě nemohl jen tak zmizet. Byl byste ho musel vidět nebo aspoň slyšet.“

Gerhard Burg si povzdychl.

„Ale vždyť vám to povídám, že jsem neviděl vůbec nikoho. Ten, co střílel, musel zmizet v okamžiku. Neměl jsem ovšem čas na nějaké hledání, rytmistr tu ležel v krvi a... třeba ho šlo ještě zachránit!“

„Nu dobrá,“ pokýval strážmistr hlavou, „tak vy jste tedy zvedl pušku, z hlavně se ještě kouřilo. Vrátil jste se - a tady jste našel milostslečinku, jak se sklání nad mrtvým.“

„Jo, přesně tak to bylo.“

„A nato ona omdlela, vidíte!?... Sám si k tomu dodejte Burgu, to už přece stačí!“

„To vám stačí k tomu, abyste mne zatklí?“ vyjel Burg.

„Vycházíme z faktů,“ zněla odpověď a strážmistr smířlivě řekl: „Přece nám nebudete ztěžovat naši nepříjemnou práci.“

Nato prohledal četník Burgovi kapsy a ten už nic nenamítal. Jen když z jedné z kapes vytáhl strážmistr nějaký klíč, škubal sebou a tvrdil, že klíč nezná a že nemá tušení, jak se mu do kapsy dostal.

Strážmistr klíč uschoval a Burga odvedli na zámek, aby zpravili zámeckého pána o tom, co se stalo.

Na zaklepání však četník odpověď nedostal. Dveře byly zamčeny, klíč nikde. Sluha oznámil policistům, že starý pán ještě nevstal. To bylo divné, dosud se to nikdy nestalo.

Klíč nebyl k nalezení. Až si strážmistr náhle vzpomněl na klíč, který před chvílí zabavil Burgovi, vytáhl ho a - byl to on!

Starý vrátný, který zbytečně přiběhl s celým svazkem náhradních klíčů, zděšeně vykřikl. Uprostřed pokoje ležela zakrvavená mrtvola Bernharda z Helfensteinu.

Strážmistr zadržel služebnictvo a zase pokoj uzamkl, než přijde soudní komise, kterou hned přivolal. Ta konstatovala, že zámecký pán byl zavražděn bodnutím do srdce. Na podlaze, zakrytý splývavým ubrusem, ležel lovecký nůž s iniciálami G. B., na jehož střence byly ještě stopy hrůzného zločinu.

Nůž patřil Burgovi, byl to dárek k narozeninám od pána z Helfensteinu.

Soudní lékař stanovil dobu smrti zhruba na půlnoc. Ale právě pár minut před dvanáctou byl přece Burg u pana z Helfensteinu! Jeden ze sluhů ho zahlédl při odchodu a dosvědčil, že na jeho oděvu byly zřetelné stopy krve.

Burg to nepopíral. Byl opravdu kolem půlnoci u pana z Helfensteinu, aby ho varoval před pašeráky. Při srážce v Jedlové rokli prý zaslechl, jak kterýsi z pašeráků vykřikl: „Smrt Helfensteinovi! Pro toho si schovám kulku, ten je vším vinen!“ Burg se tedy ihned vypravil na zámek, aby starého pána varoval. Skvrny od krve pocházely prý také z oné

bitky v rokli. Ale hlavně - Burg tvrdil, že když odcházel, těšil se pan z Helfensteinu plnému zdraví. Burgovy vývody doprovázelo nedůvěřivé krčení ramen. I kdyby to všechno byla pravda, jak se tedy dostal klíč od pokoje do Burgovy kapsy? A jak se dostal jeho nůž do pokoje oběti? Burg namítl, že pašeráci byli nepřáteli nejen starého pána, ale i jeho, Burga, a že se tedy nějak tajemně dostali k noži a že mu pak ještě - stejně záhadně - zastrčili klíč do kapsy, aby na něho svedli ten čin. Ale takové vysvětlení sotva mohl někdo přijmout. Nežli se pustit za „neznámým tajemným pachatelem“, dali vyšetřovatelé přednost tomu, určit pachatele podle obyčejného lidského rozumu. A tak není divu, že nakonec padla slova: „Gerharde Burgu, jste zatčen pro podezření z dvojnásobné vraždy.“ - Jedno však bylo přece jen jasné, motiv těch činů. Vždyť rytmistr Tiefenbach byl pro Burga vlastně cizím člověkem, a k zámekskému pánovi, který se k němu vždy choval s otcovskou laskavostí, musel Burg cítit vděk. Ale však ono se už něco najde, co i motiv objasní!

Předběžné vyšetřování přineslo překvapující výsledky. Našel se i onen kýžený motiv činu. Msta!

Burg a Ulrika z Helfensteinu, kteří vedle sebe vyrůstali bezmála jako sourozenci, se už dva roky neviděli, ačkoli Burg byl již jistou dobu v tomto kraji zaměstnaný. V časném odpoledni onoho šeredného dne, plného děsivých událostí, se potkali na samém konci rozlehlého helfensteinského zámekského parku. Přivítali se velmi srdečně, radost ze setkání po tak dlouhé době a vzájemná náklonnost vykonaly své, nezasvěcený svědek by mohl z tohoto setkání usuzovat na všelicos.

Bezděčný svědek se našel, byl to rytmistr z Tiefenbachu. Vyrušil ty dva a pronesl slova, která syn lesního považoval nikoli neprávem za urážlivá. Ulrice se podařilo doutnající hádku uhasit. Tiefenbach Ulriku a Burga opustil a neopomenul starému pánovi v zámku podat zprávu, čeho byl svědkem. Když se Ulrika s Burgem posléze do zámku vrátili, nepřijal starý pán svého oblíbence zrovna milostivě. Vyčetl mu nevděk, a když Burg opouštěl zámek, nevládl mezi oběma právě příjemná atmosféra.

Vyšetřovatel se na tuto stránku věci zaměřil a Burgův čin - byl samozřejmě přesvědčený, že Burg je pachatelem - kvalifikoval jako výsledek pomstychtivosti. Nejprve zabil starého Helfensteina, ve spěchu zapomněl v pokoji vlastní nůž, v následném zmatku pak vstrčil klíč do vlastní kapsy. A nad ránem se mu naskytla vítaná příležitost k druhé pomstě.

Naopak Burg se dušoval, že k něčemu podobnému nebyly žádné podstatné důvody. Když se onoho rána náhodně sešel s Tiefenbachem v rokli, všechno si vysvětlili, Tiefenbach se dokonce za unáhlenou reakci z minulého dne omluvil a nabídl se, že starému pánovi všechno sám vysvětlí. V té chvíli padly oba výstřely, snad spoušť stiskl nějaký pašerák, kterému se naskytla příležitost, a pak, třeba byla kulka určená jemu, Burgovi, a Tiefenbacha trefila jen omylem, však na Burga měli pašeráci dávno spadeno.

To, co tvrdil Burg, bylo natolik nevěrohodné, že se nad tím vyšetřovatelé jen shovívavě usmívali. Kde by se tam vzal po noční přestřelce nějaký pašerák, ti všichni byli přece rádi, že se jim podařilo utéct. Vyšetřovatelé také pokyvovali s porozuměním hlavou nad tím, že všichni, kdo mohli Burgovu výpověď potvrdit, byli už na pravdě boží. Důkazy Burgovy nevinu prostě chyběly.

Obhájce se marně pokoušel porotě vyličit Burgův bezúhonný život, marně se dovolával toho, že doličné předměty - nůž, klíč a puška - svědčí pro vinu jeho mandanta jen zdánlivě, protože zároveň jsou vlastně důkazem Burgovy nevinu. Vždyť pečlivý úředník policie by jistě důkazné předměty včas odstranil a nenosil by je přece u sebe. Jako by hrách na stěnu házel. Rozsudek byl jasný: Burg je vinen, odsuzuje se k trestu smrti.

Přece jen však bylo královi doporučeno, aby uplatnil své právo udělit milost.

Vesničané sledovali proces s velkým zájmem, sotva však byl někdo ochotný dát za Burgovu nevinu ruku do ohně.

„Tak dopadá vždycky ten, kdo se chce nad druhé vyvyšovat!“ říkali. Malé dušičky se nemohly smířit s tím, že Burg byl původně jedním z nich, ale pak vybočil z řady.

Existoval vůbec někdo, kdo Burgovi po tom všem věřil? Byli to snad jen jeho rodiče a Ulrika z Helfensteinu, která se změnila zvláštním způsobem. I ona zprvu považovala svého kamaráda z dětství za Tiefenbachova vraha a nechtěla o něm ani slyšet a po smrti otce nebyla vůbec schopná rozumně uvažovat. Až po pohřbu se v ní všechno vzpříčilo a odmítala uvěřit tomu, k čemu došla porota. Gerhard, její kamarád z dětství, že by byl sprostým vrahem? Ne, a tisíckrát ne!

Opatřila Burgovi znamenitého obhájce a zjedнала na vlastní náklady detektiva z města, ale všechno marně.

Když byl nad Gerhardem Burgem vynesena osudná ortel, pobývala Ulrika v zemském hlavním městě. Byl to ošklivý den. Jako by toho všeho nebylo už dost, shořel v noci nato i zámek Helfenstein, zachránit šlo jen zlomek cenností. Ušetřena zůstala díky plnému nasazení služebnictva a vesničanů hospodářská stavení, panské křídlo lehlo popelem. Nezachránil se ani Ulričin bratříček, malý Robert, z rozvalin vytáhli jen jeho ohořelou mrtvolku.

Kdo založil požár? - A že šlo o paličský čin, o tom byla policie od samého počátku přesvědčená. Gerhard Burg tentokrát v podezření nebyl, seděl přece ve vyšetřovací vazbě. Kdo tedy přicházel v úvahu? Že by přece jen pašeráci, které Burg neustále z obou vražd obviňoval? Vyšetřování k ničemu nevedlo, podezřelí měli alibi.

Ale přece jen měl tento případ pro Burga příznivé následky. Objevily se hlasy, které požadovaly revizi procesu.

Vypadalo logicky, že požár byl jen dalším článkem v řetězci zločinů, a požár přece Burg založit nemohl, tak kdoví, jak to bylo s těmi vraždami. Vždyť pokud by král milost neudělil, mohlo tady dojít k další vraždě, k vraždě justiční.

Jednoho dne však došlo k nové senzační události, Gerhard Burg uprchl, utekl při převozu z vyšetřovací vazby do zemské věznice. Když vlak dojel na místo určení, našli v něm velitele transportu spoutaného a s roubíkem v ústech. Prý požádal jednoho z cestujících, aby s ním a s trestancem jel v jednom kupé, že to tak bude jistější. Cestující údajně obchodoval s dobyt- kem a dokonce o sobě vyprávěl, že byl kdysi četníkem, takže se zdálo, že jako doprovod bude velmi vhodný. Zřejmě se však domluvil s Burgem, protože uprostřed cesty policejního úředníka napadl a Burga osvobodil. Pátrání po Burgovi i po obchodníku s dobytkem zůstalo bezvýsledné, Burg zřejmě uprchl za hranice.

Ve vesnici Helfensteinu bylo teď všem všechno jasné. „Uprchl!“ říkali, „a vysvobodili ho! Kdo to mohl udělat jiný, než jeho kumpáni! Jeho přátelé - pašeráci, byli u toho, když zabili Tiefenbacha, i když starý Helfenstein tak bídně zahynul. To oni zapálili zámek. Všechno zapadá dohromady. Když se Burg pomstil Tiefenbachovi i starému pánovi, založili jeho kamarádi oheň právě ve chvíli, kdy byl vynesena rozsudek. A teď ho dokonce zachránili před spravedlností. Všechno je jasné jako jedna a jedna. To je pěkný ptáček, ten Gerhard Burg! Lito je člověku jen jeho poctivých rodičů.“

Tak a podobně se povídalo v Helfensteinu, nikdo už nepozvedl hlas na jeho obranu.

O Burgově útěku se Ulrika dozvěděla až mnohem později. Byla nemocná, to, co prožila, u ní vyvolalo nervovou horečku a bojovala o život. Když se po měsících zotavila, nebyla to už veselá, smavá dívenka, nýbrž tichá a vážná slečna. Odstěhovala se do sídelního města, kde žila sama a v ústraní.

O domov přišla i její společnice Nora z Helfensteinu, i ona se přestěhovala do hlavního města, kde si začala budovat nové vztahy. Již po krátké době si vesničané šuškali, že prý se Nora provdala za svého bratrance Františka Helfensteinu, kterého poznala před časem na zámku.

„Romantický rozmar bohatého mladého pána,“ komentovali lidé tuto událost.

Ale všechno zavál čas, na všechno se pozapomínalo, vesničané přešli záhy k starostem všedního dne, obec se uklidnila, a na Ulriku, Burga či Noru si už nikdo ani nevzpomněl.

2. VE VODNÍ ULIČCE

Roky plynuly.

Byl konec listopadu, sníh pokryl krajinu, vyjasnilo se a zvečera pořádně přituhlo.

V hlavním zemském městě začaly vánoční trhy. Krámy zářily mnoha světly, na ulicích a náměstích stály boudy a stánky, k dostání bylo všechno, čeho je třeba na Vánoce. Lidé to v klidu prošlapávali zachumelené cesty, prohlíželi si vystavené zboží a vybírali si pamlsky, pečivo, vánoční ozdoby i věci denní potřeby.

Na rušných třídách si však mohl něco zakoupit jen ten, na koho se v životě usmívalo štěstí. Do odlehlých a tmavých koutů a křivolakých uliček se naopak uchýlili ti, kdo nabízeli zboží pro zájemce, kteří měli hluboko do kapsy.

V takovém místě vysedávala hokynářka před blikotavě osvětleným stánkem, vedle v sousedství prodávala jedenáctiletá holčička výzdobu pro chudé světničky, ručně vyřezávané, vodovými barvičkami pomalované dřevěné hračky. Sama se choulila do tenkých šátečků a halila zkřehlé tělo do roztrhaného šátku.

Až na samém konci uličky, kde začínala hlavní obchodní tepna, jezdily drožky a sánky a světla krámků lákavě vábila panstvo k nákupu. Ale sem, do tohoto smutného koutu, přicházeli jen lidé, kteří snad v životě v sáních neseděli a sotva kdy navštívili nějaký blyštivý krám. Tím úpornější byl v takové zastrčené uličce boj o každého zákazníka.

„Jablíčka, krásná vánoční jablíčka, dámy a pánové!“ vyvolávala hokyně. „Sladounká a šťavnatá jako cukr, jako med!“

„Proutěné ozdobičky na stromeček!“ volala holčička tenounkým hláskem a chválila mamě své zboží. „Panenky a panáčky! Podívejte se, jak hýbají ručkama, když taháme za nitku! Jsou jako živí...!“

Ale ani feník neutřžila, začínala plakat.

Nový přichodí byl velmi pěkně oblečený, nejspíš se zmýlil v cestě a do chudičké uličky zabloudil jen omylem.

„Jablíčka, vánoční jablíčka!“

„Tahací paňáci! Tajtrlíci! Loutky!“

Pán se zastavil, naslouchal chvíli žalostnému hlásku, soucitně se přiblížil a prohlížel si zboží.

„Jakpak se jmenuješ, dítě?“ zeptal se.

„Anička.“

Znělo to plaše a hodně udiveně. Nebyla zvyklá na to, aby se s ní někde dal do řeči.

„Ty nemáš rodiče?“

„Jenom tátu.“ „A copak dělá tvůj tatínek?“

Dívence vyhrkly do očí nové slzy.

„Byl u dráhy, ale při železničním neštěstí přišel o nohu a o ruku, nemůže pracovat, a... a...“

„A tak teď doma vyřezává tyhle tajtrlíky?“

„Tak to je, pane.“

„A sourozence nemáš?“

„Velkého nevlastního bratra. Je nemocný, vydělávat nemůže. Prosím vás... kupte si něco! Máme hlad, nemáme co jíst...“

„Víš, maličká, já z těch tvých věcí nic nepotřebuji, ale neplač! Protože jsi taková hodná holčička, něco ti přece dám!“

Podal jí minci. Prohlížela si ji s nedůvěrou. Nezdálo se jí pravděpodobné aby jí někdo z ničeho nic daroval tolik peněz.

„Kdepak bydlíš, holčičko?“ vyptával se pán dále.

„Ve Vodní uličce, v čísle deset.“

„Ale to je docela blízko,“ pokýval pán hlavou a náhle se rozhodl. „Dobrá sbal si své věci a odveď mě k tatínkovi. Třeba vám budu moci něčím prospět.“

Maličká se nedala dvakrát pobízet. Rychle si naskládala zboží do zástěrky a cupala vedle pána. Cestou se zastavil v obchodě a nakoupil chléb, máslo salám, sýr a ovoce.

Dům číslo deset nedělal příjemný dojem. Byl úzký, měl tři patra a jakýs byt v podkroví. Domovní chodbou, kde plápolal plynový plamínek, se dostali na dvorek a odtud temnou chodbou do postranní budovy. Jedny z dveří Anička otevřela, přivítala je tma, kterou snad šlo krájet.

„Jsi to ty, Aničko?“ otázal se nějaký mužský hlas. „Prodala jsi aspoň něco?“ „Ano, jsem to já, tatínku, počkej, já hned rozsvítím.“

„Jo, rozsviť, mám veliký hlad.“

„Hlad!“ ozvalo se spíše zakňučení než hlas z rohu místnosti.

Vzplála sirka, knot lampy zablikal. Muž stál ještě před dveřmi. Koš s jídlem si postavil k nohám a rozhlížel se po pokoji, který víc než lidské obydlí připomínal studený, zatuchlý sklep. Trochu slámy a pár hadrů se válelo po podlaze v koutě, kde ležel jednonohý muž. V druhém koutě sedělo jakési stvoření, které mohl přichozí jen ztěží považovat za lidskou bytost. Byl to slabomyslný nevlastní bratr malé Aničky.

Mrzák si teprve teď povšiml cizího pána.

„Kdo to tam je? Koho jsi nám to přivedla, Aničko?“

„To je hodný pán, tatíčku. Daroval mi celý tolar a přinesl nám košík plný...“

„Nech toho, dítě,“ přerušil ji neznámý a zavřel za sebou dveře. „Nejdříve se postaráme o to, co je potřeba.“

V místnosti bylo chladno, ostatně se zdálo, že je to spíše stáj než pokoj. Nábytku bylo pomálu. V rohu místnosti stála malá, docela vychladlá kamínka, u stěny stůl a u jediného, malého okénka dvě rozlámané židle.

Muž se dlouho nerozhlížel a hned věděl, co má zařídit. Vyložil jídlo na stůl a pokynul všem, aby si brali. Udivené otázky odmítal:

„To až potom! Nejdříve si berte!“

Slabomyslný chlapec i holčička ho poslechli hned, mrzák si nejprve povzdechl: „Bože, tady je to dnes jako zamlada o Štědrém večeru!“

Ale pak i on sáhl hladově po jídle. Ani si nepovšimli, že ten cizí pán najednou zmizel. Netrvalo však dlouho, vrátil se a vedl s sebou uhlířského pomocníka, který vlekl těžký pytel s uhlím a kolo naštipaného dřeva.

„Tak,“ řekl neznámý, „teď si zatopíte, a pořádně! Zítřka vám přivezou další uhlí, objednal jsem ho a zaplatil.“

Tři u stolu hltali, až skoro nic nezbylo. Pak rozdělali oheň v kamnech.

„Jsme vám vděční, pane,“ řekl mrzák. „Tisícekrát díky! Smím se vás zeptat, kdo račte být, a jak k tomu my...“

„Jak se jmenuji, na tom nezáleží. Mluvme raději o vás. Jak dlouho žijete v takové bídě?“

„Vlastně teprve od železničního neštěstí před šesti lety. Před tím jsem ještě vydělával dost a dokud jsem byl strážníkem ve zdejší věznici, nemohl jsem si naříkat.“

„A proč jste takové místo opustil?“

„Opustil?“ stařec se pousmál, „však já bych tam byl moc rád zůstal, ale vyhodili mě. Měl jsem smůlu. Tehdy mi uprchl dvojnásobný vrah, já jsem ho zrovna vezl do trestnice, a tak mne tedy vyhnali. To už bude dvacet let...“

„Dvojnásobný vrah? Před dvaceti lety?“

„Baže. Byl to syn lesníkův, jmenoval se Gerhard Burg. Zavraždil tehdy pana z Helfensteinu a rytmistra z Tiefenbachu.“

„Ach,“ uklouzlo cizímu pánovi, „a ten vám utekl?“

„Měl společníka, kumpána nějakého, ten mu pomohl. A já na to šeredně doplatil.“

„Ale dostal jste se přece tehdy k dráze...“

„To ano, ale tam se na nás přivalilo ještě větší neštěstí. Od té doby jsem mrzák. Zajistili mi sice zdarma léčení, a dali mi také nějaké nevelké odškodnění, ale to bylo všechno. Od té doby bydlíme tady v té díře.“

„To je zlé,“ přikývl cizí pán, „ale i to se změní, já už se o to postarám.“

„Vy?“ zazněla starcova otázka. „Pane, nemějte mi to za zlé, ale jak vy byste k tomu přišel, abyste se zajímal o osud nás, chudáků, ostatně, ani nevím, kdo jste...“

„Vy nevěříte, že by lidé mohli jeden druhému pomáhat?“

„Ale to snad ano, pane. Ovšem, zřídka. Teď mne napadá, v našem městě prý se občas objevuje neznámý muž, který se dojemně stará o chudáky. Nikdo neví, kdo to je, proč to dělá, nikdo ho nezná, nečeká na žádný vděk. Nejste snad vy sám ten neznámý...?“

Host ho přerušil.

„Myslete si, že jsem posel toho neznámého dobrodince chudých.“

„To sotva,“ řekl chudšas pochybovačně, „jeho posel, pane! To kdyby byla pravda, pak by nám snad doopravdy mohl zachovat přízeň i nadále.“

Mrzák se přiblížil a položil muži ruku na rameno.

„Copak je to možné? Copak on nás zná?“

„Vím o vás, že jste se dostali bez vlastní viny do bíd, a postará se o vás. Tady...“ vytáhl z kapsy pár mincí a položil je na stůl. „Zatím si vezměte tohle, na jistou dobu vám to postačí. Pak o mně zase uslyšíte.“

Stařec cosi zasípal a vrhl se muži po ruce: „Pane, ať jste už kdokoli, jste jako anděl, kterého nám seslalo samo nebe. Ať vám pánbůh všechno oplatí, my to nedokážeme.“

„Dobrá,“ odstrčil ho neznámý. „Jen si vezměte ty peníze! A ujišťuji vás, že i já mám velkou radost, že mohu pomoci.“

Ach, je tolik bíd a trápení ve světě, je třeba pomáhat...“

„Už vám věřím, jste snad doopravdy posel a snad i přítel onoho šlechetného muže, o kterém hovoří celé město,“ řekl stařec. „Máte pravdu, musí to být krásný pocit pomáhat lidem. Tady ve Vodní uličce bychom o tom mohli vyprávět.“

Náš domácí pán, bohatý bankéř, je nevlídný, nepřístupný, nemá soucit s ubožáky. Ustavil tu správce domu, ani ten nezná slitování. Běda tomu, kdo se opozdí s činží. V domě žije rodina Bertramových, mají okna na druhou stranu, do ulice, starý býval vojenským krejčím, taky hrál znamenitě na lesní roh, vydělával hodně peněz, měli se moc dobře. Pák onemocněl, nemohl pracovat a ztratil zákazníky. Žena mu umřela už dávno. Bydlí s ním jeho dcera Marie a dvě malé děti, nevlastní syn, nalezenec. Vzal si ho k sobě ještě v době, kdy se mu dobře vedlo. Všichni třou bídu. Dívka ve dne v noci šije a vyšívá, Richard vyřizuje lidem všelijaké písemnosti, rád by byl spisovatelem, je pilný, ale to všechno nevede k ničemu...“

„Hm,“ odpověděl muž, který zřejmě považoval za nutné se ještě chvíli zdržet, „být spisovatelem, z toho se nedá žít. Jen

zřídka kdy se někdo dočká slávy a uznání. Měl by dělat spíš něco pořádného...”

„Když s ním není řeč,“ opáčil mrzák, „tvrdí, že nic jiného neumí. Že prý ho něco uvnitř nutí vzít pero do ruky, já bych mu i věřil. Je to takový zvláštní člověk, ten Richard Bertram.“

„A nikdo neví, kdo jsou jeho rodiče?“ zeptal se muž.

„Nikdo. Ale já asi pána nudím marnými historkami...”

„Kdepak, poslouchám vás pozorně. Třeba by šlo pomoci i těmto lidem. Ale teď už musím běžet. Mějte se dobře, nezapomenu na vás.“

Doprovázen slovy díky opustil návštěvník chudý byt. Zamyšleně si prohlížel dům i okna vedoucí do ulice, za kterými asi bydleli Bertramovi. Právě jakýsi mládenec scházel po schodech dolů a cizí pán si ho pozorně prohlédl. Byl to urostlý, štíhlý mládenec, ve tváři bledý.

„To bude ten básník,“ napadlo cizího pána a vydal se za ním. Zahlédl ještě, jak mladík zahnul za roh a vešel do jednoho z nejlepších knihkupectví ve městě.

Neznámý vstoupil také do krámu, že prý si chce prohlédnout poslední novinky, vysvětlil prodavači, a začal listovat v předložených knihách. Přitom mu neuteklo ani slovo z rozhovoru, který vedl majitel obchodu s mladíkem.

„Co byste si přál, pane Bertrame?“ zeptal se knihkupec odměřeně.

„Promiňte, prosím, že vás znovu obtěžuji... mám opravdu hlad... nechci žebrot. Jen bych vás rád poprosil o malý doplatek k honoráři...”

„Ale, ale... My jsme snad vyrovnáni... Váš svazek básní jsem přijal jen z ochoty, zatím na to jenom doplácím. Kdo si dnes koupí básničky? Nikdo. A kolik jsem vám dal za rukopis?“

„Šedesát marek.“

„No vidíte, to je ažaž! Za sbírku básní a od začátečníka ještě k tomu... neslýchaně vysoká suma. A pak, honorář je to nejmenší, co nakladatel do knih investuje. Papír, sazba, tisk, to jde pak do stovek! A co druhý svazek? Ještě ho nemáte hotový?“

„Napsal bych ho hrozně rád! Ale musím přece také pracovat, abych něco vydělal, abychom měli na chleba. Kdybyste mi tak mohl něco přidat k prvnímu svazku...”

„Mladý muži,“ zavrčel nakladatel, „talent se v nadbytku rozpouští. Jen v boji o život může rozkvést. To znám dobře. Kdybyste měl všeho dost, trpělo by tím vaše umění. Kdybych vám připlatil, bylo by to pro vás vlastně nevýhodné...”

„Snad, ale zachránilo by mne to!“

„Duch sílí jenom v bídě. Vážně, pane Bertrame! Bůh mne chraň, abych vašemu talentu lehkomyšlně škodil! Vyloučeno! A vidíte, co mám práce, přijďte, až budete mít hotový ten druhý svazek, rád si ho přečtu, a když se mi to bude líbit, pak vám snad dám i pětasedmdesát marek. Ale jenom kvůli vám, jenom kvůli vám. Lyrika dnes neletí. A teď mě omluvte, pane Bertrame.“

Odvrátil se od něho.

Richard stál mezi zákazníky a styděl se, že byli svědky ponižujícího rozhovoru. Zapotácel se. Cizinec přiskočil a zachytil ho.

„Neupadněte, mládenče, copak vám je?“

„Prosím, pane Bertrame, abyste neobtěžoval mé zákazníky!“ zasyčel zlostně knihkupec.

Ale cizí pán jen mávl rukou. „Čerstvý vzduch vám udělá dobře,“ řekl Richardovi, „dovedu vás před krám.“

Na ulici se Richard vzpamatoval a zamumlal slova díky.

„Co vlastně děláte?“ zeptal se ho neznámý pán.

„Jsem spisovatel.“

„A co jste chtěl v krámě?“

„Zálohu, nebo vlastně doplatek. Knihkupec vydal můj svazek básní, mám napsat ještě druhý...”

„Víte, hochu, spisovatelství, to není moc výnosná činnost. Jak se jmenujete a kde bydlíte?“

„Jsem Richard Bertram, bydlím tady, ve Vodní uličce číslo deset.“

„Pohovořím s knihkupcem, myslím, že ho můžu ovlivnit. Zaplatí vám, ale abyste nemusel čekat, tady máte malý závdavek, potvrzenku nechci. Tím je všechno vyřízeno a dále už čekejte, jak pořídím. Dám vám vědět.“

S těmi slovy vtiskl mladíkovi do dlaně dva zlatáky a vrátil se do krámu. Richardovi se znovu zatočila hlava, opřel se o domovní zeď, ale pak jako ve snách pospíchal pryč - do obchodu s potravinami.

Když po návratu domů vybalil nákup, plakal otec i Marie radostí. Vyhladovělá rodina se pustila do jídla, a teprve když všichni utišili nejhorší hlad, mohl Richard vyprávět.

„Nevím, kdo to byl. Snad jsem ani nepoděkoval, nedokázal jsem udělat cokoli rozumného, byl jsem jako omráčený. Měl jsem hlad, zlost, byl jsem zahanbený...”

Pak Richard odešel do druhé místnosti. Toužil po chvilce samoty, jen tak se mohl uklidnit. Sáhl po knize vázané v safiánu, na které stálo zlatými písmeny: „Obrazy z domova a tropů. Básně od Almansora.“ Po několika minutách se zabral do vlastních veršů a na ošklivou realitu kolem sebe zapomněl.

Mezitím Marie sestupovala o poschodí níž s částí nečekaně bohatého nákupu. Pomáhat dokáží nejlépe ti, kdo sami trpí. Zastavila se u dveří, na nichž stálo „Vilém Fels, mechanik“. Dveře se otevřely a Marie se ocitla v chudické světničce, na lavici u kamen seděla a pletla slepá žena. Po celé dny bývala sama, protože její syn Vilém se vracíval z práce až pozdě večer a pak ještě vždycky něco kutil na jakémsi mechanismu, který si u něho objednal bohatý Angličan.

Vilém byl pravou rukou svého mistra a hubenou mzdu si věru zasloužil. Jeho otec zanechal dluhy a Vilém, ve snaze uchovat jeho památku čistou, se pokoušel zbývajících závazky vyrovnat. Také dnes, když Marie vešla, seděl u stolu, přemýšlel a něco piloval.

Marie vyložila na stůl jídlo. Slepá žena se zprvu zdráhala, ale nakonec všechno vyústilo v radost a díky.

Když žena ulehla, odložil Vilém pilník, vstal a sedl si k Marii na lavici.
„Vypadáš hodně unaveně,“ řekl a pohladil jí ruku.
„Ty jsi dnes bleďší než jindy,“ zašeptala Marie.
„Měla by ses víc šetřit,“ namítl Vilém.
„Však ty také,“ nedala se Marie.
„Jojo,“ usmál se, „poradit si navzájem, to dokážeme dobře.“
„Jak to vypadá s tvým přístrojem? Kdy budeš hotový?“
„Ještě před Vánocemi. Jde to pomalu, ale jde to.“
„Tak si o svátcích budeš moct trochu odpočinout.“
„A těch peněz!“ řekl Vilém. „Dvě stě marek, nebo snad ještě víc!“
Spráskla ruce překvapením.
„Dvě stě marek! Tihle Angličané musí být strašně bohatí lidé. Co si počneš s tolika penězi?“
„Pošeptám ti to,“ usmál se chlapec. Přitáhl si její hlavu, políbil ji na rty a zašeptal: „Ožením se.“
Zčervenala, v očích se jí objevilo štěstí.
„Jen aby ti ten tvůj Angličan také zaplatil!“
„Jistě, uzavřeli jsme přece smlouvu.“
„Odkud je?“
„Z Leedsu, ale každých čtvrt roku sem jezdí.“
„Snad to není podvodník.“
Obličej Vilémovi zvažněl.
„To by bylo zlé, dvojnásobně zlé...“ vzdychl.
„Jak tomu mám rozumět?“
„Jen to nech být a nemluvme o tom.“
Řekl to příkře a rozhodně, ale - láska má bystré oči.
„Máš starosti, Viléme!“ řekla, „prosím, poděl se o ně se mnou.“
„To nemá smysl.“
„Ale ano, snad ti pomůžu.“
„Ale co tě napadá.“
„Tak se ti aspoň uleví, když se mi svěříš.“
„Nu dobrá! Podívej se na mne, Marie, připadá ti, že jsem poctivý chlap?“
„Samozřejmě,“ řekla prostě.
Zavrtěl hlavou.
„Vidíš, zdání klame,“ doznal se smutným úsměvem.
Objala ho a dala se do smíchu.
„Nesměj se a poslouchej, když to chceš všechno vědět. Sud’ teprve pak. Když si ten Angličan u mne objednal aparát, byl jsem přespříliš hrdý a nechtěl jsem od něho žádnou zálohu. Hloupost, ale co teď naděláš. Neměl jsem, peníze a každou chvíli jsem něco potřeboval. Nějaké součástky, náradí, materiál. Mistr se o přístroji nesměl dozvědět, proto jsem si od něho čas od času vyprosil tu kousek ocele, tu kousek mosazi, ale to nestačilo, a tak jsem si občas ze skladu vzal bez jeho vědomí to či ono.“
„To nebylo správné, Viléme, ale ty mu to přece řekneš a všechno mu zaplatíš, až dostaneš ty peníze.“
„Samozřejmě. Ale co kdyby si Angličan mašinu neodebral? Hrůza pomyslet. Při lednové inventuře by se všechno provalilo, mistr by mě označil za zloděje, protože kromě něho a mne nikdo do skladu nemá přístup.“
„Máš opravdu velké starosti, Viléme, ale všechno dobře dopadne. Angličan ti zaplatí, proč by si to jinak objednával? S mistrem se vyrovnáš a všechno mu řekneš.“
„Máš pravdu, samozřejmě. Nezlob se, že tě s takovými věcmi obtěžuji, ale máš dost svých starostí a trápení.“
„To máš pravdu zase ty. Tatínkovi je den ode dne hůř a já mám pocit, že nás může každým dnem opustit. A nijak mu nemůžeme prospět.“
Zvedli se.
„Kdy jsi byla naposledy venku, Marie?“
„Dnes dopoledne, jen tak na pět minut.“
„A viděla jsi znovu toho vznešeného pána?“
„Ne, ne, dnes ne, ale převčírem na trhu. A zase mě sledoval.“
„Až kam?“
„Až k našemu domu.“
„Neoslovil tě?“
„Ty máš nápady. To by si mohl zkusit, už bych mu řekla, co si o něm myslím.“
V očích mladého muže se zablýsklo uspokojení.
„Jsi statečná holka!“ řekl. „Tak je to dobře. Radím ti, buď opatrná. Však víš, co se vypráví o drzém zloduchovi, který se nezastaví před žádnou hanebností. Však se ho bojí i pořádní chlapi!“
Marie se vylekala.
„Snad si nemyslíš, že ten, co mne pronásleduje..., že by to mohl být tajemný muž, kterému všichni říkají hejtman?“
„Proč by ne, Marie? Nikdo ho přece nezná. Je to určitě hlava nějaké zločinecké bandy, úřady s ním nic nezmůžou, všude je cítit jeho ruku. Odváží se všeho, všechno docílí, všechno prosadí. Do jeho plánů není vidět. Je třeba opatrnost na nejvyšší míru!“

„Ach, Viléme, teď se bojím!“

„Ne, Marie, jenom tě varuju. Uvažuji o tom, proč by měl ten zločinec políчено právě na tebe. Neboj se, měj otevřené oči.“

Rozloučili se. Ještě polibek a pak už dívka vyběhla do schodů, aby zase usedla k vyšívání.

3. ČLOVĚK V MASCE

Po rynku krácel velmi dobře oblečený, snad šedesátiletý muž s prošedivělým plnovousem. Trochu za sebou vlekl levou nohu a těžce se opíral o hůl se stříbrnou rukojetí. Zabočil do horní části Vodní uličky. Číslo čtyři viselo nad vchodem do jednopatrového, ubohého domečku, na jehož portálu si mohl každý přecíst, že tam obchoduje veteší Salomon Rosenbaum a že tam lze i leccos zastavit.

Dveře byly zamčené. Příchozí zaklepal a teprve po delším čekání se objevil ve špehýrce ženský obličej s křivým, ostrým nosem.

„Co chcete?“

„Něco si chci koupit!“

Hlas ženy dostal přátelský nádech. „Ale to jen račte dále a počkejte, prosím, chvilenu. Manžel tam někoho má.“

Pustila hosta dále, zamkla za ním dveře a odvedla ho do světnice, kde se válela spousta harampádí. Zatímco se pán usadil na židli, otevřela žena dveře do vedlejší místnosti.

„Sálo, přišel nějaký vzácný pán, kterej chce s tebou udělat kšeft. Jen ať ta ženská už jde, beztak z ní nic nekouká.“

Hned nato opustila světnici. Stará, kalná olejová lampa trochu projasnila místnost, avšak hostova tvář zůstala ve stínu, tím spíš, že si posunul židli ještě víc do šera.

Dveře ze sousední místnosti se opět otevřely, objevila se mladá žena tiše vzlykající. Ve dveřích stanul vychrtlý, dopředu nachýlený majitel firmy, pan Salomon Rosenbaum.

„Tak jen jim to vyřídte!“ nakvašeně vyprovázel ženu. „Zálohu můžu dát jenom na to, co dostanu sem, do svého kšeftu. Co zůstane u vás v kvartýru, mne nezajímá. Do toho mi nic není, že ten stůl a postele doma potřebujete!“

Host pokýval hlavou, jako by s Rosenbaumem souhlasil.

„Jen račte, prosím, pane,“ Rosenbaum udělal gesto, jako by návštěvníka zval dál. Ten však zůstal sedět.

„V pořádku,“ řekl posléze, „to můžeme vyřídít tady, ale zavřete dveře, pane Rosenbaume.“

Jeho slova vylučovala odpor.

„Vaší paní jsem sice řekl, že si jdu něco koupit,“ pokračoval příchozí, „ale především se od vás potřebuju něco dozvědět. A chci slyšet pravdu!“

Rosenbaum se posadil na nějakou starou bednu. Přitom si projel rukou po šedivých, kudrnatých vlasech.

„A ták, pán bude od tajný policie, pán bude detektiv...?“ zeptal se s dobře hraným klidem.

„Kdo jsem, se dozvíte včas, až mi zodpovíte moji otázku.“

„Jak vám můžu odpovídat, když vás ani neznám...“

„Však vy mi už odpovíte, protože v sázce je mnoho, třeba i váš život.“

Stařec prohnane zavěťřil.

„Můj život? Bože Abrahámův! To zní hrůzostrašně, že ano? Jako by se mnou mluvil sám veliký hejtman...“

„Veliký hejtman? A kdo to má být?“

„Když je pán od policie, ví to lip, než já.“

„Nezáleží, odkud jsem já, ale co víte o hejtmanovi?“

„Co já o něm můžu vědět, vážnosti. Nic, pranic nevím, milej pane.“

„Tak dost! Žádné hlouposti, Rosenbaume! Nařizuji vám, abyste mi řekl všechno, co o hejtmanovi víte. Povídejte, jako byste měl před sebou člověka, který se ve městě ještě nevyzná a nikdy tu nebyl.“

Ostrý tón na žida velký dojem neudělal. Skoro posměšně se uchichl, a pak se rozpovídal, ale jenom proto, že se mu to zamlouvalo.

„Však vy to víte, že tady dochází k nejrůznějším zločinům, třikrát víc jich je, než dřív. Řadí tu banda zlosynů.“

„Nic o tom nevím!“ odtušil příkře cizinec. „Tak dál!“

„Snad ani nevíte, že v bandě jsou moc dobrý čmuchalové, a mají styky i nahoře. Jak má někdo u sebe víc peněz, hned o tom vědí. Vědí, kdy jede poštovní vůz s prachama, kdy, kde a kdo co zdědil, no a hned jdou po těch krejcarech.“

Organizaci musí mít jako na vojně.“

„Hm, a kdo jim velí?“

„No přece ten hejtman!“

„Dobře, ale kdo to je?“

„Vím já? To nikdo neví, je všude a nikde, když ho hledají tam, je tady, když tady, je tam. Někdy vypadá jako odrbaný žebrák, jindy jako milionář. Už ho viděli i jako oficíra, jako ševce i jako obchodníka, má tisíc tváří, tisíc podob. I odměnu už na něj vypsali, ale k ničemu to nebylo.“

„A to nechtyli nikoho z jeho bandy?“

„Ale i kdyby. Občas někoho i zavřeli, mysleli si, že k bandě třeba patří, ale buď jim útek, anebo moh dokázat, že to je mejlka.“

„Zvláštní, nemyslíte?“

„Jo, moc zvláštní, pane. Copak jste neslyšel ani o obrovi Bormannovi? To byl pane cirkusák, atlet. Pak byl v kriminále, pro ublížení na těle, říkali. Od té doby, co ho pustili, je z něho nejslavnější lupič.“

„Proč ho znova nezavřou?“

„To už udělali párkrát, ale zase ho museli pustit, protože vždycky má spoustu svědků, který mu prokážou alibi.“
„Je asi neviný.“
„Ten? Ani nápad! Ale pomáhá mu hejtman. Bormann k nim patří, to vědí všichni.“
„Tak policie a soudy za nic nestojí,“ podotkl cizinec.
„I toto! Paktují se taky s tou partou!“
„Snadné!“
„Ale jo! A teď už ho máj, už jim nefrnkne!“
„Koho? Hejtmana?“
„Ale jděte! Obra Bormanna.“
„A jak ho chytli?“
„Vyloupil krám s klenoty. A když chtěl prodat lup v zastávě, udali ho a čapli.“
„Tak? Udal ho snad někdo ze zastavárny? Kdo to byl?“
Žid se zarazil. Stále ještě pohledem provrtával mužovu neproniknutelnou tvář. Neznámý však opakoval otázku s velkým důrazem:
„No tak? Kdo byl ten statečný muž, který přispěl k polapení zločince Bormanna?“
„Já...“ řekl Rosenbaum sebevědomě.
Neznámý si pohladil vous:
„Jste vždycky tak poctivý?“
„K čemu je poctivost, na tu se zapomene. K čemu je hrnec, když má třeba jenom jednu díru? Jehova je mi svědkem, že na jméně Salomona Rosenbauma není ani skvrnka, ani smítko!“
Neznámý jeho sebechválu přerušil jakoby lhostejně:
„Mám vám jmenovat ty skvrnky na vašem jméně? Mám jít dozadu do kvelbu a odšoupnout hodiny, co tikají na zdi? Cožpak tam nemáte všechno, co je třeba k falšování pasů a legitimací, cožpak by se tady našlo málo důkazů o vaší činnosti?“
Rosenbaum, bílý jako stěna, povstal ze svého místa a zase si sedl.
„Ach, můj milej pane komisaři! Můžu vám dokázat, že...“
„Mlčte! Chcete snad popírat, že jste agentem bandy tajemného hejtmana?“
„Jo, jo! Chci! To není pravda, pane komisaři!“ zapíral Rosenbaum.
„Zbabělec jste, Rosenbaume,“ pokýval hlavou host, „proč jste tedy neudal i ostatní, proč jenom Bormanna?“ „On byl fakt jedinej, kdo za mnou přišel, pane. Jinýho bych udal s gustem taky.“
„Jste nejen zbabělec, ale i lhář prolhaný. Já vám tedy řeknu, jak vypadá pravda. Vy máte dceru, vidíte?“
„Ano, Bůh Izraelitů ve své moudrosti mě obdařil dceruškou, Lena je její jméno, je krásná jako Sulamit a...“
Rosenbaum začal horovat o svém dítěti. Host ho však příkře zarazil.
„A do té vaší krásné Leny se zamiloval obr Bormann. To se vám nelíbilo, chcete pro holku lepší partii, potřeboval jste se ho zbavit. A tak jste ho prostě udal. Bormann ovšem patří k mým nejlepším lidem.“
Během těchto slov vytáhl neznámý muž z kapsy černou masku a navlékl si ji na obličej. Hrozivě se vztyčil z temného kouta, popošel k vetešníkovi a ukázal mu podivně vyřezávaný knoflík z rohoviny.
„Bože mých otců!“ vykřikl zástěvník. „Pan hejtman!“
„Ano, jsem to já,“ přikývl návštěvník. „Zúčtuju teď s tebou, Salomone Rosenbaume!“
Tiše se pootevřely dveře a vstoupily dvě ženy, Lena s matkou. Z tónu rozhovoru vycítily, že se otec ocitl v těžké situaci a přispěchaly mu na pomoc.
„Tajemný hejtman že jste vy?“ zeptala se Lena s hroživým klidem.
„Nestarejte se!“ zavrčel nevlídně.
„Vy byste rád zúčtoval se Salomonem Rosenbaumem?“ pokračovala energická dívka.
„Ano. Udeřila jeho poslední hodina,“ mračil se hejtman.
„Pak tedy i vaše,“ znovu klidně, ale zřetelně řekla dcera.
Host maně couvl kousek dozadu.
„Ty žvanilko!“ řekl pohrdavě.
„Ne, já nežvaním, to nemám ve zvyku,“ důrazně řekla Lena, „uvědomte si, že známe spoustu vašich lidí, už proto se dovedeme bránit. Zkřívíte-li mému otci jen vlasek na hlavě, neodejdete odtud živ.“ A na důkaz toho, že to myslí vážně, zamkla dveře. Účinek její slova měla. Mluvila totiž chladně, klidně a s převahou. Věděla, že má v rukávě také své trumfy.
„Z ženské se přece nezblázním,“ zasmál se hejtman nervózně, ale dobře mu nebylo, „musím se s ním vyrovnat a taky to udělám. Tedy, to vy jste udali Bormanna?“
„Jistě,“ potvrdila mu jeho domněnku Lena.
„To jste ale udělat neměli! Víte dobře, jak si na Bormannovi zakládám!“
„Loupež v klenotnictví provedl přece na vlastní pěst, ne z vašeho rozkazu.“
„Ano, udělal chybu, ale já ho potřebuju. Teď je řada na vás, chcete-li se z té bryndy dostat, musíte prokázat Bormannovu nevinu.“
„Vám že bychom měli pomoci?“ podivila se Lena. „Vždyť jdete tátovi po krku!“
„Váš otec si může život zachránit,“ už zase rozvázně vysvětloval hejtman, „vy mu můžete pomoci, když vytáhnete Bormanna ze šlamastyky, do které jste ho dostali.“
„To by nedokázal nikdo!“
Hejtman se nehezky zasmál.
„Já jednoho člověka přece znám, kdo to dokáže. Ten totiž dokáže všechno na světě! Ten člověk, to jsem já.“

„Dělejte, jak myslíte. Ale bez nás. Bormann nám do domu už nesmí!“ pokračovala Lena.

„Bormann je moje eso, nenechám se o něj tak snadno připravit!“

„Jen si ho zachraňujte sám, když dokážete všechno!“

„Bez vás to tentokrát nejde, musíte odčinit, co jste provedli.“

„Ale my už na to nemáme chuť.“

Tu muž v masce panovačně vybuchl.

„Berte to jako rozkaz, nic jiného než rozkaz. Takže naposledy, zachráníte Bormanna, ano nebo ne? Není čas na přemýšlení ani na žvanění! Znáám všechny čachry a kšeftičky ctihodné firmy Salomona Rosenbauma. Stačí, aby vás někdo z mých lidí udal a ztratíte glanc. Já se do toho ani motat nebudu, mně se nic nestane, vám půjde o hlavu. To je poslední mé slovo. Ano, nebo ne?“

Lena chtěla něco namítnout, ale zasáhl vyplašený, vylekaný vetešník.

„Co tedy můžeme udělat pro Bormannovu záchranu, pane?“

„To už je rozumnější řeč,“ spokojil se hejtman. „Hned vám to řeknu.“ Přítomní napjatě sledovali jeho slova.

„Komu z vás nabízel tu kořist?“ zeptal se hejtman.

„Mně, ale byla u toho i moje žena.“

„Už vás vyslýchali?“

„Jo.“

„Konfrontovali vás s ním?“

„K tomu ještě nedošlo. Ale to přijde.“

„No vidíte,“ řekl už klidně hejtman, „a vy pak jenom řeknete, že ho nepoznáváte.“

„Ale vždyť už jsme řekli a podepsali, že je to on.“

„No bože, tak jste se prostě spletli. Byl to zkrátka Bormannův dvojník, kdo vám ten lup přinesl. Jsou si podobní jako vejce vejci.“

„No, jestli máte pod palcem takovýho člověka...“

„Moje věc. Bormann je prostě nevinný. Skutečný zločinec je mu podobný jako by mu z oka vypadl, má ale rudou jizvu na pravé tváři. Tak ano, nebo ne? Domluvíme se?“

Rosenbaum rozhodil nerozhodně rukama.

„Tak co, Leno?“

Dívka přemýšlela. „Co já na to? Nu, dobrá, ale mám dvě podmínky,“ prohlásila.

„Podmínky?“ zasmál se chraptivě hejtman, „vy si asi neuvědomujete, v jaké jste situaci. Slečno Rosenbaumová, podmínky tady mohou klást jenom já!“

„Tak zaprvé,“ nedala se Lena zakřiknout, „předem dostanu do ruky Bormannovo doznání, písemné, samozřejmě. On sám ho podepíše. Zadruhé - ten obr mě už nechá na pokoji.“

„Ale pro mě a za mě,“ až zrudle protáhl hejtman, „tak jako tak ho tady nemůžu potřebovat! Co by dělal tady ve městě?“

„Ano,“ řekla Lena, „ale však oni by si ho už našli, ať by byl kdekoli, víte, v případě, že by se mělo něco přihodit tátovi.“ Hejtmanův pohled vyjadřoval trochu obdivu, trochu zlosti.

„Ten cár papíru s jeho podpisem dostanete.“ Pak se otočil, ale ještě se na odchodu zastavil.

„Mimochodem, Rosenbaume, kdo byla ta žena, kterou jste vyhodil právě když jsem přišel?“

„Žena klíčnicka Arnolda z arestu, z pevnosti...“

„A co s tou máte?“

„Chtěla zastavit dvě postele a stůl, ale že prý mám ty věci nechat dál u nich v bytě, to rače uznat, že z toho nic nebylo.“

„To je všechno?“

„A co by? Rodinné šperky už beztak mám tady.“

„Do toho mi vlastně nic není. Tak tedy, Rosenbaume, co řeknete policajtům, až si vás zase obešlou?“

„No jo, já vím, že to není on. Ten lupič mu byl podobný, to jo, ale má červenou jizvu na pravé tváři.“

„Tak dobře, pamatujte si to. A budete na tom trvat. Neposlušnost by vás zničila. Nezapomeňte, že znám i ta nejskrytější tajemství vaší rodiny a firmy. Ve dne v noci jste pod kontrolou, mě neoblafnete a příště už bych nebyl tak shovívavý.“

Žid ho doprovodil k východu z domu, záhy se vrátil.

„To byl zase večer,“ zabručel, „ty jsi ale s tím chlapem zamávala, Leno!“ řekl uznale.

„Ale co?! Já už bych si s ním poradila, kdyby neměl držet slovo. Teď toho nechme, musím nahoru do pokoje, moje přítelkyně Šelma Thalová na mě už jistě čeká, budeme si spolu číst básně.“

„Cože? Jaký básničky?“

„Nu ano, básně od Almansora.“

„Almansor? Kdo to je?“ zeptal se otec mrzutě.

„Nedávno jsem si koupila knížku u knihkupce Strickroda. Řeknu vám, ten autor, to je báječný člověk.“

„Jo, jo, jen si čti, čti si veršičky. Lena Rosenbaumová si to může dovolit, číst si básničky, i když tím jenom marní čas. Je to k ničemu. Ale musíš dbát na vzdělání, protože až přijdou hrabata a baroni, až přijdou prosit o tvoji ruku, pak se to hodí. - Bormann! No považte, ten lump Bormann se zakoukal do naší bohaté Leny! Hodně vysoko pomýšlel. A takovému nymandovi musíme teď my pomáhat z kaše.“

Ticho zimní noci se klenulo nad Vodní uličkou s jejími ubohými domy. Střechy byly přetíženy sněhem, v mnoha oknech se svítilo a skoro se zdálo, že při vši bídě tu je domovem klid a mír. Zdání však klamalo, ve skutečnosti za osvětlenými okny žili lidé s mnoha starostmi, v bídě a zmatcích.

Výjimkou byla snad jen Lena, dceruška židovského vetešníka, která s přítelkyní Šelmou seděla u čaje v pokoji, vybaveném spíše okázale než vkusně, a předčítala nahlas, s patosem, Almansorovy verše. Nešlo to dohromady s tím, co se právě udalo, tato lyrická dívka jako by neměla nic společného s udatným děvčetem, které se před chvílí energicky zastalo svého otce.

Staří Rosenbaumovi se ještě pošeptu radili v neútluné světničce za krámem o hejtmanovi, o obrovi Bormannovi a o jiných nepříjemnostech. Sám hejtman však měl už jiné věci na práci.

Jakmile opustil dům Salomona Rosenbauma, rychle se zbavil masky a zabočil doleva. Ještě se otočil, jako by chtěl zjistit, zda ho někdo nesleduje. Pak zabočil doprava a začal se opírat o hůl a levou nohu táhl za sebou.

Ve Vodní uličce se zřejmě vyznal, protože náhle vstoupil do nějakého temného dvora, kde si nasadil brýle. Poté zatápal ve tmě a pustil se po schodech nahoru. Chvilku trvalo, než se na zaklepání ozvalo „Dále!“

Ocitl se v chudém, ale čistém pokojíku. U okna stála žena s uplakanýma očima, za stolem seděl muž a jedl chlebovou polévku. Na podlaze si hráli dva malí kluci.

Žena byla překvapená, když poznala přichozího. Uvědomila si totiž, že to je ten pán, který byl svědkem její potupy u vetešníka. Poznala ho i teď, kdy měl na nose kostěné brýle.

Návštěvník zdvořile pozdravil a omluvil se, že ruší.

„Asi mne poznáváte, milá paní,“ řekl klidně, „byl jsem u Rosenbauma a dozvěděl jsem se, že se vám daří zle. Nestydíte se, rád bych vám pomohl.“

Muž odložil lžici a žena si otřela uslzené oči.

„Děti nemusí slyšet, o čem si budeme povídat,“ řekl host, „dejte je spát, paní Arnoldova!“

Žena poslechla a odvedla děti. Při návratu zavřela dveře za sebou a ve tváři se jí mihla naděje.

„Vy jste tedy chtěla u Rosenbauma zastavit tenhle stůl a dvě postele.“

Začervenala se a pohlédla v rozpacích na manžela.

„Proč se nás na to ptáte?“ zeptal se Arnold nejistě.

„Mám s vámi soucit,“ řekl host tiše.

„A kdo vůbec jste?“

„Třeba vám to později prozradím. Ale proč jste se neobrátili na jiné lidi o pomoc, proč zrovna na toho žida s tvrdým srdcem?“

„Nikoho jiného neznáme.“

„Co vás dovedlo do tak smutné situace?“

„Bída.“

„A kde ta se vzala?“

Muž se zamračil. „Nemějte mi to za zlé,“ řekl, „ale vaše otázky jdou trochu daleko. To snad není vaše věc?“

„Jen ke mně mějte důvěru,“ řekl host naléhavě, „rád bych vám přece pomohl.“

„Nevěřím vám. Mezi cizími se lze sotva nadít pomoci, když pomoc nejbližších selhala. Ostatně, do téhle mizérie mě dostal jeden z mých přátel.“

„Jak to?“

„To vám neřeknu.“

„Nu dobrá, řeknu vám to sám. Ten váš přítel se jmenoval Mehnert a prosil vás, abyste se za něho zaručil.“

„Proboha, odkud to víte? Nikomu jsem se nesvěřil a Mehnert měl jistě všechny důvody k mlčení.“

„Odkud to vím, není zajímavé. Nechal jste se tedy přemluvit a pomohl jste mu.“

„Ano, bohužel, tak to bylo.“

„A Mehnert se na vás prostě vykašlal. Vy teď máte platit, a nemáte z čeho. Musíte počítat s tím, že vás to poškodí v zaměstnání a že třeba přijdete i o slušné místo klíčnicka v pevnosti. Vytknou vám totiž, že jste převzal záruku příliš lehkomyšlně a z toho už se dá snadno vyvodit, jak jste nezodpovědný a nesvědomitý. Mám pravdu?“

Žena se rozvzlykala.

„Teď mám jediné východisko,“ poznamenal trpce muž, „smrt.“

„To byste tomu dal,“ usmál se přichozí, „tím byste tedy rodině nepomohl! Já vám podám pomocnou ruku, ale ne tak docela nezištně, budu od vás něco potřebovat.“

Mužova smutná tvář se rozjasnila, oči zazářily.

„Ale bože můj,“ vykřikl, „já přece udělám všechno, co budu moci.“

„No tak, kolik potřebujete?“ zeptal se cizí pán.

„Tak sto marek,“ zamručel Arnold.

„Stovek můžete mít i víc, jste-li ochotný spolupracovat. Není to nebezpečné, ani odvahu moc nepotřebujete, snad nanejvýš trochu velkorysosti.“

Muž prudce zdvihl hlavu.

„Velkorysosti? Tomu vůbec nerozumím?!“

„Jde o jednoho vězně.“

Zavládlo ticho. Pak se Arnold ozval:

„Tak to pro vás nemohu udělat vůbec nic!“

„Pak ovšem ani já pro vás,“ pokýval hlavou muž.

„Stůjte, proboha!“ zvolal Arnold, když zpozoroval, že se chystá k odchodu. „Řekněte, co ode mne chcete? Mám doručit nějakou zprávu, nebo mám snad vynést dopis?“

„Ani jedno, ani druhé. Máte tam jednoho vězně, který je nevinný. Svou nevinu ale může prokázat jen s vaší pomocí.“

„To, co ode mne žádáte, si budu moci zodpovědět před svým svědomím?“

„Samozřejmě,“ potvrdil host, „jste dnes v noci ve věznici?“

„Ano, mám službu.“

„Pak to půjde ráz dva. Je jenom zapotřebí, abyste mi na dobu od půlnoci do tří hodin do rána zapůjčil jednoho vězně, prostě mi ho svěřil. Když to uděláte, dostanete ode mne tři sta marek.“

„Bože, tři sta marek, ale - já přece nemůžu nikoho pustit z vězení!“

„Ani když víte, že se určitě vrátí?“

„To by byl velký hlupák, aby se vracel.“

„Naopak, Arnold, byl by hloupý, kdyby se nevrátil. Musel by se pak jenom skrývat, nikdo by ho nezbavil žaloby, a jakmile by ho zase chytili... Byl by to prostě trestanec na útěku. Když se vrátí, pak svou nevinu prokáže a vězení opustí po právu.“

„A co bude v noci dělat venku?“

„Bude se radit se svým advokátem.“

„To přece může i ve dne v cele, advokát tam má přístup.“

„Situace je příliš zvláštní a ožehavá, prostě to nejde.“

„A kdo je ten vězeň?“

„Bormann. Je falešně obviněn z loupeže.“

„Proboha!“ vykřikl klíčník. „Ten nebezpečný člověk! U kohokoli jiného bych si to snad mohl dovolit, ale u Bormanna!“

„A přece můžete. Já vám dokážu, jak poctivě s vámi smýšlím. Ale nejprve, je pro vás vůbec technicky možné, vyvést vězně před bránu?“

„Před bránu ne, ale k zadnímu vchodu snad ano.“

„Dobrá, budu vám důvěřovat. Dám vám návrh, dostanete ode mne tři sta marek za tu službu, tím se zbavíte svých soukromých starostí. Na ruku vám ještě vyplatím tisíc marek jako pojistku.“

„Tisíc marek!“ vykřikla paní Arnoldova.

„Ano, slyšela jste dobře, tisíc marek,“ opakoval muž, „osobně vám přivedu Bormanna zpátky a pak mi těch tisíc marek zase vrátíte. A že od tří hodin ráno budete mít Bormanna zase v cele a v kapse tři stovky, na to se můžete spolehnout. Přece bych nevyhodil tisíc marek do vzduchu, pojistka by propadla ve váš prospěch, kdyby snad Bormann měl zdrhnout.“

Žena pohlédla úpěnlivě na svého manžela. On však zavrtěl hlavou.

„Tisíc marek je doopravdy hodně, ale čisté svědomí je mi milejší. Klid své duše neprodám.“

Tváří neznámého pobleskl výsměch.

„Cožpak jste vlastně svůj klid už neprodal? Nebo ještě lépe, cožpak jste klid duše nevyhodil dávno oknem? Za přátelskou službu, za záruku? A teď klid můžete zase nabýt. Za ty peníze.“

Klíčník se podíval utrápeně na hovořícího muže.

„Neměl jste k nám chodit! Vy nejste hodný člověk.“

„To si vyprošuji!“ odporoval starý pán velmi důrazně. „Takový je váš dík za mou nabídku? Takové urážky? Raději půjdu!“

„Nechodte ještě,“ vzlykla žena. „Nebuď přece tvrdohlavý,“ obrátila se na svého muže, „vem rozum do hrsti! Zkus to! Vždyť na tobě pán nechce nic nesprávného! Potřebuje jenom mluvit s někým, kdo sedí protiprávně, a chce mu pomoci.“

„Protiprávně?“ zeptal se muž. „Bormann je přece skutečný zločinec.“

„Snad,“ připustil návštěvník, „ale teď zrovna sedí nespravedlivě.“

„A i kdyby, on přece patří k hejtmanově bandě!“

To měl být trumf, kterým chtěl Arnold přebít všechny argumenty příchozího. On však jenom klidně pokýval hlavou.

„No vida, vy víte i tohle. Ale pak byste se nad tím měl teprve zamyslet. Hejtman každému takové podmínky nenabízí!“

Klíčník vykulil oči.

„Hejtman? Mně?“

„Jistě, mým prostřednictvím.“

„To tedy... je něco jako výhrůžka?!“ zamumlal klíčník, zatímco jeho žena se stáhla do kouta místnosti a celá se roztřásla.

„Záleží na vás, jak to berete,“ řekl host tvrdě. „Rozhodněte se, moc času nemáme. Když přistoupíte na můj návrh, pak vám ihned dám sto marek a zbavím vás hlavních starostí. Další dvě stě marek dostanete ve chvíli, kdy vám Bormanna předám zase zpátky. Vy si prostě dvě stě marek strhnete z tisícovky, kterou si u vás o půlnoci uložím, až mi přivedete vězně k zadní brance. A ve tři hodiny budete mít Bormanna zase v cele, tři stovky v kapse, a mně vrátíte pojistku. Když se ale budete zdrhat, mohlo by vás to mrzet, hejtman se s nikým nemazlí a mrtvých na své cestě už má víc.“

Klíčník kapituloval. Převzal chvějící se rukou sto marek, zamumlal dokonce i slova díky a slíbil, že o půlnoci bude Bormann u zadních vrátek. Pak posvítil návštěvníkovi na schody, vrátil se a klesl na židli ke stolu.

„Jen aby Pán Bůh dal a dobře do dopadlo.“

Neznámý zatím opustil dům, sňal brýle, zavolal drožku a odejel na periferii. Tam vystoupil, prošel několika ulicemi a dostal se k jakési zdi. Když se přesvědčil, že ho nikdo nesleduje, vytáhl z kapsy nožik a zasunul ho do škvíry mezi dvěma kameny. Vyloupnout kámen mu nedělalo potíže, byl kolem dokola zbaven malty a vězel v hradbě volně. Pak sáhl do prohlubně, vytáhl tři železné tyčky podobající se dlátům a uložil kámen zase na své místo. Tyčky zasunul do tří otvorů nad sebou, takže po obou stranách vznikl improvizovaný žebřík.

Muž s šedým voussem se dostal snadno nahoru a na opačné straně sestoupil na zem. Po zdi šplhal jako třícátník, nebylo znát, že by měl chromou nohu.

Ocitl se v neudržovaném parku. Všechno kolem zdi uvedl zase do původního stavu, sňal si vous a šedou paruku proměnil za zrzavou. Propířil se mezi stromy k zadnímu traktu domu. Kamenné schody pod širým nebem měly po obou stranách malá okýnka. Jedno z nich bylo nedovřeno. Cizinec se o ně více opřel, proklouzl dovnitř a zase je přivřel. Objevil se v temné chodbě, kde se bezpochyby dobře vyznal, protože k další jisté chůzi nepotřeboval světlo. Záhy se dostal ke schůdkům, vystoupil po nich a uvolnil zespodu zástrčku padacích dveří, jimiž se vyhoupl vzhůru. Dopadal sem paprsek světla. Muž vyňal z kapsy černou masku, nasadil si ji a pomalu postupoval dále.

Padací dveře ůstily do sálového prostoru s klenbou, a to přímo k řečnickému pultu. Neznámý v masce za sebou neslyšně zavřel dveře v podlaže a vztyčil se. Stál u řečnického pultu.

Před ním sedělo na třicet maskovaných osob, všechny byly k němu obráceny zády. Nikdo nehovořil, vládlo tu přímo hluboké ticho a svítila jediná stropní lampa, která ozařovala prostor jen málo.

Neznámý uchopil přichystaný zvonek a zacinkal. Všichni beze slova povstali a otočili se pomalu k předsedajícímu.

Na jeho pokyn předstoupil jeden z nich a šeptem podal hlášení. Dostalo se mu také Šeptem instrukcí. Poté opustil sál. Přišel další, pak třetí, čtvrtý, pátý. Každý přistoupil a rozhovor s předsedajícím se odehrával tiše, šeptem, bez vzrušení. Po několika větách jeden po druhém odcházeli.

„Jak to vypadá s písařem Bertramem?“ zeptal se neznámý jednoho z těch, kdo zbyli v sále.

„Zítřka večer mi to přinese.“

„Peníze mu ale nedáš.“

„Nebudu doma, převezme to hostinský.“

„Souhlasím. Víte všichni, o co jde dnes?“

„Ano.“

„Klíče!“

„Tady je mám.“ Ten co vyslovil tuto větu, podal hejtmanovi několik voskových otisků a několik klíčů.

„Ano, to půjde,“ řekl pak, „dnes s námi spolupracuje Bormann.“

Zakuklenci neřekli nic, zvedli však hlavy překvapením. Mluvil se tu přece o jejich kamarádovi, který byl v pevnosti.

„Máš s sebou šminky?“ zeptal se hejtman jednoho z přítomných.

„Jistě.“

„Přesně ve dvanáct pod stromy proti věznici. Objeví se tam s Bormannem a ty mu uděláš velkou rudou jizvu na pravé tváři. Až Bormann vykoná svou práci, přivedete ho zpátky k věznici, Bormann se vrátí do cely. Znamení na tváři samozřejmě včas smyjete.“

„Smím se zeptat, hejtmane, proč se má Bormann zase vracet, když už bude jednou venku?“ zeptal se hejtmanův zástupce.

„Aby ho soud osvobodil. Starý Rosenbaum řekne, že ten, co mu chtěl prodat klenoty, měl jizvu na pravé tváři, jinak ale že se Bormannovi podobá. Na jizvu si Rosenbaum vzpomene jakoby dodatečně. A své dnešní oběti, která to později dosvědčí, se Bormann ukáže také s jizvou. Protože Bormann sedí v lochu, bude soud muset vzít za prokázané, že Bormann má dvojníka s jizvou a že tedy sedí nevině. Zbytek už bude věcí našeho advokáta.“

„A co s tím přepadením?“

„Mezi dvanáctou a jednou v noci přijdete na místo činu. Klíče s sebou. Jakmile se v domě zhasne, pustíte se do toho, informace máte už od včerejška. Ráno se znovu tady sejdem. Odchod!“

Hejtman zbyl v klenutém sále sám. Sestoupil s pódia a zhasl světlo. Potmě se vrátil stejnou cestou, kudy přišel.

Nezapomněl se zase za parkovou zdí proměnit v chromého šedesátníka a železná stupátka zase uložil v úkrytu.

4. Z POVĚŘENÍ NEZNÁMÉHO

Zadní dvorky domů ve Vodní uličce sousedily se zahradami jiné ulice, ve které bydleli zámožní lidé.

První patro domu, který sousedil s domem číslo deset ve Vodní uličce, slavnostně svítilo. Ze sání vystupoval jeden člověk za druhým, všichni v drahocenných kožích. Nahoře hosty uváděli sluhové dále do salonu, kde je vítala paní domu, paní plukovníková z Tiefenbachu.

Její manžel byl starší bratr zavražděného rytmistra z Tiefenbachu, manželé měli jediné dítě, osmáctiletou Hedviku.

Hosté nenuceně postávali ve skupinkách, probírali novinky a čekali, až dá paní domu pokyn, aby přistoupili k tabuli.

„A já vám povídám,“ řekla manželka vrchního zemského soudního rady, „že ten hejtman patří k společenské smetánce.“

„Ale jděte, jakpak jste k tomu došla?“ zeptala se Nora z Helfensteinu, jejíž manželství s vlastním bratrancem Františkem kdysi společnost přijala s rozpaky. Nora byla stále krásná, přestože jí už minula čtyřicítka.

„Docela jednoduše, má drahá,“ vysvětlovala svůj postoj paní vrchní radová. „Jak jinak by mohl tak přesně znát majetkové poměry svých obětí? Manžel si ostatně myslí totéž.“

„Tak to nelze nic namítat,“ komicky ji šlehla paní bankéřova z Helfensteinu.

„Vždyť on musí znát nejruznější detaily kolem finančních transakcí, že to až hraničí se zázrakem,“ pokračovala paní vrchní radová, aniž si Nořiny poznámky všimla, „má informátory prostě všude.“

„Asi i u policie,“ připojila se jiná dáma.

„Ne, určitě ne!“ protestovala energicky paní vrchní radová. „Naše policie je poctivá a čestná!“

„Musí být výjimečně schopný,“ přisadila si další dáma.

„Výjimečně schopný? To spíše všeho schopný,“ povytáhla paní vrchní radová obočí. „Zacházíte moc daleko, má drahá... každý záhadný člověk nemusí být ještě výjimečně schopný, a hejtman loupežníků už vůbec ne.“

„Snad, ale každá záhada má své kouzlo, a už to ho dělá přitažlivým,“ pokývala hlavou paní Nora, „vezměte si Indu, co si o něm povídá celé město, ačkoli s ním zatím nemluvalo snad ani deset lidí.“

„Máte na mysli knížete van Zooma?“ zeptala se paní radová. „Jistě máte pravdu, drahá, ale označení Ind není správné. On není Ind, ale Holanďan, jen dlouhou dobu žil v koloniích.“

„A je doopravdy tak bohatý, jak se o něm proslýchá?“

„Kdoví,“ pokrčila paní radová rameny. „Nikdo z našich kruhů nepřekročil zatím práh jeho domu, a to už ve městě žije pomalu půl roku. A ani on nikoho nenavštívil...“

„Jak nezdvořilé,“ vmísila se do hovoru jedna z mladších dam. „Člověk jako on přece musí pěstovat společenské styky. To je jeho povinnost.“

„Třeba se tu dnes objeví,“ utrousil směrem k hloučku dam jakýsi pán ve smokingu. Údiv mu byl odpovědí.

„Jak to myslíte?“

„Pokud vím, před několika dny se s ním seznámil pan plukovník z Tiefenbachu a na dnešní den ho pozval.“

„No vida,“ zprávu s radostí kvitovala paní Nora, „ale když přijde, pak se už nebude moct nadále izolovat, jak to zatím dělá.“

Ve chvíli, kdy jedna dáma usoudila, že kníže ani dnes nepřijde, se rozlétly dveře a sluha zvolal: „Jeho Jasnost kníže van Zoom.“

Pohledy všech se upřely k vchodu.

Kníže byl pohledný člověk kolem čtyřicítky a vědělo se o něm, že přichází z Indie. Jeho tvář však byla bledá, jako by žil v severní Evropě. V tváři měl dvě jizvy, jednu na čele ke kořeni nosu, druhou od pravého ucha ke kníru. Byl oblečený společensky, jediný prsten, který se mu blýskal na pravičce, předváděl diamant nevídané ceny.

Plukovník z Tiefenbachu mu šel vstříc, seznámil ho s členy své rodiny. Kníže se po obvyklých představovacích formalitách stáhl do okenního výklenku a tak se ponořil do myšlenek, že si ho nikdo netroufl rušit. Své zamyšlení jen předstíral, ve skutečnosti se díval kolem sebe, aby mu nic neuniklo...

Hostitelova dcera na přání ostatních usedla ke klavíru a sytým altem zazpívala jakousi píseň. Uznalý potlesk ji byl zaslouženou odměnou. Hedvika se pak uchýlila do vedlejšího pokoje, kde stála u okna a pozorovala zasněženou noční zahradu a zadní stěny domů Vodní uličky.

Náhle za sebou zaslechla tiché kroky, otočila se a dívala se do tváře knížete van Zooma.

„Miluji hudbu, slečno,“ řekl prostě, „znám mnoho písní, ale tu, co jste zpívala, neznám. Kdo je jejím autorem?“

„Text je od Almansora.“

„Almansor? Asi pseudonym. A kdo složil hudbu? Mám rád takové prosté melodie, osloví srdce víc než vyumělkované duchaplnosti, kterými se to teď jen hemží.“

„Skladatel? Ten stojí před vámi, Jasnosti,“ odpověděla Hedvika rozpačitě.

„Co to povídáte? Vy jste zhudebnila báseň?“

„Skromný pokus.“

Uchopil ji za ruku a políbil špičky jejích prstů.

„Pak mám tím větší radost, že jsem vám prozradil svůj úsudek včas, jinak byste si ho mohla vykládat jako neobratnou lichotku.“

Trochu ji to zmátlo.

„Škoda, že pana básníka neznám,“ odvedl kníže řeč šikovně jinam.

„Tady je jeho sbírka, Jasnosti,“ poznamenala Hedvika.

Kníže chvilku v podávané knížce listoval. Po chvilce ji zaklapl a podal zpět Hedvice.

„Jsou to zřejmě dobré verše, Almansor je Mistr,“ řekl.

„Já ho miluji,“ řekla nenuceně.

„Jeho, nebo ty verše?“ zažertoval kníže.

„Také jeho! Básníka přece nelze oddělit od jeho díla.“

U dveří se objevila Nora z Helfensteinu. Van Zoom se dvorně uklonil, představil se a vrátil se do sálu.

Vedle paní z Tiefenbachu seděla Ulrika z Helfensteinu, vážná a celá v černém, jako by stále ještě držela smutek za svého otce a bratra, na jejichž smrt už lidé zapomněli.

Ačkoli od oněch hrůzných dnů uplynulo asi dvacet let, čas na její kráse nezahloidal. Patřila k ženám, které dokáží vzdorovat času až do pozdního věku, a vypadala nanejvýš na osmdvacet, ačkoli jí bylo o deset let více. V její mladistvé tváři se odrážel nádech smutku.

Paní z Tiefenbachu ji seznámila s knížetem van Zoomem, rozvinul se rozhovor o Orientu, o Indii, o dalekých krajích, poslouchali i ostatní.

Tak se tedy van Zoom uvedl do městské společnosti. Nezdržel se však dlouho, krátce po večeři se rozloučil. Nepoužil sáně, šel pěšky rušnými ulicemi a přitom se blížil jakoby mimoděk k domu, kde přebývala Ulrika z Helfensteinu. Náhle zaslechl polohlasitě „Pst!“

„Kdo je tu?“ zeptal se.

„Zámečník.“

U výklenku starého domu se kníže zastavil.

„Schůze už skončila?“

„Ano, pane.“

„Došlo k změnám?“

„Ano.“

„K jakým?“

„Při přepadení bude ještě jedna osoba.“

„Dobrá. Hejtman má klíče?“

„Ano, dal jsem mu je. Vaše klíče mám u sebe.“

Kníže převzal svazek klíčů a pak se zeptal:

„Bude hejtman osobně přítomen?“

„Ne.“

„Mám ve vás důvěru. Ze všeho nejdřív musím vědět, kdo hejtman je, ale vy už víte, oč mi jde.“

„Jak se hejtman dozvěděl, že jeho dnešní oběť má u sebe tolik peněz, jsem neobjevil. Vím jen, že polovinu kořisti dostane hejtman, polovinu my.“ „Je slečna z Helfensteinu osobně nějak v nebezpečí?“

„Ne, je nařizeno, že se jí nemá nic stát, aby pak mohla svědčit. Má totiž jednoho z nás spatřit a později má vypovědět, že ho poznává.“

„Hm, že by šlo o alibi?“ zamyslel se van Zoom. „A kdo je ten, kterého se její svědecká výpověď má týkat?“

„To říct skutečně nesmím.“

„A přepadená má potvrdit, že právě on byl u toho?“

„Ano, pane. Sejit se máme pod stromy u pevnosti.“

„A tam přijde ten, o kterém neustále mluvíme?“

„Nemůžu vám víc prozradit.“

„Kdy to začne?“

„Po půlnoci, až v domě zavládne tma a klid.“

„A teď je jedenáct. O hejtmanovi nevíte vůbec nic?“

„Ne. Má vždycky zakuklenou tvář, nikdo ho nezná, ani nevíme, jestli má vousy nebo ne.“

Van Zoom se tiše rozloučil a pomalým krokem pokračoval v cestě. Než přijde Ulrika domů, nemůže nic podniknout. A ani lupiči se neunáhlí, protože právě svědectví slečny Ulriky hraje důležitou roli.

Proti domu, kde bydlela Ulrika, byla vrata dokořán. Z nich vystoupil muž.

„Něco se stalo, Bedřichu?“ zeptal se kníže.

„Nic, milostpane.“

„Máš moje lahialaki?“ zeptal se van Zoom a převzal od muže malý balíček.

To podivné slovo „lahialaki“ je arabského původu a znamená doslova „barvu na vousy“. Je to ono barvivo, kterým indiští kejklíři dokáží změnit tvář během několika vteřin k nepoznání.

„Děkuji ti, Bedřichu, můžeš jít domů.“

Van Zoom se musel vyzbrojit trpělivostí. V nedalekém kostele odbíjely hodiny nejprve půl dvanácté, později tři čtvrtě. Konečně byla půlnoc, v té chvíli předjely sáně, vystoupila dáma, vešla do domu a sáně zase pokračovaly v cestě.

Ulrika se vracela od Tiefenbachů.

Chvilé pro van Zooma. Ještě pár minut posečkal, pak vytáhl z kapsy klíče, které dostal od „zámečníka“, nahmatal příslušný klíč a opatrně ho vyzkoušel. Nehlučně se dveře otevřely. Kníže vstoupil a zamkl za sebou. Našel schody a ve svitu lampy si přečetl na dveřích u bytu nápis: „Ulrika z Helfensteinu.“ I tady vstoupil bez těžkostí a hlavně bez hluku. Ulrika v pokoji ještě svítila a zatím váhala zavolat komornou, která jí vždycky pomáhala při svlékání. Přemýšlela o tom, co se udalo v posledním dni, vzpomínala i na tajemného van Zooma, který jí byl bůhvíproč sympatický.

Chtěla právě zazvonit na služebnou, když se ozvalo slabé zaklepání na dveře. Ulrika si pomyslela, že zřejmě přichází služka, aby se přihlásila o svou práci. Ve dveřích však stál ten, na koho právě myslela: van Zoom.

Přiložil prst k ústům jako varování a usmál se.

„Nelekejte se, prosím, nikoho nevolejte! Nejsem lupič, nejsem lump, i když přicházím v tak nevhodnou dobu. Máte prý u sebe nemalou částku peněz!“

Ulrika vykřikla, pak se však pomalu vzpamatovávala z úleku. Teprve zmínka o penězích ji znovu překvapila.

„Jak jste se sem dostal? A proč mluvíte o penězích?“

„Myslete si třeba,“ řekl van Zoom, „že k zámkům u všech vašich dveří existují duplikáty. Oloupit vás nepřicházím, jen varovat. Hrozí vám... vašemu domu ještě dnes v noci přepadení, za kterým vězí nevyzpytatelný hejtman.“

Ulrika si položila v údivu ruce na ústa.

„Hejtman?“ vydechla. „Už jsem o něm tolik slyšela...“

„Jeho lidé jsou touto dobou už před domem a čekají na signál - zhasnutí vašeho světla. Do té doby nic nepodniknou, nemějte strach.“

Ulrika požádala o hlt vody.

„Proč jste mne tedy nevaroval už při večírku?“ zeptala se s jistou nedůvěrou.

„Nechtěl jsem vás zbytečně a předčasně děsit. Také jsem s vámi potřeboval mluvit o samotě, beze svědků. A pak, jistě byste se polekala a mohlo by to být nápadné. Nechci, aby kdokoli tušil, že o přepadení víte.“

„Už jste zavolał policii?“

„Ne, nesmíme lupiče vyplašit. Bandité se sem musí dostat docela bez překážek, jak si to sami naplánovali...“

„Panebože, proč?“

„Chápu, že je to pro vás udivující, snad i nepřijatelné. Prokážu se vám tedy,“ van Zoom sáhl do kapsy a vytáhl policejní štítek, který mu vydala německá policie. „Vidíte, slečno, jednám s vědomím a v souladu se záměry policie, i když z vlastní iniciativy a podle vlastní úvahy.“

Dívala se na něho stále nedůvěřivě a překvapeně.

„Vidím, že mi příliš nevěříte ani teď. Dobrá, řeknu vám jedno jméno a to by mělo odstranit poslední zbytek nedůvěry, který ke mně máte.“

„Jméno? Jaké je to jméno?“ vyhrkla.

„Gerhard Burg.“

To zapůsobilo. Ulrika vytřeštila oči a zvolala:

„Cože, Burg? Gerhard Burg? Copak vy ho znáte? On žije? Zemřel? Tak řekněte přece něco!“

„Máme málo času, když nechceme vzbudit nedůvěru u těch, co čekají dole. Takže stručně. Setkal jsem se s ním v Indii, spřátelili jsme se, je správcem mého majetku. Často si na vás vzpomíná.“

Při poslední větě se Ulrika začervenala a dychtivě hltala každé slovo.

„Vyprávěl mi, co se mu tady stalo, i o vás, vím, že i vy jste mu trochu nedůvěřovala, ale je docela nevinný...“

„To já přece dnes už taky vím...“ šeptla Ulrika. „A je šťastný? Je ženatý?“

„Všechno vám rád řeknu, ale upozorňuji vás, že venku čekají bandité a nemáte času nazbyt. Ano, je ženatý s nějakou Holanďankou, má čtyři děti, dva chlapce a dvě holčičky...“

„Jsem přesvědčený, že právě teď je velmi šťastný.“

„Dobře, já vám tedy věřím, i když bych se chtěla vyptávat dál a dozvědět se co nejvíc. Co mám ale teď dělat?“

„Nedělejte vůbec nic. Musí to vypadat, jako byste v klidu ulehla na lůžko. Přišel jsem z předsíně, tyhle dveře vedou...?“

„Do pokoje komorné a dále do mé ložnice. Od komorné vedou dveře ještě na předsíň, z ložnice nikoli, je to rohový pokoj.“

„Vy zůstanete s komornou v jejím pokoji a z obou stran se zamknete i na zástrčku. Řekneme stručně komorné, co vašemu domu dnes hrozí, jinak vás poprosím, abyste všem, kdo jsou touto dobou ještě v domě, řekla, ať se každý zamkne ve své místnosti, a že se jim nic nestane.“

Ulrika zavolala komornou a překvapenému děvčeti hned dala pokyny.

„A vy, Jasnosti?“ zeptala se Ulrika.

„O mě nemějte starost. Já tady lupiče přivítám.“

„To je vyloučeno!“ namítala Ulrika. „Nechápu, proč byste se měl vydávat takovému nebezpečí!“

„Nestrachujte se,“ řekl van Zoom, „dovedu s takovými lidmi zacházet. Jednám i dnes v zájmu Gerharda Burga.“

„Gerhard? Co ten s tím má společného?“

„Řeknu vám to ještě, ale moc času nemáme. Burg je čestný člověk, ničeho se nedopustil,“ řekl a Ulrika souhlasně a horlivě přikyvovala, „je moji lidskou povinností udělat všechno pro očištění jeho jména. Dnes vám hrozí nebezpečí od lidí, které kolem sebe soustřeďuje tajemný hejtman, tehdy měli prsty v tom, co se pak před soudemjevilo jako Burgovy zločiny. Musíte mi teď pomoci.“

„Udělám to, jak jste řekl,“ přisvědčila Ulrika a odešla za komornou. Před tím se ještě trochu zbytečně ptala, co van Zoom hodlá udělat s bandity, a pak ho ujistila, že má být na výsost opatrný.

Když kníže osaměl, připravil si dva revolvery a vytáhl „lahialaki“. V tajemně označeném balíčku byly přihrádky s rozličnými tekutinami a prášky. Kníže přistoupil k zrcadlu, chvíli se upravoval, tvář mu zhnědla, jizvy v obličejí zmizely, vlasy a vousy zšedly, nasadil si brýle, a to vše z něho udělalo šedesátiníka.

Krb už byl vyhaslý. Van Zoom do prostoru krbu vložil rozsvícenou plynovou lampu, zatáhl si křeslo do stínu, takže jen malý plamínek trochu osvětloval nejbližší okolí.

Zhasl a čekal, co se stane dál. Uplynulo dobrých dvacet minut, když kníže van Zoom zaregistroval slabý šelest. Vzápětí uslyšel, jak se za dveřmi kdosi dohaduje, kam které dveře vedou. Ti, kdo přicházeli, měli jistě nějaký plán, anebo s nimi byl někdo, kdo se tu vyznal.

Zaharašily klíče v zámku, paprsek světla zazářil.

„Nikdo tu není, vzduch je čistej!“ řekl veliký, silný chlapík, kterého van Zoom poznal i při sporém světle lampičky.

K čertu! Obr Bormann! pomyslel si. Ale vždyť ten přece sedí v pevnosti! Zřejmě se nějak dostal ven a nachystaně alibi má posloužit jemu. Ale co jizva na tváři?

Bormann a jeho čeládka přistoupili k dalším dveřím.

„Sakra! Dveře jsou zarýglovány!“

„Krucifix!“ zaklel Bormann, „tak já je rozkopnu!“

Odstrčil ostatní na stranu a rozpřáhl se nohou.

„Ale ale, pánové,“ ozvalo se docela nečekaně, „to by byla neopatrnost! Dveře jsou zajištěny minami!“ ozvalo se náhle za nimi a všichni se vylekaně otočili. Dívali se do ústí hlavní dvou revolverů. Van Zoom držel loupežníky v šachu.

„Zatraceně!“ zařval obr a chystal se nečekanému sokovi skočit po hrdle.

„Ani hnout!“ vykřikl kníže. Bylo vidět, že nežertuje. „Kdo se jen pohne, toho zasáhne kulka. Střelím přesně. Prohráli jste.“

Bormann vytáhl nůž: „Ty pse, mě nedostaneš!“

„Dřív než nůž otevřeš, budeš mrtev, Bormanne!“

„Von mě zná!“ vyhrkl překvapený lupič.

„Znám vás všechny, mládenci! Sedněte si na židle tam u stolu,“ nařídil van Zoom, „když se dohodneme, nic se vám nestane.“

Váhali.

„Tak honem, ráz - dva...“

Na „tři“ nečekal žádný z nich. Usedali do křesel, až téměř praskaly ve švech.

„Bravo!“ pochválil je kníže.

„Drž hubu!“ zařval Bormann. „Už jsme si sedli, tak co dál?“

„Dobrá, k věci,“ řekl klidným hlasem van Zoom, „ať odpovídá na mé otázky jen Bormann, abyste se nepřekřikovali.“

Chtěli jste tu loupit?“

„Pitomější otázku jsem neslyšel,“ vysmíval se Bormann, „to snad vidí i slepý.“

„Chtěli jste peníze, které má dnes u sebe slečna z Helfensteinu?“

„Zpřerážím kosti hajzlovi, kterej to vyzradil!“ štěkl Bormann.
„Chovej se slušně, Bormanne. Mám celkem dvanáct modrých fazolek a nezáleží mi na tom, jednu ti vehnat do žeber.“
„Takovou zradu aby čert vydržel!“ omluvně zabručel Bormann.
„Mlč! Musí to být jenom zrada, Bormanne? Ten váš hejtman je pěkný mizera. Vy si o něm myslíte, že všechno ví a všechno dokáže. A vidíte, dostal vás do pastí. Stačí, abych pohnul prstem, a budete se všichni válet na zemi. A váš hejtman? Čeká v teple na kořist hezky za větrem, a vy mu pak přinesete lup až pod nos. On se s vámi pak rozdělí, ale životy nasazujete vy, ne on. To jste chlapi? Zbabělci jste! Bojíte se černé masky a ani nevíte, kdo ji nosí.“
Z křesel se ozývalo mručení.
„Jste v pořádné kaši, mládenci,“ řekl kníže, „proč s vámi není pan hejtman? Dává si dobrý pozor, aby se nenamočil. A proč to děláte vy? Protože on vám to nařizuje tak, jako se nařizuje otrokům. Pískne si na vás, kdy se mu zachce, a vy jako pejskové přidupete. Jedná s vámi jako s hafany.“
Muži se nespokojeně vrtěli.
„Jo, jen se vřte! Stejně mám pravdu. A když už něco ukořistíte, kdo má lví podíl? On. A přitom nehnul ani prstem. Fuj, styďte se! Takového zbabělce si sami pěstujete.“
Bormann byl první, kdo promluvil: „Nezván! Dej pryč ty bouchačky a řekni nám, co od nás chceš. Nebo ti jde jenom vo to, poslouchat tvý kázání?“
„Ne,“ zasmál se van Zoom, „určitě mám na mysli něco docela jiného. Třeba se domluvíme, a pak si můžete běžet, kam libo.“
„Tak honem, pane,“ řekl Bormann už o poznání zdvořileji, „takovej revolver může spustit na to tata, třeba i sám vod sebe. Není to žádný požitek tady sedět a čumět do laufu.“
„Dobře, poslouchejte,“ pokračoval kníže, „vy všichni skončíte v kriminále nebo na šibenici, když povedete dál takový život. Dám vám poctivější a lákavější možnost. Proč máte nosit kůži na trh kvůli někomu, koho ani neznáte, kvůli někomu, kdo se bojí ukázat vám tvář?“
„Zničil by nás, kdybysme mu vypověděli poslušnost!“ řekl jeden z mužů.
„Takhle uvažují otroci, ne chlapi. Vyřídte tomu vašemu hejtmanovi, že ho rozšlápnu jako červa, vztáhne-li ještě jednou prst na tento dům nebo na jeho paní. Dnes mu to prošlo, podruhé by byl ztracený každý, kdo by šel s ním. Budu velkorysý. Nechám vás dnes běžet a každému z vás tak ušetřím pěkných pár let káznice. Uvědomte si to, jednejte podle toho. Teď můžete vstát postupně, hezky po jednom, ze svých míst, a hezky za sebou jako husy můžete opouštět dům.“
První povstal obr Bormann.
„Ať mě čert veme, jestli to, co tady ten žvanil řek, nemá hlavu ani patu. Sem už mě nikdo nedostane. Ale běžte, nevím proč nás vůbec pouští...“
Kníže vyšel do předsíně a zkontroloval si, že všichni bandité odešli. Vrátil se do pokoje a bleskově se u zrcadla uvedl do původní podoby.
Ulrika otevřela dveře až po chvilce.
„Už jsou pryč?“ zeptala se stále ještě vyděšeně.
„Ano,“ řekl Zoom, „jistě jste slyšela, jak dobře jsme se tu bavili.“
„Každé slovo! Jsem vám moc vděčná, uchránil jste mne před velkým nebezpečím.“
Kníže stiskl nabízené ruce.
„Nebylo to tak nebezpečné, jak se vám to jevílo.“
„Chcete mne uklidnit, ale byl jste v nebezpečí života. Stačilo trochu neopatrnosti... A co by pak bylo s námi? Ale proboha, proč jste je beze všeho pustil zase pryč?“
„O mém plánu se vás dozvíte. Zatím vás prosím, abyste o dnešku s nikým nemluvila a totéž řekla komorné a ostatnímu personálu.“
„Ano, zařídím,“ řekla Ulrika.
„Pak tedy mohu jít...!“
Ulrika se znovu vylekala. „Už mne chcete opustit? Je to doopravdy nutné?“
„Není, ale je to asi žádoucí. Můžu se podívat ještě po těch mládencích, co tu byli, vy jste už mimo nebezpečí, a pak, nehodí se, abych vás dále obtěžoval svou přítomností.“
„Ach, Jasnosti, kde je těm lidem konec,“ namítla Ulrika, „ale já jsem ještě pořádně rozčilená, na spánek nemám ani pomyslení. Prosím vás, zůstaňte ještě!“
„Je-li to vaše přání!“
„Úpěnlivá prosba dokonce. Věnujte mi přece pár minutek.“
Zanedlouho se objevila komorná, která na pokyn své paní přinesla víno, pečivo a ovoce. Když stavěla táč na stůl, chvěly se jí ruce. Ulrika nalila do sklenek víno.
„Řeknu vám upřímně, proč jsem vás zdržela,“ řekla Ulrika po chvíli, „trochu se ještě bojím, samozřejmě, ale hlavně, jsem moc zvědavá. Vyprávějte mi ještě o Gerhardu Burgovi. Asi mne odsuzujete, že jsem i já zprvu podlehla dojmu, že všechno tehdy musel udělat on. Bylo to ale jenom v prvním zmatku, stalo se toho tolik a všechno mne to hroživě zasáhlo. Nebyla jsem schopná střízlivě uvažovat. A když jsem se trochu uklidnila, viděla jsem, že jsem se na něm provinila. Dodnes si vyčítám, že jsem o něm zapochybovala.“
„Nic vám nevyčítal,“ poznamenal van Zoom.
„Možná. Ale nakonec, co mu záleželo na mém názoru?“
„Víc než si myslíte.“
„Tomu nevěřím, teď na mne přece zapomněl.“
„Zapomněl? Nikdy.“

Bez přestávky se střídaly otázky a odpovědi.

„Vždyť má jinou, Holandanku...“

Van Zoom ji vzal za ruku.

„Dovolíte, slečno, abych s vámi mluvil jako přítel. Zeptám se vás trochu indiskrétně: vy jste ho milovala?“

Ulrika mlčela, sklopila oči a zrudla.

„Vy jste asi tehdy,“ pomáhal jí van Zoom, „nosila lásku v srdci, ale náklonnost jste si uvědomila až později.“

„Snad...“ zašeptala.

„A zůstala jste sama...“

Stáhla zpět ruku a oči se jí zalily slzami.

„Už léta žiju sama. A tak to zůstane. Ale nenařikám si. Jsem ráda, že jsem se o něm něco dozvěděla a že je šťastný, přeji mu to, já už se se svým osudem vyrovnám.“

„Mluvíte, jako byste cítila odpovědnost za jeho neštěstí. Zjedнала jste mu tehdy nejlepšího obhájce, jakého mohl mít, sehnala jste pro něho i soukromého detektiva, nic víc jste udělat nemohla. Je nesmysl se obviňovat. Byla jste mladá, bez zkušeností, všechno nasvědčovalo tomu, že to Burg udělal. I kdybyste tehdy byla chtěla sama u soudu mluvit v jeho prospěch, nepomohlo by to, neměla jste pro jeho nevinu důkazy. A důkazů proti němu bylo tolik. Teď ale ty důkazy o jeho nevině mám. Můžete mnohonásobně odčinit to, co jste snad tehdy zanedbala. Pomozte mi!“

Ulrika na jeho rtech visela očima. Ve tváři se jí objevila naděje, ale záhy pohasla:

„Už nikdy neodčíním to, že si Burg s trpkostí myslí, že já tehdy...“

Van Zoom zavrtěl hlavou: „On se na vás ale nezlobí!“

„Zapomněl na mne.“

„Nikdy,“ řekl van Zoom tiše, jako by chtěl svým slovům dodat na důrazu.

Pohlédla na něho nevěřícně.

„Můžu vám dokázat, že na vás stále myslí. Mám k tomu dokonce i jakési pověření,“ řekl kníže.

Něco nesrozumitelného zamumlala a zavrtěla hlavou.

Vyňal z kapsy obálku. Byla v ní Burgova fotografie, stál tam v koloniální holandské uniformě.

Ulrika zapomněla na všechno kolem sebe. Smála se a plakala zároveň. Vstala a přecházela v nejvyšším rozčilení po pokoji. „Gerhard!“ šeptala si. Pak klesla do křesla a rozvzlykala se.

Van Zoom se ani nepohnul, věděl, že ji nesmí rušit. Ulrika zdvihla hlavu.

„Kdyby si nevzal Holandanku, pospíchala bych za ním i dnes a řekla mu, jak ho miluji. Ale teď je všechno pryč. Jedno však udělám určitě, pomůžu vám odčinit, co se stalo. Gerhard byl nevinný, dokážeme to. Co tomu říkáte? Jste pro?“

„Nabízíte mi spojení?“ usmál se kníže.

Podala mu ruku.

„Dobře. Odhodlal jsem se předvést světu jeho nevinu, ať to stojí co stojí. Jsem bohatý, můžu si to dovolit. Budeme tedy spojenci.“

Oba se usmáli, Ulričin úsměv prokvétal mezi slzami.

„Máme-li odčinit to, co se stalo, máme-li očistit našeho společného přítele, musíme ovšem odhalit skutečného pachatele. Kde ho ale hledat?“ řekl kníže.

„Pašeráci. Udělali to přece pašeráci. I Gerhard si to myslel.“

„Také jsem je podezíral,“ řekl van Zoom, „ale všechno je jinak. Pašeráci to nebyli.“

Ulrika zvedla hlavu.

„Jak to můžete tak vědět?“

„Nejsem tu teprve šest měsíců, jak se v městě soudí, ale déle. Zprvu inkognito. Pátral jsem už tedy před tím, ale nenašel jsem nic, pranic, co by mohlo pašeráky spojit s těmi vraždami a se žhářstvím. Prošel jsem statky i chaloupky pod horami, hovořil jsem s krušnohorskými tkalci, pátral jsem na samotách mezi horníky, všude jsem se vyptával. Výsledek? Nula. Mnozí z těch lidí, za kterými jsem přišel, byli s pašeráky spříznění, nebo to byli jejich přátelé, kdybych se mohl od nich někdo dozvědět, určitě bych to z nich dostal, ale všechno marné. Staří lidé tak rádi vyprávějí a po dvaceti letech jim už na tom ani moc nezáleží, aby se o někoho snad neotřeli, a pak já mám také vlastnosti, které starým lidem otevírají srdce i ústa, ale nedozvěděl jsem se vůbec nic. Byla to špatná stopa. A tak tedy hlavní otázka: kdo pomohl Gerhardovi, když ho vezli do věznice. Já totiž vím od Burga samého, že to byl vesnický kovář z Helfensteinu a jeho syn.“

Ulrika byla překvapená.

„Nikdy jsem si nepovšimla, že by Burg měl s nimi cokoli společného. Ani je snad neznal.“

„Vidíte, a přece se ho ujali. Otec byl oblečený jako handlíř s dobytkem. Starý srazil četníka, mladý nakupil kamení vlaku do cesty, takže vlak musel zastavit. Burg se svým osvoboditelem vyskočili z vlaku a upláchl.“

„Ale proč by to kovář se synem dělali?“

„Kdoví. Snad je tížilo svědomí. Třeba věděli, kdo to všechno spáchal, ale nemohli nebo nesměli vystoupit před soudem nebo před policií a Burga z toho dostat. Třeba v tom měli prsty oni dva. Bůhví. A svědomí jim přikázalo nevinnou oběť zachránit.“

A van Zoom pokračoval:

„Prohlédl jsem všechny spisy, kovář a jeho syn jako pachatelé v úvahu nepadají, ale nejspíš věděli, kdo je vrahem a žhářem. Já ale k cíli dojdu. Za oběma helfensteinskými kováři dochází jakýsi neznámý muž, docela pravidelně. To by mohl být pachatel. Ostatně, i proto jsem se objevil u vás. Myslím, že za zločiny před dvaceti lety i za dnešním dobrodružstvím stojí jeden a týž člověk - obecně se mu říká - hejtmán!“

5. STARÝ A MLADÝ WOLF

Události poslední noci, nejprve večírek u plukovníka z Tiefenbachu, pak ono setkání s hejtmanovými raubíři a dlouhý rozhovor s Ulrikou z Helfensteinu přivedly van Zooma na lůžko s velkým opožděním. Přesto nazítří ráno byl záhy na nohou. Sluha Bedřich přinesl jako jindy snidani.

„Dej zapráhnout do saní,“ řekl mu van Zoom, „vezmi ty staré, a taky staré koně. Pojedeme na Helfenstein.“

„Dobře pane, a kočí...“

„Ne, pojedu sám jen s tebou. Ty budeš dělat kočího. A nikdo nemusí vědět, že odjíždíme.“

„Znamená to tedy, že se mám převléct?“

Van Zoom se usmál. Těšilo ho, že se stále přesvědčoval o schopnostech lidí, kteří ho obklopovali.

„Správně,“ pochválil sluhu, „udělej se trochu starším, slušně se obleč, ale ne městsky. Já budu něco jako makléř s pozemky, bohatý, ale nemotorný.“

Pojedeme za hostinským Wolfem do Helfensteinu a za jeho synem kovářem.

„Konečně se s nimi poznám.“

„I s tím neznámým?“

„Když tam bude, pak samozřejmě. Doufám, že se tam leccos dozvím.“

Sluha odešel. Van Zoom sáhl po poště, která ležela jako vždy vedle snídaně, zběžně ji prohlédl, udělal pár poznámek a vyřízení korespondence přenechal sekretáři.

Pak odešel do šatny, kde stály dvě mohutné skříně, na jejichž dveřích visela zrcadla. To umožňovalo knížeti, aby sám sebe mohl bez nesnází prohlédnout ze všech stran. Jeho „detektivní“ převleky musely být vždy perfektní, od hlavy až k patě. Brzy by v těžkopádném, blahobytném muži s černými vlasy a vousy, v staromódním kožichu, s čepicí z beraní kožíšiny a s nohama ve vysokých válenkách nikdo nehledal elegantního knížete van Zooma.

Dole již čekaly sáně, a to před zadním východem z domu. Bedřich byl také nachystaný, měl znamenitou masku, široká ramena, vyzářovala z něho dobrosrdečnost. Sluha se hodil k pánovi a k povozu s těžkými koňmi jako ulitý.

„Ty víš, kam, Johanne,“ řekl pán mírně a sluha si uvědomil, že pro dnešek bude Johannem. Vyjeli za město do zasněžené krajiny. Van Zoom seznámil sluhu velmi stručně s událostmi noci, vyprávěl, jak si poradil s hejtmanovou čeládkou, svěřil se, že o tajemném muži se nic nového nedozvěděl, a také, že Ulrika se stala jeho spojencem v boji za očištění cti Ger-harda Burga.

„Hm,“ zamručel Bedřich-Johann, „a ví také o dnešní vyjížďce?“

„Ne, to ne,“ vysvětlil kníže, „to by nemělo smysl. Mám zásadu, že pokud jsem někdy na pochybách, raději mlčím. Tím se méně pokazí.“

„Ano,“ dodal sluha, „hlavně vůči ženám je opatrnost nutná.“

„Ale abys byl informovaný, pak ti musím říct, Johanne, že se jmenuji Leberecht Schulze, bydlím v Buchwaldu a jsem agentem pro prodej realit. Účelem mého pobytu v tomto kraji je - a teď se můžeš, Johanne, divit - udělat z tichého, chudičkého Helfensteinu bohaté lázně.“

„Cože?“ podivil se Johann. „Lázně? Jaké lázně?“

„Ano, lázně. Já jsem totiž přišel na to, že prameny v Helfensteinu jsou léčivé.“

„To je tedy hezký švindl!“

„Ne tak docela,“ odporoval kníže sluhovu hodnocení, „chráním se úzkostlivě toho, aby mi mohl někdo snadno prokázat nějaké švindlování. Před časem jsem si opatřil vzorek vody, která mi padla do oka pro obsah železa, a dal jsem udělat chemický rozbor. Ta voda není tak docela jalová. Takže to, co tu budu tvrdit, má přece jen hlavu a patu.“

„Ale je to zřejmě návnada?!“ zeptal se bystrý Bedřich.

„To připouštím,“ usmál se kníže.

Helfenstein ležel v horách, silnice vedla vzhůru do kopce a nebylo divu, že vypasení koně jen málokdy zrychlili krok. Povoz jedoucí po zledovatělé cestě vyzváněl, jak je v kraji zvykem, přičemž oba na sáních mohli kolem sebe mnohé pozorovat.

Všude bylo ticho a klid. Chlad držel obyvatele vesniček, kterými projížděli, spíše doma, v teple, kde čekali toužebně na příchod jara. Až změna počasí jim zase sníží výdaje za teplo a světlo. Horalé vedli prostý, nenáročný život, malá políčka jim moc nevynášela a možnost výdělku tu byla ve srovnání s nížinou mizivá.

„Tam leží Helfenstein,“ řekl kočí a ukázal bičíkem kupředu, „za půl hodinky jsme na místě. Mám pak předjet před hostinec?“

„Jistě,“ souhlasil van Zoom, „jediný výčep ve vsi patří Wolfovým, ti mají také kovářnu. Otec je majitelem hospody, syn ková koně, pokud vím.“

„A mám pak vypráhnout?“

„Ne, ne,“ zavrtěl van Zoom hlavou, „chci, aby to vypadalo, že jsme se pro delší zdržení rozhodli dodatečně.“

A tak se oba ocitli v Helfensteinu. Sáně si pomalu brázdlily cestu vesnicí. Před hospodou zůstaly stát. Van Zoom vstoupil do chodby a odtud do lokálu. Bedřich se staral o koně.

Kníže se rozhlédl po místnosti. Byla dost nízká, stěny měla holé, stoly bez ubrusů, židle z hrubého dřeva a s tvrdým sedátkem. Podél stěn se táhly lavice, napravo byl výčepní pult, za ním dveře, asi do kuchyně, vysoká kachlová kamna hřála. Hrubé záclony zakrývaly okna, pak tu bylo jedno zrcadlo na zdi, barvotiskový kalendář, dvě laciné olejomalby v prostých rámech, několik věšáků na šaty.

Van Zoom si pověsil kožich a čepici, zamnul si vychladlé ruce a sedl si ke kamnům. Ozvaly se kroky z kuchyně.

Vstoupil Kristián Wolf, hostinský a někdejší kovář. Mohlo mu být tak šedesát, byl střední postavy, dosud však silný a zdatný. Od té doby, co nepracoval v kovárně, něco přibral, takže se mu vpředu klenulo nevelké břicho, tvář mu zdobily

mroží vousy, pod huňatým obočím se blýskala malá očka. Šedé vlasy měl už hodně prořídle. Dělal dojem mazaného, a přitom dobrosrdečného člověka, jak už venkovští lidé bývají.

„Čím mohu posloužit, pane?“ zeptal se po zdvořilém pozdravu.

„Něco horkého k pití,“ objednal si cizinec, kterého si hostinský prohlížel s neskrývanou zvědavostí, „člověk na těch sáních setsakramentsky vymrzne,“ dodal s úsměvem.

„Pak bych pánovi doporučil výbornou, silnou kávičku, nebo snad sklenku grogu? Všechno hned připravím.“

„Dejte mi snad kafe,“ rozhodl se van Zoom, „a dvě, kočí bude taky pít.“

„Jak je ctěná libost,“ uklonil se Wolf a zmizel v kuchyni. Hned byl však zpátky, zřejmě považoval za svou povinnost krátit rozhovorem hostovi chvíli čekání, bude-li o to ovšem host stát. A ten o to samozřejmě stál.

Nejdříve přišlo na tapetu počasí. Ano, jistě, je chladno, to v zimě jinak nejde, to víte, tady nahoře se to snáší hůř než dole, v nížině, dnes mrzne, až to praští, a toho sněhu...

„Tady se toho asi moc v téhle době neděje,“ prohodil van Zoom.

„Jo, to máte recht,“ souhlasil hostinský, „tady je to těžký. Vydělá se tu málo, je tu mizerná půda, pole nenesou, pěstovat dobytek se tu nevyplácí. Je tu hodně tkalců, někteří dělají v lese, nebo něco vyřezávají doma, ale vyskakovat si tu nemůže nikdo. Prostě, jak povídám, žádná sláva to není. Ale lidi jsou hodný.“

„Dole ve městě mi lidi vykládali,“ pokračoval van Zoom v rozvíjení úvah o životě v horách, „že se tu nahoře při hranici hodně pašuje.“

Wolf povytáhl obočí.

„To že vám říkali?“ protáhl s ironickým úsměvem. „No pánové dole to přece musí vědět, že jo?“

Van Zoom se zasmál.

„Nic ve zlém, příteli! Nerad bych se obyvatel téhle vesničky nějak dotkl. To víte, ono se někdy nadělá řečí...“

„Ba právě,“ přitakal Wolf, „nazvaní se toho až běda. Ti tam ve městě ať si raděj zametou před vlastním prahem. Můj ty bože, co se ve městě všechno navyvádějí, gaunerů je tam spousta. Proti nim jsou horalé, co si tu a tam bez cla přenesou paklík tabáku, kilíčko mouky nebo cukru, nebo tak něco, úplní andělé. Nedělají to proto, aby kdovíjak vydělali, ale z hladu a bídy. Tak je to, milý pane, jo, tak je to. Řekněte ve městě pánům, že v horách žijou křesťané o nic horší než ve městě, a třeba i lepší. A jaký mají účty s pánbičkem, o to ať se každý stará sám!“

Starého Wolfa rozhovor přece jen trochu rozzlobil, ale to knížeti vyhovovalo, už si udělal o hostinském jakž takž obrázek. Zřejmě nebyl ani horší, ale ani lepší než jeho vrstevníci, bral život tak, jak šel, nebyl to gauner ani podvodník, ovšem na jeho křišťálové svědomí by se taký asi vsadit nedalo. Zákony uznával, ale když mu byly nepohodlné, dovedl si v nich najít skulinku, anebo si svůj přestupek ospravedlnil sám před sebou. Věřil v Boha a v mravní řád světa, modlitbu považoval za účinnou v pravou chvíli, třeba když si sám se sebou potřeboval vyrovnat nějaký ten chybný krůček.

Van Zoom si to pro sebe shrnul: vzorem občanského smýšlení ten hospodský zřejmě není, ale tady v kopcích asi uvažují všichni tak.

Wolf odešel do kuchyně pro kávu, mezitím vstoupil i Bedřich a na Zoomův pokyn si sedl k témuž stolu.

„Jojo,“ navázal van Zoom na přerušovaný rozhovor, jakmile se majitel hostince vrátil s kávou, „máte pravdu, vy tady znáte ty místní lidi líp než kdo jiný. Denně jich sem asi chodí hodně.“

„Hodně?“ Wolf zavrtěl hlavou. „Co vás nemá! Helfensteinští nemají na vyhazování, kdepak vysedávat v putyce. Sotva že si dopřejí v neděli svůj půllitr. Ještě že máme kovárnu, jinak bysme tady neobstáli.“

„Odkakživa?“ vyzvídal kníže.

„Bejvávalo líp, dokud bydlelo panstvo nahoře, v zámku, to občas kápely nějaký peníze.“

„V zámku?“ zeptal se van Zoom jakoby neinformovaně. „To má být ta zřícenina pod lesem?“

„No jo, to je vona. Zámek kdysi vyhořel a už ho pak nikdo neobnovil. Tak dvacet let to může být.“

„Ano, něco jsem o tom taky zaslechl,“ připustil kníže, „snad zámek někdo podpálil nebo co, a o nějakých vraždách se přitom povídalo.“

Wolf se odmlčel. Sluha Bedřich odložil šálek a vstal.

„Odpusťte, pane Schulze, jenom se chci zeptat, co s koňmi. Nemůžu je nechat v takovém mrazu, kdybysme se měli zdržet.“

„Hm,“ zamyslel se van Zoom, „ještě jsem potřeboval dát řeč s panem hostinským...“

„Ale jen klidně vypřáhněte, pane,“ vmísil se do rozhovoru hostinský, „pro dva koně se místo v naší stáji vždycky najde.“ A směrem k Bedřichovi dodal: „V kovárně vedle najdete syna, ten už vám pomůže se zvířaty, když mu řeknete jak a co.“

„A což takhle oběd pro dva, ten bych tu dostal?“ zeptal se kníže.

„Ale jistě, tady se vždycky něco ukuchtí. A pán bude jistě spokojený,“ řekl chvatně hostinský.

„Dobrá, Johanne, tak vypřahej a postarej se o zvířata!“

„Jistě, pane Schulze. A u náručního koně se hned podívám na podkovy, něco se mi tam nezdá, a když už jsme v kovárně...“ dodal věcně sluha.

Hostinský mezitím zašel do kuchyně, aby zařídil všechno na oběd, vrátil se a požádal o chvilku strpení, než se oběd dovaří.

„Ještě k tomu požáru,“ vrátil se van Zoom k tématu, které ho zajímalo, „proč, proboha, to spáleniště nikdo neuklidil, a proč si tu pánové nepostavili nový zámek?“

„To jo, to by se mělo,“ přikývl Wolf, „ale to víte, pan bankéř! Ten zámek zdědil, ale do stavby se mu nechtělo. Měl na to svůj názor, říkal, že spálený zámek má být jako výstraha pro budoucnost, jako smutný památník toho, co se tu udalo. V Helfensteinu jsme ho už neviděli ani nepamatujeme, a tak všechno zůstalo, jak bylo.“

„Ale to je přece škoda,“ poznamenal kníže, „spáleniště je šeredné a v tak krásné krajině se nepěkně vyjímá.“ A pak, jako by ho něco napadlo, řekl: „A co majitel, prodal by pozemek?“

„Prodal?“ podivil se Wolf, „kdo by to koupil, prosím vás? Nebo snad vy byste sám...?“

„No, trochu bych se tu poohlédl,“ vysvětlil van Zoom, „ale musel by k tomu patřit i kousek půdy.“

„Jaký kousek?“ vyvalil oči hostinský.

„No,“ protáhl van Zoom, „kousek lesa a hlavně bažina mezi lesem a zříceninou.“

„Cože... bažina? A co s bažinou?“ vyrazil ze sebe Wolf.

„No, já bych o ni měl zájem,“ zasmál se Zoom.

„Ta není na prodej!“ odmítl hostinský Zoomův nápad. A když viděl, že jeho kategorické odmítnutí hosta překvapilo, dodal smířlivě: „Co taky s bažinou, že jo?“

Oho, pomyslel si van Zoom, tady jsem asi na nějaké stopě, i když jsem to nečekal. Kdyby bažina doopravdy nebyla k ničemu, přece by ses tak neježil. Budeš asi pěkný lišák, ale já už se dozvím, o co jde. A s úmyslem něco ze starého Wolfa dostat, přilil olej do ohně:

„To neříkejte,“ odporoval na oko Wolfovi, „lecko si neví s něčím rady, zahodí to, pak ale přijde někdo jiný a něco z toho udělá. No a ta bažina...“

Hospodského ta slova zřejmě rozrušila, ale ovládl se. Mazanost přemohla bouři pocitů. Usmál se rozpačitě a řekl: „Ale jo, to můžete mít pravdu. Třeba by někdo s tím močálem něco provedl. Třeba jo. Jen se ptejte dál!“

Van Zoom poznal, že Wolf se pouze snaží získat čas a hlavně informace, cože pán zamýšlí. Takovou informaci mu kníže neodepřel, i když se zprvu zdálo, že ho všechno přestalo zajímat. Jakoby netečně se díval oknem, když tu postřehl jakousi postavu, která směřovala k vratům hospody. Muž však nezabočil do výčepu, jak van Zoom očekával, nýbrž někam vedle, zřejmě do kovárny. Snad to byl sedlák, alespoň podle oděvu, nebylo na něm ostatně pranic zvláštního. I pro van Zooma to bylo přece jen překvapení, byl to ten, kterého hledal, ten neznámý, co chodíval k Wolfovým a zejména svými nočními poradami s hostinským a kovářem si vysloužil Zoomovo podezření, že by to mohl být třeba i sám proslavený hejtman.

I Wolf si ho všiml a van Zoom zaznamenal, že zneklidněl.

„Hm,“ začal van Zoom, „vidím, že by bylo dobré zasvětit vás do mých plánů. Třeba byste mi mohl i pomoci. I vy byste měl prospěch z toho, kdyby to všechno klaplo. Ale nejprve, můžu se spolehnout, že budete mlčet?“

„Jako hrob,“ ujistil hosta Wolf, „ani slůvko nikomu neřeknu.“

„Dobrá, tak tedy - mám velkorysý úmysl. Víte, co jsou to lázně?“

Wolf se zatvářil přihloupě.

„Lázně? No, tam se chodí lidi koupat a tak...“

„Ano, ale já nemám na mysli obyčejné koupání, spíše léčebné, takže tedy lázně, které slouží zdraví...“

„Aha, jo, tak to já vím. Když je někde nějaký léčivý pramen, tak se tam hrnou lidi z daleka a popíjejí vodu, nebo se v ní koupou. A pak se někdy uzdraví...“

„No, tak to si rozumíme,“ přivítal Wolfovu odpověď van Zoom. „A právě takové lázně bych rád udělal z vašeho Helfensteinu.“

„Z Helfensteinu? Lázně? To je nesmysl, pán žertuje.“

„Proč myslíte?“

„Tady přece žádný léčivý prameny nejsou. Kde by se tu vzaly?“

„Jsou tady. Ověřil jsem si, že voda z jednoho pramenu poblíže zámku, uprostřed bažiny, má cenné minerální látky. Dal jsem tu vodu odborníkům, aby ji prozkoumali, a všechno se mi potvrdilo. Léčebný pramen tu dozajista je, a proto mám zájem o bažinu a okolí.“

„To je nejbláznivější nápad, co jsem kdy slyšel,“ zamručel nespokojeně hostinský, „Helfenstein a lázně, kdo to kdy viděl!“

„To víte,“ pokračoval van Zoom, „k takové investici jsou potřeba peníze, moc peněz.“

„Svatá pravda,“ přikyvoval horlivě Wolf, „to je určitě hodně drahý, chtít udělat něco takového a ještě kdoví, jak to nakonec dopadne, a třeba sem ani lidi jezdit nebudou, a...“

„Nejprve bych musel ovšem získat ten pozemek, a vy říkáte, že je to skoro beznadějně.“

„No, beznadějně zase ne, kdybych vám trochu pomohl...“ začal Wolf vyjednávat.

„To by samozřejmě bylo báječné!“ nadšeně souhlasil kníže.

„Jen ne tak zhurta, pane,“ zarazil ho hostinský, „dejte mi čas, musím si to všechno promyslet a tak... všechno potřebuje svůj čas, jistě, pane, nahlédnete...“

„Ale samozřejmě,“ povzbudil ho kníže, „nehoří, čas vám dopřeju, ale nesmíte o tom vykládat.“

„Ano, už jste říkal,“ sykl Wolf trochu netrpělivě, „ale - ruku na to!“

Stiskli si ruce. Rozhovor skončil. Wolf prohlásil, že musí do kuchyně dohlédnout na oběd, knížeti bylo jasné, že jeho spěch nepatří obědu, nýbrž spíše onomu muži, který před chvílí směřoval do kovárny. Van Zoom zatím uvažoval. Co je vlastně s bažinou, proč je kolem ní tolik ruchu? Močál přece patří bankéři Františkovi z Helfensteinu, jak tedy mohl Wolf tvrdit, že není na prodej? A proč se starý Wolf tak vylekal, když zjistil, že by si na bažinu činil zásluhou někdo cizí? Wolf kdysi pomáhal Burgovi a dostal ho na svobodu. Kdoví proč? Že by kryli hejtmana? A že by to byl hejtman, ten, co je chodí sem navštěvovat? Mohl by být poblíž bažiny nebo snad dokonce přímo v ní nějaký úkryt pro hejtmana a jeho bandu? A třeba všechno nějak souvisí s pašováním?

Vstoupil Bedřich. „Hostinský mě poslal, že prý už bude oběd.“

„Ano, hostinský hned přijde,“ opáčil van Zoom, „šel do kuchyně.“

„Nešel,“ usmál se sluha, „je v kovárně. Je tam i nějaký muž, o čem si tam vyprávějí, nevím, ale starý Wolf mě poslal do

lokálu, aby byli sami. Na oběd, jak řekl. „Bedřich pokračoval docela šeptem: „Pochopil jsem, že chtějí být spolu sami, beze svědků. Odešel jsem tedy, ale nenápadně jsem se vrátil. Ti oslové si vybrali jako místo tajného rozhovoru kovárnu, no a ta přiléhá ke kůlně. Hned ze dvora jsem tam zapadl, přikrčil jsem se k zaprášenému oknu, které kdysi asi vedlo do dvora, teď ale do stodoly, tu přistavěli později. Slyšel jsem každé slovo, v okně už dávno není sklo.“

Kníže se zájmem naslouchal.

„Kovář řekl Kočí je pryč, mluvmě bez zábran! Nato se ozval starý Wolf. Je po tajemství. Ten chlap, co sedí v lokále, chce koupit bažinu. Je to pán toho kočího, co tu teď byl. A sakra! Vykríkli kovář i ten druhý jakoby jedněmi ústy. A kovář vztekle dodal: Zakroutit mu krkem je potřeba! A co chce s tou bažinou, proboha, dělat? ptal se Heidenreich, tak se totiž ten člověk, co přišel, jmenuje. To víte, na nos mi nepověsil, že by věděl, o co tady jde, řekl starý Wolf. Vykládal mi báchoru o nějakém léčivém prameni nebo co, ten prý tryská někde u bažiny, a on by chtěl z Helfensteinu udělat lázně. „Blbost, vyjekl syn. Chytrák je to, musíme se před ním mít na pozoru, ujistil oba Heidenreich. Víc už jsem toho neslyšel,“ řekl Bedřich, „protože najednou všechno skončilo. Chtěl jsem nejenom slyšet, ale i vidět, proto jsem se dral víc k okénku, ale do něčeho jsem tam kopl a ozval se randál, něco spadlo, halda podkov či rozbitých kol od vozů, všichni vyskočili a bylo po poradě.“

„Tak to je zlé,“ poznamenal van Zoom a netvářil se vůbec přívětivě.

„Ale ne, nic se vlastně nestalo,“ přerušil ho sluha, „já neztratil duchapřítomnost, hned jsem vylétl z kůlny, přitom jsem narazil na starého, chromého psa, kterého jsem si všiml už před tím ve dvoře. Snad jsem tomu hafanovi v rychlosti šlápl na nohu, on strašně zavyl a to mě zachránilo. Popadl jsem toho čokla, strčil ho do kůlny a zavřel za ním dveře. Třemi skoky jsem pak byl tady na chodbě, na dvoře byl ještě klid. Nikdo mě neviděl. Ti gauneři teď otevrou dveře do kůlny, uvidí tam psa, kdoví, kdo ho tam omylem zavřel. Zvíře chtělo ven, slyšelo hlas svého pána a pokusilo se z kůlny dostat, no a pak to holt všechno žuchlo. Zvíře zavylo. Vidíte, jak nám to jde dohromady.“

Van Zoom měl trochu zlost na sluha, že byl neopatrný, ale usmát se musel.

„Nakonec jsi to zaonačil docela dobře,“ řekl, „no, uvidíme.“

Tady přestal kníže mluvit potichu a řekl hlasitě:

„Tak co je s tím jídlem, snad abychom se po něm podívali... hostinský nejde... a... aha, tady je konečně. Máme hlad, pane hostinský!“

Wolf vstoupil do lokálu, van Zoom jeho příchod vycítil včas. Hostinský byl trochu nejistý, ale přirozené jednání hostů ho ukonejšilo. Přece jenom pes...

„Už to bude, panstvo,“ řekl vlídně.

A nosilo se na stůl.

6. HLEDAČI POKLADŮ

Starý Wolf se zase stáhl do kuchyně, snad aby hosty při jídle nerušil. Bedřich spokojeně hltal, občas zašilhal směrem ke dveřím do kuchyně. Tam se zprvu ozývaly hlasy, ty však umlkly.

„To je hrozné,“ zabručel sluha. „Teď se ten starý šejdř přeseune do kovárny a porada bude pokračovat. Tápeme v temnotě.“

„Nemůžeme chtít všechno naráz,“ podotkl kníže, „pojď, zhodnotíme to. Tak prý je jejich tajemství vyraženo, řekl jeden z těch výtečníků, když se dozvěděli, že si dělám záľusk na bažinu. Těm třem na močálu záľezí, ale proč? Snad jde o pašování... třeba tam mají nějaký úkryt.“

„Měli bychom se kolem té bažiny poohlédnout,“ navrhl sluha.

„To ano,“ souhlasil van Zoom, „zůstaneme tady přes noc, vyptám se starého Wolfa na nějaký pokojíček a namluvím mu, že bychom si chtěli tu oblast trochu víc prohlédnout. To také uděláme hned teď, odpoledne. Večer se brzy uložíme k spánku, tedy jako k spánku, a budeme na čekané. Jestli ti tři mají v bažině nějaký úkryt, pokusí se možná hned v noci něco podniknout. A my jim budeme v patách.“

„A zasáhne?“ zeptal se sluha.

„To ještě uvidíme,“ řekl jeho pán. „Hejtmana můžu zadržet jen tehdy, až budu mít pohromadě celý součet jeho hříchů. I s důkazy, samozřejmě.“

Vstoupil kmotr Heidenreich, muž, jehož měl van Zoom za hejtmana, nebo přinejmenším za některého z jeho pobočníků. Kníže se zatím rozhodl, že mu vyjde vstříc a ochotně se s ním pustil do řeči. Heidenreich pozdravil a po selském způsobu udeřil rukou do desky nejbližšího stolu. To znamenalo pozdrav je určen pro všechny přítomné. Řekl si o pivo, přisedl si a dal se do řeči s knížetem i s Bedřichem.

„Schulze? Leberecht Schulze z Buchwaldu?“ opakoval si Heidenreich. „Neznám. Ale ať se propadnu, jestli jsme se už někde neviděli.“

„To by nebylo nic zvláštního,“ řekl kníže, kterého kmotrova poznámka přece jen trochu zneklidnila. Že by mne poznal? říkal si v duchu. Nebo to byl jenom pokusný balónek nazdařbůh?

„Ale jméno, jméno mi nic neříká...“ mudroval sedlák. „Na jména já mám dobrého pamatováka.“

Zatracený chlap! pomyslel si van Zoom. To mi říká víceméně na rovinu, že ví, kdo jsem. To snad doopravdy jenom hejtman se může chovat tak neo-maleně, uvažoval.

„A třeba si mě s někým pletete,“ chtěl uhnout z nepříjemného tématu kníže.

„Hm,“ bylo to jediné, co Heidenreich řekl.

„Nebo si snad myslíte, že pluju pod falešnou vlajkou,“ zasmál se van Zoom.

„Ne, nemyslím si vůbec nic, jen to, co povídám,“ zamručel starý Heidenreich, „nevím, kam vás zařadit...“

„Tak jen mě nechtě klidně tam, co jsem, tady v helfensteinském hostinci. Dokonce bych se tu rád zdržel. Pane hostinský, jak by to bylo s noclehem?“

„S noclehem? To jako pro pána a pro kočího? Snad by to šlo. Jednu světnici pro hosty bych tu měl, chtěl v ní sice spát kmotr Heidenreich, ale ten noc přechází u syna, tady naproti.“

„Mně je to fuk,“ řekl Heidenreich, „jen když budu mít postel.“

„To je od vás milé,“ řekl van Zoom, „rád bych se odpoledne podíval tady s Johannem trochu ven, snad k spáleništi, snad k bažině, však víte proč.“

„Ach tak,“ protáhl chápavě starý Wolf, „no jo, jistě.“ Přitom se podíval na Heidenreicha a vyměnili si spolu pohled.

„K zřícenině?“ zeptal se Heidenreich. „Tam je ale mizerná cesta, samá závěj.“

„Trochu sněhu nás nezabije,“ usmál se van Zoom, „a krása zimní krajiny nás odškodní.“

„Jak je ctěná libost. Slyšel jsem ve městě,“ poznamenal kmotr, „že jsou prý takoví podivíni, který se hrabou ve starých zbořeníštích, ale to spíš v takovech profláknutech rytířských sídlech, kde se zjevují duchové...“

„A to mě máte taky za takového pavouka?“ smál se van Zoom.

„Že byste vyvolával duchy nebo tak? To nevím. Třeba jo, třeba to pán vyčet ze starejch knížek...“

„To tak doopravdy vypadám?“ znovu se zasmál van Zoom.

„Jo,“ potvrdil mu to Heidenreich, „máte to ve vočích!“

Kníže ani sluha této rozmluvě moc nerozuměli. Věděli, že Heidenreich někam svými slovy směřuje, ale kam, to jim zůstávalo hádankou.

Když kníže zavrtěl hlavou, Heidenreich procedil mezi zuby:

„No, slyšel jsem to tak.“

„To vám někdo napovídal...“ vmísil se do debaty sluha.

„Kmotr Heidenreich si nepotřebuje nechat od někoho něco nabulíkovat,“ rozdurdil se sedlák, „leccos jsem viděl, leccos jsem slyšel. Dovedu si docela dobře představit člověka, kterej se zabývá černým kumštem. Vy mi taky na takovýho pasujete. Já vím, dotyčný to nemá rádi. Ale takový lidi dovedou čarodějnickou násobilku i zařikávat duchy.“

„K čertu!“ zvolal na pohled mrzutě van Zoom. „Před vámi aby se člověk měl jo na pozor! Dokážete člověka prohlédnout skrz naskrz.“

Heidenreichův úsměv byl samolibý.

„Jojo,“ pochválil sám sebe, „kmotr Heidenreich je hlavička. No, a co si myslí pán třeba vo hledání pokladů?“

Změna tématu van Zooma poněkud iritovala a tak řekl hodně neurčitě: „To záleží na tom, jestli z toho něco kápne!“

„To by neřek ani neměj!“ zasmál se Heidenreich, „ale tak jsem to nemyslel, chtěl jsem říct, že je záhada, jak najít takovej poklad.“

„No, chce to hledat, hodně hledat, třeba být trpělivý...“ pokračoval van Zoom v debatě, která ho nezajímala.

„Ale víte, co chybí?“ zablýskaly se Heidenreichovy oči. A když viděl, že se na něho se zájmem, ale nechápavě dívá jak kníže, tak sluha, dodal: „Přece zařikávadlo. Tajemná formulka.“

„Jo, to máte pravdu,“ souhlasil van Zoom, který v podstatě ani nevěděl, o čem ten sedlák blouzní.

„A vy znáte nějaké takové zařikávadlo, nějakou formulku? Kouzelnou průpovědku?“

„Těch je moc!“ poznamenal kníže. „Ale heslo, které dokáže zajistit úspěch, je jenom jedno.“

„A vy ho znáte?“ vyjel kmotr.

„Jistě,“ řekl van Zoom. „Ora et labora!“

Ora et labora, modli se a pracuj! Tím chtěl van Zoom naznačit, že člověk se může dobrat úspěchu jenom s pílí a s vírou v Boha. Předpokládal, že ten druhý mu ani neporozumí a že všechno skončí žertem. Mýlil se však, bylo vidět, že Heidenreich tuto debatu bere co nejvážněji.

„Ora et labora, ora et labora!“ opakoval si kmotr. „Jo, to by mohlo bejt. Jen tu formulku použít v pravý chvíli!“

Ke stolu přistoupil starý Wolf a začal uklízet talíře a sklenky. Heidenreich ještě chvíli zamyšleně seděl a pak opustil lokál.

„Má ten člověk o kolečko víc?“ řekl Bedřich, když s knížetem osaměl.

„Buď opatrný,“ napomenul ho pán, „Heidenreich nebude takový trouba, jak se zdá. Dělá ze sebe hlupáka, ale je jistě mazaný.“

„Ze by dovedl takhle hrát svou roli?“

„Nu,“ namítl pán, „jestliže je to hejtman?“

„Tak tedy můžu říct, že hejtmana jsem si představoval trochu jinak.“

„Ale to já taky, to já taky,“ ujistil ho kníže.

„K čemu bylo to tlachání o černé magii a o zařikávání?“

„Marně o tom uvažuju. Teď pojďme k bažině, dokud je ještě vidět. Třeba tam něco objevíme, nějaký sklad nebo úkryt.“ Van Zoom zavolal hostinského, zaplatil a s ujištěním, že bude mít nocleh připravený, opustil hospodu.

Snadná cesta vzhůru k zámku to rozhodně nebyla, navátý sních chůzi ztěžoval, oba se pěkně zadýchali.

Kníže doufal, že u bažiny, kterou obklopovaly olše, objeví nějaké šlápoty ve sněhu, nic však nenašel. Pokoušel se vžít do uvažování pašeráků, kde by mohli ukrývat kontraband. Marně. Viděli jen spáleniště a mrtvou bažinu.

Už se chtěli vracet, slunce se klonilo k západu a neměli chuť klopýtat po tmě, když se náhle ozvalo na samém okraji lesa zašustění. „Pozor!“ zasykl kníže, „neotáčej se!“

Bedřich pochopil, proč. Rozmáchl se rukou, jako by ukazoval směrem k bažině, aby to vypadalo, že debatují o pozemku. Gesto samozřejmě jeho skutečným slovům zdaleka neodpovídalo. Sluha s knížetem si dokázali v té chvíli říci, co potřebovali: „Někdo nás asi sleduje.“

Opatrně, klidně a cílevědomě se otočili a zamířili přímo k nízkým uschlým doubkům na okraji lesa.

„Pojď, Johanne,“ zavolal kníže přes rameno, „pospěš si, ať nás tu nezastihne tma. Půjdem při okraji lesa, aby se do nás tak neopíral ledový vítr.“

Slovo se změnilo v čin. Ten slídílek neměl mnoho času na to, aby zůstal v úkrytu, když si to oba zamířili přímo k němu, takže se na chvilku přece jen objevil zrakům obou mužů.

„A podívejme, mladý Wolf,“ sykl kníže.

Nechali ho běžet. Vraceli se do hostince a zbytek dne strávili slastným nicneděláním. Záhy se zvedl van Zoom, že si půjde lehnout, jeho sluha se přidal. Zmizeli v pokoji v prvním patře budovy. Skutečně se zavrtali do peřin a zhasli světlo, avšak všechno si připravili na noční akci. Tiše spolu rozmlouvali, jenom aby neusnuli. Byli si jisti, že ti tři kumpáni tam dole určitě ještě této noci podniknou výlet k bažinám a jejich odchod nechtěli přeslechnout.

Záhy se domem rozhostilo ticho. Minula hodina, druhá, bylo snad už jedenáct, když zavrzaly dřevěné schody.

„Někdo jde,“ zamumlal van Zoom.

„Asi se budou chtít přesvědčit, zdali spíme,“ špitl kníže.

Bedřich začal nahlas chrápat.

„Stačí,“ řekl kníže, když bylo zřejmé, že se kroky zase vzdálily, „naslouchálek už splnil svůj úkol a šel.“

Sluha skočil k oknu, aby mu nic neuteklo. Van Zoom se postavil vedle něj. Pravou okenici trochu pootevřeli.

„Nesměj nás vidět,“ nakazoval kníže, „měsíc svítí jako rybí oko.“

„Jen aby nevyšli předem,“ strachoval se Bedřich.

„Tomu nevěřím, musí se chovat velmi ostražitě. Hlavním vchodem, by to mohlo být nápadné.“

Konečně je uviděli! Po dvorku šly tichounce tři zahalené postavy. Heidenreich a oba Wolfové nesli krumpáč, lopatu a sochor, kovář ještě držel nějaký ranec nebo pytel, na takovou vzdálenost neodhadli, co to je. Zahnuli za roh a ztratili se pozorovatelům z očí.

„Chtějí asi vyklidit nějakou pašeráckou skrýš,“ pokýval hlavou Holandřan.

„Proto asi ty pytle, co nesl mladý Wolf,“ tiše řekl Bedřich.

„Půjdem hned za nimi, ale oklikou, ve volné krajině by si nás mohli všimnout.“

„A jak z domu? Nejlépe snad oknem, po hromosvodu.“

Bedřich se začal spouštět jako první. Jeho pán ho následoval. Všude byl klid, ženy obou Wolfů i děti zřejmě spaly. Silnice vedoucí skrz vesnici byla samozřejmě liduprázdná.

Kníže a sluha chvilku čekali, pak vyrazili. Drželi se z opatrnosti jihozápadu, zatímco bažina ležela na jihovýchod. Namáhavě se dostali k lesu, pořád ještě dost vzdáleni od cesty, kudy šli ti tři. Pak zahnuli doleva, podél lesa, kryti stromy. Před nimi se vynořila část bažiny.

Zachovali nejvyšší opatrnost, ani větvička nesměla zapraskat. Van Zoom a Bedřich se nahnuli a kladli nohy přeoopatrně na zem jako Indiáni při lovu.

Záhy spatřili za křoviskem na samém okraji bažiny tři postavy. Zřejmě se odvážily kus do středu močálu, protože hladina byla zamrzlá. Zdálo se, že se o něco prou. Bylo slyšet nesrozumitelný hovor místy zřejmě vzrušený, a jistému rozčilení nasvědčovala i jejich gestikulace.

„Pokusíme se dostat za ty olše,“ rozhodl van Zoom, „sníh tlumí naše kroky a oni jsou tak zabráněni do debaty, že nic neuslyší,“ šeptal sluhovi.

Podařilo se jim to už také proto, že ti tři byli po celou dobu k nim otočeni zády.

Náhle uslyšeli hlasy.

„Tady to je!“ křičel starý Wolf přesvědčivě, „tady začneme!“

„Jenom trpělivě, táto,“ mladý Wolf nabádal otce.

„Ne ne, už nejsem trpělivej!“ protestoval starý. „Přece si nenecháme poklad vyfouknout před nosem.“

„Máš pravdu,“ řekl Heidenreich, „ten tam dole může být pro nás pořádně nebezpečnej, musíme jednat rychle. Viděli jste, že zařikávadlo zná, ještě štěstí, že se prorek a prozradil ho. Na očích jsem mu viděl, že se vyzná v hledání pokladů. Hahaha, kmotr Heidenreich má za ušima! Pěkně jsem to z něj dostal, vidíte!“

„Jojo,“ souhlasil hostinský, „teď známe i průpovědku, tu kouzelnou formulku, takže už jenom přinutit duchy, aby poklad vydali. Je úplněk, ve vsi tluče půlnoc, hodina duchů začíná!“

Heidenreich udělal několik gest rukou. Pak levou paží napřáhl.

„Ora et labora!“

Ještě šestkrát opakoval onu průpovědku, kterou mu „prozradil“ van Zoom dole v hospodě, protože ho nic jiného nenapadlo. Pak se Heidenreich chopil krumpáče, Wolf lopaty, kovář sochoru a všichni začali zpracovávat utvrdlou zem.

Bedřich si vyměnil pohled se svým pánem. Úsměv říkal všechno: jsme my to ale oslové! Nepostřehli jsme, s kým máme tu čest. Ne se zločinci, ne s vrahy a paliči, nýbrž s obyčejnými blázný. Ti tři doopravdy toužili po pokladu.

Heidenreichův rozhovor s knížetem měl jediný účel, dostat z chytřejšího hosta radu, jak jít na duchy a jak je donutit vydat poklad. To byl důvod, proč se Wolf nechtěl vzdát bažiny, žádní pašeráci, žádný úkryt. Poklad byl příčinou!

Kníže se znovu usmál a pokynul Bedřichovi k ústupu.

„Ponechme ty tři, ať se tam rýpou,“ řekl van Zoom cestou, „trochu se zapotí, namočí si holínky, vychladnou jim nohy a třeba chytí rýmu, to je všechno.“

„A co hejtman?“ zeptal se sluha trochu rozpačitě.

„No ano, hejtman! Byla to falešná stopa. Tenhle Heidenreich je jenom osel, kterému někdo nabulíkoval, že v bažinách je poklad, a že je třeba znát čarodějnickou formulku. Hejtman to není, ten musí být z jiného těsta. Začneme od začátku!“

Ano, tato výprava skončila fiaskem, cítili to oba.

Když den nato opouštěli Helfenstein, kmotr Heidenreich už tam nebyl. Ani kováře nebylo vidět, starý Wolf byl mrzutý,

mluvil úsečně a stroze, podmráčeně vařil kávu.

„Kvůli koupi toho pozemku se ještě ozvu,“ řekl mu cizinec při loučení.

„Musíme všechno zvážit, zatím nevím. Ale lázně by tu mohly být docela pěkné.“ Usmál se.

Wolf se tvářil zaraženě. Jistá nedůvěra mu přece jen po tváři přeběhla, ale neřekl nic.

7. NEPŘÍTEL Z TEMNOT

V pánovi, který s nenuceností krácel ulicemi města, mohl každý na sto honů poznat Angličana. Zabočil do Vodní uličky, vešel do domu číslo deset a pak stoupal po schodech ke dveřím, kde bylo na štítku napsáno: Vilém Fels, mechanik. Po krátkém zaklepání vstoupil.

Slepá žena seděla u kamen, jak bylo jejím zvykem, Marie cosi zašívala.

„Good morning,“ pozdravil host, „bydlí tu Mister Fels, mechanik?“ zeptal se s mírným akcentem.

„Ano, pane, ale teď je v práci,“ řekla jemným hlasem Marie.

„A kdy bude doma?“

„Kolem poledne, pane.“

„Pracuje tu na nějakém stroji, je to na zakázku, objednal jsem si ho u něj. Nevíte, kdy bude hotový?“

„Ale ano, vím, ještě před Vánocemi.“

„All right, slečno, do té doby musí být ready. Já se ještě zastavím, dnes nebo zítra večer. Good bye!“

Marie otevřela dveře a vyšla za hostem na chodbu. Pak si dodala odvahy, protože měla starost, jak to s tím vším dopadne.

„Promiňte, pane,“ řekla. „Smím vás o něco poprosit?“

Vznešený pán se na ni zpytavě podíval.

„A co byste potřebovala, slečno?“ zeptal se docela přívětivě.

„Kdyby byl Vilém doma, řekl by vám to jistě sám...“

„Kdo je Vilém?“ zeptal se pán.

„Pan Fels, mechanik, který pro vás pracuje.“

„Ach tak! Vy jste jistě jeho sestra? - Ne? - Tak tedy paní? Nebo nastávající?“

„Ano, snad,“ skryla Marie rozpaky za úsměv.

„Tak jen mluvte!“

„Vilém je chudý, ta práce pro vás stojí peníze, za materiál a tak, víte...“

„To jistě,“ připustil cizinec.

„On ale nemůže ty věci sám kupovat, a tak si je vypůjčil od svého mistra, v dílně...“

„No, tak to je O.K.,“ řekl Angličan s pátravým pohledem do Mariiny vzrušené tváře.

Chvilku zaváhala.

„To ano, ale přece jenom, víte...“

Tázavě se na ni podíval.

„Vilém si ty suroviny, ten materiál, vzal z dílny, ze skladu, aniž... víte... aniž...“ zarazila se.

„Hm, tak on je za to panu mistrovi dlužen, je to tak?“

Marie se začervenala až ke kořínkům vlasů.

„On totiž, víte...“

„Nebo snad pan Fels o tom svému mistrovi nic neřekl?“ zeptal se přímo Angličan.

Na odpověď nečekal. Byla bez toho jasná.

„Dobrá,“ řekl, „až se tu zastavím, přinesu mu ty peníze, aby mohl dluh vyrovnat. Good bye.“

Angličan se dvorně uklonil, nasadil si klobouk a šel. Marie se vrátila do bytu, jako by na její duši spočívalo těžké břemeno. Vůbec si nebyla jistá, že to všechno dobře provedla. V Angličanově pohledu bylo něco, co ji děsilo. Anebo si to jen namlouvala?

Bylo kolem poledne. V obchodě mechanika a optika Hartwiga, kde touto dobou zákazníci nebývají, se ptal dobře oblečený pán po panu mistrovi. Pan Hartwig vyšel z dílničky.

„Čím posloužím, prosím?“

„Tentokrát já posloužím vám, pane.“ S těmi slovy sáhl návštěvník do kapsy, vytáhl mosazný štítek a podržel ho majiteli obchodu před očima.

„Ach, tajná policie?“ udivil se Hartwig. „Prosím, co si budete přát?“

„Znáte Viléma Felse?“ zeptal se tajný.

„Jistě, je to můj nejspolehlivější a nejšikovnější pracovník.“

„Nepřeháněl bych to s tou chválou,“ napomenul ho policista.

„Je to tak,“ hájil mistr svého zaměstnance.

„Sledujeme ho už delší dobu,“ poznamenal příchozí, „máme podezření, že vám krade suroviny ze skladu.“

Hartwig se usmál.

„To musí být omyl. To by Vilém nikdy neudělal.“

„Omyl? Proč myslíte? Policie se nerada mylí. A ti největší gauneři dokáží budit tu největší důvěru. Tak jen se přesvědčte! Fels pracuje doma na zakázkách, vy o tom nevíte, a prodává mašiny a nástroje na vlastní pěst. Kde by na to bral materiál?“

Hartwig se díval jako ze sna.

„Nebývá dobře, když šéfové tak důvěřují svým podřízeným.“

Hartwig se stále s podezřením nedokázal smířit.

„Jistě má pán pravdu,“ připustil, „obecně určitě, ale na pana Felse se to, jaksi, nehodí.“

Tajný policista se usmál znovu, tentokrát shovívavě.

„Teď dělá něco pro nějakého Angličana,“ vysvětlil tajný. „Můžete si to snadno ověřit, až se vrátí pan Fels z oběda.“

„Samozřejmě to udělám,“ pokýval hlavou Hartwig, „jsem tím povinen sobě i jemu.“

Kolem jedné hodiny se Vilém vrátil a zasedl ke své práci. Mistr krátce nato směřoval do Vodní uličky.

„Je doma pan Fels?“ zeptal se slepé ženy.

„Ne, není, je v práci, můžu mu něco vyřídít?“ zeptala se stařenka.

„Chtěl jsem mu jen zadat nějakou práci, přijímá přece zakázky?“

„To bude Vilém jistě rád, pane,“ řekla ta chuděra, „ale měl byste přijít večer, až bude doma, abyste se domluvili.“

„Rád bych ale viděl nějakou jeho práci, nemůžete mi něco ukázat?“ ptal se host.

„Venku v komoře stojí stroj, je připravený pro nějakého Angličana,“ ochotně nabízela stará žena.

Pan Hartwig s ní vyšel na chodbu a do komory, na některých detailech snadno poznal, že tajný policista měl pravdu, a stál tu jako opařený. Poděkoval zběžně a v prvním rozčilení kráčel přímo na policii. O hodinu později už seděl Vilém Fels před vyšetřovatelem.

V adventní době se každého předvánoční pohoda nezmocní. Jsou temné síly, které kolem svých obětí spřádají zálučné pikle.

O tom, co potkalo Viléma Felse, nevěděla Marie pranic. Bylo k večeru, Viléma tedy ještě nečekala, ten chodíval později, Marie se však dnes mimořádně těšila, protože ho chtěla potěšit dobrou zprávou. Ukončila vyšívání, kterému se tak dlouho věnovala, a vydala se tedy na cestu, aby dilo svých pilných rukou někde udala a aby si tak vydělala pár feníků. Neměla však štěstí. K jedné zákaznici ani nepronikla, ta měla nějakou návštěvu a služka Marii ani dovnitř nepustila, druhá nebyla doma a ta třetí neměla pro její výšivku žádný odbyt. Smutně se tedy odebrala Marie domů, zklamaná, že sny, v co by mohla a měla peníze proměnit, musila odložit. Skoro se návratu domů bála. A bylo proč. Doma vládla pochmurná nálada. Sourozenci se natlačili do kouta místnosti, otec zle kašlal a Richard se tupě díval oknem. Také on se vrátil s nepořízenou.

„Konečně!“ zaradoval se, když uslyšel klapnout dveře a Marie se objevila. „Snad jsi měla víc štěstí než já,“ řekl s nadějí v hlase.

„Copak tys ty opsané noty neodevzdal?“

„Ale ano, jenže mám smůlu. Pán musel odcestovat, noty sice převzali, ale mne vypoklonkovali, že prý za týden.“

„Ach bože, všechno se dneska hatí.“

Vyzpovídala se ze svého nezdaru, Richard odešel do komory a Marie vyšla za ním. Když viděla, že Richard vytáhl z kouta komory starý kufr, a že z něho vytáhl pečlivě převázaný balíček, bylo jí všechno jasné a chytila ho za ruku.

„Richarde, pamatuj se! Přece se nevzdáš svého řetízku! Ten nesmíš prodat! Našel se přece spolu s tebou, patřil zřejmě tvým rodičům, aspoň si to myslíme. Je to jediná památka na tvou rodinu! Věřím tomu, že se jednou právě podle tohoto řetízku podaří zjistit, odkud pocházíš. A ty dobře víš, že ten řetízek musí zůstat doma!“

„Nechci ho prodat,“ řekl mírným hlasem, „dám ho do zástavy.“

„Stejně o něj přijdeš, neproplatíš ho přece!“

„Marie, poslechni mě! Ta věc je mi stejně drahá jako tobě, snad i víc. Už jsem nad tím řetízkiem s přívěskem hodně mudroval, ale nic neprozradil. Dobře, jsou tam různé kudrlinky, nalevo je pak R, napravo H, z toho jste usoudili, že se jmenuje nějak jako Rudolf, Robert nebo Richard či kdovíjak, prostě od R, a začali jste mi říkat Richard. O mé rodině ten řetízek ale mlčí. Věř mi, udělám všechno, abych ho dostal ze zastavárny zpátky, taky o něj nechci přijít, ale vidíš, jak jsme na tom...“

„Ten neznámý nám pomůže, víš, jak se tě zastal v krámě...“

„Nemůžeme se přece spoléhat jenom na něj, kdoví, jestli o něm ještě někdy uslyšíme. A jak by k tomu přišel, aby se zabýval našimi starostmi. Jistě, bylo to od něho milé a velkorysé, ale kdoví, co s ním teď je. A my máme platit činži, domácího neuprosíš. Nejde to jinak, musíme zkusit všechno. Třeba se to ještě všechno k dobrému obrátí.“

O čtvrt hodiny později již stál Richard v pokoji Salomona Rosenbauma, majitele zastavárny.

„Co si přeje mladý pán?“ zeptal se stařec, zatímco jeho dcera Lena něco kutila v rohu.

„Můžete mi půjčit na zlatý řetízek?“

„Podle toho, jakou má cenu,“ nepříjemně zaskřehotal stařec.

„To nevím, tady ho mám,“ řekl Richard a podal šperk starožitníkovi, i s papírem, do kterého řetízek zabalil. Byly to korektury jeho básní.

Stařec si nasadil brýle, pak položil papír bez zájmu na stůl a začal si řetízek prohlížet.

„Je váš?“

„Samozřejmě.“

„Odkud máte takovej šperk?“ zakrákal zastavář.

„Asi od svých rodičů.“

„Asi? Co je to za řeč?“

„Jistě to nevím. Jsem nalezenec, a když mne našli, měl jsem tenhle řetízek kolem krku.“

„To by moh říct každej,“ křivě se pousmál Rosenbaum, „máte nějaký papír, nějakou potvrzenku, abyste mi moh dokázat... to víte, lidi jsou různý... a takovej zlatý řetízek... a vy...“

„Potvrzení žádné nemám, mohu se jen odvolat na svou poctivost.“

„Poctivost? Bože mě netrestej, co je to poctivost?“ namítl žid a znovu se zadíval na ošuntělý oděv mladého zákazníka.

Ten byl v tváři červený studem. Zároveň se v něm ozývala uražená hrdost, ale bída mu nedovolovala otočit se zády a odejít.

„Nejsem podvodník,“ řekl tvrdě, „nejsem zloděj ani překupník. Musím přiznat jenom jedno, jsem chudý. Ale to snad není hřích.“

K stolu přistoupila Lena, které mladík svým rozhodným projevem imponoval. Prohlédla si řetízek a pak se zadívala na kus papíru, který otec na stole odstrčil stranou.

„Kde se tady bere báseň od Almansora?“ zeptala se.

„To je jedna stránka korektury, báseň jsem napsal,“ řekl skromně Richard.

„Jakže? Vy? Vážně? Snad nejste autorem Obrazů z domova a z tropů?“

„Jsem,“ připustil Richard, „i když nevypadám jako básník.“ Usmál se trpce. „Básník v zastavárně, zní to divně, vidíte?“

„Vy že jste Almansor? Tomu nemůžu věřit!“

„Nemohu vám to dokázat, ale zeptejte se mého nakladatele, pana Strickroda!“

Lena se na něho znovu zadívala svými tmavými, podmanivými očima.

„Ano, máte v pohledu něco takového, co prozrazuje vaši poetickou duši.“

„Kdybyste si přála, pak bych vám mohl i vyprávět něco ze svých snů, zrecitovat některé své verše... divy dalek...“

To na Lenu zapůsobilo. Divy dalek. Orientální krev se v ní probudila.

„Ale já vám přece věřím!“ přerušila ho. „Nemějte mi za zlé, že jsem si nejprve...“

„Za zlé? Ani za mák! Nikdo mě přece nemůže pokládat podle vzhledu za básníka. Tak vy jste četla moji básnickou sbírku...“

„Umím ji skoro celou nazpaměť,“ pochlubila se Lena. Pak si však uvědomila situaci, která zrovna nevybízela k chvále veršů. „Jak jste se dostal do té bída?“ zeptala se prakticky. „Proč chcete zastavit tak krásný řetízek? Otec samozřejmě od vás zástavu nepotřebuje, půjčí vám i tak...“

To přece jen její otec považoval za příliš velkorysý. Jeho oslňovaly spíše směnky než básně, a nebylo divu.

„Tak dost, Leno,“ napomenul dceru, „je to snad tvůj kšeft?“

„Samozřejmě že ne, to by nešlo,“ řekl Richard, „nemůžu si vzít ani marku jen tak.“

„Dobře tedy,“ rozhodla Lena, „my si tady ten řetízek necháme, když chcete, ale řekněte si, kolik potřebujete. Tak sto padesát marek?“ A když Richard přikývl, řekla:

„Papá, vyplat’ to pánovi. Nebo mám sáhnout do vlastní pokladny?“

„Ani nápad,“ protestoval Rosenbaum, „kdybys to zaplatila z vlastní kasy, nepočítala bys určitě žádný úrok.“ Stařec byl tím obchodem pohoršený, peníze však přinesl a vyplatil je Richardovi. Richard Bertram chtěl vše ještě ztvdit kvitancemi, ale Lena to odmítla:

„Ještě ne. Kde bydlíte, mistře?“

„Ve Vodní uličce v čísle deset,“ řekl trochu zmatený Richard.

„Dobře, to je blízko. Přijďte, prosím, dnes večer k nám na večeři, všechno vyřídíme písemně.“

Robert dvorně poděkoval a když odešel, Lena se dlouho za ním dívala.

„Co tě to napadlo, Leno,“ zeptala se matka, která všechno vypočetla za dveřmi, „jak můžeš takového darmošlapa pozvat na večeři, mám nakoupeno jenom pro nás tři.“

Stalo se však něco, s čím stará nepočítala. Salomon se postavil na obranu dcerušky.

„Nevykládej, prosím tě!“ řekl. „Víš ty vůbec, co obnáší takovej básník?“

„Básník? Hm, to je mužskej, kterej je příliš hloupej do kšeftu. Proto píše rýmováčky a hledá osly, aby je kupovali. Nebo píše milostný psaníčka pro čeledíny a služky, a pak je za pakatel prodává!“

„Žvásty! Básník je člověk, kterej zaživa hladoví, aby mu po smrti postavili pomník. Jméno toho, kdo ho podporoval, se ocitne vytesaný v mramoru zlatým písmem, jedno písmeno stojí skoro padesát feniků, a za to nám ta sláva stojí.“

„Naše dobrý, uspořený peníze!“

„Mlč, stará! Lena už mu nabídne chleba, sejra a maso. Dohromady za padesát feniků.“

„Ale on pak bude chodit každý tejdén a vždycky tě připraví o peníze.“

„Ten řetízek má cenu tři sta marek. Polovičku jsme mu dali, to je dobrý kšeft, a jestli bude ještě chtít penízky, pak mi musí přinést další řetízky.“

„Už přece jiné nemá.“

„Pak nedostane penízky.“

„Ale proč bych měla sedět a bavit se s ním u jednoho stolu? Bude vykládat o věcech, kterým našinec nerozumí, a ani chleba mi nebude chutnat, když budu muset u každého sousta uvažovat, co mám říct.“

„Není třeba. Však já taky neumím skládat vznešený slovíčka, aby se rýmovaly. Ale Lena, naše dítě drahý, se učila geografii, dějiny velký francouzský revoluce, ta ví o Severním pólu i o čínskej zemi. Může s ním žvanit, co srdce ráčí, a ať si s ním večeří u sebe v pokojíku, tam básník pasuje líp než do tohohle skladiště. Ona se šla chystat už do svého budoáru...“

Lena znala rodiče a věděla, co si může dovolit. Dala staré služce peníze, košík a cedulku, kam zapsala všechno, co chtěla večer mít na stole. Pak se oblékla jako na slavnost.

Richard Bertram pospíchal ulicemi, popoháněla ho radost. Když opustil starožitníkův dům, div nevrazil do dobře oblečeného pána. Zamumlal omluvu a pospíchal dál. Ten pán se však zastavil a díval se za ním.

„Není to pan Bertram?“ zabručel. „Určitě u Rosenbauma něco zastavil. To je znamenité! - Už je na dně!“

Poté vstoupil do domku, nasadil si brýle, chvilku tápal ve tmě, a posléze zaklepal.

Dveře se hned otevřely. Na prahu stála žena klíčníka Arnolda. Návštěvníka ihned poznala.

„Vy, pane?“ zvolala. „Bud’te vítán. Zachránil jste nás z naší těžké situace.“

„Takže jste se mnou spokojená?“
„Nade všechno!“
„A váš muž?“
„Také. Měl sice veliký strach, jestli se obr Bormann vrátí do cely, ale...“
„Co slíbím, vždycky splním. Kde máte muže?“
„Po večeři šel zase do služby.“
„Škoda. Rád bych s ním mluvil, ale dřív jsem přijít nemohl. Kde ho zastihnu?“
„Poté, co se to převčirem seběhlo, za ním nesmíte - to by bylo podezřelé!“ zarazila se žena v rozpacích.
„Ach tak,“ pokýval hlavou starý muž. „A co kdybyste za ním zašla vy?“
„Já?“ divila se žena. „Nemůžu nechat děti samotné.“
„Za čtvrt hodiny jste tady. Počkám na vás.“
„Je to zase něco nebezpečného?“
„Ale vůbec ne! Pro vašeho chotě to může znamenat jenom další stovku marek!“
„A co by měl udělat?“ zeptala se žena překotně.
„Ještě jednou pustit Bormanna.“
„To už ale neudělá.“
„A proč?“
„Nebude chtít zažít ještě jednou tolik strachu. A určitě neudělá nic zakázaného, když není v nouzi.“
Návštěvník zavrtěl hlavou.
„Když není v nouzi,“ opakoval pomalu, „to znamená, pokud k tomu není donucen. Milá paní, já si myslím, že váš muž k tomu je donucen. Dnes jsem totiž dostal od hejtmana dopis.“
„Proboha! Dopis od hejtmana? A týká se to nás?“
„Převčirem se na něco pozapomnělo. Je nutné, aby Bormann ještě promluvil o nějakém detailu se svým advokátem. Naposledy. Pak už necháme vašeho muže na pokoji.“
„A pokud do toho manžel nepůjde? Vím dobře, jak se bál.“
„Pak si hejtman už s klíčníkem Arnoldem poradí!“
„Bože mě netrestej! Myslíte tedy, abych rychle běžela za mužem?“
„Nejjednodušší, co můžete udělat! Tady je dopis, podívejte se!“
„A to dostaneme doopravdy ještě jednou sto marek?“
„Dám je osobně vašemu muži, jakmile mi přivede vězně.“
„Kdy?“
„Přesně o půlnoci. Na též místě jako převčirem, budu tam čekat. Teď běžte, počkám tu na vás.“
Žena si přehodila šátek a seběhla po schodech. Sto marek ji lákalo. Neměla tušení, o jaké hrubé porušení povinností ve skutečnosti jde. A když se za čtvrt hodiny vrátila, měla tvář plnou starostí.
Když vzala za kliku svého bytu, viděla, že děti jsou v místnosti samy a neznámý, kterému je svěřila, je pryč.
„Kde je ten cizí strýček?“ ptala se udiveně dětí, ale sotva to dořekla, zaslechla za zády šelest. Vylekaně se otočila.
„Tady jsem,“ řekl tajemný host, „vy už jste si asi myslela, že jsem utekl.“
Zavřel dveře a pokynul ženě, aby děti zase zavedla do komory.
„Dával jsem pozor,“ vysvětloval, „protože jsem vás slyšel, jak se vracíte. Kdo se stýká s hejtmanem, musí být ve střehu a počítat se vším. Snadno vás mohlo napadnout, že zaběhnete místo za mužem na policii a tam mou přítomnost ohlásíte.“
„To máte pravdu.“
„Proto jsem vyšel a schoval se venku. Kdyby bylo třeba, zůstal bych mimo byt a nikdo by mne nechytí. Ale teď mi řekněte, jak jste pochodila?“
„Muž s tím není srozuměný.“
„Ale udělá to?“
„Ano. Ne pro sto marek, ale kvůli hejtmanově pohrůžce. Ale rozhodně to je dnes naposledy, co porušuje povinnosti.“
„Samozřejmě. Tak tedy přesně o půlnoci. S Bormannem. U branky.“
„Ano.“
Tajemný muž si spokojeně pohvizdoval, když se octl na ulici, nasadil si brýle a vydal se směrem k odlehlé městské čtvrti, k domu v parku, kde se setkávala hejtmanova parta.
Teprve krátce před půlnocí se odtud dostal známou cestou přes zeď k pevnosti.
Musel čekat dlouho přes půlnoc, než se otevřela vátka a v nich se objevily dvě postavy: Arnold a obr.
Klíčník si oddechl, když uviděl starého muže.
„Ach, tady jste! Riskuji hodně, pane! Přivedete ho i tentokrát jistě zpátky?“
„Přesně ve tři hodiny.“
„Je to naposledy!“
„Už to nebude nutné. Tady máte sto marek,“ usmál se a podal klíčníkovi bankovku.
„Proč zase dnes?“ zeptal se Bormann rozmrzele.
„Kvůli tvé záchraně.“
„Jako převčirem?“ zamručel.
„To byla směla. Jste všichni oslové! Strkám do toho peníze, abych tě zachránil, dostali byste dobře zapláceno, a necháte se vehnat jedním člověkem do pastí. Měli jste ho přece odstranit!“
„To se lehko řekne, hejtmane, měl dva revolvery a kdybych se jen pohnul, bez váhání mne zastřelil!“

„O tom se hádat nebudeme. Přece se nestříli tak rychle. Ale co je pryč, je pryč. Nutně tě potřebuju, proto musíš být na svobodě. Nejde mi o útěk, ale o osvobození, soudní osvobození. Když jste tu první možnost zpackali, dostáváš druhou.“

„Nemám na tuhle komedii vůbec chuť,“ zaprotestoval Bormann.

„Cože? Ty chceš navěky sedět v lochu?“

„No to ne.“

„Nechceš být volný?“

„K čertu se svobodou, když si ji musím vykoupit takhle!“

„Chceš si hrát na kajicníka?“ řekl hejtman s despektem. „Nepovažoval jsem tě za takovou měkkotu, že po několika pitomých řečech toho chlapa hned otočíš. Když tedy chceš, tak ho poslechni a nech se odsoudit. Víš, co tě čeká?“

„Takovejch dvanáct let káznice - když mě chytanou. Ale tentokrát se Bormann znovu čapnout nenechá! Prásknu do bot, uteču do Ameriky a tam se budu žít poctivě.“

„Znamenitě, bravo! Zdá se, že už máš lístek na loď v kapse, ale tak lehké to nebude.“

„Tady mě už nikdo neuvidí.“

„A co tvoje žena?“

Bormann pokrčil rameny.

„A syn?“

„Jo, my dítě, můj kluk, moje všechno... Neměl jste mi připomínat syna, hejtmane, protože kvůli němu, kvůli tomu malému usmrkánkovi, se z lotra Bormanna stane ještě pořádný chlap, ať se propadnu, jestli ne.“

„Tak jen pojď, Bormanne!“ napomenul ho hejtman ostře. „Teď není čas na nářky. Máme jenom dvě hodiny.“

Ale obr stál dál bez hnutí.

„Pane, ten můj kluk má voči modrý jako nebe. A ty tvářičky...!“

„K čertu, ty žvanile! Slyšíš, už tluče jedna!“

„Ach, chlapec můj drahej,“ řekl Bormann jako ve snu, „už mi říká táta.“ Zavzdychal a sevřel rukama nejbližší strom, jako by chtěl někoho obejmout. „Co asi dělají? Žena mně říkala, abych začal nový život, já na to odpovídal pěstí do vobličeje a zase jsem šel po svejch. Ale ať mi ďábel kůži z těla stáhne, jestli už s tím neskončím. Pojedu do Ameriky a voba vemu s sebou!“

„Nežvaň nesmysly!“ okřikl ho hejtman. „Na tebe tam čekají.“

Bormann zaťal pěsti.

„Pak radši umřu!“

„Tvoje žena by se octla na ulici, vždyť kdo dá vdově po zločinci práci? A kluk by přišel do sirotčince.“

„Do sirotčince?“ zařval Bormann.

„Tiše, krot' se trochu, jestli doopravdy chceš vést jiný život, pak dělej, co ti radím. Soud tě osvobodí a za tři čtyři týdny budeš zase u své rodiny.“

„Že mě osvobodí? Hejtmane, to myslíte vážně?“

„Čestné slovo.“

„Tak honem, co mám udělat?“

„Ještě jednou se musíš vloupat.“

„Dobře, i to si vemu na svědomí, ale jen s jednou podmínkou - žádná vražda!“

„Samozřejmě, to nepadá v úvahu. Potřebuji, abys jedné dámě ukradl šperk.“

„Ke komu se mám vloupat?“

„K dceři plukovníka z Tiefenbachu.“

„Znám ji a barák taky. Jak se tam dostanu?“

„Domem číslo deset ve Vodní uličce.“

Tajemný muž podal Bormannovi klíče.

„A sakra, hejtmane - tentokrát to není žádný duplikát, odkud to máte?“

„O to se nestarej. Otevřeš opatrně a dostaneš se bez nesnází na dvůr. Zeď tam spadá do Tiefenbachovy zahrady. Je sice vysoká, ale přelézt se dá. Dovnitř se dostaneš v druhém patře třetím oknem zleva.“

„Ale jak se dostanu nahoru?“

„Po žebříku. Leží tady mezi stromy.“

„A to mám ten žebřík s sebou tahat po chodbě, přes dvůr, přes zeď, skrz zahradu?“

„Je skládací, jen se podívej.“

„Aha, železný.“

„Je z oceli, váží pár kilo.“

„A dosáhne do druhého patra?“

„Ano. Je to můj vynález. Dá se nést jako přenosná židlička, pak ti ukážu, jak ho rozložíš. Tady v té tašce máš všechno, abys mohl nehlučně vymáčkout okno, je tam i roubík a provaz. Svážeš tu dívku, upeješ jí pusku roubíkem, ale oči necháš volné, aby tě dobře viděla, víš, kvůli jizvě na tváři, kterou ti hned vyznačím. Posledně to neklaplo. Na tom ale nejvíc záleží, Bormanne. U zrcadla stojí šperkovnice, v ní je klíček. Když ne, pak bude určitě v nočním stolku.“

„Jak to tak přesně víte?“

„Do toho ti nic není. Až šperk ukradneš, dostaneš se stejnou cestou zpátky.“

„Budu na to sám?“

„Ano. K domu ve Vodní uličce číslo deset půjdu s tebou a tam na tebe počkám. Za čtvrt hodiny můžeš být zpátky.“

Hejtman namaloval Bormannovi znamení na tvář a vložil mu do ruky revolver. „To jen pro každý případ. Zítřka se bude

říkat, že se obr Bormann vloupal k Tiefenbachovým. Dcera už viděla tvou fotku párkrát v novinách. Ale ty přece sedíš a máš tedy perfektní alibi, nemohl jsi to udělat. Musí existovat nějaký jiný zloděj, který se ti podobá jako vejce vejci, až na tu jizvu. Zastavář Rosenbaum také dosvědčí, že muž, který za ním přišel, měl jizvu. Z toho plyne, že tě už delší dobu zaměňují za dvojníka a přičítají ti jeho zločiny. Zločinec je on a ty budeš zachráněn.“

Hejtman se držel v pozadí. Bormann se do dvora dostal bez problémů, zeď přelezl snadno, a ocitl se u Tiefenbachova domu. Ale uviděl, že v určeném okně se svítí. I přesto rozložil žebřík a přiložil ho ke zdi domu, dvěma skobami ho zachytil na okně.

Když Bormann vystoupil vzhůru, a podíval se do pokoje, uviděl na lůžku spící Hedviku. Světlo vycházelo z noční lampičky.

Se sklem si poradil dobře, pak sáhl skrz okno, otevřel ho zevnitř a ocitl se v pokoji. Chvilí zaváhal, ustoupil pár kroků, ale pak se mu zdálo, jako by z dálky zaslechl šelest. Ve chvíli si uvědomil, jak nebezpečnou věc podniká. Okno bylo dokořán, stál u okna, někdo ho mohl odnaproti vidět... ale i přesto se po chvíli odhodlal.

Tlumený výkřik, krátký, ale beznadějný, a pak už Hedvika ležela na lůžku svázaná. S ucpanými ústy vyděšeně zírala na Bormanna.

„Žádný strachy, milostivá,“ řekl polohlasem, „nic vám neudělám. Vypučím si jenom pár kousků šperků. Znáte mě? Jsem obr Bormann, zítra to můžete roztroubit do světa! Nedávno jsem se vloupal taky k hodinářovi naproti. Se mnou není žádná psina, ale tak pěkný holce, jako jste vy, bych neublížil. Ovšem, když budete rozumná.“

8. VŠEHO MOC ŠKODÍ

Když se té noci hejtmanova banda rozešla, pospíchal jeden z nich do městského centra. Byl to zámečník, který tajně spolupracoval s knížetem a zároveň měl plnou hejtmanovu důvěru. Zdálo se, že je velmi rozčilený. Nahlížel do hostinců, snad někoho hledal. Byla jedna hodina, jeho neklid se stupňoval. Na chvilku se zastavil, jako by se rozhodoval, co dál, pak se pustil do vznešené části města. Poklusem proběhl Zámeckou ulici, kde bydlel kníže van Zoom, a zahrnul do Vítězné ulice, nakonec zůstal stát před malým domkem švýcarského stylu, který se krčil mezi dvěma mohutnými domy. Muž zazvonil.

Otevřela mu šedovlasá babička s lampou v ruce. „Copak chcete?“ zeptala se.

„Musím mluvit s detektivem, který tu bydlí.“

„Nerozumím. Neznám žádného detektiva. Kdo jste?“

„Jsem sluha toho, kterého hledám.“

Žena zavrtěla hlavou. „To je mi moc divné. Přivedu raději muže.“

Lampu nechala stát na chodbě a vstoupila do prosté místnosti, kde bělovousý stařec listoval v mysliveckém časopise.

„Kdo to byl?“ zeptal se a posunul si brýle až na čelo.

„Někdo chce jít k detektivovi.“

„Řekl heslo?“ Ne“

„Ale...“

„Hm, tak já se podívám.“

Stařec vyšel ke dveřím a lampou si posvítil na příchozího.

„Kdo vás k nám posílá?“

„On sám.“

„Kdože? Cožpak vám neřekli, po kom se máte ptát?“

„Ne.“

Zvláštní, pomyslel si starý muž, asi je to nějaký nováček, přezkouším ho.

„Nevím, koho přesně hledáte,“ řekl důrazně, „ale znám muže, který občas o nějakém detektivovi vykládá. Od něho byste se snad mohl něco dozvědět. Spěcháte?“

„Ano. Je třeba zabránit zločinu. Za pár minut může být pozdě.“

„Můj ty bože,“ vzdychl stařec a lampa se mu roztřásla v ruce, „znáte Pobřežní ulici?“

„Jistě.“

„Běžte do hospody vdovy Paulové, kde najdete muže se světlými vousy, jménem Brenner. Ten už vám poví víc.“

Zámečník poděkoval a už pádil liduprázdnými ulicemi nočního města. Když vpadl do hostince, všiml si muže se světlými vousy. Jinak tam nebyl nikdo, ani hostinská.

„Pan Brenner?“ zeptal se ho zámečník tiše.

„Jo, a co chcete?“

„Já jsem...“

„Dobrá,“ řekl Brenner. „Znám vás. Kdo vás posílá?“

„Dva staří lidé z Vítězné ulice.“

„Tak to je asi něco důležitého. Zastupuji teď pána, kterého hledáte. Co se děje?“

„Znáte obra Bormanna?“

„Jo. Předevčírem se vloupal k slečně z Helfensteinu.“

„Vidím, že máte pánovu důvěru. Jste tedy zasvěcen...?“

„To víte, že ano. Vy jste jeden z hejtmanových lidí, přitom tajně pracujete pro mého pána. Co je s obrem?“

„Má se dnes vloupat do ložnice dcery plukovníka Tiefenbacha.“

„Jdeme!“ vyskočil blondýn a položil na stůl pár mincí, kývl na hostinskou, která nakoukla do lokálu, a už spěchal ke

dveřím.

„Víte to jistě?“ obrátil se na zámečníka.

„Hejtman to říkal.“

„Bormanna dnes znovu propustí?“

„Jo.“

„To bude klíčníkův konec. Je mi ho sice líto, ale nedá se nic dělat. Bormann je násilník a dívka je v nebezpečí života. Musím volat policii. Sám to nezvládnou.“

„Hejtman má své lidi i u policie.“

„Tomu nevěřím, znám přece zdejší poměry. Ale teď se musíme rozdělit. Dobrou noc!“

„Dobrou noc!“

Za par minut vypovídal Brenner na policejní stanici:

„Neznámý člověk mne na ulici požádal, abych udělal udání.“

„No a...?“ ozval se strážmistr.

„Loupež u dcery plukovníka z Tiefenbachu.“

„A sakra! Kdy?“

„Asi teď.“

„Kdo?“

„Obr Bormann!“

„Hlouposti! Ten je v lochu.“

Blondýn pokrčil rameny. „Říkám jen to, co jsem slyšel.“

„Někdo si z vás vystřelil,“ usmál se strážmistr.

Do místnosti vstoupil další strážník, něco pošeptal svému šéfovi, který se poté podíval ostře na blondýna.

„Vy jste malíř Brenner?“

„Ano.“

„Před chvílí vás viděli v hospodě u Paulové. Ale nezdržujeme se. Trváte na svém hlášení?“

„V každém případě. Muž, který mi to říkal, byl na nejvyšší míru rozrušený.“

„No dobrá,“ řekl strážmistr, „prošetříme to. Všichni půjdou se mnou, jen Müller tu zůstane.“

V nastalém shonu si nikdo nevšiml, že malíř Brenner po anglicku zmizel. Půl minuty po něm policisté opustili stanici.

Vrata domu Tiefenbachu byla uzamčena. Strážmistr zabušil na dveře.

Vzápětí vykoukl špehyrkou vrátný.

„Policie! Otevřte! A rychle!“

„Co chcete?“

„Nezdržujte, člověče! Kde spí slečna z Tiefenbachu? Má pokoj do ulice nebo do dvora?“

„Do dvora! Ale proč?“

„Nic podezřelého jste nepozoroval?“

„Vůbec nic.“

„Vrata na dvůr se dají otevřít bez hluku?“

„Ano.“

„Tady ty dveře nechte otevřené, jeden tu zůstane, ostatní se mnou!“

Vrátný otevřel zadní vrátka. Strážmistr tiše vnikl na dvůr a rozhlédl se. Ale po chvilce skočil znovu za dveře do chodby.

„Někdo je už nahoře, žebřík je opřený o zeď.“

„Polezeme taky po žebříku?“ zeptal se jeden z policistů.

„Ne, ne, to by bylo nebezpečné, v okně by se z nás stal spolehlivý terč.“

Dvanáct policistů si rozdělilo úkoly.

„Tam! Tam u zdi!“ náhle se strážmistr zarazil.

Na zdi, která rozdělovala pozemek, se objevil člověk. Spustil se dolů a pak se tiše blížil k domu.

„To bude jeden z nich!“ řekl jeden z policistů. „Na něj?“

„Ale ne, nahoře nám už neuteče, teď bychom ho mohli jenom vyplašit,“ odpověděl strážmistr.

Sledovali, jak muž stoupá po žebříku vzhůru a jak vniká oknem do bytu.

„Zpátky, ty ničemo!“ ozvalo se vzápětí a následoval jakot.

„Tam se bojuje,“ řekl důrazně policista Kraus a sevřel v ruce pevně zbraň.

Richard se vrátil od Rosenbaumů domů, a když položil na stůl peníze, vydechli jeho blízcí s ulehčením. Teď už mohou doplatit nájemné a ještě jim zbude, aby určitou dobu spokojeně žili.

Starý Bertram se zaradoval. Marie však zůstávala sklíčená a zamyšlená.

„Pořád musím myslet na to, za jakou cenu jsi peníze sehnal. Kdoví, zda svůj řetízek ještě někdy uvidíš.“

„Nestrachuj se!“ namítl, „dopřej mi čas a uvidíš, že se jako básník prosadím a ten řetízek vykoupím zpátky. Měla jsi vidět, s jakým zájmem si ho Rosenbaum prohlížel, musí mít úžasnou cenu. Rodiče zřejmě nebyli žádní chudáci. Kdybych se tak někdy dozvěděl, kdo vlastně byli a jak žili,“ povzdechl si Richard.

Pak se rozpovídal o tom, jak ho Lena Rosenbaumová pozvala, líčil to jako velké vyznamenání, ale postěžoval si, že musí jít v obnošených šatech.

Marie se usmála: „Kvůli šatům si rozhodně starosti nedělej.“

Kývl a začal si pečlivě čistit šaty a posléze se znovu rozloučil.

V Rosenbaumově bytě nejdřív vyřídil administrativní záležitosti ve věci zastaveného řetízku.

Lena přivítala básníka s nadšením. Svátečně se oblékla a navěsila na sebe šperky. V obývacím pokoji byla spousta

masa a sýrů i jiných lahůdek. Lena hosta sama obsluhovala. Rodiče se omluvili prací v krámě.

Richarda těšilo, že si s tím zvláštním děvčetem může povídat nerušené. Zprvu byl trochu zaražený, ale to se záhy změnilo, protože se Lena chovala tak, jako by byli dávní přátelé.

Richard jí začal recitovat své verše a Lenu zajímalo, jak která z básní vznikla.

„Nechápu, jak jste dokázal napsat tak krásné verše o Orientu a přitom jste tam nebyl.“

„Ty dálky jsem viděl jen ve svých představách. Mlčení širé pouště, sluneční výheň, kouzlo měsíční noci u Nilu, bazar, kazatelův hlas, to všechno jako bych prožil. Ti, kdo tam opravdu byli, naráželi cestou na nejrůznější překážky, které všední den s sebou nese. Ty já jsem nepoznal.“

Dívka se na něho dívala s obdivem.

„Jste opravdový básník, závidím vám. Miluji Orient s jeho horkým sluncem a tajuplnými nocemi. Cítím to v sobě jako hlas, který mne volá a láká.“

Richard zaznamenal v jejím pohledu něco takového, co ho mátl. Nebyla to úcta, ale snad... láska.

Pocítil potřebu vrátit dívku k realitě. To, že ho obdivuje, mohl sice pochopit, ale láska - s tou se nedokázal vyrovnat.

Ostatně, jeho srdce tlouklo pro jinou. Byla sice tak vzdálená, jako je Slunce od Země, ale copak se na to ptá láska? Ta nezná slůvko „vyloučeno“, zná jen touhu a naději. A Richardovi se stíraly hranice mezi snem a skutečností. A tak se pokusil vrátit rozhovor spíš k veršům, než k osobním záležitostem. Konečně se zvedl, bylo už pozdě. Doma ho čekají.

Lena však o tom nechtěla ani slyšet. Vyslovila tolik námitek, krmila ho spoustou lahůdek a dolévala mu víno, až Richard účinek alkoholu pocítil. Zdálo se mu najednou, že Lena má krásné oči, začal o nich uvažovat v básnických představách, a tak se stalo, že když při odchodu mu Lena podstrčila album poezie a dala mu do ruky pero, napsal jí bezmyšlenkovitě tyto verše: „Krásné mořské víle v kouzelném zámku, která sní o životě a o lásce“.

Pak položil album před Lenu na stůl. Poděkovala mu a stiskla ruku v dojetí. Při loučení Richarda Lena vybídla, aby zase brzy přišel na návštěvu. Neslibil, ale ani neodmítl.

Venku vládl tuhý mráz, ale Richardovi hořely tváře. Dívka unesená básníkem se mu brzy v mysli odsunovala do pozadí. Zajde k ní vůbec ještě někdy?

Jeho myšlenky bloudily k té druhé, které tajně věnoval nejednu ze svých básní.

Když Bertram vystoupil po schodech, otevřely se dveře a v nich stála Marie, jeho nevlastní sestra.

„Ty ještě nespíš?“ zeptal se udiveně.

Marie mu dala znamení, aby nehlučel. Richard si všiml, že seji chvěje ruka.

„Co se děje?“ zašeptal.

„Ach, Richarde!“ dívka bojovala se slzami a jen těžko potlačovala rozčilení. „Je toho na nás moc, jako by si nějaká neznámá síla usmyslela, že nás všechny zničí.“

„Marie,“ napomenul ji, „vzpamatuj se, a mluv jasně, co se stalo?“

„Cizí pán, o kterém jsem ti vyprávěla...“

„Ten, co tě už několikrát sledoval?“

„Ano, Vilém mne před ním párkrát varoval.“

„Pamatuji se. Zase tě obtěžoval?“

„Jen kousíček od domu jsem poodešla, potřebovala jsem trochu čerstvého vzduchu, vtom mne oslovil nějaký muž.“

„Ten neznámý?“

„Ale ne, nějaký starší muž, snad dělník. Myslela jsem, že se chce na něco zeptat. Ukázalo se ale, že má pro mě vzkaz...“

Marie se rozplakala.

Richard stiskl zuby. „Vzpamatuj se!“

Marie pokračovala. „Narážel na naši bídu a pak na neznámého muže. Byl přesně informovaný. Prý mi vzkazuje, že kdybych nevěděla kudy kam, abych odhodila svou hloupou pýchu a začala jednat rozumně. Teprve potom mi pošle posla, který mě dovede k němu, a tím naše nouze skončí.“

„Hanebnost!“ vyprskl Richard. „Měla jsi tomu chlapovi jednu vrazit.“

„Ach, Richarde, byla jsem jako ochromená. Ten člověk mluvil a mluvil až jsem nic neslyšela a utekla jsem domů.“

„Od této chvíle na ulici už sama nepůjdeš! Řekla jsi to Vilémovi?“

„Představ si, že Vilém ještě není doma.“

„No co? Zdržel se zkrátka v práci...“

„To by nám ale dal vědět. Něco se muselo stát.“

„Proč hned myslet na nejhorší? Počkejme ještě hodinku, když se nevrátí, podívám se po něm.“

Děti už spaly, zato otec seděl v křesle a kašlal. Raději setrval v teplé místnosti, než by odešel do chladné ložnice.

Richard toužil po samotě, odešel tedy do zadní komory. Přistoupil k zamrzlému oknu a dechem rozpouštěl ledové květy na skle. Všude kolem dokola byla tma, jen v bytě plukovníka z Tiefenbachu se v jednom okně ještě svítilo.

Tam přebývala ta, která mu poskytovala látku k nejkrásnějším lyrickým básním, aniž o tom měla tušení. Hedviku z Tiefenbachu uviděl na ulici jenom jednou, od té doby ji nedokázal vypudit z mysli. Bydlela naproti, jeho hlas mohl snadno dolétnout k jejímu uchu, a přece mu byla tak vzdálená, jako by bydlela miliony mil odtud.

Usedl a pokoušel se něco napsat, ale nedařilo se mu to. Rozmrzele naslouchal, zdali se konečně nevrací Vilém, jeho zrak zabloudil opět k protějšímu osvětlenému oknu a užasl. Co to bylo? Na okenním rámu stál nějaký muž. Richard si povšiml žebříku. Proboha, to vypadá na přepadení!

Prošel klidným krokem kolem nevlastního otce, který neměl nic tušit, cestou jakoby mimoděk sebral na stole nůž, pak ale rychle seběhl po schodech a pádlil k zadním dveřím. Přelézt zeď mu dělalo trochu potíže, přitom samozřejmě netušil, že za dveřmi čekají policisté a jeho počínání sledují. Těžké víno mu vyburcovalo fantazii. Bleskově se mu v hlavě střídaly scény, při kterých nasazoval vlastní život pro svou vyvolenou. Vzal nůž do zubů a pustil se vzhůru po žebříku.

Konečně se dostal k oknu. Nedokázal strážlivě zvážit mizivé šance při střetnutí s takovým Goliášem, a vskočil do pokoje.

„Zpátky, ty ničemo!“ vykřikl.

Přitom se pokusil popadnout vetřelce za ruku, ale podařilo se mu pouze vyrvat mu ze sevřené dlaně jakýsi řetízek. A to už se rozlétly dveře.

Bormann zlostně zařval. Viděl, že prohrál. Ven se mu zřejmě probít nepodaří. Strážmistr se zarazil.

„Proboha, Bormann!“ vykřikl. „Na něj! Toho druhého vyřídím sám.“

Vrhl se k Bertramovi, který dočista zkomnělý svíral v jedné ruce nůž“ v druhé zlatý řetízek. Reflexivně pozvedl ruce na obranu a vypadalo to přitom, jako by se chtěl nožem bránit. Po policistově zásahu se svalil na zem.

„Jen pojďte, mizerové!“ zařval Bormann. „Se všemi si poradím!“

Rval se a tloukl nalevo, napravo. Policisté se mu navěsili na ruce, strážmistr popadl obra za krk a zaklapl mu železka.

„Tak, to bychom měli,“ řekl strážmistr, „a teď, co je se slečnou?“

Sotva ji zbavili pout a roubíku, přibíhali obyvatelé domu, ale policie vpustila do pokoje jen její rodiče.

„Jeden z těch chlapů přišel později, vidíte?“ zeptal se strážmistr.

„Nevím, spala jsem,“ hlesla vylekaná Hedvika, „když jsem otevřela oči, byla jsem už napůl spoutaná a nic jsem neviděla...“

„Znáte toho mladíka?“ ukázal na Richarda.

„Ne,“ šeptla Hedvika a rozplakala se.

Bormann věděl, že ho čeká mnoho let vězení, a že jen těžko může spoléhat na hejtmana. Velkou zlost měl na mládence, který se v kritické chvíli objevil v pokoji, protože kdyby se tam nedostal, mohl se obr ještě včas dostat na žebřík.

„Copak to máš namalováno na tváři?“ zašklebil se strážmistr na obra, „my tě přece známe, Bormanne. Nebo snad ne?“ Bormann zaklel.

„Nech toho,“ řekl mu strážmistr, „teď mi řekni, jak ses dostal z lochu?“

„Když mi jde o krk, proč bych měl krejt někoho dalšího? Pustil mě klíčník Arnold.“

„To snad ne,“ vydechl strážmistr, „a kdopak je tenhle mládenec?“ Ukázal na Richarda. „Zřejmě nováček a tys ho měl zaučovat?“

„No vida, jak ti to pálí!“

„Jak ses k němu dostal?“

„To je moje věc!“

„A kdes vzal žebřík?“

„On mi ho obstaral.“

„Podívejme se, to bude nějaký prohnáný kluk, ale my ho už umravníme. Tak, a jdeme!“

Oba zadržení se dostali s náležitým doprovodem na stanici.

Rána, kterou Richardovi zasadil obuškem strážmistr, nebyla malá. Ještě se z ní docela nevzpamatoval a lékař konstatoval, že to bude ještě dlouho trvat, než se docela probere, a navíc nikdo nevěděl, kdo mladík je.

Teprve když přišel vězeňský duchovní farář Mathesius, bylo vše jasné, protože Richarda Bertrama znal.

9. ZA MRÍŽEMI

Zpráva o loupeži u plukovníka z Tiefenbachu ovládla město. Polední noviny přinesly tuto zprávu:

„Během dnešního dopoledne se policii podařilo identifikovat Bormannova kumpána. Je jím písař Richard Bertram, adoptivní syn počestného vojenského krejčího z Vodní uličky číslo 10.“

Lidé si tuto zprávu přečetli se zájmem, pak však šli po svých.

Jen na dvou místech vzbudila velký rozruch. Nejprve v domě starožitníka Rosenbauma, jehož dcera se ve svém pokojíku právě oddávala snění. Do její místnosti vtrhl otec, noviny držel v ruce.

„Co se děje?“ lekla se Lena.

„Ty se ptáš, co se stalo?“ ozval se Rosenbaum, „veliké neštěstí se stalo, že nemůže být na světě větší.“

„Tak co je, mluv!“ vykřikla Lena.

„Veliká ztráta postihla dům Salomona Rosenbauma. Mé dítě má příliš měkké srdce, a proto utrácí peníze, a nestará se, jestli se vrátí.“

„Jo tak, ono jde jen o peníze. Myslela jsem, kdovíco.“

„Tak? Jenom peníze?“ opakoval žid rozezleně a šermoval dceří novinami před očima, „jen se neošklíbej nad penězi, je v nich bohatství, velikost, štěstí, blaženost. Jen ten, kdo má peníze, může být člověk. Lehkomyslně se peníze vydávat nesmějí, ale ty jsi to udělala, a tak o všechny peníze přijdeš.“

„Já nikomu nedala peníze, o které bych mohla přijít.“

„Ne? Copak jsi mě nenutila, abych vydal takovou sumu peněz za řetízek ze zlata, nedala jsi je Bertramovi?“

„To sice ano, ale o ty peníze nemohu přijít.“

„A co když ten řetízek někde šlohnul?“

Lena se dívala překvapeně.

„Co si o něm myslíš? Básník přece nekrade.“

„Nekrade? A co když to není jenom zloděj, ale dokonce lupič?“

„Táto, ty blouzníš. Richard Bertram že je lupič?“

„Jo, a dokážu ti to. Sama říkáš, že se jmenuje Richard Bertram.“

„No to ano.“
„A řekl ti, že bydlí ve Vodní uličce?“
„Ano, v čísle deset.“
„Že je písař a opisuje pro lidi za peníze.“
„To mi řekl, ale to snad není žádná hanba?“
„Ne, ale hanba je, když se teď z novin dovídáme, že písař Richard Bertram je kumpán obra Bormanna.“
Lena byla bílá jako stěna.
„Proboha!“ vykřikla, „tohle že tam stojí? To není možné, to není on, museli se splést!“
Otec jí podal noviny. Četla, ale písmenka se jí míhala před očima. Náhle vstala a řekla už klidným hlasem: „Prokážu jeho nevinu.“
„Kampak?“ popadl ji starý Rosenbaum za ruku.
„K Richardovi Bertramovi!“
„K němu? Copak sis nepřečetla, že sedí v arestu společně s lotry?“
„Půjdu za ním tam.“
„Bože jediný, ty jsi se zbláznila. A navíc tě tam nepustí!“
„Já si to už zařídím.“
Lena vykročila. Matka, která po celou dobu tiše naslouchala, jen lomila rukama.
„Nejdřív mi řekni, co v té věznici chceš,“ řekl přísně Rosenbaum.
„Zachránit Richarda.“
„Máš tvrdou hlavu a my jsme s matkou vždycky chtěli, abys mohla jednat podle svého. Jsi moudrý děvče a nevydáš se tedy jen tak do řečí. Řekni, jak ho chceš zachránit.“
„Dokážu, že je neviný, protože byl až do půlnoci u mě. Nemohl se vloupat, kdy by se na to připravil?“
„To nachystal Bormann... nebo...“

Žid zmlkl. Byl rozčilený na nejvyšší míru.
„Copak, Salomone?“ zeptala se jeho žena.
„Napadá mě, víš, na toho jsme nepomysleli, že v tom má prsty hejtman.“
„Proboha!“
„Ten to všechno narařičil, aby tak zachránil Bormanna.“
„Co je mi do toho?“ vykřikla Lena, „kvůli tomu nebude přece Bertram nevinně trpět!“
„Jak můžeš vědět, že trpí? Dceruško, tatínek je moudřej, on ti už řekne, co a jak. Buď je Bertram u hejtmána, pak je to zloděj, nebo není, a je asi bez viny. Ale i tak s ním bude mít hejtman nějaký úmysl. Musíme počkat.“
„A jeho zničit? To nikdy!“
„Ale Leno! Copak my ho chceme zničit? Je to velkej spisovatel, a když je nevinnej, tak ho přece nepoženeme do zkázy. Ale my sami se nesmíme dostat do neštěstí. Počkáme jen krátce, až kdyby ho nepustili z lochu, dokážeme, že byl u nás ten večer na návštěvě. Nejdřív musíme počkat, jestli nepřijde hejtman a nedovolí nám zachránit toho básníka.“
„A až do té doby má úpět v žaláři?“
„Jen pár dnů. Nevím, proč bys měla mít spory se soudem, když ho třeba sami pustíš. Jen klid, klid, Leničko, chce to trpělivost.“

Druhé místo, kde vzbudila zpráva o Richardu Bertramovi velký rozruch, byl dům knížete van Zooma. Cizinec z Indie seděl za psacím stolem a znovu četl noviny. Richard Bertram z Vodní uličky deset nemohl být nikdo jiný než mladý spisovatel. Od té doby, co ho poznal v Strickrodově knihkupectví, na něho párkrát myslel, a teď tohle. Van Zoom přemýšlel dál.

Na místě činu zatkli obra Bormanna, který patřil k hejtmanovi. Však se van Zoom o to i trochu přičinil. Bylo jasné, že to celé zorganizoval hejtman a slušný člověk jako Bertram se do toho mohl zaplést docela náhodně, s tou loupeží nemůže mít nic společného.

Kníže si položil hlavu do dlaní, pak sáhl po zvonku a zazvonil. Přišel jeden ze sluhů, nenápadný Antonín, spolupracovník tajné policie.

„Pamatuješ, co jsem ti převčírem přikázal?“ řekl van Zoom.

„Samozřejmě, pane.“

„No a? Zařídil jsi to?“

„Šlo to snadno. Co člověk dělá rád, to mu není zatěžko. Komorná je docela pěkná holka.“

„Takže sblížení proběhlo snadno. Nu, dobrá a kdy ses sešel s komornou?“

„Čekal jsem v sousední hospodě, jakmile vyšla, zahájil jsem akci a můžu říct že s úspěchem. Večer jsme se sešli znovu, zítra s ní mám schůzku taky.“

„Výborně. Musíš se pokusit doprovodit komornou až domů. Potřebuji, aby v nejbližších dnech někdo nahlédl do pokojů jejího panstva. Mám totiž zato, že mám být oloupen.“

„Vy?“ neudržel se Antonín. „To by tak hrálo, kdo sem bez svolení strčí nos, toho prošpikuju olovem!“

„Věřím, že bys to dokázal, příteli, ale to nemám v úmyslu.“

„A co tedy? Snad se nechcete nechat oloupit?“

„Přesně to mám na mysli. Antoníne, ty víš, za jakých podmínek jsem tě zaměstnal, a víš také, že ti plně důvěřuji.“

„Za vaši Jasnost půjdu rád do ohně!“

„No, no, tak zlé to jistě nebude. Potřebuji zjistit, kdo tu kořist sebere, ona nebo on.“

Sluha vykulil oči.

„A hrome! Rozumím vám dobře? To vás chtějí oloupit pánové mé komorné?“
„Předpokládám, že ano. Nevím, jestli to budou oni sami, anebo někdo třetí na jejich pokyn.“
„A vy si to schválně necháte líbit?“
„Přesně tak. Ovšem jen proto, abych všechno tím snáze odhalil. Tak co, Antoníne, začínáš chápat? Šlo by zjistit, kam se poděla kořist?“
„Když mi opatříte šperhák...“
„Všechno, co budeš potřebovat!“
„Dejte mi dvě hodiny, promyslím si to.“
„Dobrá,“ řekl van Zoom, „víš, že tehdy s těmi Wolfy to byla chybná stopa, alespoň, pokud jde o toho neznámého. Ted' mi už asi svítlo. Co zamýšlím, je odvážné, ale už jsem zažil leccos. Něco ti prozradím: dole u řeky bydlí starý, ošumělý apatykář...“
„Jo, toho znám, kurýruje dobytek, míchá jedy...“
„Ano, to je on. Nedávno, když náš vraník kulhal a veterinář mu nedokázal pomoci, zašel kočí za tím apatykářem a jeho léky hned zabraly. No a ten kočí...“
„Myslíte ten nový tajný...“
„Pst! Ani mezi čtyřma očima o takových věcech nesmíš mluvit. Kočí zašel za apatykářem víckrát, nedávno vzal s sebou i našeho Bedřicha. Víš, že má nos jako honící pes.“ Kníže třikrát zazvonil. Hned nato vstoupil Bedřich.
„Jasnost poroučí?“
„Slyšel jsi ještě něco důležitého?“
„Jak se to vezme. Já jsem tomu starému všel na nos bulíky, že se s vámi nedá vyjít, že jste lakomý a máte nesmírné nároky. A pak, že se chce ženit a vaše Jasnost je tak nelidská a nechce to dovolit.“
„To zní jako román. Tak jen běž a ožeň se!“ smál se pán. „A kdo je tvoje nastávající?“
Bedřich se zatvářil, jako by polykal hodně chlupatý kartáč.
„Jmenuje se Jette.“
„Jette? To zní jako Jottin, jak říkají Berličáci bohyním. Jaká je ta tvá bohyně?“
„No,“ Bedřich se zatvářil šibalsky, „měří metr padesát, v ramenou bude mít tak šedesát centimetrů, je tlustá jako kobliha a ruce má jako pár jitrníc.“
„Můj ty smutku! A čí dceruška je ta krasavice?“
„Jediná apatykářova dcera, když se nepočítají čtyři další, které ještě nejsou vdané.“
„Takže ta Jette je dokonce vdaná?“ rozesmál se van Zoom.
„Je vdova a matka tří dětí a já si usmyslel, že budu otčím.“
„Už jsi o tom mluvil se starým?“
„Ne.“
„A s Jette?“
„Taky ne, ale oni čekají, že to udělám. Mám se nastěhovat s vdovou a třemi pastorky do horní světnice. Komoru na půdě a půlku sklepa vyžením také.“
To všechno říkal Bedřich s naprostou vážností.
„To je záviděníhodné,“ usmál se Zoom.
„A protože se tu už necítím dobře a tam mne čeká štěstí, je snad pochopitelné, že zvolím to lepší.“
„Abychom si pak ale nemuseli dělat výčitky,“ namítl van Zoom, „nemám v oblíbě zahrávat si s lidským srdcem.“
Ze sluhových očí vyšlehl blesk.
„Vaše Jasnost má pravdu,“ řekl, „ale když bestie převlečená za člověka vraždí a mučí spoustu bližních? Cožpak se pak nemohu na ni vrhnout a zničit ji, i když přitom někdo jiný utrhne nějaký šrám? Není to vlastně sebeobrana? Takovému dravci se postavím do cesty a nebudu se ohlížet na nic.“
„Dělej, Bedřichu, jak rozumíš.“
Po čtvrt hodině nastupoval van Zoom do sání.
„K Vodní uličce!“ poručil kočímu.
Časně ráno z rozhodnutí prokurátora probíhala v bytě zadrženého přísná domovní prohlídka, ale bez úspěchu. Neblaze zapůsobila na starého Bertrama, který se tak rozčilil, že náhlé chrlení krve ukončilo jeho život. Také Vilémova matka nesla synovo zatčení i to, že odnesli jeho psací stroj, velmi těžce, křičela a mlátila kolem sebe. Když se úředníci pokoušeli slepou ženu přimět k výpovědi, mohli jen konstatovat, že se pomátla na rozum.
Právě v okamžiku, kdy se objevil van Zoom, vynášeli mrtvého otce z domu, děti plakaly k neutišení. Marie byla tak otřesena, že nedokázala nic vnímat. Otec byl mrtvý, matka Viléma Felse zešílela, Vilém byl zneuctěný, bratr zatčený jako lupič, to bylo víc, než dokázala unést.
Kníže toho mnoho nenamluvil. Dal pokyn, aby slepou odvezli do ústavu, sám pak odjel do opatrovnického úřadu a prohlásil, že je ochotný stát se poručíkem nezletilých dětí i Marie. Úřady takové řešení přijaly.
Kníže poté naložil sirotky do sání a dopravil je do Vítězné ulice k starým lidem, u kterých nedávno hledal zámečník detektiva. Děti se vzpamatovaly poměrně rychle, zato Marie jako by ztratila o všechno zájem a nikdo z ní nedostal ani slovo. Zdálo se jí, že se jí v hlavě převalují balvany a že jí srdce dávno zemřelo. Za několik hodin začala vnímat, když na ni mluvili, a dokonce i stručně odpovídala, ale spolupracovat nedokázala.
Tak minul pochmurný den a nazítří nastal nový rozbřesk.
Vězeňský kněz farář Mathesius kráčel z jedné cely do druhé. První, koho dnes navštívil, byl Bormann. Obr ležel na pryčně, a když přišel kněz, ani se nepohnul.
„Tak co, Bormanne, to ani nevstanete?“

„Jen mě nech na pokoji, ty starej tlučhubo!“
„Bormanne, Bormanne, klesáte stále hlouběji do zkázy.“
„Čeká mě patnáct let, na to nepotřebuju tvoje rozhrěšení.“
„Pomyslel jste na to, co jste vypovídal? Chcete si lži svou situaci zhoršit?“
„Jdi k čertu, ty sakramentskej apoštolé! Jak vidím tvůj ksicht, hned mě svrbí pěsti.“
„Je to moje povinnost, konat návštěvy, Bormanne. Prosím vás, jděte do sebe, vždyť máte doma ženu a malého, nevinného chlapce.“
Obr vyskočil a řetězy, jimiž byl upoután, šermoval duchovnímu před očima.
„Ty zatracenej utěšiteli! Kdo mi ještě jednou připomene domov, tomu votočím ksicht dozadu.“
Farář slyšel Bormanna, i když za ním zapadly dveře cely.
Kněz vstoupil do cely ke klíčníkovi Arnoldovi, který seděl na prýčně a díval se do stěny.
„Arnolde, byl jste dnes už u výslechu?“
„Jo.“
„Přiznal jste se?“
„Co bych měl přiznávat?“
„Sám jste přece uvedl, že by obr bez vaší pomoci nemohl opustit věznici.“
„To je i pro mě záhada.“
„Odsoudí vás, Arnolde!“
„Budu se hájit do posledního dechu.“
„Ale co ještě můžete říci na obhajobu?“
„Tři věci: zaprvé - klíč má více úředníků. Zadruhé - Bormann toho pravého neoznačí, jen toho z dozorců, který mu šlape nejmíc na paty, a zatřetí - je obecně známo, že hejtman je bezmála všemohoucí. Třeba ho dostal z vězení sám hejtman.“
„To všechno je málo pravděpodobné, Arnolde, radím vám, řekněte pravdu.“
„A já zase radím vám, pane pastore, abyste si nevšímal toho, do čeho vám nic není.“
Richarda Bertrama přemístili do jiné části věznice, a když pastor přišel ke dveřím jeho cely, našel je otevřené. Nahlédl dovnitř. Uviděl Richarda ležet ve zbědovaném stavu, a nad ním se skláněl vězeňský lékař a asesor Schubert.
Slamník někdo roztrhal, Richard ležel jen tak, na holé slámě.
Pánové se zběžně pozdravili, asesor se obrátil na klíčníka příslušného pro toto oddělení.
„Tak co, mluvil?“
„Jo, ale samý nesmysly.“
„Pamatujete si z toho něco?“
„To se nedá pamatovat, hodně se to rýmovalo.“
„Rým, to je zvláštní.“
„Ale není, pane asesore,“ namítl klíčník, „chce nás vodit za nos, dělá ze sebe blázna, to já přece znám. Jen si hraje na šilence. To bývá poslední východisko lidí, když už nevědí, kudy kam, a tenhle to zkouší s básničkama,“ klíčník se pohrdavě zasmál, „versuje v jednom kuse.“
„Proč jste mu dali rozbitý slamník?“
„On ho sám rozerval, zuřil tak, že jsme mu museli dát řetěz, ale to je podle vězeňského řádu v pořádku.“
Asesor se obrátil na lékaře. „Je ten řetěz nezbytný?“
„Kdyby simuloval, tak ano, jinak samozřejmě ne.“
Richard Bertram měl stále zavřené oči a ani nejmenší reakce neprozrazovala, že by něco vnímal.
Mluvili na něho, lékař mu kladl ruku na čelo, všechno bylo k ničemu, teprve až když lékař na ruku přitlačil, Bertram zasténal.
„Bertrame,“ oslovil ho lékař.
„Slečno Leno,“ zašeptal vězeň.
„Proberte se!“ vyzýval ho lékař.
„Zachránili mě, zachránili nás, a těch peněz.“
Richardův zmatený duch se zabýval sumou, kterou mu vyplatil starý Rosehbaum, přítomní však přisuzovali slovům jiný, nebezpečný význam.
„Poslouchejte,“ řekl asesor, „mluví o loupeži.“
„Byly to jenom peníze, anebo i nějaký šperk?“ zeptal se Richarda lékař.
„Řetízek...“
Muži si vyměnili pohledy.
„Myslí ten drahý řetízek,“ kombinoval asesor, „který držel v ruce, když ho zatýkali.“
„Jenom řetízek?“ naléhal lékař.
Po Richardově bledé tváři se mihl náznak radosti.
„Ach, víno... a jídlo... já měl hrozný hlad...“
„Tomu nerozumím,“ pokrčil rameny lékař.
„Kdo je Lena?“ zaútočil asesor.
„Lena? Mořská víla.“
Při těchto slovech Richardovy oči zazářily, sepal ruce a hovořil směrem k zamřížovanému okénku: „Kde zvuky žádné slyšet nelze, tma na dně moře z křišťálu...“
„To není simulant,“ zašeptal asesor, „musel by být mistrem přetvářky.“
„Jen to zkoušejte dále. Třeba vám ještě odpoví,“ pobízěl ho lékař.

Ale nemusel ho vyzývat, protože Richard rozpráhl ruce a vykřikl:

„Noci, noci, moje noci!“

To už neoslovoval Lenu, ale někoho docela jiného, která byla jeho noci. Jeho tvář vypadala náhle vyděšeně. „Zpátky, ty ničemo!“ vykřikl zcela zřetelně. Pak se zhroutil na slámu a zavřel oči.

„Ta slova jsou závažná, pane doktore.“

„Podle čeho soudíte?“

„Vždycky když je vysloví, a to je často, hned omdlí.“

„Mluví vždycky tak výhružně, nebo jste měl dojem, že se někdy leká?“

„Výhružně. Jako by se chtěl na někoho vrhnout.“

„Ta slova někdo vykřikl v ložnici slečny z Tiefenbachu. Oba policisté je jasně slyšeli. Zkuste se ještě ptát, pane doktore.“

Lékař se sklonil blíž k Richardovi. „Kdo je ten ničema?“

Ale Richard už nic nevnímal. Lékař opět položil ruku na zraněnou část jeho hlavy, a to chlapce probralo.

„Zpátky, nebo tě probodnu!“ vykřikl, „nic jí neuděláš!“

Oči mu zaplály a svaly se napjaly.

„Komu nic neudělají?“

„Jí! Noci! Mojí noci!“

„Kdo to je?“

Richard se zatvářil udiveně a začal opět přednášet báseň: „Když na řeku v pralese snáš se stín...“ Byla to dlouhá báseň, Richard ji recitoval s plným zápallem, bez jediného zadrnutí, až po závěrečné verše: „Ó královno, jen moje písně slyš. Ty letí noci k tvému sluchu.“

Vzápětí klesl na slámu.

„Vy snad ty verše znáte?“ zeptal se lékař.

„Náhodou ano, napsal je jakýsi Almansor.“

„Zná je z paměti, s tou nocí spojuje další představy, zřejmě je doopravdy duševně narušený, nějaký šok... a třeba, napadá mne, že jeho otec zemřel. Ví o tom?“

„Ne, nikdo mu to zatím neřekl.“

„Měli by ho zavést k mrtvému.“

„To není špatná myšlenka, kdyby to jenom hrál, pak by mu nečekaný pohled na mrtvého otce mohl strhnout masku.“

„Jeho stav je podle mne vážný a pohled na nebožtíka by mohl přivodit obrát v jeho jednání.“

Asi za půl hodiny zastavily u hřbitova sáně, z nichž vystoupil soudní ředitel, asesor a vězeňský lékař. Za nimi šli dva úředníci, kteří vedli Richarda.

„Bertrame, víte, kde jsme?“

Všichni se dívali do tváře nešťastného mládence, který s pouty na rukou stál před márami, na nichž spočívalo tělo jeho otce.

Bertram se však nedíval k mrtvému tělu. Jeden z úředníků Bertramovi stočil hlavu směrem k márám, a přitom se dotkl zraněného místa, a v tu chvíli Richard zařval a zamával bezmocně rukama. Pak se upřeně díval na tvář nebožtíka, jeho pohled však strnul a civěl do prázdna.

Asesor pokrčil rameny...

„Nic se nedá dělat, půjdeme!“ řekl soudní ředitel.

„Je psychicky narušený, jeho oči jsou prázdné, a to nedokáže nikdo zahrát. Je to stav po šoku.“

„Už jsem viděl tolik prohnanych kriminálních, kteří dokázali tak lhát, že jim každý věřil,“ namítl ředitel.

„Snad,“ připustil doktor, „ale tváří v tvář mrtvému otci...“

„Máme ještě jednu možnost,“ řekl ředitel, „zítra je pohřeb, budou tam děti a jeho tam vezmeme také. Když ho nechá lhostejným i tohle, budu věřit, že se nepřetvařuje.“

10. ALMANSOR

V téže době byl van Zoom, oblečený jako cizinec z Indie, připraven k odjezdu.

„Tak Bedřichu, dávej dobrý pozor, víš, že dřív nebo později čekám návštěvu. S hostem si budu povídat v pracovně, ty počkáš v předsíni, a když zazvoním a požádám o sklenku vody, znamená to, že máš zaujmout své postavení.“

„Kde?“

„Přineseš mi sklenku vody a řekneš, že správce domu mi chce předložit požadovaný účet, pak se vrátíš do předsíně, odkud odejdeš do mé šatny. Tam se ukryješ pod stůl, dlouhý ubrus tě bude dostatečně krýt, ale přitom nespustíš oči ze šperkovnice a budeš vyčkávat. Znáš přece každý kousek, který je tam uložený.“

„Ano.“

„Ať se děje cokoli, ať přijde kdokoli, budeš zticha. Až bude po všem, podíváš se, co chybí, zapíšeš si to a cedulku zastrčíš do nějaké obálky, kterou mi předáš jako dopis. Když bude třeba, napíšu odpověď, a ty si ji venku přečteš a pak se podle ní zařídiš. Jasné?“

„Ano, jen jsem to ale ještě všechno nestrávil.“

„Můj host asi půjde za mé nepřítomnosti do oblékárny. Bude ho zajímat šperkovnice. Jak se to přesně odehraje, to ještě samozřejmě nevím.“

„Ta návštěva, to bude zloděj?“

„Zřejmě, ale teď už zapráhej, Antonín jede se mnou.“

Zakrátko seděl van Zoom v sáních pohroužený do úvah, až do chvíle, kdy sáně zastavily před domem Ulriky z Helfensteinu. Když ho přijala, postěžoval si na neúspěch při výpravě za oběma Wolfy, pak ji ujistil, že má další plány, které musí vyjít. „Nepřítel mi neuteče,“ řekl „jen mi dejte čas k jednání.“

Ulrika se na něho dívala udiveně a s obdivem. To, co jí van Zoom předkládal, se zdálo fantastické.

Jakmile se van Zoom rozloučil s urozenou slečnou, zastavil se u bankéře z Helfensteinu, což byla jen zdvořilostní návštěva. Nora z Helfensteinu ho přijala mile, její manžel měl však obchodní jednání.

„Smím vás a vašeho pana chotě pozvat na dnešní večer?“ zeptal se van Zoom.

„Děkuji, přijdeme rádi,“ odpověděla mu Nora rozzářeně.

Další Zoomova návštěva patřila plukovníkovi z Tiefenbachu. Van Zoom se přepal na Hedviččino zdraví, ale hlavním tématem rozhovoru byla samozřejmě loupež. Plukovník chválil pohotovost policie i její taktost, když dceru nepředvolali do budovy policejního prezidia, ale vyslechli ji v bytě.

Během rozhovoru ohlásil sluha návštěvu asesora Schuberta. Když ho přivítali a představili mu knížete van Zooma, plukovník se zeptal, zda by s ním přichází chtěl mluvit mezi čtyřma očima.

„Ale kdepak,“ namítl asesor, „není v tom nic tajného, jde jen o obviněného Richarda Bertrama.“

„Prosím vás,“ řekl van Zoom, „nikdo přece nevěří, že by mohl být kumpánem obra Bormanna.“

„To je pro mne taky záhada.“

„Pan Bertram to doznal?“

„Není schopný řádného výslechu, buď je apatický anebo fantazíruje.“

„Třeba simuluje,“ poznamenal plukovník.

„Taky jsem si to myslel, ale teď už tomu nevěřím.“

„Copak to, co říká, dává nějaký smysl?“

„Ne, jenom stále volá něco o noci, nebo přednáší verše o mořské víle. Jedna z básní byla ze sbírky jakéhosi Almansora, ale trpí i tělesně, protože rozervl své slaměné lůžko, a není vyloučeno, že z bolesti. Dnes jsme ho přivedli k jeho mrtvému otci, ale ani brvou nehnul, ale chci se ještě zeptat, pane plukovníku, zda je to pravda, že Bertramův nevlastní otec zemřel rozčilením.“

„Jistě!“ zvolala Hedvika místo otce, „musí to být hrůza, syn lupič, otec mrtvý, z dětí jsou sirotci. Ta rodina prý bydlí někde blízko, snad ve Vodní uličce. Je prý k nim vidět z našeho okna.“

„Mám jisté pochybnosti, pokud jde o mladého Bertrama,“ pokýval hlavou asesor, „chybí mi totiž důležitá věc, kde přišel obr Bormann k tomuhle písaři a jak se dostal Bormann z vězení?“

„Pro to mám dvě vysvětlení,“ vpadl do debaty van Zoom, „pokud je Bertram opravdu vinen, pak se na té loupeži přece nemohl domluvit s obrem těsně před činem.“

„Svatá pravda.“

„Ten plán musel zosnovat někdo třetí. Uvažoval jste, pane asesore, v této souvislosti o hejtmanovi?“

„Ano, Bormann udal, že ven ho pustil klíčnik Arnold, ale Arnold tvrdí, že za vším stojí hejtman.“

„To vypadá věrohodně,“ souhlasil van Zoom.

„Ale jděte, Jasnosti,“ usmál se Schubert, „kam by došla policie, kdyby každý nevyjasněný případ házela na krk hejtmanovi?“

„Pokud je Bertram vinen, pak je jisté, že i on je hejtmanovým poddaným.“

„Dobře, Jasnosti, připusťme to. Ale považujete za pravděpodobné, že by proslavený hejtman spoléhal na takovéhle lidi?“

„Ne, to máte pravdu. A tak to vypadá, že je Bertram nevinný. Slečna před chvílí poznamenala, že z tohoto pokoje jsou vidět okna Bertramova bytu, takže odtamtud je vidět i sem. Slečno, prosím vás, měla jste snad tehdy při přepadení rozsvíceno?“

„Ano, měla.“

„Pak si tedy laskavě představte romantického písaře Richarda Bertrama, který neustále recituje verše, básník stojí v osudné chvíli u okna a dívá se sem k vám. Je plný touhy. Najednou si všimne postavy nebo jenom jejího stínu a začne tušit něco zlého. Jeho fantazie, tentokrát shodná s realitou, mu vyčaruje nebezpečí loupeže či vraždy, a on se pustí sem k vám, aby zabránil nejhoršímu.“

Asesor se shovívavě usmál. „Poslouchá se to moc hezky, ale zapomináte, Jasnosti, že to nevinátko bylo ozbrojeno a ve chvíli, kdy ho policie zatkla, drželo v ruce zlatý řetězek.“

„I to by se dalo vysvětlit. Jak se vlastně dostal Bormann přes zeď?“

„Měl ocelový žebřík, s jeho pomocí se dostal do okna. Přišel z Vodní uličky, klíč k domu deset našla policie v jeho kapse.“

„Výborně. A Bertram? Identifikovala policie ten nůž, co držel v ruce?“

„Jistě. Nůž patřil k vybavení domácnosti Bertramových.“

„A kde byl obžalovaný před činem?“

„Děti k tomu nedokázaly nic říct, možná něco ví jejich sestra, je starší, ale byla tím, co se seběhlo, tak rozčilená, že si jenom vzpomněla, že její nevlastní bratr při večeři doma nebyl, přišel až později. Pak šel rovnou do svého pokoje, kde se nezdržel a zase brzy někam odběhl.“

„No vida,“ poznamenal kníže, „dovolte mi ještě moment kombinovat. Bertram tedy zdálky zpozoruje zločince, rozhodne se, že zlu zabráni. Členové rodiny by mu jen překáželi, proto o tom mlčí, popadne nůž, seběhne se schodů do dvora a přeleze zeď. U domovní stěny spatří Bormannův žebřík, použije ho, najde otevřené okno, vlez do bytu a přistihne lupiče. Vrhne se na něho, vytrhne mu přitom řetězek z ruky a pozvedne nůž, ať už k útoku nebo k obraně. V té chvíli se

vřítí do pokoje policie. Všimnou si ho, jak stojí s nožem a řetízem v ruce a jdou samozřejmě po něm.“

Asesor naslouchal, a když se kníže odmlčel, přikývl.

„Ano, Jasnosti, dva policisté, kteří hlídali u vrat do dvora, vypověděli, že viděli nějakého člověka, jak přelézá zeď a šplhá po žebříku. Zaslechli také výkřik: Zpátky, ty ničemo!“

„Ano, ano,“ zvolala Hedvika, „to jsou slova, která jsem slyšela.“

„A stejná slova opakuje i teď Bertram, když má záchvat,“ připojil asesor Schubert.

„Dá se tedy předpokládat, že se nemýlím,“ prohlásil kníže. „Říkáte, že Bertram recituje básně. A jestlipak víte, v kterém nakladatelství verše od Almansora vycházejí?“

„U Strickroda tady na tržišti.“

„Dám za to hlavu, že Bertram je nevinný,“ dodal van Zoom.

„My, střízliví právníci, jsme tvrdohlaví lidé,“ usmál se asesor, „požadujeme vždy důkazy.“

„Důkaz vám dodám, pane asesore, jen trpělivost.“

„Byl bych vám zavázán, Jasnosti. I nám je proti mysli stíhat někoho, kdo si to nezaslouží. Rozhodně jste mi dal řadu podnětů a věřím, že zítra budeme dále. Obviněný je zatím duševně nemocný, ale soud se domnívá, že pohřeb jeho otce by ho mohl vrátit do reality.“

„Snad by to šlo jednodušeji,“ připustil van Zoom, „ale nechme to na zítřek, já se vás pokusím zítra odpoledne vyhledat.“

Asesor přikývl a obrátil se na plukovníka.

„Kdybych směl očekávat, že i vás ten případ zaujme.“

„Ale samozřejmě,“ odpověděl plukovník, „začínám si ostatně také myslet, že Bertram k tomu všemu přišel jen náhodou.“

„To mi dodává odvalu, pane plukovníku,“ řekl asesor, „abych vás poprosil o spolupráci. Potřeboval bych, abyste se s vaší paní a s dcerou účastnili pohřbu starého Bertrama.“

Tiefenbach zakroutil hlavou. „Nemějte mi to za zlé, pane asesore, ale na pohřby zásadně nechodím.“

„To mě mrzí, pane plukovníku. Kdyby se tam aspoň objevila slečna dcera, třeba by...“

„Nesmysl!“ odsekl plukovník.

„Trváte na svém stanovisku,“ vmísil se do hovoru van Zoom, „i když se tu sám zastavím a slečnu dceru k pohřbu doprovodím?“

„Vy? Co byste tam hledal?“

„Nu, cítím potřebu svěřit se už teď s něčím, co jsem chtěl panu asesorovi vyložit zítra. Nedávno jsem se sešel v krámě u Strickroda s mladým mužem, kterému se zřejmě nevedlo finančně moc valně. Zaslechl jsem, že napsal pro Strickrodovo vydavatelství sbírku básní, chtěl peníze jako zálohu. Mladý básník se jmenuje Bertram a bydlí ve Vodní uličce. Podle mého dohadu tam naproti v chudém bytě stál Richard Bertram den co den u okna a díval se k jinému oknu, za nímž se čas od času objevovala půvabná dívčí tvář. Ve svých snech se přenesl do domu štěstí, k mořské víle.“ „Vidím, že i vy už básníte, Jasnosti,“ zasmál se Schubert, ale Hedvika se na něho podívala vyčítavě.

„Shledávám,“ řekl van Zoom, „že život se svými protiklady a paradoxy je tím největším básníkem. Pochmurná ulička tam a pyšná městská třída zde, a někde uprostřed hladovějící poeta, vpředěný do snů a představ srdce, bezmocně vydaný na pospas tvrdému zásahu hrozného osudu. Hned tehdy, když jsem v knihkupectví zahlédl zpola vyhladovělého Bertrama, zajímal jsem se o něho. Vždycky jsem měl zájem o ty, kteří vybočují z řady, protože jsem sám zažil leccos podivného. Netrvalo dlouho a o Bertramovi jsem byl informován a držel jsem svazek jeho skvělých básní v ruce. V těch verších se odráží autorova osobnost, jak ho svět zanedbával a lidé ho přehlíželi, ale on se směle rozhodl trhat hvězdy.“ Van Zoom se rozhlédl. Nikdo nic nenamítal. Plukovník a asesor se dívali před sebe, Hedvika si hrála s náramkovými hodinkami a pohlížela k oknu. Tu se ozval cizinec z Indie ještě jednou.

„Autor těchto veršů nemůže být Hermannovým kumpánem. Třeba se to všechno nestalo tak, jak jsem vám řekl předtím, ale rozhodně nepopřete, že to tak být mohlo.“

„Já znám jeho verše,“ řekla Hedvika, „ukazovala jsem vám, Jasnosti, při vaší první návštěvě u nás sbírku od Almansora. Znamená to, že to je Richard Bertram?“

„Ano, samozřejmě!“

„Panebože!“

„Je to zvláštní,“ poznamenal asesor, „jediné, co jsme u vězně našli, byl svazek básní od Almansora, a to s poznámkou na okraji, že myšlenkové bohatství těch veršů pisatele vzrušuje. A teď tvrdíte, že on sám je autorem?“

„Není problém to dokázat. Zeptejte se Strickroda...“

Hedvika vyskočila. „Propusťte ho přece, pane asesore!“

„Tak rychle to přece jen nejde, dítě,“ míril ji otec.

„Uvidíme, co se stane při pohřbu,“ připojil se asesor.

„Půjdu tam také,“ vykřikla Hedvika, „Jasnosti, беру vás za slovo, doprovodíte mne?“

„Pokud to rodiče dovolí.“

„Já svůj souhlas odepřít nemohu,“ pokýval hlavou plukovník, „rád bych věděl, zdali Bertram je skutečně Almansor.“

„Zavedeme knihkupce Strickroda do cely,“ rozhodl asesor Schubert.

Když Hedvika osaměla ve svém pokoji, bloudil její pohled stále častěji k zadnímu domu Vodní uličky. Je možné, že verše, které ji tak okouzly, vznikaly právě tam?

Když téhož večera, předjel bankéřův vůz k domu cizince z Indie, byl van Zoom už doma a právě mluvil se sluhou Antonínem.

„Tak komorná tě pozvala k sobě? To jsem rád, ale uvidí tě i ostatní služebnictvo?“

„Kdepak, komorná dbá velice na svou dobrou pověst.“

„Znamenitě! Já samozřejmě nevím, jak dlouho se tu moji hosté zdrží, ale pokládám za důležité, abys je mohl sledovat poté, co se vrátí domů.“

Antonín se zatvářil prohnáně. „To je třeba zařídit hodně hloupě.“

„Jak to?“

„Nechám se panstvem překvapit v pokoji.“

„Výborně, nebudeš mít čas se vzdálit a schováš se, abys mohl všechno sledovat,“ usmál se van Zoom.

„Tak jsem to myslel. Komorná sice bude strachy bez sebe, já se ale pokusím všechno pozorovat.“

„Můžeš říci komorné, že panstvo se vrátí k půlnoci. Já se už postarám o to, aby přišli dřív. To, co bych rád objevil, se týká ložnice.“

„To abych zalezl pod postel.“

„Dejme tomu, ale jak se pak dostaneš ven, je tvůj problém. Potom mě musíš najít u veliké kašny, a teď už dost, někdo zvoní, to budou oni.“

Kníže kráčel hostům v ústřety. Překvapeně však uvítal jenom Noru z Helfensteinu bez manžela.

„Pozvání přišlo příliš náhle, a manžel měl už sjednanou naléhavou obchodní schůzku, pokoušel se ji odložit, ale nešlo to. Dovedete si jistě, Jasnosti, představit, jak ho to mrzelo,“ vysvětlovala Nora manželovu nepřítomnost.

„I mě to mrzí,“ uklonil se kníže a políbil Noře ruku.

„Asi vás moje přítomnost neodškodní, ale nemohla jsem přenést přes srdce, abych naše setkání odvolala.“

„Jste mi samozřejmě co nejsrdečněji vítána, milostivá paní,“ ujistil ji kníže a zavedl Noru do pracovny, kde si oba vyměnili několik bezobsažných společenských frází, dokud se v jídelně neobjevil Bedřich, aby přistrojil stůl.

„Malá večeře ve dvou, milostivá,“ usmál se hostitel, „bohužel v domě chybí pečlivá ženská ruka, musím prosit o shovívavost.“

„Udělám všechno, abych pečlivou ženskou ruku nahradila,“ podotkla paní Nora, a pak se během večeře starala o knížete, jako by ona byla hostitelkou. Když po večeři projevila zájem shlédnout i další komnaty Zoomova domu, netušila, jak nahrává knížeti do ruky.

Vydali se na obhlídku, provázeni Bedřichem. Nora obdivovala bohatství i vytříbený vkus knížete, přecházeli z jedné místnosti do druhé, Nora si všímala zvláštních předmětů, cizokrajných rarit, jejichž cenu a někdy ani název neznala. Přitom jí van Zoom vyprávěl, že jeho sídlo v Indii je mu pravým domovem a tento dům že si najal jen na přechodnou dobu.

Vrátili se do pracovny, Nora usedla do křesla a poznamenala: „Jasnosti, překonal jste moje očekávání, vypravují se o vás ve společnosti fantastické věci, ale skutečnost všechny předčí.“

Van Zoom pokrčil rameny.

„To všechno nemá duši, spatřila jste vlastně zařízení osamělého muže, a bohatství není totéž co štěstí. Co znamenají například drahokamy, z nichž každý představuje jmění, když si za ně nemohu koupit právě štěstí?“

„Drahokamy?“ vydechla, „vidíte, a vy jste mi je nepředvedl.“

„Netušil jsem, že by vás mohly zajímat.“

„Ale Jasnosti, copak existuje ženská bytost, která by se nezajímala o drahokamy?“

Van Zoom zdvořile povstal a nabídl Noře rámě, aby ji odvedl do vedlejšího pokoje, do oblékárny, o níž již byla řeč. Dvě skříňky musely hned každému padnout do oka: ocelová pokladna a pak vysoká, široká a dřevem vykládaná podle čínského způsobu.

Van Zoom se přiblížil k první z nich. „Moje pokladna,“ vysvětloval a zároveň vložil do zámku klíč s podivnými zuby a točil abecedním kolečkem.

„Vidíte, milostivá,“ pokračoval, „zámek může otevřít jen někdo, kdo zná tajemství. Pokud by se o to pokusil někdo nepovolaný, přivítaly by ho výstřely. Tady vidíte hlavně. Rány teď nevyšly jen proto, že jenom mně je známo, jak se zámek nakládá.“

„Ach, bože!“

Paní Nora se dívala vylekaně do hlavní pistolí, které na ni civěly z otevřených dvířek.

„Myslíte si, že je možné mne oloupit?“

„Vyloučeno, Jasnosti, ta skříňka je jako pevnost a vaše drahokamy jsou v ní v bezpečí!“

„Ne, jsou na daleko bezpečnějším místě, tady mám jen peníze a cenné papíry,“ podotkl kníže a otevřel široké dvojité dveře druhé skříně. Objevily se knihy se zlatě potištěnými hřbety.

„Ach, knihy,“ řekla zklamaně.

„Jsou jako drahocenné klenoty, milostivá,“ sáhl do skříně „jen si vezměte do ruky třeba tuto knihu a potěztejte si ji.“

Nora si ji důkladně prohlédla a shledala, že to není kniha, ale bytelná dřevěná skříňka.

„Jen ji otevřte!“ vybídl ji van Zoom.

Vykřikla úžasem. Zasvítilo šest nádherných náramků, s perlami, rubíny a smaragdy.

A tak otvíral van Zoom jednu knihu za druhou, náhrdelníky, prsteny, řetízky a řetězy, brože, klenoty všeho druhu.

„To je zázrak,“ plály oči paní Noře, „tahle knihovna je cennější než celý váš dům!“

„A tahle knížečka je cennější než všechny ostatní dohromady,“ zasmál se, poklepal prstem na hřbet knihy, kde stálo:

„Les rois des pierres“ – králové kamenů. Knížku otevřel a Nora uviděla dva nevzhledné kožené sáčky.

Zoom z nich vyjmul kameny, jeden veliký jako hrášek a druhý jako lískový oříšek.

„Co to je?“ zapátrala.

„Diamanty, ale také rubíny, safíry a smaragdy,“ odpověděl tónem, jako by šlo o bezcenné kamení.

Znervózněla a van Zoom ji sledoval. Všiml si, jak se jí chvějí ruce, sledoval i lesk jejích očí a viděl, že se blíží k cíli.

„Samé tretky,“ řekl znevažujícím tónem, „co mám z těch mrtvých pokladů? Tady jsou ukryty a jaký užitek mi nesou, čím jsou světu?“

Rozrušením nedokázala odpovědět. Vrátili se do pracovny, Bedřich přinesl čaj. Poté kníže zazvonil, sluha přišel znovu.

„Sklenku čisté vody,“ řekl van Zoom, což bylo dohodnuté znamení. Po chvilce přinesl sluha vodu.

„Jasnost promíne, ale správce domu vás prosí, prý je to velmi naléhavé, jde o nějaké účty.“

„Ach, to je hloupé,“ na oko mrzutě poznamenal van Zoom, „milostivá paní, promiňte prosím, ale je to neodkladné.“

„Kvůli mně to nesmíte přece zanedbat,“ řekla a usmála se okouzlejícím způsobem.

„I kdybych si musel vyžádat omluvu na celých deset minut?“

„Ale Jasnosti, kdybych věděla, že vás má přítomnost jen v nejmenším ruší, musela bych se rozloučit.“

„Kdepak,“ zavrtěl hlavou van Zoom, „jde jen o deset minut. Děkuji vám. Prohlédněte si zatím tyto časopisy. Bedřichu, vyřiď správci domu, že tam budu hned, ať na mne počká dole ve svém pokoji a zajdi do stáje a dej pokyny kočmu.“

„Rozkaz, vaše Jasnosti.“

Za dveřmi si Bedřich zul boty, proklouzl do oblékárny, kde se ukryl pod stůl a upravil záhyby dlouhého ubrusu tak, aby měl dobrý výhled směrem ke skříním.

Van Zoom pomalu dopil sklenici vody, znovu se omluvil, že musí opustit pokoj, a vzápětí odešel.

Nora se dobré dvě minuty ani nepohnula, pak otevřela dveře do předsíně a vyhlédla, když viděla, že je všude klid, bleskově za sebou dveře zavřela a vešla do oblékárny. Otevřela skříň, kterou kníže zřejmě nedopatřením nezamkl, sáhla po knize s nápisem „Les rois des pierres“ a vyňala z ní sáčky, spěšně z nich vyjmula dva tři drahokamy a vložila je do kabelky. Pak rychle dala sáčky zpět, knihu postavila na místo, zavřela dveře u skříně a za pár okamžiků opět seděla způsobně na židli v pracovně a listovala v časopisu.

Jakmile se van Zoom vrátil, rozvinula se podivná zábava. Kníže sršel vtípem, návštěvnice se křečovitě pokoušela upoutat ho veselými poznámkami.

Tu se objevil Bedřich a na stříbrném tácku přinesl dopis.

„Od koho a tak pozdě?“ zamručel kníže.

„Předal mi ho kočí s tím, že ho přinesl jakýsi sluha a jeho pán prosí o okamžitou odpověď.“

Van Zoom otevřel obálku. Uvnitř našel cedulku, na které bylo Bedřichovou rukou napsáno „Vzala z obou sáčků několik kamenů. Má je v kabelce.“

„Zpráva je velmi příjemná,“ řekl kníže, „ovšem odpověď musím dát skutečně hned. Promiňte, ale osud nám není nakloněný, není nám dopřáno, abychom strávili nerušený večer.“

Kníže vytáhl z kapsy kartičku a napsal na ni: „Až bude návštěva odcházet, vezmi s sebou masku číslo dvě.“

Cedulku vložil do obálky, položil ji na tácek a podal sluhovi.

Od této chvíle zábava nápadně vážla, zdálo se, že hostitel je unavený nebo že ho zajímají jiné věci, a tak se Nora brzy rozloučila se slovy:

„Děkuji za vaši pohostinnost. A kdy budu mít to potěšení přivítat vás u nás doma?“

„Dovolila byste mi, abych se zítra přišel zeptat, jak se vám daří?“

„Těším se,“ usmála se a podala knížeti ruku.

„Doufám, že vás budu smět doprovodit.“

„Ano, samozřejmě.“

V předsíni ji položil kožich kolem ramen, poté s ní vyšel až před dům, kde stál jeho kočár.

Jakmile dal kočí povel k odjezdu, ulevilo se Noře a ulehčeně si povzdychla. U jejího domu ji kníže dvorně pomohl z vozu a počkal, až zmizí za dveřmi.

„Masku!“ řekl Bedřichovi, když osaměli. „A pomalu zpět!“

Vůz zahnul sotva za první roh a už z něho vystoupil starý, šedivý pán s čepicí, nikdo by v něm rozhodně nepoznal vznešeného knížete.

Rozvážně kráčel zpátky směrem k domu Helfensteinů, kde ve stínu starobylé kašny čekal. Mohl tak přehlédnout celou přední frontu domu. Po chvíli se objevil ve svitu lucerny zamilovaný páreček. Po rozloučení vstoupila dívka do domu, muž se vzdálil, hned se ale zase vrátil a zastavil se u kašny. Byl to sluha Antonín se svou komornou.

„Jak to vypadá nahoře?“ zeptal se kníže.

„Něco se tam děje, ale nerozumím tomu.“

„Snad tomu porozumím já. Viděl tě někdo, Antoníne?“

„Ne.“

„Byl jsi náležitě překvapený?“

„Byli jsme v ložnici milostivé paní,“ začal vyprávět sluha, „stálo mě to spoustu přemlouvání. Až když jsem řekl komorné, že ostatní služebnictvo nás určitě nebude hledat v ložnici paní domu, přikývla. Ta maličká je popletená povídalka a mně ještě teď bzučí v uších od jejího žvanění. No, pak předjel vůz, holka vykoukla z okna, když uviděla milostivou, vyděsila se, ale když se odvrátila od okna, neviděla mne a začala mě hledat.“

„To už jsi byl pod postelí?“

„Samozřejmě, chtěla mne vylákat ven, ale já už nereagoval. Prosila, nařizovala a brečela, a pak už bylo na všechno pozdě, protože jsme slyšeli paní z Helfensteinu ve vedlejším pokoji. Komorná vyběhla, aby ji přivítala. Najednou se otevřely dveře, paní bankéřová vešla, rozsvítila si a já ji mohl přesně sledovat. Sáhla do kabelky, a náhle držela v ruce

vaše nádherné kameny. Vzápětí jeden z kamenů položila na desku stolu. Naproti umývadlu stojí vzácné hodiny na podstavci. Bylo mi nápadné, že je zřejmě někdo zapomněl natáhnout, ukazovaly nesprávný čas. Ty hodiny milostivě sejmula a posléze oddělila podstavec, a protože byl dutý, zasunula do něho ty krásné věcičky, dala vše opět do pořádku, takže nebylo nic vidět.“

„A co ten kámen na stole?“

„Tomu nerozumím. Vedle postele jsou dveře na chodbu k pokojům pana bankéře. Za těmi dveřmi paní na chvíli zmizela, a když se vracela, nesla s sebou kabát, kalhoty, vestu a klobouk...“

„Mužský oděv?“

„Ano, a ještě vousy a všelijaké krámy, které už jsem nerozeznal.“

„A to si oblékla?“

„Nevím, protože z pokoje zase odešla a já vzal do zaječích. Komorná se moc bála, když mě pouštěla ven. Jak to jde všechno dohromady nemám tušení, ale třeba se v tom vyznáte.“

„Ano,“ přikývl van Zoom, „už se v tom trochu orientuji. Paní Nora se chce dostat tajně z domu a kámen zpeněžit.“

„To by mohla vyjít zadní brankou, která vede do pánových salonů,“ zašeptal Antonín.

„Počkám u zadní branky, ale ty zůstaň tady, kdyby snad paní zvolila tuto cestu, hned mě přivoláš,“ rozhodl kníže.

„Pokud vyjde zadem, půjdete jistě za ní, ale co já pak tady?“

„Počkáš, dokud se nevrátím. Jde mi o to nepustit tento vchod z očí.“

Van Zoom si našel přímo proti zadní brance místo, kde mohl stát nepozorován. Netrvalo dlouho, branka se otevřela a objevil se mladý muž, rozhlédl se zběžně a zmizel, ne ovšem zrakům van Zooma, který ho následoval. Prošli několika ulicemi, až se sledovaný zastavil u nízkého domečku. Byl to dům starožitníka Salomona Rosenbauma.

Když Nora přišla v mužském převleku před tento dům, našla vrata zamčená, okno však dosud podávalo svědectví, že jsou obyvatelé ještě vzhůru. Zaklepala.

„Kdopak to je?“ ozval se hlas staré židovky škvírou v dveřích.

„Zákazník,“ řekla Nora změněným hlubokým hlasem, „je pan Rosenbaum doma?“

„Proč by neměl být doma, je už moc pozdě.“

„Nežvaň a koukej otevřít, mám pro něho kšeft, jaký přivítá.“

Stařena vpustila mládence dovnitř.

„Čemu vděčím za tu čest?“ ukláněl se v pokoji starý muž.

„Rád bych to vyřídil mezi čtyřma očima.“

Rosenbaum pokynul ženě, aby odešla. Poté mu Nora podala kámen. Vzal ho a chvíli ho držel proti světlu. Nejprve zavrtěl hlavou, pak si nasadil brýle a na zaprášeném stole našel lupu. Odebral se s kamenem do rohu místnosti, neklidně se rozkašlal, ale pokoušel se naoko zachovat klid.

„No a co? Kamínek, jaspis nebo achát, má cenu pár grošů,“ řekl chladně.

„Tak to mi ho zase dej, dědku, znám lidi, kteří jsou větší znalci než ty,“ rozčilila se Nora.

Jakmile Rosenbaum viděl, že mu trik neprošel, obrátil, aby si nezkazil dobrý obchod a renomé znalce.

„Abrahámův Bože, jak je pán hned rozduřenej, víte vůbec, jaký kámen to máte?“

„Diamant!“

„Ať se mi játra seschnou, diamant že by to byl? Cožpak mě pán má za blázna?“

„Poslechni, dědku, na tuhle hru já nepřistoupím. Ty mne podceňuješ, protože jsem mladý, asi si myslíš, že tě neznám... tady - čti!“ Nora strčila Rosenbaumovi před oči papírek.

Stačil mu letmý pohled. „Tajný písmo, Jakobův Bože! To snad jste dokonce známý pana hejtmana?“

„Tak už víš, s kým máš co dělat?“ zeptala se, „a teď poctivě a bez vytáček mi řekni, jaký je to kámen.“

„Diamant, ano, právě diamant.“

„Kolik má cenu?“

„No... až se vybrousí... hodně.“

„Tak ven s tím, kolik!“

„Pro znalce tisíc marek!“

Dělala, jako by se na kámen, chtěla podívat. Žid jí ho vrátil, jeho kalné oči však zářily chtivostí. Nora zastrčila diamant do kabelky a výsměšně řekla:

„Ty za to nestojíš, Rosenbaume, ty kramáři, dobrou noc.“

S výkřikem uchopil návštěvnici za rukáv. „Stát! Proč říkáte dobrou noc, když přece dobrý kšeft je lepší než dobrá noc. Já vám ten kámen poctivě ocením. Odkud ho máte?“

„Chceš snad vyzvídat? Řekni mi, kolik nabízíš!“

„Kolik požadujete?“ optal se stařec opatrně.

„Deset tisíc marek, a je to velmi levné. Já ten diamant nechci zastavit, ale prodat.“

Žid zalomil rukama. „Deset tisíc marek? Izraelský Bože, z toho leknutí budu mít smrt, určitě mě trefí šlak.“

„Jestli mi hned neodpovíš, zvýším to na patnáct tisíc. Nebo snad takovou cenu ten kámen nemá?“

„To ne, má cenu ještě asi o kapáneček vyšší, to říkám, aby pán viděl, jak jsem poctivý, ale to broušení ještě bude stát moc peněz. Klenotník, ten by nabídl pět tisíc, na dalších pět tisíc by se snad dal přemluvit.“

„Dohodnuto, deset tisíc marek! Teď polovinu a do týdne tu druhou.“

Rosenbaum se zatvářil zděšeně, jako by stál na okraji propasti. Na jeho vkus a zvyklosti byl obchod uzavřen příliš rychle.

„Do tejdne deset tisíc! To jako zaplatit? Já že jsem tolik nabídnul?“

„Sám jste přece řekl...“

„Ano, říkal jsem, klenotník by to dal, snad ano, klenotník, ten ovšem nakupuje ve dne, ne takhle v noci, a od lidí, který zná. Já musím nakupovat večer, v noci, kdoví od koho, podívejte, pane, udělám vám návrh, dám vám hned pět tisíc a budeme vyřízeni.“

„Dobrou noc.“

Paní Nora to myslela vážně. Jako vítr proběhla dveřmi, žid za ní, ale než se došátral na chodbu, byla pryč, ale stála tam Rosenbaumova žena.

„Kde je ten mužskej?“ vykřikl Rosenbaum, „snad jsi ho nepustila?“

„Jaký pustila?“ namítla žena, „sám si odrýgloval.“

„Bože, to byl nádherný kámen,“ nařikal starožitník, „více než dvacet tisíc má cenu, a já mu nabídnu pět, vlasy bych si rval. Kdyby se nebyl vyřítel ven jako divočák! I sedum bych mu nabídnul. Co sedum, deset bych mu dal. A von odejde. Jsem teď totálně mrtvej člověk.“

Rosenbaum ještě dlouho lamentoval, mezitím se Nora vrátila domů. Neměla chuť dát kámen pod cenou, tolik zase na peníze nespěchala.

Když opustila Rosenbaumův dům, van Zoom stál na opačné straně ulice, krytý stínem vrat. Uvažoval, jakou hru paní Nora vlastně hraje.

Poté, co se mu nevydařila akce s oběma Wolfy, dospěl k přesvědčení, že hejtmana je zapotřebí hledat někde docela jinde. Pomohla mu náhoda. Ještě téhož večera procházel kolem zdi, kudy se spiklenci dostávali za pomoci železných stupátek na shromáždění hejtmanovy bandy. Jakási zahalená mužská postava právě přelézala. Van Zoom se zarazil, vtlačil se do výklenku a čekal. Pak se za tím mužem pustil. Míjel ho úmyslně v místě, kde svítila lucerna, aby mu viděl do tváře, a byl to František z Helfensteinu, pan bankéř. Měl nepochybně na svědomí neštěstí Gerharda Burga, tehdy všechno zaranžoval a dnes vede dvojí život: jako úctyhodný bankéř a jako obávaný hejtman.

To už tehdy, v době, kdy se staly ty dvě vraždy a shořel zámek, mu stála po boku jeho budoucí žena Nora. Ne, to nebyla láska, to nebyla romantická náklonnost, jak se lidé tehdy trochu naivně domnívali, ti dva k sobě patřili, protože je spojoval zločin.

Kníže musel být nyní velmi opatrný, chtěl shromáždit pádné důkazy, protože věděl, že by se mu jinak hejtman vysmekl jako had. To, že Helfenstei-novým předvedl své bohatství, byla návnada, léčka vedla k cíli, past sklapla.

Kníže věděl, že manželství Nory a bankéře nebylo šťastné, každý z nich šel vlastní cestou, jenom vina a zlo je spojovalo, a proto se jeden bál druhého, ale byli si cizí.

Nora ani nechtěla jít ke knížeti na návštěvu s manželem. Třeba se hejtman před svou ženou už dávno netajil přesvědčením, že van Zoom je velice bohatý a že by bylo zajímavé, udělat mu někdy inventuru jeho majetku. A třeba se Nora rozhodla, že se nebude dělit o kořist ani se svým mužem, a tak mu pozvání zatajila. Když už se drahokamů zmocnila, chtěla alespoň jeden hned zpeněžit, ostatně, co je doma, to se počítá. Kdyby jednou chtěla oddělit svůj život od života bankéřova, mohlo by se jí to hodit.

Až sem došel při svých úvahách kníže, když z Rosenbaumova domu vyšla Nora v převleku. Šel za ní a sledoval, jak mizí ve vlastním domě zadní brankou. Van Zoom se setkal s Antonínem, který čekal u kašny.

„Co bankéř? Neviděl jsi ho? Milostivá ho omlouvala, má prý obchodní jednání, které nelze odložit.“

„A tak, obchodní jednání,“ uculil se sluha, „v kasinu je, a nechal doma vzkaz, že přijde hodně pozdě. Komorná mi to vyžvanila.“

„Tak v kasinu, hm, ty přece znáš kasino! Běž tam a ochomýtej se v pokoji pro hosty. Jistě si všimneš, až se bude bankéř chystat k návratu, pak poběžíš, a řekneš mi to.“

Van Zoom se vrátil do Vodní uličky, aby zatukal na dveře Rosenbaumových.

Když mu stará Rosenbaumova pootevřela, vmáčkl se do domu a odstrčil ji na stranu.

„Pomoc! Sáló! Pomoc!“ zakřičela jako by ji na nože bral.

„Mlčte!“ rozkázal jí kníže, „kdo vám co dělá? Nejsem přece lupič, ale nemám chuť bavit se s vámi skrz dveře.“

Vetešník nakoukl do chodby.

„Co se děje, vrátil se snad ten pán, co před chvílí...“ Teprve pak si všiml nového hosta a pozorně si ho prohlédl. „Pane, co tu pohledáváte?“ řekl udiveně.

„Nejdříve pojďme dovnitř, všechno vám vysvětlím, a doufám, že se dozvím pravdu.“

„Salomon Rosenbaum nikdy nelže. A moje žena, pane, to je výlupek ctností, ztělesněná pravda je to, do zlata zafasovat by ji mohli...“

„To se ještě pozná,“ zamručel kníže, „nedávno jste tu měli návštěvu, vidíte.“

„Ano, nedávno tu byl rabín Ben Johaba a skoro tři dny tu bydlel.“

„To nemyslím, a vy to dobře víte. Dnes večer tady někdo byl.“

„Ani človíčka, ani živáčka tu nebylo,“ tvrdil žid.

„Ale ale, a kdopak vám tu nabízel ke koupi diamant, však jste si teď myslel, že se ten pán vrací.“

„Diamant?“ naoko se podivil Rosenbaum, „co já bych moh mít společného s diamantem? Ty víš o nějakém diamantu, stará?“ zeptal se vetešník ženy.

„O diamantu? Ani nápad!“

„Lžete, a já vás budu muset zatknout,“ řekl kníže a prokázal se policejním štítkem.

„Spravedlivý bože!“ vykřikl Rosenbaum. „Policista! A tajný!“

Žena otevřela údivem ústa.

„Pochopte, pane, obchodník přece nemůže hned každému všechno vyžvanit. Existuje něco jako obchodní tajemství, ale když račte být od policie, to je něco jiného, vyložíme karty na stůl.“

„Dobře, tak koupil jste ten diamant?“

„Jak bych mohl, vzácný pane, jsem chudý člověk, ani padesátka se v celém bytě nenajde.“

„Tak kolik jste mu dali?“

„Nic jsme mu nedali, nemám peníze.“

„A jakou měl ten kámen cenu?“

„Vím já?“ opáčil Rosenbaum, „nikdy jsem takový neviděl. Copak jsem někdy v životě kupoval diamant? Takhle obnošený rukavičky, zešmajdaný boty, to ano, ale diamant...“

„Znal jste člověka, který vám diamant nabízel?“

„Kdepak“

„Nikdy před tím tu nebyl?“

„V životě jsem ho neviděl.“

„Tak to by mi stačilo, dobrou noc,“ rozloučil se van Zoom.

„Dobrou noc, vzácný pane, ženo, doprovod' pána a zamkni za ním, noc není přítelkyni počestného člověka.“

Trochu unavený se vrátil van Zoom domů, oblečený si lehl na divan, aby byl nachystaný, až se vrátí Antonín z kasina.

Mohl si sice své drahokamy vzít zpátky i bez bankéřovy přítomnosti, chtěl však zlodějku odhalit před jejím manželem.

Někdy kolem druhé hodiny ráno ho vzbudil Antonín: „Bankéř Helfenstein se vrací pěšky domů. Protože jsem přijel vozem, mohl byste ho chytit ještě před domem.“

Kníže se v rychlosti namaskoval, a když hodiny na blízké kostelní věži ukazovaly za pět minut půl třetí, stáli už s Bedřichem a Antonínem v ulici. O něco později přišel bankéř. Už se chystal otevřít, když se před ním objevil kníže v převleku staršího pána.

„Pan bankéř z Helfensteinu?“ zeptal se.

„Ano.“

„Mohu vás poprosit o malý rozhovor?“

„Teď v noci? Co chcete?“

„Dovolil bych si vám to říci až uvnitř.“

„Kdo jste?“

Van Zoom se prokázal policejním odznakem.

„A tak, policie, prosím, pojdte dál,“ řekl bankéř.

„Dovolíte, aby mohli se mnou vejít i tito dva?“ van Zoom ukázal na své sluhy, kteří postávali opodál.

„Jistě, rád spolupracuji s policií. Její přání je mi rozkazem.“

Sluha uvedl pány do Helfensteinova pokoje a zapálil svíčky, poté odešel.

Na pohled nenuceně si bankéř zapálil cigaretu a pohodlně se usadil do křesla.

„Prosím,“ nabídl hostům cigarety, „a teď mi jistě prozradíte, co vás přimělo k tak neobvyklé návštěvě.“

„Je to trochu choulostivá záležitost,“ vysvětloval van Zoom, „můžeme ji vyřídit jen za přítomnosti milostivé paní.“

„To je trochu moc... ve tři ráno mám vzbudit manželku?“

„Bohužel, trvám na tom,“ muž s policejním odznakem pokrčil rameny.

„Človče, kdo jste, že se mnou hovoříte takovým tónem?“ neovládl se bankéř.

„Jsem tajný policista, legitimoval jsem se vám přece.“

„Dobrá, ale nepopřete, že s takovými policejními odznaky se už nadělalo hodně neplechů, a když k tomu připočteme tuto krajně nevhodnou dobu...“

„Dost!“ přerušil ho rázně van Zoom, „ptám se vás jasně, zda jste ochotný mi vyhovět.“

„Pane!“ vyhrkl František z Helfensteinu.

Van Zoom pozvedl ruku, aby ho odkázal do patřičných mezí: „Když budete chtít, zítra si můžete stěžovat.“

Bankéř nasadil pokerový obličej a procedil mezi zuby, že tedy svou ženu probudí.

Nora se velmi vylekala, když ji bankéř vzbudil a řekl, oč jde. „Co se dá dělat,“ řekla, „probudím komornou, aby mne oblékla.“

„Zvládneš to snad sama, nerad bych se s těmi lidmi dlouho vybavoval,“ zavrčel bankéř.

Po chvilce vstoupila Nora do pokoje, kde už na ni všichni čekali.

„Moje žena,“ sykl pan z Helfensteinu, „a to jsou ti pánové, kteří si myslí, že i lidé našeho postavení jim musí být k dispozici ve tři hodiny ráno.“

Královským gestem doprovodila paní Nora toto vysvětlení a řekla s nuceným úsměvem: „Jsi příliš shovívavý, Františku.“

„Ano,“ řekl van Zoom ostře, „váš choť je doopravdy příliš shovívavý, když připustí, aby mu jeho žena za zády prováděla takové věci.“

Tato slova zapůsobila. Nora vyskočila, tvář stáhla do tvrdé grimasy, ale nevydala ani hlásku. František zbledl jako stěna a ruka mu sjela ke kapse kalhot, v ruce už svíral revolver. Ale v témž okamžiku na bankéře mířily zbraně tři.

„Odložte zbraň, Helfensteine! Vidíte, že nemáte šanci!“ zavelel van Zoom.

Bankéř odhodil revolver na zem.

„Jsou lidé, na které je kulky škoda, ale splatíte mi to!“

„Dejte mi pokoj s tím žvaněním,“ odrazil jeho slova van Zoom, „teď přejdeme k důvodu naší návštěvy. Není pro vás zřejmě nic nového, že byl dnes oloupen kníže van Zoom.“

Bankéř ani jeho žena neřekli nic. V Nořiných očích se objevil strach, bankéř byl udivený, překvapeně a nedůvěřivě pohlížel na návštěvníky.

Zřejmě dosud neví, že zasáhla na vlastní pěst, řekl si van Zoom v duchu, ale nahlas řekl: „Jak vidím, tato novinka vás příliš nepřekvapila. Čekal jsem to, protože vím, že celé věci nejste vzdáleni.“

„Zbláznil jste se?“ zařval bankéř a vyskočil, „dám vás zavřít do blázince!“
„Buďte zticha!“ skočil mu do řeči van Zoom, „mám vás snad odhalit jako zloděje před vašim personálem? Tak klid!“
Opět jeho slova zapůsobila.
„Van Zoom zatím ani neví, že byl oloupen,“ pokračoval cizinec z Indie klidným tónem, „zjistil jsem to bez jeho přítomnosti.“
„Proč nás obtěžujete těmi žvásty?“ zasáhla paní Nora. „K věci.“
„Když k věci, tak k věci,“ řekl cizinec, „měli byste vědět, že jsem u van Zooma zaměstnán jako tajný detektiv. Když má někdo takové bohatství jako van Zoom, potřebuje ochranu. Při obchůzce jsem zjistil, že během jistého časového úseku byly knížeti odcizeny cenné drahokamy. To ostatní si již domyslíte, paní z Helfensteinu.“
Nora zbledla a opřela se o opěradlo křesla, její muž zarytě mlčel.
„Mlčíte oba,“ podotkl van Zoom po chvilce.
„Nechápu to,“ vzdychl bankéř.
„Ani vy, milostivá paní? Zlodějka by měla být natolik rozumná a poznat, kdy je konec.“
„Zlodějka?“ zašklebila se.
„Zlodějka?“ zařval bankéř. „Ty lotře, já tě zničím!“
„Jen klid,“ usměrnil ho van Zoom, „paní z Helfensteinu je sprostá zlodějka, to je bohužel holá pravda. Včera okradla knížete van Zooma o mimořádně cenné drahokamy.“
Bankéř se roztřásl.
„No tak, Noro, vysvětli to, řekni něco!“
Několikrát se nadechla. „Je to lež,“ vykoktala.
„Stále ještě zapíráte?“ vpadl do toho van Zoom, „pak budu srozumitelnější. Kdopak šel dnes večer v mužském převleku a s vousy prodat ukradené kameny k vetešníkově Rosenbaumovi, který bohužel nabídl příliš malou částku, takže výprava byla zatím neúspěšná?“
„Lžete! Lžete!“
„Nutíte mne, milostivá paní, abych to vašemu manželovi dokázal. Pane z Helfensteinu, budu teď u vaší paní ty kameny hledat. Pokud byste snad prohlídce bránil, pošlu ihned jednoho z mých pomocníků na policejní stanici pro příkaz k domovní prohlídce a všechno proběhne veřejně.“
Nora se zase ovládala, zřejmě nabyla dojmu, že kradené kameny nikdo nemůže najít. Pohrdavě si prohlížela tři noční vetřelce.
„Všechno je to lež,“ zasyčela.
„Už mám dost vašich drzostí,“ řekl van Zoom důrazně. Pak dal pokyn Antoninovi. „Vy přece víte, kde jsou ty kameny ukryty. Zaveďte tam pana bankéře a ukažte mu úkryt. Váš kamarád půjde s vámi jako svědek.“
Bankéř vykročil, oba policisté za ním. Van Zoom zůstal s Norou sám.
Uplynulo jen pár minut, tu se rozlétly dveře a do pokoje se vrhl Helfenstein.
„Ty zlodějko!“ zařval.
Sevřel pěsti a zalapal po dechu, rozčilený k nepříčetnosti.
Nora k němu pomalu pootočila půvabnou hlavu.
„No a? Tak fajn, já jsem zlodějka? A co bys musel být pak ty?“
Van Zoom se na oba díval velmi pozorně, mohli by se navzájem usvědčit, napadlo ho. Bohužel napjatou scénu přerušil Antonín a Bedřich, kteří přinášeli drahokamy. Napětí se uvolnilo.
„Teď už pane z Helfensteinu věříte, že mé obvinění nebylo plané?“ zeptal se cizinec.
„Co na to říct,“ zasípal bankéř, „teď mám jediné řešení, kulku do hlavy!“
„To bych vám neradil,“ řekl van Zoom klidně, „zatím k takovému činu nemáte důvod, vždyť o loupeži ví jen pět lidí.“
„Vy ale přece podáte příslušná hlášení,“ řekl bankéř s nedůvěrou v hlase.
„Podle toho, jestli se dohodneme, třeba ano, třeba ne. Seznámím vás s podmínkami, za nichž bych byl ochotný povést rodiny Helfensteinovy ušetřit. Samozřejmě ve smyslu zákona.“
„Mluve tedy, ale prosím vás, nechtějte nemožné.“
„To, co požaduji, je prostinké a nebude vás to nic stát. Kdo krade, je buď zloděj, nebo je nemocný. Zloděj patří za mříže, nemocný do nemocnice. Dávám vám tři dny, pokud se paní Nora do té doby objeví pod lékařským dohledem v sanatoriu, řekneme v Rollenburgu, budu mlčet a van Zoom se o loupeži nedozví. Jestliže vaše paní zůstane na svobodě, musím ji dát zatknout. Z těchto podmínek nic neslevím.“
Nato se van Zoom zvedl a se svými pomocníky opustil dům.
„Sbírka je už zase kompletní,“ ohlásil cestou Antonín.
„Jak zareagoval bankéř, když jste vybrali kameny před jeho zraky ze skřýše?“
„Zatvářil se, jako by slyšel trouby z Jericha. Musím se přiznat, že bych byl hrozně rád u toho, jak si ti dva budou vyměňovat názory. Myslíte si, Jasnosti, že vaše podmínky jsou pro ně přijatelné?“
„Paní se bude určitě vzpírat, ale pánovi to připadá jako možné východisko a na tom spočívá můj plán. Ta podmínka je něco jako nečekaný tah v šachové partii. Uvědomte si, že pán z Helfensteinu by se stal společenskou mrtvolou, kdyby na podmínky nepřistoupil a aféra se provalila. Nevěřím, že bude brát ohledy na svou ženu, ovšem ani ona není bezmocná.“

12. JED

František z Helfensteinu doprovodil návštěvníky až ke schodům, nikoli ze zdvořilosti, nýbrž proto, aby se přesvědčil,

že skutečně odešli. Pak vběhl do pokoje. Nora byla bílá jako křída.

Bankéř musel vynaložit nadlidské úsilí, aby jí neskočil po krku. Chodil po pokoji sem a tam, konečně se zastavil a vrhl na ženu pohled plný nenávisti a opovržení.

„Zlodějko!“

Pozvedla obočí, v očích se jí zračila spíše lhostejnost než pokora.

„Darebáku,“ odpověděla a zívla přitom, jako by ji tato zábava nudila.

„Já ti snad nařežu!“ vykřikl bankéř a zvedl pěsti.

„Nařežeš? Zavolala bych pak služebnictvo, aby mne chránilo.“

„Zavolej, ať se služebnictvo dozví, proč tak jednám.“

„Ty mi chceš vyhrožovat? Kdo jsi? Pes žijící jen z mé milosti. Stačí jediné mé slovo a je po tobě, ty zloději, pašeráku, podvodníku, vrahu!“

Vypadalo to tak, že se František z Helfensteinu vrhne na svou ženu, ale ta se na něho dívala opovržlivě a beze strachu.

„Ovládej se, nebo skutečně zavolám sluhy. Lepší bude, když si o tom všem rozumně pohovoříme. Co vlastně dokazuje, že se kameny našly tady?“ zeptala se Nora výsměšně.

„Žes je ukradla!“

„Je přece hodně lidí, kteří mají přístup do těchto prostorů. Zloděj si prostě myslel, že úkryt u mě je bezpečnější než kdekoli jinde. A byly kameny skutečně uschovány u mě? Kde byly?“

„V soklu zatracených hodin, to ty přece dobře víš.“

„Kdo vyndal ty kameny, ty?“

„Ne, jeden z policajtů.“

„To jsem si mohla myslet. Prostě je měl už předem v dlani a jen je jako našel.“

„Ty si myslíš, že takové pohádce mám věřit?“

„To není důležité, zdali mi věříš ty, jde o to, co řekne soudce.“

„Sakra, copak ty myslíš, že je moudré, hnát to všechno až k soudu?“

„Nevidím žádné nebezpečí. Kdo je vlastně ten detektiv, který se ani nepředstavil? To je nějaká pohádková bytost?“

„No ale...“

„Ty máš strach,“ přerušila ho „já na tvém místě bych ho popadla a zneškodnila.“

František pokrčil rameny.

„Jsi ustrašený zajíc,“ vysmívala se mu dál.

„Vím prostě, co si mohu dovolit a co ne. A už dost, rád bych teď věděl, co dál, když jsme teď v nebezpečí. Jak ho odvrátit?“

„Konečně rozumná řeč,“ rozzářila se Nora, „když se budeš ptát takhle, ráda ti odpovím, ale výhrůžky a nadávky, s tím jdi do háje.“

„Kdy jsi sebrala ty drahokamy?“

„Včera. Naskytla se velmi vzácná příležitost.“

„Kdo tě viděl?“

„Nikdo. Podezření se opírá jenom o dedukci.“

„Cos chtěla dělat s těmi kameny?“

„Nejprve je uložit do bezpečí, kdoví, zda by se později vloupání podařilo.“

„Proč ses mi nesvěřila, že van Zoom je ochotný otevřít nám dveře svého sídla, šel bych s tebou. Tobě se to ovšem nehodilo, protože jsi chtěla mít kořist jen pro sebe. Ale budiž, to je teď fuk. Jeden z kamenů jsi zřejmě nesla k židovi, on ho nekoupil?“

Nora stručně vyličila, co se seběhlo.

„Je to vrchol neopatrnosti, ten fízl tě sledoval a pak šel k Rosenbaumovi, kde se všechno dozvěděl. Dostala jsi nás do hrozné situace. Teď ta podmínka.“

„To jako s tím sanatoriem? A ty... ty o té podmínce snad uvažuješ?“ řekla vyděšeně.

„Máš jiné řešení?“

„Tak to ne, můj drahý, tak lehce se mě nezbavíš, zkus to a uvidíš. Byl by to tvůj konec.“

„Klid, Noro, máme na to tři dny, nemusíme se rozhodnout teď.“

„Já jsem se rozhodla už dávno. Do takového ústavu mě nedostane živá moc, a ty jsi nato moc krátký.“

V bankéři se všechno vařilo, znal svou ženu a viděl v ní v této chvíli skutečné nebezpečí pro sebe. Vždycky ji nenáviděl, zejména od té chvíle, kdy ho měla ve své moci a vynutila si manželství. Nikdy jí nesměl dát nenávist najevo, protože by ho chladnokrevně zlikvidovala.

„Rozumím, musí to být dábelky nepříjemné, stát se najednou nesvéprávnou. Zatím máme čas a pak, nestrčím tě přece ze strachu do blázince. Říkala jsi, že dnes k nám má přijít van Zoom. Myslíš, že se o ničem nedozví?“

„Rozloučili jsme se jako nejlepší přátelé,“ přikývla Nora.

„Třeba má i ten detektiv dobré důvody pro to, aby nic nevykládal.“

„Jaké by to byly důvody? Spíše se obávám, že ten chlap nechá projít ultimatum a pak mě bez milosti udá. Nechápu, proč nám dal tu možnost, asi v tom bude něco postranního.“

„Moc záleží na tvé chytrosti, Noro. Pokud kníže přijde, musíš ho vyslechnout a on nesmí tušit, co se stalo. Ale už dost, jsem k smrti unavený, jdeme si lehnout.“

„Ano, nejlepší je všechno zaspát,“ souhlasila Nora, „dobrou noc.“

Když bankéř osaměl, uvědomil si, že se jeho žena cítí až nepříjemně jistě.

Tahle ta ženská mě přivedla na samý okraj zkázy, k tomu už nikdy nesmí dojít. Musí z mého života zmizet a já se o to

musím postarat, opakoval si v duchu.

Jitro po této vzrušené noci bylo pochmurné, vlhké a mlhavé. Nevypadalo ani trochu na začátek prosincového dne, lidé se choulili zimomřivě do kožichů, na ulici vycházeli, jen když museli.

Zadními vrátky domu Helfensteinů vyšel zrzavý muž s vousem a tmavými brýlemi. Vypadal dobře, jako by pamatoval lepší časy, avšak teď zřejmě neoplýval bohatstvím, třebaže byl čistě oblečený, na vzhled si dozajista stále potrpěl. Zabočil do chudé městské čtvrti k řece, před starým domkem se zastavil a zaklepal. Špinavým oknem někdo vyhlédl.

Konečně se otevřely dveře.

Kost a kůže byl ten člověk, který se ptal:

„Kampak?“

„K vám,“ zazněla odpověď.

„Vy mne znáte?“

„To bych řekl, pane Horné!“

„A smím se zeptat, odkud...?“

Vypadalo to jako nedokončená věta, jako by se chtěl muž ptát, kde už se setkali, nebo tak něco.

„Půjďme rovnou dozadu,“ přerušil jeho úvahy návštěvník.

„Á, pán se vyzná, vy jste, jo, vy jste...“ hubeňour pochopil a pokýval hlavou.

„Člověče, pusťte mě dovnitř,“ energicky požadoval host.

Vešli do světnice. Těžký vzduch udeřil zrzavého muže přímo přes nos. Pět žen sedělo kolem stolu, jedna ošklivější než druhá, a balily doutníky. Máčený tabák se povaloval po stole, pod stolem, za kamny, pod židlemi i na okenních rámech, prostě všude. Dusno bylo k nesnesení.

Ženské si hosta zvědavě prohlížely, ani však necekly. Hubený muž pokynul směrem k lavici u kamen.

„Posaďte se, jestli nenesete něco mimořádného, samozřejmě. A zapalte si doutníček, čerstvě umotaný chutná nejlip,“ drsně se zasmál.

Nejmenší z žen, která vypadala snad nejlépe, přiskočila a nabídla pánovi cigáro, které právě spatlala lepidlem a slinami. Pán se vehementně bránil této pozornosti. „Děkuji, paní Henrietto,“ řekl „já nekouřím, jsem slabý na prsa. Tabák prostě nesnáším.“

„Vy znáte tak dobře naši rodinu?“ podivil se hubený, „snad dokonce i víte, že se naše Jetta bude vdávat.“

„Vím leccos, doktore!“

„Doktore, to zní vznešeně, a už mi to dlouho nikdo neřekl.“

„Vznešeně se chovám vždycky a dnes jsem přišel, abych vám to znovu dokázal.“

Přitom si host jakoby náhodou poklepal rukou na levé stehno. Vychrtlý muž, původně lékárník, ze kterého se stal pokoutní mastičkář, apatykář a travič, to pochopil a vstal.

„Promiňte, vy znáte můj dům, jak vidím, půjdeme dozadu. Znáte i naše znamení. Čím tedy mohu sloužit?“

„Potřebuji vaši pomoc.“

„Tati,“ zvolala nejmladší z žen, když oba muži kráčeli ke dveřím. Ostatní čtyři se přidaly.

Hubený muž se zastavil a tázavě pohlédl na hosta.

„Víte, co mají ty holky na mysli?“

„Ano, doktore!“

„Směji?“

„Když jim to vy dovolíte.“

„Rád, zaplatit ovšem musíte vy.“

„Samozřejmě. Nejsem přece takový... jen račte, milé dámy!“

Celá společnost opustila dusnou místnost. Apatykář otevřel na chodbě padací dveře, ukázaly se úzké, kamenné schody, vedoucí do sklepa.

Sklep byl prostorný, v přední části zajišťovaly dvě lampy nezbytné světlo. Z jednoho ze sudů naplnil apatykář plechovou nádobku. Byla to mizerná, kořalka z brambor. Zrzek jen omočil ret, když však nabídl ženám, lačně se, na pití vrhly.

Ženy byly na chvíli zaměstnány, apatykář prošel s hostem do zadní místnosti, kde bylo všechno možné harampádí, láhve, sklenice, pánvičky, mezi tím bylinky, ale i stoličky.

„Je to tajné?“ zeptal se vychrtlý muž.

„Jistě.“

„Pak tedy zavřu.“

Návštěvník ukázal apatykářovi na dlani zvláště vyřezávaný kostěný knoflík a stařec se zarazil.

„Proboha, sám pan hejtman.“

„Jen sed'te a odpovídejte.“

„Čekám na vaše rozkazy.“

„Máte nějaký prostředek, jak by se člověk, aspoň přechodně, duševně pomínul?“

„Ale samozřejmě, záleží na tom, k jakému účelu.“

„Správná poznámka. V úvahu padá jenom takový prostředek, který následně žádný lékař neobjeví.“

Stařec se zadumal.

„No ano, ale to je ďábelsky těžké a je to drahé, moc drahé.“

„S tím na mě nechoďte, vy moc dobře víte, že vám dám, co si řeknete. Ale dnes do půlnoci musím mít takový prostředek v ruce.“

„To je strašně narychlo. Je to pro muže nebo pro ženu?“

„Pro ženu.“

„Věk?“

„Čtyřicet. A ještě něco, může blábolit, jak chce, jenom nesmí nic vyžvanit.“

„To bohužel nejde! Myšlenky se člověku poplést dají, ale jak byste chtěl zabránit tomu, aby...“

„Tak něco jiného. Jak by to vypadalo s uměle navozenou letargií, s duševním ochabnutím, které by pak mohlo přejít v spavost, a kdyby bylo potřeba, dotyčná by mohla usnout na věky,“ navrhl hubeňour.

„Duševní ochabnutí by se dalo zařídít, později uvidíme.“

„Rozhodně nesmí ta dotyčná po tři dny jasně uvažovat,“ zdůraznil hejtman.

„Tři dny, hm, to by chtělo pořádné rozčilení, zuřivost s následným stuporem,“ apatykář se rozchechtal, „měl bych tu indické konopí, blín, také bolehlav, mandragoru nebo curare.“

„Dejte mi s tím pokoj, doktore, jak to nastavíte je vaše věc.“

„Dobrá, udělám to,“ řekl Horn.

„Hlavní je, aby lékaři nic nepoznali.“

„Přece nikdo nebude zkoumat obsah žaludku, když vznikne podezření na krvácení do mozku. Je ta žena vystavena velkým nervovým zátěžím?“

„V současné době jistě.“

„Tím lip. Snad chce...“ apatykář mumlal latinská slova, ale hubeňour ho rázně přerušil.

„Jděte do háje s vašim učeným haraburdím, doktore! Pro mne to znamená buď anebo.“

„Dobře, je mi to jasné.“

„A jaká je tady možnost smrti?“ ušklíbl se bankéř.

„To je to nejjednodušší, hahaha! Ale trochu bych to odložil, protože pitvou by se dalo něco zjistit...“

Tu se apatykář zarazil, oba naslouchali. Uslyšeli zavrzat přední dveře do sklepa a pak se ozval mužský hlas, ženské hlasy odpovídaly.

„Co se tam děje?“ zeptal se hejtman.

Apatykář se znovu zaposlouchal.

„To nic, pane, to je dobrý přítel.“

„Zasvěcený?“

„Ještě ne, ale brzy bude.“

„Kdo je to?“

„Sluha knížete van Zooma.“

„Ksaku, člověče, víte, jak je to neopatrné, kníže přece rozhodně není naším přítelem.“

„Ano, ale tím většího přítele máme v jeho sluhovi.“

„A co když je to špion?“

Horn odmítavě zavrtěl hlavou.

„Copak jsem blbec? Vidím lidem až do ledví. Ten dlouho u Zooma nezůstane.“

„Tak? Má už jiné místo?“

„Jo, dá se říct. Hahaha, u mne!“

Hejtman se podíval udiveně na lékárníka a zavrtěl hlavou.

„U vás, a jako co?“

„Jako můj zeť.“

„Cože? On si chce vzít některou z vašich dcer?“

„Jettu.“

„Člověče, víte jistě, že vás nevodí za nos? Nesmíme věřit nikomu, koho nemáme v hrsti.“

„To je v pořádku, pane. Vím, čeho se bojíte, ale jedno mě uklidňuje, ten mládenec nedostudoval gymnázium a z nouze se stal číšníkem. V oblíbě měl chemii a té se věnoval i jako číšník, já zažil něco podobného.“

„A rozumí něčemu z chemie?“

„Ten zelenáč toho zná víc než já, u Zooma v chemii pokračoval, jeho pán na to přišel a zakázal mu to, a když neposlechl, zničil mu jeho laboratoř. Od té doby ho šírá nenávisť vůči Zoomovi a rád by se mu pomstil.“

„Jak se dostal k vám?“

„Přivedl ho kočí od Zooma, byl tu jednou s koněm, kterého jsem mu vyléčil. Od té doby jsme přátelé. Když jsem viděl, jak je do chemických pokusů celý blázen, nabídl jsem mu svůj sklep, a teď je tam pečený vařený, ale pán nesmí samozřejmě vědět nic.“

„Když je to tak, sáhnu mu na zoubek.“

„Stačí jenom, když si k němu na chvilku sedneme.“

„Jsme dohodnutí,“ vrátil se hejtman k účelu své návštěvy.

„Až na cenu,“ tiše podotkl apatykář.

„Kolik?“

„Udělám vám cenu, pane, protože to jste vy. Dvě stě marek.“

Hejtman mu odpočítal peníze, vzápětí se zvedl a vysvětlil doktorovi:

„Budu pro toho sluhu jako architekt jménem Jakob. Nejsem tady odtud, hledám ve městě místo.“

Oba se vrátili do světnice, kde seděl Bedřich a pět lékárníkových dcer. Před nimi stála načatá láhev s kořalkou.

„Vítám vás, mladý příteli!“ pozdravil se s Bedřichem stařec, „máte dnes volno?“

„Dal jsem výpověď a požádal jsem o dovolení poohlédnout se po jiném místě.“

„Člověk jako vy jistě brzy něco najde.“

Bedřich si položil dlaň na krk.

„Už nechci dělat sluhu, hrbít hřbet a když má panstvo náladu, skákat kolem jako opice. Konečně se stanu člověkem na vlastních nohou. Něco jsem si našetřil, to pro začátek bude stačit, abych si zřídil nějaký kšeftík. A přitom budu moci dělat podle libosti i mastičkáře, když někdo vynalezne nějaký prostředek na krásu, nemá daleko k milionům.“

„Správně, ale ke kšeftu patří také žena, jinak vyletí peníze okny.“

„To vím,“ přikývl Bedřich, přitom pohlédl na Jettu.

„Jen hledejte, hahaha, hledejte, to je nejdůležitější!“ zakrákal Horn.

„Dlouho hledat nebudu.“

„Na chvilku si přisednu,“ řekl Horn a představil pana architekta.

„A tohle je veliký chemik před Bohem a jako vedlejší zaměstnání je sluha u knížete van Zooma, ale na tuhle čest kašle. Tak a teď nám nalij, Jetto.“

Apatykář usedl mezi dcery, nedůvěra „pana architekta“, který si začal říkat Jakob, se záhy rozplynula. Pokoušel se zatáhnout sluhu do debaty, protože si řekl, že mít spojence přímo u van Zooma by nebylo tak marné.

Hejtman čekal, až se Bedřich také zvedne k odchodu. Na rohu jedné z ulic se zastavili.

„Musíme se rozloučit, pane Jakob,“ poznamenal sluha. „Moje cesta vede tudy.“

„To není důvod k loučení, půjdu rád kousek s vámi, jsem pánem svého času,“ pochlubil se hejtman.

„A vy musíte doopravdy už běžet?“ zeptal se.

„Ale ne, mám přece dnes volno,“ odpověděl Bedřich.

„Výborně, jestli vám není má společnost nepříjemná, pojďte, vypijeme si tady někde v okolí sklenku vína, jistě tu znáte nějakou hospodu.“

„Což o to,“ rozpačitě řekl Bedřich, „věděl bych, ale je to lepší lokál, a víte, prachy nebyly nikdy mou silnou stránkou.“

Když má člověk tak nákladného koníčka, a můj pán je taková držgrešle.“

„Nákladného koníčka?“

„Nu, chemii.“

„Ach tak, sklenku vína pro přítele zaplatím rád.“

Bedřich byl všemi mastmi mazaný a uvědomil si, že nezaměstnaný architekt asi sotva pije drahá vína. A když mu nedělá problémy zajít do luxusní vinárny, pak se asi za architekta jenom vydává.

„Promiňte,“ prohodil ledabyle Bedřich, „tam se víno nerozlévá do skleniček, ale nabízejí vždy celou láhev. Rozhodně to není levný špás.“

„I to si mohu dovolit, příteli.“

Našli si v koutku stoleček, kde si mohli nerušené povídat.

„Není to tu zlé, víno je docela dobré, i když to jistě není kvalita, na jakou je zvyklý váš pán,“ řekl hejtman.

„V tom já se nevyznám,“ pokrčil rameny Bedřich.

„Však i vy si jistě občas loknete.“

„Loknout si vína? Co vás nemá, van Zoom je špína chlap, lakomec lakomá.“

„Ale když je u vás společnost, pak se přece podává víno, a neříkejte mi, že nezbude hlt i pro vás.“

„Ten a společnost? Jen se poptejte ve městě, že kromě jediné osoby nepřijal žádnou návštěvu a za celou dobu, co u něj sloužím, jsem neviděl na zpropitném ani groš.“

„Slyšel jsem, že je milionář.“

„Jistě, ten má milionů,“ Bedřich mávl rukou do ztracena.

„Proč tedy ta lakota?“

„Nejen to, že je škrob, má zřejmě potěšení z toho, když může někoho trýznit. Boháči nemají pochopení pro našince, který se kvůli každé marce musí plahočit, žijí si na vysoké noze, na každého kašlou, a pak se diví, když sklízejí jenom nenávist. Věřte mi, pane Jakobe, kdybych mohl, tak bych tomu Zoomovi jednu ubalil.“

Hejtman pozorně poslouchal a tajně si gratuloval, že tohohle rozhořčeného sluhu poznal a uvědomil si, že snad se i stane dobrým nástrojem v jeho rukou.

„To je ovšem zlé,“ řekl souhlasně, „takhle jsem si knížete nepředstavoval. Slyšel jsem, že vám ani nedovolí, abyste se věnoval ve volných chvílích chemii.“

„Retorty a skleničky mi rozbil, škodu mi samozřejmě neuhradil, a prohlásil, že jeho byt není žádná bouda na sloučeniny.“

„Málokdo by byl tak trpělivý jako vy.“

„Myslíte si, že bych ho mohl o náhradu zažalovat?“

„To by byla hloupost, na něm byste si nic nevysoudil. Tady jde použít jen svépomoci.“

Bedřich se jakoby opatrně rozhlédl.

„No dobrá, ale co zmůže prostý sluha proti pánovi?“

Udajný architekt hned neodpověděl.

„Známe se zatím moc málo,“ začal vyčkávavě, „ale zdá se, že jste muž, který si nenechá nic libit. Čas všechno spraví, můj milý, snad vám budu moci být nápomocný, třeba víc, než tušíte.“

„Co máte na mysli?“

„Hm,“ zabručel zrzek, „vy byste se rád zabýval chemií, až dáte výpověď u Zooma?“

„To je mé největší přání.“

„A přitom mít nějaký obchůdek, nu ano, chce to peníze.“

„Něco málo mám našetřeno, starý lékárník mi taky něco do začátku slíbil, když si vezmu Jettu.“

„Asi to nebude stačit, ale, mládenče, řekněte mi, zda si berete Jettu z lásky, nebo...?“ Jakob si zammul ukazováček s

palcem.

„Co má člověk dělat?“ pokrčil rameny Bedřich.

„Copak byste si nemohl najít jinou?“

„Asi ano, ale bez peněz.“

„Dostanete vždycky takovou, která nebude bez krejcaru. Jak znám starého apatykáře, v penězích se netopí, a i kdyby, dá si pozor, aby pustil chlup, stejný lakomec jako váš kníže.“

„Chcete mi zkazit náladu?“ vzlykl Bedřich.

„Ale kdepak, jen vám chci jako přítel nalít čistého vína. Chtěl jste si otevřít nějakou hospůdku nebo obchůdek, že ano?“

„To je můj sen.“

„Znám někoho, kdo vám ty peníze rád dá, a tolik, že budete dělat i chemii.“

„Pane Jakobe, takoví lidé nejsou, kdo by dnes dal druhému něco zadarmo?“

„Máte pravdu, jste mazaný a zdá se, že máte správný názor na svět. Ruka ruku myje, to víte dobře.“

„Ale samozřejmě, rád udělám zase něco na oplátku.“

„Smím se vás ještě zeptat, co si myslíte o státu a o zákonech?“

„Podle mne si zákony vymysleli lidé, je to příkaz, který by měl sloužit státu, ale přitom slouží hlavně vyvoleným. Je to věc lidská, a lidé se často mýlí. Kdykoli se dělá nějaký zákon, mě se nikdo neptá, tak proč bych ho měl teď slepě poslouchat.“

„Tak je to,“ pochválil ho Jakob „jste můj člověk. Už jste někdy zaslechl něco o hejtmanovi?“

„To víte, že ano,“ přikývl Bedřich bez vzrušení, jako by netušil, k čemu to vše směřuje, „hejtman je správný chlap, s kterým bych se rád někdy potkal.“

„Třeba bych vám mohl k tomu dopomoci!“

„Vy, pane Jakobe?“ podivil se na oko Bedřich, „vždyť jste tu cizí.“

„To nic neznamená, hejtman má své lidi také venku.“

Bedřich ztlumil hlas.

„Jsme tu sami, pane Jakobe, tak mi prozradte, proč jste se zmínil zrovna o něm.“

„Vím, že výborně platí, a že svým lidem pomáhá, kde může. Pro něho by nebylo nic těžkého sehnat vám hospůdku.“

„Ale co za to?“

„Zdatné chemiky nepotkáváme na každém kroku. Myslím si, že mu můžete leccak prospět. A podle toho by se vám odměnil.“

Bedřich zamyšleně kývl.

„To ano, to jo, ale copak vy ho znáte osobně?“

„Ne, ale jsem mu hodně blízko, abych se o vás mohl zmínit a dostalo se mu to k sluchu.“

Bedřich radostně popadl architektovu pravici. „To je nejkrásnější den mého života, pane Jakobe. Myslíte si, že mám dát Jettě košem? Ale co bude dál?“

„To si ještě řekneme. Ten, komu hejtman uvěří, má vystaráno. Předpokladem je bezpodmínečná věrnost a oddanost.

Jakmile se stanete členem spolku, pak už nesmíte mít před hejtmanem žádná tajemství.“

„Ale ovšem. A jak se můžu dostat do toho spolku?“

„Já mohu nového člena prověřit a přijmout.“

„Vy, pane Jakobe?“

„Ano.“

„A podmínky?“

„To je různé. Od úředníka nebo od řemeslníka se požaduje něco jiného než od chemika. Ale jedno platí u všech, bezpodmínečná otevřenost, věrnost, slepá poslušnost.“

„To je přesně to, co si myslím,“ kývl znovu Bedřich.

„Udělám něco jako zkoušku, pro vás, milý příteli. Pijte!“ zvedl sklenku. „Dáme si ještě lahvinku na naše přátelství. Haló, pane vrchní! Vy jste už jednou řekl že váš pán nemá rád společnost.“

„V domě nepřijímá vlastně vůbec návštěvy.“

„Slyšel jsem, že k němu chodí člověk, kterému velmi důvěřuje.“

Bedřich pozvedl obočí. „To bych musel vědět.“

„Považuji vás za poctivého chlapíka, tak mi tedy řekněte, zda jste slyšel už také o zvláštním muži, který považuje za své poslání sušit slzy lidem a mírnit jejich bídu?“

„To ano, samozřejmě.“

„Mluvil o něm někdy váš pán?“

„Nic o tom nevím.“

„A přece se vykládá, že se ten člověk stýká s vaším pánem.“

„S mým pánem? Ten velkorysý člověk s tím skrblikem? Těžko. Můj pán jezdívá občas k bankéři z Helfensteinu a k plukovníkovi z Tiefenbachu, pak by jeden z nich musel být ten dobrodinec, kterého máte na mysli.“

„A ke mně se doneslo, že právě včera měl návštěvu.“

„Vážně i to víte? Nemám ostatně důvod to nepřipustit. To byla jedna z těch výjimek, byla to dáma, paní z Helfensteinu, původně měla přijít i s manželem, ale on nemohl. Ona a kníže se spolu najedli a já je obsluhoval.“

„No a pak? Byl tam ještě někdo v noci?“

„Ale kdepak, to bych musel vědět.“

„Divné, ani dnes ráno jste na svém pánovi nepozoroval, že by byl třeba víc než jindy nervózní nebo rozčilený?“

„Těžko říct. Než jsem odešel, pán ještě spal.“

Hejtman to přijal s povděkem. Myslel si, že se mu právě dostalo důkazu, že jeho noční host držel slovo a nic van Zoomovi neohlásil, na druhé straně však nezapomněl na Nořino varování, které nevyučovalo léčku. Zůstalo ještě hodně záhad, které musí vyřešit.

Do té doby bude muset odložit vše, co se chystal podnikat, a vypátrat toho tajemného muže. Vloupání k Tiefenbachovi žalostně ztroskotalo, Bormanna už podruhé chytili. Jako by se proti hejtmanovi najednou všechno spiklo. Bylo to všechno krajně choulostivé a stačil jeden chybný krok...

„No dobrá,“ řekl zrzek po chvíli, „nelhal jste mi a mohu vám důvěřovat natolik, abychom vás přijali do našeho spolku. Vy pak samozřejmě dostanete i prostředky, které vám zajistí dobrou budoucnost, předpokladem však je otevřenost, věrnost, poslušnost.“

Jakob vzal Bedřicha za ruku a pohlédl mu do očí:

„Milý mladý příteli, jde o život a o smrt. Od této chvíle budete neustále pod dozorem, zbabělost, nevěrnost nebo zákeřnost se u nás trestá smrtí. Brzy dostanete pokyny, za zkouškou následuje čin. Tak, a teď půjdu, vy klidně zůstaňte a ještě si popijte,“ hejtman hodil pár mincí na stůl a rozloučil se.

13. VKRAJNÍ NOUZI

Doma našel Bedřich van Zooma v pracovně.

„Neseš něco nového?“

Sluha vyprávěl stručně o tom, jak se setkal se zrzavým mužem. Van Zoom naslouchal velmi pozorně.

„A kdo je podle tvého názoru ten architekt?“ zeptal se posléze.

„Sám hejtman.“

„Ano, byl to on. Pro něho byl rozhovor s tebou velmi důležitý, vlastně tě přijal do své party, a to jistě mohl udělat jenom sám hejtman. Ale řekni mi, co mohl chtít u toho míchače jedů?“

„O tom nepadlo ani slovo. Já se samozřejmě nemohl ptát, bylo by to podezřelé.“

„Jistě. Hejtmanem je bankéř z Helfensteinu. Umím si představit, že si byl objednat u apatykáře nějaký prostředek, který by mohl vyvolat duševní poruchy u jeho ženy. To musí podniknout, pokud chce dostat mé podmínce a madam dopravit do ústavu, protože ona se jistě vzpouzí.“

„Asi ano, ale neměli bychom tomu zabránit?“

„Ne, spíš bychom to vše měli připustit.“

Sluha se zatvářil, jako by právě kouzlil do citronu.

„Nedělej si starosti, Bedřichu!“ zasmál se van Zoom, „uměle navozená nesvéprávnost jeho ženy je položka, kterou do svého účtu ještě potřebuji. To, že jsem stanovil podmínku, aby byla pod lékařským dozorem, není náhodou. Nora se bude ze všech sil bránit, a bankéř toho bude chtít dosáhnout násilím. Co se stane potom?“

„Milostivá bude zuřit.“

„Správně. Přesně to, co při svých plánech mohu potřebovat. Ona je bankéřovým hlavním spojencem, když se mi podaří, aby se od něho odvrátila, bude to naše vítězství.“

„Co když je ten prostředek nebezpečný?“

„Nezemře po něm, apatykář se bude mít na pozoru, protože vražda je vražda. Těžko by tolik riskoval, a navíc si to ohlížím.“

O pár minut později směřoval kočár knížete van Zooma k domu Helfensteinových. Kníže jel na návštěvu k paní bankéřové, tak jak jí slíbil. Paní Nora ho přijala co nejroztomileji, i když se musela hodně přemáhat, aby v sobě udusila neklid z minulé noci. Křečovitě konverzovala a van Zoom dělal, jako by si ničeho nevšiml.

S úsměvem nejlepšího přítele konečně opustil dům svých nepřátel a zamířil k Tiefenbachovým, kde už na něho čekala Hedvika.

Nadešla hodina, kdy měl být starý Bertram pohřben. Ve svém voze dopravil van Zoom mladou ženu až do blízkosti hřbitova, u vchodu na hřbitov si povšimli úředních osob spolu s Richardem a Marií Bertramovými.

„To je on,“ špitla Hedvika a ukázala směrem k Richardovi.

„Ano, poznávám ho,“ kývl van Zoom, „je to ten básník, kterého znám od Strickroda. Nevypadá na loupežníka.“

Přicházel asesor Schubert a rozdával povinné pozdravy na všechny strany.

„Prosím, slečno, mohla byste zaujmout takové místo, aby se vám při odchodu nemohl jeho pohled vyhnout?“ otázal se zdvořile.

Hedvika jen přikývla a vzápětí začal smuteční obřad. Byla tu řada zvědavců, i když bylo nevlidné počasí.

Mrtvý spočíval na márnách, děti plakaly, Richard stál lhostejně poblíž, Marie nespustila z otce oči.

Přišel farář a dal pokyn, ozvala se píseň: „Ježíši, má útěcho...“

Když sbor zmlkl, farář přečetl jméno, stav, datum narození a smrti zesnulého, poté jeho oči zabloudily k davu.

Byl to oblíbený kazatel, který svůj úkol bral s plnou vážností. Věděl, proč přivedli syna k hrobu jeho otce, a farář chtěl přispět k tomu, aby se synova duše probudila. Kromě toho předpokládal, že mezi účastníky pohřbu jsou rovněž podřízení obávaného hejtmana. I jim chtěl promluvit do duše.

Jeho projev udělal na přítomné opravdu silný dojem. Některým účastníkům smutečního obřadu vyhrkly slzy. Richard, kterému farářova slova měla platit nejvíce, však neplakal, stál, jako by se ho to všechno vůbec netýkalo. Posléze farář pronesl nad rakví žehnací formulku, sbor znovu zazpíval, rakev měla být uzavřena, kdosi proto pozdvěl víko, když tu se ozval výkřik, hlasitý a jasný.

„Tatínku! Můj tatínku!“ vykřikla Marie a usedavě se rozvzlykala.

Obřad skončil. Dav se rozcházel, rakev ležela na dně hrobu. Úředníci doprovázeli Richarda, který byl duchem stále nepřítomný.

Poblíž knížete van Zooma stála červovlasá dívka s cizokrajnými rysy ve tváři, zahalená do drahého kožíšku. Vystoupila dopředu a zadívala se na vězně, ale Richard ji nebral na vědomí. Dívka však pokročila ještě vpřed, Richardův pohled sklouzl po její tváři. Náhle výraz Richardovy tváře ožil.

„Peníze, peníze!“ řekl tak, že to všichni slyšeli, „hodně peněz.“

Kníže udělal gesto překvapení, kterým na sebe upoutal Richardovu pozornost. Zdálo se, že si snad vězeň vzpomíná na cosi z minulosti, uchopil Zoomovu ruku a mumlal cosi o díku a pomoci, jako by knížete poznal. Vzápětí uviděl Hedviku, pohled se mu rozzářil, narovnal se a začal polohlasně hovořit.

Lidé se nakupili kolem Richarda, nikdo nechtěl propást ani slůvko, naslouchal také van Zoom.

„...to ona ztiší kolébání větru jediným pokynem ruky své...“

To bylo všechno, čemu se dalo rozumět. Richardova slova se brzy změnila v mumlání, v nichž se daly zachytit jen útržky jako „Noci, ach, noci, moje noci!“

Zavládlo ticho. Bylo zřejmé, že se v Richardově nitru něco děje. Zavíral a otevíral oči, jako by se pokoušel zachytit snový obraz, anebo jako by z paměti vyvolával něco zapomenutého. V té chvíli k němu přistoupil soudní lékař, vzal ho za ruku a dal pokyn Hedvice.

„Znáte tuto dámu?“ řekl naléhavě.

Richardova tvář se změnila.

„Zpátky, ty ničemo!“ vykřikl úzkostně a náhle, aniž to někdo čekal, se zhroutil. Hedvika mu chtěla pomoci, ale van Zoom ji zadržel.

„Prosím, teď ne, příznivá chvíle už minula.“

„Proboha,“ zanaříkala, „ten mládenec přece není vinen!“

„Jsem o tom také přesvědčený a postarám se o něj.“

Richarda, který ztratil vědomí, nesli k vozu. Van Zoom, tmavovlasá dívka a Hedvika se ubírali k hřbitovní bráně. Když se vyprostili z davu, zastavil se kníže, smekl před neznámou dívkou a řekl:

„Promiňte, prosím, slečno, na hřbitově nebyl čas na vysvětlování, rád bych se vám představil. Jmenuji se van Zoom.“

„Jsem Lena Rosenbaumová.“

„Vy bydlíte ve Vodní uličce?“ řekl překvapeně.

Dívka přikývla a van Zoom si uvědomil, že je to starožitníková dcera.

„Znáte vězně?“ pokračoval van Zoom chladnějším tónem.

Lena tuto změnu vyzorovala a hrdost se v ní vzbouřila. Co chce tenhle člověk a proč je najednou tak zdrženlivý a chladný?

„Ne,“ řekla po chvíli.

„Ale přece bych chtěl tvrdit, že vám tak docela neznámý není, buďte prosím upřímná. Tato dáma je slečna Hedvika z Tiefenbachu.“

Lena přimhouřila oči. V jejím pohledu se objevil záblesk nenávisti.

„Hedvika z Tiefenbachu?“ zeptala se, „ta, co ho udala?“

„Ne, to se mýlíte, ta dáma nenese žádnou vinu na jeho osudu.“

„Kdo tedy? Básník je teď vězněný, zneuctěný a ztratil rozum! Kdo je tedy vinen, když ne tahle tady?“

Hedvika ji uchopila za paži.

„Mýlíte se, slečno Rosenbaumová!“ řekla klidně, „přišla jsem, abych mu pomohla.“

Lena se pomalu obrátila a nevěřícně se zadívala dívce do očí.

„Teď mu chcete pomoci, když se kvůli vám dostal do takového stavu? Nenávidím vás!“

„S tím si nepomůžete,“ řekla Hedvika, „ale já napnu všechny síly, abych prokázala Bertramovu nevinu a vy k jeho osvobození můžete přispět.“

„Je nevinný, já to vím,“ řekla Lena sebejistě.

„Budeme vám vděční, když budete s námi.“

„Kašlu na vaši vděčnost. Sama dokážu jeho nevinu!“

Prudce se otočila a zamířila na cestu k městu.

„Jen ji nechte,“ řekl van Zoom, „když už ji známe, neztratí se nám. Jestliže odmítne pomoc, před soudem beztak promluví. Všimla jste si, jak se Richard před ní zastavil a poznal ji?“

Jistě.“

„A všimla jste si, co říkal?“

„Mluvil o penězích,“ odpověděla Hedvika.

„Ano. Zaslechl jsem, že úředníci při domovní prohlídce u Bertramů našli nějaké peníze, ne mnoho, ale pro tyhle nešťastníky to muselo znamenat dost. A policie zjistila, že Bertram ještě před vloupáním zaplatil správci dlužnou částku za činži a také se zbavil svých dluhů. To bylo úřadům divné, protože Bertramovi v poslední době neměli žádný zdroj příjmů. Podle toho, co ten mládenec na hřbitově říkal Leně, zdá se, že asi Bertram dostal peníze od otce slečny Rosenbaumové.“

„Jaká je to rodina?“

„Otec je zastavář.“

„A vy podezíráte Bertrama, že s ním měl nějaké čachry?“

„Ne, považuji ho za pořádného a čestného člověka. Snad to byla půjčka nebo dar.“

„Půjčka nebo dar!“ opakovala Hedvika, „Richard Bertram měl zřejmě s Rosenbaumovými bližší styky. Třeba Lena Rosenbaumová nešťastného vězně miluje.“

„To nemůžeme vyloučit,“ přikývl van Zoom, „je dobře, že jsme se s ní seznámili. Podám hned zprávu vyšetřujícímu soudci.“

Dojeli k soudní budově a asesor Schubert je přijal. Přítomen byl i soudní lékař.

„Bohužel se naše očekávání nesplnilo, Jasnosti,“ začal asesor hovořit o událostech na hřbitově, „už se zdálo, že se Bertram poněkud rozpomene, ale hned se zase ponořil do duševní tmy.“

„Škoda, že jste ho přerušili,“ řekl van Zoom, „ale post factum se snadno posuzuje, co se mělo stát. Raději si řekněme, co uděláme dál. Co kdybychom ho navštívili v cele, možná, že přítomnost slečny Hedviky v něm vyvolá nějakou reakci.“

„Nic nenamítám,“ řekl vyšetřující soudce, „pojďme tam hned.“

„Ano, jsem pro,“ přisvědčila Hedvika.

Vězně našli sedět netečně na slavníku a Hedvika si povzdechla.

„Tak tohle má být Almansor?“

„Ano, je to on, to už potvrdil nakladatel Strickrod,“ řekl Schubert.

„Sešli jsme se s jednou ženou, která tvrdí, že může prokázat jeho nevinu,“ dodal van Zoom.

Kníže pak asesorovi stručně sdělil, kde se s Lenou Rosenbaumovou sešel, a Schubert ho ujistil, že ji hned vyslechne jako svědka.

„Pane Bertrame!“ zavolala Hedvika, ale Richard se ani nepohnul.

„Oslovte ho křestním jménem,“ vyzval Hedviku kníže, ale ani to nepomohlo.

„Almansore! Almansore!“ zavolala po pár chvilkách ticha.

Bertram pomalu otevřel oči, vzápětí je však opět zavřel.

„Almansore, slyšíte mne?“ opakovala dívka naléhavě.

Něco jako lehký úsměv se mihl věžňovou tváří.

„Noci,“ zašeptal, „noci, moje noci!“

„Tou nocí máte být vy, slečno,“ vysvětloval asesor Hedvice, „miluje vás. Zdá se, že vnikl k vám do pokoje skutečně proto, aby vás bránil.“

Hedvika přikývla a slzy jí vstoupily do očí, vsunula ruku pod trestancovu hlavu, aby se měl o co opřít, ten se však náhle vzepřel a sevřel ruce do pěstí.

Hedvika rychle ustoupila zpět.

Ted' se sklonil kníže a pokusil se vložit ruku vězni pod hlavu, ale Richard se začal usilovně bránit. Van Zoom si pozorně prohlížel věžňovu hlavu.

„Jak došlo k jeho zatčení?“ zeptal se, „kladl odpor?“

„Jistě. Strážmistr musel použít obušku.“

„A vy se divíte, že si nenechá sáhnout na hlavu? Prohlédli jste ho, doktore, pořádně, zda nemá poraněnou lebeční kost?“

„Lebeční kost?“ odpověděl lékař, „když ho přivezli, udělal jsem běžnou prohlídku a konstatoval silný nervový otřes. Ale ještě se na něho podrobněji podívám.“

Přistoupil k Richardovi a prohmatal mu lebku. A opravdu - našel poranění, které sice nebylo životu nebezpečné, ale vyžádalo si Bertramův převoz do nemocnice.

„Slečnu Rosenbaumovou samozřejmě vyslechnu, ale vím o člověku, jehož svědectví by mohlo Bertramovi vrátit svobodu,“ řekl asesor.

„Kdo to je?“ vyhrkla Hedvika.

„Obr Bormann, který označil Bertrama za společníka. Myslím si, že lže, ale nemůžu mu to zatím dokázat. Bormann nemá kousek svědomí v těle, od toho pomoc čekat nemůžeme. Má jen jedno slabé místo, tím je jeho syn.“

Hedvika poslouchala.

„Ano,“ pokračoval Schubert, „Bormannovo dítě je pěkný, zdravý chlapec. Jeho matka sem s ním chodí den co den a chce svého muže navštívit a obr mne neustále bombarduje žádostmi, aby mohl svého syna vidět.“

„Zatím jste mu to tedy nedovolil?“

„Ne, s takovým opatřením nemohu nakládat marnotratně, protože to je jediný prostředek, jak Bormanna k něčemu přimět.“

„A víte, kde jeho žena bydlí?“

„Pobřežní ulice devět, čtvrté schodiště. Ta žena je solidní, slušná, bůhví, kde sebrala takového mizeru.“

„Udělal byste jí na mě doporučení povolení k návštěvě?“

„Rád,“ řekl asesor, poté upozornil van Zooma: „Vidíte, tam jdou ošetřovatelé, aby odvezli Bertrama. Doktor pospíchá, celá věc je mu nepřijemná.“

Když Hedvika nastoupila spolu s van Zoomem do sání, zeptala se: „Jedeme do Pobřežní devět?“

Kníže se usmál a dal příkaz kočímu.

Asi za deset minut stáli před dveřmi, na nichž visela nevzhledná cedulka: Auguste Bormannová, žehlička.

Avšak žehlička paní domu stála na stole nečinně. Na židli seděla mladá žena s utrpeným obličejem a držela na rukou malého chlapce. Mohl být ve věku, kdy se děti pokoušejí o první slovíčka, neustále si něco povídal a vracel se k jednomu slovu: „Táta!“

„Táta odešel, miláčku,“ hladila chlapce po vlasech matka.

„A vrátí se?“ žvatlalo děčko.

„Určitě se vrátí, ale dnes ještě ne,“ smutně řekla žena.

V tom někdo zaklepal, žena se lekla, že by to byl zase někdo od policie nebo od soudu? říkala si.

„Dále!“ zvolala chraptivým hlasem.

Ve dveřích se objevila štíhlá, urostlá dívka a přátelsky se usmívala.

„Hledám paní Bormannovou. Jste to snad vy?“

„Ano.“

„Jste žehlička?“

„Ano, slečno!“

„Máte teď moc práce?“

Koutky rtů ženě poklesly.

„Já vám to tedy řeknu hned na začátku,“ řekla trpce „jsem ženou lupiče Bormanna, nikdo si ke mně nedá nic žehlit, od té doby...“

Rozvzlykala se usedavě.

„Chudáčku,“ řekla Hedvika soucitně. I ona byla dojatá. „Cožpak vy za to můžete?“

Paní Bormannová udiveně vzhlédla. Tato dívka byla první, kdo neutekl, když se dozvěděl, že její muž je trestanec.

„Myslím si, že je to od lidí ošklivé,“ podotkla Hedvika, „nemůžete přece za činy svého muže. Přijala byste ode mne práci?“ A protože paní Bormannová jen nedůvěřivě zamžikala, připojila Hedvika honem: „Dám vám samozřejmě zálohu, řekněme deset marek.“

Poslední zbytek nedůvěry minul. Žena se znovu rozplakala.

Hedviku zaskočila bída, kterou kolem sebe viděla, dojmalo ji dítě, neustále se vyptávající na tátu. Prohodila k němu pár vlídných slov a vzala paní Bormannovou kolem ramen.

„Však i vy se dočkáte lepších časů,“ utěšovala ženu, „o vás a o to dítě se postarám.“

„Kdo jste, že vás zajímá můj osud?“ podívala se žena na Hedviku nevěřicně.

„Jmenuji se Hedvika a jsem dcera plukovníka Tiefenbacha.“

„Plukovníka z Tiefenbachu? Panebože, lidé, kterým jsem nikdy nepoložila kamínek do cesty, mě od sebe odstrkují, a vy, se kterou si můj muž tak zle zahrál, byste mi chtěla pomáhat?“

„Už jsem přece řekla, že za činy svého muže nemůžete. Kdybych věděla, jak jste nešťastná, přišla bych už dřív. Jistě jste se svým mužem neměla žádný med.“

„To tedy doopravdy ne,“ plakala žena, „milovala jsem ho, než jsem zjistila, jaký je, a pak už bylo pozdě. Už jste někdy milovala nějakého muže?“

Hedvika zavrtěla hlavou.

„Nemůžete mi tedy rozumět,“ pokračovala žena, „bil mě, klamal, je to zločinec a přesto ho musím milovat. Někdy jsem sama sobě protivná, ale nemůžu se od toho oprostit. On mě také miluje, ovšem svým způsobem. Nikdy jsem vůči němu nic nezmohla, pak přišlo dítě, a to je jediný tvor na světě, který... jak bych to řekla... má na něho trochu vliv.“

„Vážně? Ale pak byste snad mohla zmírnit osud vašeho muže a pomoci někomu, kdo kvůli němu sedí ve vězení docela nevinně.“

Paní Bormannová slyšela jen první část věty a skočila Hedvice do řeči: „Zmírnit jeho osud?“

„Jistě, pokud setrvá na své výpovědi, bude trest hodně přísný. Naproti tomu upřímné doznání by mu v očích soudu hodně prospělo. Ale on se zatvrdil a navíc chce do zkázy s sebou strhnout slušného člověka, který se ničím neprovinil.“

„Koho?“

„Richarda Bertrama.“

„Ten že je nevinný? Prý to byl manželův kumpán a společně je zatkli.“

„Je to jinak, přišel až později, chtěl mě zachránit, ale váš manžel ho označil ze msty za komplice.“

„Hrůza!“ žena si zakryla rukou ústa.

„Bertram je v takovém stavu, že není schopný prokázat svou nevinu. Jeho osud je plně v rukou vašeho muže.“

„Ano, to si dovedu docela dobře představit. Muž nesnese, aby mu někdo bránil v tom, co si umíní, a když, pak ho zničí. Slečno, s tím u něho nepořídíte.“

„Před chvílí jste hovořila o synovi. Snad by v kontaktu s dítětem jeho zatvrzelost trochu ustoupila.“

„To není vyloučené, ale on syna nevidí, mnohokrát jsem už prosila u soudu, abych směla manžela spolu se svým synkem navštívit, bohužel bez výsledku.“

„Záležitost má na starosti asesor Schubert, kterého dobře znám, myslím, že bych mu dokázala vše vysvětlit, a že by měl pro vaši návštěvu pochopení.“

„To že byste byla ochotná udělat?“

„Proč ne. Ale muselo by k tomu dojít hodně brzy. Chci k němu teď zajet. Mohla byste jet se mnou?“

„Ach, milostslečinko!“ Mladá paní sepjala ruce jakoby k prosbě.

„Nechci žádnou vděčnost,“ bránila se Hedvika, „dělám to především pro toho nevinně vězněného. Tak se nachystejte, prosím vás.“

Žena popadla pléd, zabalila do něho sebe i dítě a následovala Hedviku na ulici, kde u kočáru čekal van Zoom. Paní Bormannová se zarazila, když spatřila vznešeného knížete, ale Hedvika ji vzala za ruku. Kníže ji vlídně oslovil a získal si tak její důvěru.

Bormann ležel natažený na prýčně, když klíčník vpustil do cely jeho ženu a dítě. Chlapec po tátovi hned natáhl ruce a Bormann ihned vyskočil, popadl chlapce do náručí a volal:

„Gusto, ty jsi přišla? A ten malý! Pojd' ke mně, drahý!“ Hned nato chlapcovu tvářičku zlíbal. Konečně pohlédl na ženu.

„Ten dobytek asesor ti tedy dovolil návštěvu? Zpřerážím mu kosti, jakmile vyjdu z lochu.“
„Ale ne,“ řekla mladá paní, „asesorovi se nechtělo, ale povolení vymohla slečna z Tiefenbachu.“
„Cože?“ vykřikl Bormann, „slečna z Tiefenbachu? Tak to pozor, to prrr, tady něco šeredně smrdí!“
„Ale Ludvíku, buď rozumný,“ přesvědčovala ho žena, „dělá to ze soucitu.“
„Ze soucitu? Jsi tak hloupá anebo,“ a v jeho očích se blýsklo, „anebo ses snad s nima spolčila...“
Žena se podívala svému muži do očí.
„Co si o mně myslíš? Víš, že jsem vždycky na tvé straně, ať je nám dobře nebo zle, jenom jsem musela slíbit, že nebudu s tebou mluvit o ničem, co by narušovalo vyšetřování.“
„Co by narušovalo vyšetřování,“ zasmál se Bormann, „to jako jestli mi nechceš předat nějaký moták anebo snad pilník, abych si ty okovy tady pře-pižlal? Půjč mi kluka, a pověz, co bys ráda.“
Začala hovořit o všem možném, co jí slina na jazyk přinesla, jen ne o své bídě, to Bormann slyšet nechtěl.
„Gusto,“ přerušil ji náhle, „ty jsi s tím mizerou asesorem mluvila, co myslíš, kolik teď vyfásnu?“
„Je to hrůza,“ vzdychla žena, „strašné, mluvil až o patnácti letech.“
„Drž hubu!“ zařval zničehonic Bormann, k odsouzení a k odsezení jsou třeba dva. Co bys po těch patnáct let dělala?“
„Co bych tak asi měla dělat, pracovala bych.“
„Pracovala? Dívej se mi do očí, já ti to tedy řeknu, co bys ráda udělala, rozvedla by ses se mnou a někoho by sis vzala. Ty děvko! Ale varuju tě, jestli můj kluk dostane jinýho tátu, tak uvidíš...“ Oči Bormannovi plály zuřivostí.
„Ludvíku,“ řekla, „nerouhej se, dobře víš, že tě neopustím. Mám tě přesto všechno přece ráda, a budu na tebe čekat, naše dítě jiného tátu nedostane, to ti můžu odpřisáhnout.“
Nápor vzteku odezněl.
„To máš štěstí holka,“ zabručel smířlivě, „pojď sem.“ Objal ji svýma obrovskýmá tlapama. „Setsakra, ty seš přece jenom ještě nejlepší z toho vlasatýho ksindlu!“ Bormann se odvrátil a rukou si promnul oči. „Do hajzlu se slzama, to má člověk z toho, když si zadává s ženskýmá. A teď do toho ještě ta holka Tiefenbachu, říkala jsi přece, že tě sem přivezla.“ „Tak to bylo, Ludvíku.“
„Nevykládej mi ale, že to bylo z čistýho soucitu.“
„Bylo, Ludvíku, ale máš trochu pravdy. Nejen ze soucitu s námi, ráda by pomohla i někomu, kdo tady sedí.“
„Komu? Tak se přece vymáčkni! Ten pes tady, nový klíčník, je hulvát, je schopnej sem vrazit a vyhodit tě, než se vyžvejkeš! S Arnoldem byla jiná řeč. Škoda, že jsem ho musel přivést do takový kaše.“
„Ludvíku, je tu jeden, kterému jsi uškodil daleko víc. A kdybys to napravil, slečna z Tiefenbachu by udělala všechno, aby ti to tady ulehčila.“
„No tak dál!“
„Mám na mysli Bertrama, toho, co ho s tebou zatkli.“
Bormann se rozesmál.
„Jo, ten chlapeček, může si voblízat všech deset, že tam fízlové vrazili, jinak bych ho byl...“
„No vidíš, ale proč chceš, aby tady nevinně seděl... slečna říkala, když budeš o Bertramovi svědčit podle pravdy, že se postará i o našeho malýho.“
„Co do toho motáš malýho?“ řekl Bormann, ale na hlase bylo znát, že se už tolik nevzpírá, „ta holka Tiefenbachů neví, kam s prachama, mohlo by od ní něco kápnout pro našeho malýho.“
„A co je jí do toho Bertrama, copak s ním něco má?“
„Hlouposti, při té loupeži ho viděla prvně v životě. A ještě něco, Ludvíku, slíbila mi práci a dala mi dokonce už zálohu.“
„Práci? Na to tu šlechtickou pakáž nepotřebuješ!“
„Z mých bývalých zákazníků mě už nechce nikdo znát od té doby, co ty... máme hlad, náš malý někdy pláče tak, že mi to rve srdce.“
„No, dobře, ta holka Tiefenbachu toho svýho z lochu dostane, ať je po jejím. Ale jenom kvůli našemu klukovi, Bertramovi bych docela přál, aby pár let lepil pytlíky. A zákazníkům vyříd, že až mě pustěj, že jim jejich zatracený prádlo vyžehlím, až se z nich bude kouřit.“
O pár minut později stál Bormann se svou ženou a s dítětem v kanceláři asesora Schuberta.
„Chcete se tedy přiznat, Bormanne?“ zeptal se klidným tónem vyšetřovatel. „To může být jenom k vašemu dobru. Smí vaše žena slyšet, co mně chcete říci?“
„Jo, klidně!“
Zapisovatel zaujal své místo a namočil si pero do kalamáře.
„Bertram je nevinný,“ řekl Bormann.
„Nebyl s vámi spolčený?“
„To tak ještě, v životě jsem ho neviděl.“
„A kde se tedy vzal s vámi v pokoji u Tiefenbachů?“
„Nemám šajn, objevil se tam až dlouho po mně, najednou jsem slyšel, jak někdo řve, zpátky, ty ničemo, nebo tak něco, ničemo řekl, představte si to, pane asesore. Otočil jsem se a vidím zelenáče. Začal mi rvát z ruky řetízky a tak mě napadlo, že mu to vosladím, ale vtom už tam byli fízlové a všechno bylo v háji.“
„A proč jste ho tedy uvedl jako spoluviníka?“
„Ale pane asesor, vlastní boty sežeru, jestli by vám v podobným případě taky nepřetekla žluč, když šlo všechno jako na drátkách a najednou se tam objeví ten sušinka a zamotá se do toho. Kdyby tam nevlez, dneska bych už dřepěl na lodi a uháněl do Ameriky.“
Zapisovateli se div pero nezavařilo.
„A co klíčník Arnold? K tomu nemáte co říci?“

Bormann si v rozpacích pohrával s pouty na rukou.

„No tak jo, když chcete, mně na nějakým tom příznání nesejde.“ Zašklebil se: „Ať to vezmeme z jedny vody na čisto... Arnold k tomu přišel taky jako slepý k houslím, byl najednou mezi dvěma mlejnskejma kamenama.“

„Ale jak jste se tedy dostal ven, když Arnold s vámi nebyl spolčený?“ zeptal se Schubert.

„To hejtman!“

„Ale jak?“

„Tohle vám neprozradím, přísahali jsme na provaz a na sekyru,“ Bormann mávl rukou.

„Doznáváte, že jste jeden z hejtmanovy bandy?“

„Jo, ale nechci o něm už nic slyšet.“

„Znáte ho? Víte, kdo to vlastně je?“

„Ne, kdepak.“

„Byl jste s ním často?“

„Jo, to jo.“

„Kdy a kde?“

„Pane asesor, jsem nebezpečnej chlap, na bodnutí nebo na kulce mi moc nezáleží, ale práskat a donášet na své kumpány, to ne!“

14. ĎÁBLŮV RECEPT

Nový den přinesl další události. Kočár van Zooma zastavil před domem bankéře z Helfensteinu.

„Promiňte, Jasnosti,“ řekl sluha, „ale milostivá je nemocná.“ „Tak mne ohlaste, prosím, u pana bankéře.“

První reakci Františka z Helfensteinu na cizincovu návštěvu byl úlek, pomyslel si, že se přece jen van Zoom dozvěděl o loupeži. Jakmile však zjistil po chvilce povídání s knížetem, že se obával zbytečně, vydechl ulehčením a rozpovídal se.

„Včera večer jsem našel manželku v neutěšeném stavu. Zavola jsem hned rodinného lékaře a pak jsem si vyžádal návštěvu jednoho specialisty, avšak ti dva se natolik rozcházejí ve svých názorech, že je vyloučeno, dobrat se jasného závěru.“

Van Zoom vyslovil politování a popřál milostivé paní brzké zotavení a odjel k asesorovi Schubertovi.

„Ještě včera jsem předvolal Lenu Rosenbaumovou,“ vysvětloval asesor „její otec Bertram finančně podporoval.“

„Zastavář že podporoval chudého písaře a básníka?“ zavrtěl hlavou van Zoom, „na denním pořádku podpora asi nebyla, o starém židovi jsem slyšel, že příliš nerozhazuje.“

Asesor se usmál.

„Také jsem si to říkal, a tak jsem opatrně pátral po příčinách této velkorysosti. Lena Rosenbaumová svého tatíčka jak se patří ovlivnila, je básníkovi Almansorovi velice nakloněná, láska hory přenáší. Kdyby nebylo lásky, bylo by na světě méně zmatků.“

„A méně štěstí,“ důrazně řekl van Zoom.

„Richard Bertram je už mimo podezření,“ oznámil asesor.

Ve stejné době, kdy se van Zoom zastavil v domě Helfensteinu, seděla Lena Rosenbaumová ve svém pokoji a měla stísněnou náladu, protože v noci nespala, včerejší výslech ji rozrušil.

Tu zaslechla otce, jak stoupá pomalu po schodech, vzápětí vešel, ranní noviny v ruce, a hned za ním se ve dveřích objevila matka.

„Víš snad, proč přicházíme, Leno?“

„Nemám tušení,“ odsekla Lena.

„V novinách píší o tom tvém básníkovi.“

„Všemohoucí bože! O Bertramovi? Čti, tati, čti!“

Rosenbaum si nasadil na oči brýle a pomalu předčítal.

„Richard Bertram je nevinen! V obnoveném výslechu učinil obr Bormann doznání, udal do protokolu, že písař Richard Bertram se loupeže v Tiefenbachových neúčastnil, naopak se pokusil bránit přepadenou, byl však policejní hlídkou sražen a zatčen. Už včera jsme naznačovali, že ve vinu pana Bertrama moc nevěříme a náš názor se zřejmě potvrdil.“

Bertram byl z vazby ihned propuštěn. Bohužel je jeho zdravotní stav natolik vážný, že musel být umístěn v nemocnici. Také klíčník Arnold, který byl podezřelý, že tajně a protiprávně propustil z věznice Bormanna, je vinen jen podmíněně.

Zdá se spíše, že i on sám se stal obětí machinací a vydírání. Kromě toho považujeme za prokázané, že Bormann byl doopravdy členem bandy tajemného hejtmana a loupež v domě Tiefenbachových se patrně udála v hejtmanově režii.“

Lena poslouchala, ani nedutala.

„Pustili ho, já to hned říkala, že je nevinný.“

„Básník a lupič, to nejde dohromady,“ řekl otec. „Ale komu může děkovat, že je na svobodě?“

„No, komu?“ kroutila hlavou Lena.

„Tobě přece! Tys včera vypovídala před soudem a dosvědčila mu jeho nevinu. Proto ho pustili. Bude ti teď zavázanej až do konce života. A může se stát mým zetěm, protože jsem se tolik nadřel a tolik vydělal, že my jediný dítě si může vybrat koho chce, třeba i chudýho básníka.“

Lena zářila štěstím, náhle se však její tvář zakabonila a prudce vstala ze židle.

„Je v nemocnici, a já musím za ním, abych se o něho postarala.“

Otec ji zadržel. „Bože mě netrestej, mezi marody chceš jít, abys chytla kdovíjakou nemoc, holka nešťastná? Na mámu a na mě nemyslíš?“

„Je to moje povinnost.“

„Ale houby, co je to za povinnost dělat ze sebe milosrdnou sestru? Počkej chvíli a bude z tebe milosrdná manželka, lepší než sestra. Ještě jsi nám ani neřekla, jestli se tě pan asesor ptal, proč jsme pučili panu Bertramovi naše penízky?“

„Řekla jsem, že byl v nouzi. Zástavní lístek u něho na štěstí nenašli.“

„Máme moudrou dcerušku. A povídala jsi před soudem něco o úrokách?“

„Ale kdepak, ani nápad, tati, co si o mně myslíš?“

„Takže na řetízek řeč nepřišla?“

„Ani slůvkem.“

„Jsi pravá dcera Salomona Rosenbauma, chytrá po tátovi. O řetízku se nesmí nikdo dozvědět a do špitálu nechod.“
Lena otce neposlechla, k Richardovi ji však nepustili. Při odchodu z nemocnice zahlédla odjíždět kočár knížete van Zooma.

Van Zoom se po příjezdu domů převlékl, použil jedné ze svých masek, kterou považoval za vhodnou k návštěvě apatykáře, o němž ho informoval Bedřich.

Zaklepal na domovní dveře, a když mu odemkl vychrtlý muž, zeptal se ho: „Bydlí tu pan lékárník Horn?“

„To jsem já.“

„Potřebuji s vámi mluvit.“

Stařec hosta pozval dále.

Van Zoom začal tím, že mu před oči nastavil policejní štítek. Apatykář nedal na sobě nic znát a s milým, ale strojeným úsměvem prohodil:

„Nevěděl jsem, kdo jste, co si račte přát?“

„Pane Horné,“ začal van Zoom, když se usadili dole ve sklepní místnosti, „už jste jistě něco slyšel o hejtmanovi?“

„To víte, že ano, každou chvíli o něm člověk něco zaslechne.“

„Viděl jste ho někdy?“

„Ale co vás nemá.“

„Kdo to je, to taky nevíte?“

„Jak bych mohl?“

„Ale přesto jste jeho osobní lékárník.“

Stařec se vymrštil ze židle, jako by ho bodla vosa.

„No dovolte, pane, jak to myslíte?“

„Jen si zase sedněte, budeme jednat v klidu. Na úvod, abyste si udělal správnou představu o mé osobě, bych vám sdělil několik vašich takzvaných tajemství.“

„Ale pane, před úřady žádná tajemství nemám.“

„Vaším prvním tajemstvím je právě tenhle sklep, ale o něm jindy. Povážlivější už je, že hejtmanovi prodáváte svého zetě.“

„Vy žertujete, pane!“

„Jen si vzpomeňte na jistého Bedřicha, který si má brát vaši Jettu! Vy jste ho dal s hejtmanem dohromady.“

„Kdo vám tohle nabulíkoval?“

„Ach, tak to asi taky nic nevíte o jedu, který jste tu nachystal na hejtmanovo přání?“

„Sakra, to jsou ale pomluvy.“

„Žádné pomluvy. Jed jste připravil pro nějakou ženu.“

„Pane, já... já... víte... nechápu vůbec... co...“ koktal.

„Buďte rozumný, pane Horné, a nezaplétejte se ještě víc, raději poslouchejte, co vám povím. Stačí jediné mé slovo, a jste v kriminále. Důkazy mám v ruce.“

„Milost! Milost!“ šeptal apatykář a sepal ruce.

„Milosti se vám může dostat, ale jen tehdy,“ řekl van Zoom, „když mě budete poslouchat, jako jste dosud poslouchal hejtmana.“

Stařec se chvíli procházel po sklepení.

„Ano, udělám, co budete chtít,“ řekl, „všechno, co budete chtít.“ Ustoupil pár kroků ke zdi. V očích měl zvláštní lesk.

„Ano, souhlasím s touto podmínkou.“ Tu se zastavil a pozvedl ruku. Nad ním visela stočená šňůra. Kníže ho sledoval velmi pozorně, jedním skokem se u něho ocitl a popadl ho za vztyčenou paži, která se už už dotýkala šňůry.

„Tak dost!“ vykřikl, „takhle se z toho nevyvlíkneš, koukej si sednout!“

V Zoomově pravici se zablýskl revolver. Krátce nato ucítil Horn chladný kov na čele.

„Milost,“ zanařikal.

„Svět o nic nepříjde, když tě odprásknu,“ podotkl kníže a zahleděl se na šňůru. Vedla až ke stropu, přímo nad místo, kde právě předtím seděl, kde byla upevněná plechová krabíčka, u které šňůra končila.

„Co to je za krabíčku?“ vyptával se van Zoom.

„Ale nic, to nic není...“

„Tak dobře, pane Horné,“ řekl van Zoom, „sedněte si na místo, kde jsem před tím seděl já.“

„A proč?“ podivil se apatykář.

„Já pak za šňůrku zatáhnu. Tak honem, Horné!“

Stařec se roztřásl po celém těle. Jeho oči těkaly po sklepe, jako by hledaly záchranu.

„Přiznám se,“ řekl konečně, „v té krabíčce je směs, která vydává zvláštní vůni.“

„A ten, kdo sedí pod krabíčkou,“ doplnil van Zoom, „dostane dávku té vaší vůně a omámí ho to...“

Horn přikývl.

„Od této chvíle budete pod stálým dozorem,“ řekl cizinec, „moji lidé samozřejmě vědí, že jsem u vás. Kdyby se mi snad něco stalo, pak si jistě dovedete představit, jaké by to mělo pro vás následky. Máte ještě zbytek toho jedu, který jste dal hejtmanovi?“

„Trochu.“

„Dáte mi ho. Jak účinkuje?“

„Způsobí okamžité ochrnutí.“

„Vím, že ten preparát působí na tělo, ale působí také na psychiku?“

„Ne, ochromí jen některé části těla, ale mozek nezasáhne.“

„Znamená to, že nemocný bezmocně leží, dokáže všechno vidět a slyšet, ale nemůže mluvit?“

„Přesně tak.“

„A musí zemřít?“

„Ne,“ řekl apatykář po pár okamžicích váhání.

„A tak,“ pochopil kníže, „zemře jen tehdy, jestliže se mu včas nedostane protijedu.“

„Ano, pane.“

„A protijed máte?“

„Jistě.“

„A kolik je zapotřebí jedu a kolik protijedu?“

„Záleží na pacientově odolnosti.“

„Chápu. Detaily mi vysvětlíte postupně. Mohu tedy od vás dostat obě směsi?“

„No, když dobře zaplatíte,“ řekl drze.

„Kdo mi zaručí, že mě nepodvedete?“

„Pouze já sám.“

Kolem van Zoomových rtů pohrával úsměv.

„Nu dobrá, Horné,“ řekl se zvláštní ochotou, „spolehnu se na vaši záruku. Hejtman jed zná, a co protijed?“

„Ten nezná.“

„Tím líp. Stačí vám za oba tyto prostředky dvě stě marek?“

„Ano, jistě.“

„Tady jsou. Teď ale ty preparáty!“

Lékárník si vložil bankovky do kapsy a pokynul knížeti.

„Jen račte, pane, dostanete oba léky.“

V předsklepi vytáhl stařec kámen ze zdi, z prohlubně pak vyňal krabici plnou lahviček a dvě z nich podal van Zoomovi.

„V té bílé je jed, v té zelené protijed. Je tam toho dost. Deset dávek v každé.“

„Tak to by bylo pro dnešek všechno,“ řekl van Zoom, „když mi prokážete dobrou službu, nebudete litovat, jestliže ale zjistím nějaký podtrh, pak je s vámi konec.“ Jeho pohled klouzal po místnosti, jakoby náhodně a bez zájmu. „Co to máte v těch sudech?“ zeptal se.

„Pálenku, a velmi jemnou,“ zašvitořil stařec.

„Jestli je pravá, pak to není zlé. A máte tady dole sklenky?“

„Ale prosím, račte snad mít chuť?“

„Ano, mohli bychom zapít naší spolupráci. Tak jen čepujte.“

Stařec naplnil skleničky.

„K tomu patří doutník, něco jako dýmka míru,“ zasmál se host.

„Hned pánovi přinesu doutníček...“

„Ale pospěšte si, moji lidé čekají.“

Stařec se belhal po schodech vzhůru. Na to van Zoom čekal, rychle z bílé lahvičky ukápl trochu lektvaru do apatykářovy sklenky s pálenkou, ale to už přicházel Horn s doutníky.

Cizinec si jeden zapálil a sáhl po sklence, tu druhou s jedem vzal do ruky Horn. Oba se napili.

„Ještě mě něco napadá,“ řekl van Zoom, „jed se podává jen ve vodě?“

„Je to jedno, zda ve vodě, v čaji, v kakau, ve víně či v kořalce.“

„A zbylo vám trochu protijedu?“

„Ne, dal jsem vám docela všechno, pane.“

Apatykář byl čím dál malátnější a jeho řeč slábla.

„Pane,“ vykotal, „vy jste mi tam dal... můj... jed?“

„Jistě,“ přitakal Zoom, „nabídl jste mi přece sebe jako záruku.“

„To... je... je... to... je...“ blekotal Horn jako ve snách. Pak spadl na zem.

Van Zoom se k němu naklonil a šeptal:

„Musím přece své lidi vyzkoušet. Ty mě teď slyšíš a vnímáš, pár kapek tvé bílé medicíny jsem ti nalil do pálenky, zatím působí správně, a to je dobře. Abych se přesvědčil také o kvalitě protijedu, zítra ti přinesu pár kapek. Pokud se po nich neprobereš, máš smůlu, obelhal jsi mne a nemůžeš mi nic vyčítat. Peníze si zatím vezmu zpátky, až jestli protijed zapůsobí, dostaneš je pak ty. Poté vytáhl ležícímu lékárníkovi peníze z kapsy a vyšel ze sklepní místnosti ven. Van Zoom opustil dům, aniž ho některá z pěti lékárníkových dcer spatřila.

Když se stařec dlouho ze sklepa nevracel, odebrala se jedna z dívek dolů a záhy se domem rozlehl výkřik. Všechna děvčata se domnívala, že tatínka ranila mrtvice, a běžela pro lékaře, a ještě před jeho příchodem uložily dívky nemocného tatínka do postele.

Nazítří časně ráno si u Hornů kupoval starý muž cigarety. Dozvěděl se, že lékárník stůně a požádal, zda by ho směl

navštívit. U starcova lůžka sáhl do kapsy, vytáhl zelenou lahvičku a kápl několik krůpějí nemocnému do úst. Po čtvrt hodině se Horn začal hýbat, po půl hodině otevřel ústa a ztěžka promluvil. Host byl spokojený. K překvapení dívek sáhl neznámý do kapsy, vyňal dvě stomarkovky a položil je na lůžko.

„Vyřídíte, prosím, tatínkovi, milé dámy,“ řekl s úsměvem, „že jeho medicína je znamenitá. On už bude vědět, o co jde, a řekněte mu, že se mu ještě ohlásím.“

15. TĚŽKÁ ZKOUŠKA

Paní Nora z Helfensteinu náhle onemocněla nervovou chorobou a musela být převezena do rollenburgské nemocnice k profesorovi Hoffmannovi.

Její manžel, bankéř František z Helfensteinu, byl očividně zdrcený jejím osudem, alespoň tak se to jevílo lidem. František z Helfensteinu ve skutečnosti splnil to, co na něm žádal jeho tajuplný sok, a paní Nora tak dostal za pomoci apatykáře Horná do ústavu pro duševně choré. Věřil, že později zemře. Nevěděl ještě jak a musel nejprve zjistit, jak se profesor staví k tomuto neobvyklému případu. Profesor Hoffmann byl řádný lékař a nepodplatitelný člověk. Zatím František z Helfensteinu považoval za účelné občas zajet do nemocnice a starostlivě se poptávat na zdravotní stav své ženy.

„Nevím, co si o tom všem mám myslet,“ řekl mu při jedné takové návštěvě profesor, „zkoušel jsem všechno možné, teplé koupele, galvanický proud, masáže údů i celého těla, nasadil jsem nejrůznější medikamenty, ale nic nezabralo. Musíte mi ponechat ještě čas.“

„To jste mě moc nepotěšil,“ řekl bankéř.

Profesor pokrčil rameny.

„Ještě není nic ztracené, horší by bylo, kdybych vám teď musel říci, že vaší paní není pomoci.“

Nato zavedl lékař hosta do pokoje, kde ležela Nora. Byla bledá, tep měla sotva hmatný a dech neznatelný.

„Spí,“ řekl Helfenstein.

„Nespí,“ vysvětlil mu poté v předpokojí lékař, „vaše paní má nemoc, s jakou jsem se dosud nesetkal, je to hluboké ochrnutí.“

„Máte nějaké vysvětlení, jak k tomu všemu došlo?“

„Mám být docela upřímný?“

„Prosím vás o to.“

„Milostivá paní není,“ řekl a podíval se bankéřovi ostře přímo do očí, „nervově chorá, někdo ji do takového stavu uměle přivedl!“

Helfenstein zřejmě znejistěl.

„To nemůžete myslet vážně, profesore, to by přece byl zločin!“

„Ano, jistě, já nehádám, mám svůj názor podložený. Vaše paní je sice ochrnutá, ale vnímá všechno.“

„A myslíte si, že dokonce slyší, co se u její postele povídá?“

„Každé slovo. Dokonce by i všechno viděla, kdyby se jí podařilo otevřít oči. Mám podezření na trestný čin a obávám se, že budu muset záležitost oznámit policii.“

„Ale profesore, jak by se to mohlo stát? Vždyť manželka byla pořád v mé blízkosti. Ne, jsem přesvědčený, že se mýlíte.“

„Nemýlím se. Někdo podal vaší ženě ochromující jed.“

„Vy byste chtěl doopravdy celou věc ohlásit? Proboha, ten skandál, moje žena by se vyděsila, kdyby se o tom po svém uzdravení dozvěděla. Nezlobte se, to nemohu připustit.“

„Jako lékař mám své povinnosti, pane bankéři, už jsem i tak čekal déle, než jsem měl. Váhal jsem jen proto, že jde o jméno přední rodiny ve městě, teď k tomu přistupuje ještě jedna okolnost, která mne nutí, abych hlášení neodkládal. Včera tady na klinice nastoupil nový asistent. Doktor Zander je sice mladý, ale předchází ho znamenitá pověst, osvědčil se v jiných nemocnicích a není to člověk, který by se dal opít rohlíkem, a tak je v sázce i má vědecká autorita. Nemohu se prostě před ním blamovat.“

„Pan doktor Zander už pacientku viděl?“

„Ano, když jsem dělal vizitu.“

„A jeho názor?“

„Prohlédl ji a řekl jenom, že tento případ nepatří výlučně do lékařského rezortu, jednoznačně potvrdil můj názor.“

„Proboha, to jsou přece všechno jenom domněnky, jestliže chceme toho lotra, kdo jí to udělal, chytit, musíme nejprve proti němu shromáždit důkazy.“

Profesor Hoffmann jen sevřel rty.

„Udělám všechno, přinesu jakoukoli oběť,“ řekl posléze bankéř.

„Abyste uchránil veřejnost před touto zprávou,“ trpce se usmál profesor.

„Ano, tak to je.“

„Dobrá. Co znamená jakoukoli oběť?“

Helfensteinovi se zdálo, že vyhrál, okamžitě vyslovil nesmírně vysokou částku jako zvláštní honorář pro lékaře. Profesor Hoffmann přikývl, ale jen vlastnímu odhadu, že bankéř je ničema a na stavu manželky není bez viny. To ale neřekl a vyslovil dokonce něco jiného.

„Tak bychom se asi mohli dohodnout, pane z Helfensteinu. Přinesu jménu Helfenstein oběť a nezbude mi nic jiného, než pacientce vykázat zvláštní pokoj mimo nemocniční budovu, nicméně v Rollenburgu, abych na ni mohl neustále dohlížet.“

„Rozumím vám, pane profesore,“ řekl bankéř, „tam nemá pan asistent co dělat. Uklidnil jste mne a dokážu vám, že vím,

co je vděčnost.“

Klid Františka z Helfensteinu však netrval dlouho. Nová rána na sebe nedala dlouho čekat. Přišla zpráva od profesora Hoffmanna, že paní Nora už není v Rollenburgu, a že profesor Hoffmann bankéře očekává.

František z Helfensteinu strávil neklidnou noc. Přemýšlel o všem. Zdálo se mu, jako by byl vydán na pospas tajemné ruce z temnot, která ho čím dál tím víc vplétá do svých osidel.

Bankéř byl tvrdé natury, nic ho nerozházelo, srdce měl chladné a za celý život nic ze zbytečných citů nepoznal. Teď se však převaloval na lůžku a pociťoval strach, který dosud neznal. Vybavil si dokonce i knížete van Zooma, že snad on je tím jeho tajemným rivalem anebo že je s ním společený. Uvědomil si, že všechny nesnáze nastaly poté, co se ve městě Holandán objevil. Život van Zooma však vypadal tak průhledně, jako by byl ze skla. Jen málokdy vyjížděl ze svého domu, většinu času trávil zahálkou. Tak to aspoň vyplývalo z hlášení nejrůznějších slídilů, která se dostala k hejtmanovi.

František došel záhy k závěru, že bude třeba na čas přestat s plány, které měl „ve funkci“ hejtmána.

Proč však Nora zmizela z Rollenburgu? Zvláštní pokoj, to ano, ale proč právě z Rollenburgu? Nad tím si lámal hlavu dlouho.

Aby měl jasno, po bezesné noci odejel prvním ranním spojem do Rollenburgu.

V cílové stanici doslova vyskočil z vlaku a hnál se za profesorem. Zastihl ho u snídani.

„Kde mám ženu?“ byla jeho první otázka.

„Tady už ne, to jsem vám přece sdělil,“ vysvětloval lékař klidně.

František se rozzlobil a zahrnul lékaře výčitkami. „Skandál, že se něco takového může stát v renomovaném ústavu, vždyť jste mi přece slíbil, že mou manželku dáte odvézt do odděleného pokoje a mimo areál nemocnice, ale tady v Rollenburgu, abych ji mohl mít pod dohledem.“

Lékař klidně naslouchal, přitom pokračoval v snídani.

„Ale ale, pane bankéři, to vypadá, jako byste mne vinil bůhví z čeho.“

„A divíte se? Vy jste nedodržel naše ujednání!“

„Vyšší moc, nebo tomu říkejte jakkoli, nás oba zaskočila. Nemohl jsem vaši ženu přeložit na speciální pokoj, jak jsem vám slíbil, takže vy zase samozřejmě nemusíte zaplatit onen zvláštní honorář, o kterém jste hovořil.“

„Ale to je směšné!“ vyjel Helfenstein. „K čertu s penězi! Chci vědět, co je teď s mou ženou, kde ji najdu a kdo o ni pečuje?“

Profesor pozvedl hlavu a zadíval se na běsnícího hosta.

„Musíte mě pochopit, profesore,“ pokračoval bankéř, už klidněji.

„Já vám informaci dát nemohu, musíte se obrátit na příslušné úřady, na policii.“

„Na policii?“ znepokojeně se zeptal František z Helfensteinu.

„Ano. Policie se tu najednou včera objevila a odtransportovala vaši ženu.“

„A vy jste tomu nezabránil?“

„Pane z Helfensteinu, zacházejte příliš daleko. O tom, co se slučuje s mou lékařskou ctí, o tom si rozhoduji sám. To vezměte laskavě na vědomí.“

Ano, to bankéř uznával. Bude muset - už pro formu - požadovat informace od policie, ale chápal, že se tím ocitá na velmi tenkém ledě.

16. ŠTĚDRÝ VEČER

Velmi často se Bertramovi stávalo, že si před očima vybavoval podobu knížete van Zooma a v noci se mu zase zdálo, že se naci ním sklání půvabná dívčí tvářička. Vždycky raději zase zavřel oči, aby mu ty sny neutekly.

„Noci! Moje noci!“ šeptal.

Ubíhal den za dnem. Richardovi se dařilo stále lépe, už slyšel a vnímal, uvědomoval si, co se stalo, všechno přijímal v klidu a pokorně, dokonce i zprávu o smrti svého otčima. Lékaři usuzovali, že nebezpečí recidivy jeho nemoci je zažehnáno. Subjektivně se cítil dobře a chtěl odejít z nemocnice, ale lékaři s propuštěním ještě váhali.

Nastal Štědrý den. Jako jindy i tento den přišel k jeho lůžku van Zoom a ptal se, jak se mu vede.

„Chci odtud pryč,“ světil se Richard, „nic jiného si nepřeji.“ S těmi slovy vytáhl ze zásuvky nočního stolku několik listů papíru.

„Vidíte, že zase píšu, vzniká druhý svazek mé sbírky.“

„Honorář šedesát marek,“ doplnil van Zoom.

„Ne ne,“ protestoval pacient, „za druhý svazek mi Strickrod slíbil pětasedmdesát. A on dodrží slovo.“

Kníže se usmál.

„Ano, vidím, že jste už zdravý, milý příteli, uvažujete prakticky a zřejmě nemáte problémy. Počkejte do večera, pak snad uděláme tečku za minulostí.“

Den se vlekl. Konečně se setmělo a sestřička Richardovi přinesla nějaké balíky.

„To je pro vás,“ řekla a dodala: „máte si to obléct.“

S napětím rozbaloval Richard dárky a našel tam nový, krásný oblek se vším, co k němu patří. V zrcadle se na sebe nemohl vynadívat. Kdo byl dárce takového daru?

Ve dveřích se objevil van Zoom.

„Držím slovo. Jste propuštěn. Venku čeká kočár.“

Jako ve snách Richard nastoupil.

„K plukovníkovi Tiefenbachovi,“ pokynul kníže kočímu.

„Co tam?“ podivil se Richard.
„Pozvali nějaké hosty a vy jste mezi zvanými. Jen pojdte, pane Bertrame!“
Van Zoom se svým chráněncem prošel domem kolem uklánějících se sluhů a zastavil se před dveřmi, na které zaklepal.
„Jen jděte,“ šeptl směrem k Bertramovi, „však se ještě pak uvidíme.“
Richard vstoupil.
Zmateně se rozhlížel po pokojíku a uviděl dívku, která se zvedala se židle. Byla to Hedvika z Tiefenbachu a šla Richardovi vstříc.
Krev mu začala bušit ve spáncích, v rozpacích křečovitě shledával slova, ale marně. Dívka mu podala ruku, které se Bertram skoro neodvažoval dotknout.
„Konečně!“ řekla Hedvika přirozeně, „však jsme se na vás natěšili. Vítám vás po tak těžké době. Posadte se u mne na chvíli, rodiče přijdou hned.“
Bertram byl šťastný, ale zmatek zakrýt nedokázal.
„Nejprve vám chci poděkovat, pane Bertrame,“ začala Hedvika opatrně, „kvůli mně jste v poslední době tolik vytrpěl. Tady v domě začalo vaše trápení a tady také skončí. Místo abyste se za svou obětavost dočkal díky, dočkal jste se hrubé nespravedlnosti.“
Richard postupně získával vnitřní rovnováhu.
„Nemám důvod k výčtkám vůči nikomu, slečno. To všechno zavinil řetěz náhodných okolností. Nikdo tím nebyl vinen.“
Podívala se mu do očí a s úsměvem přikývla.
„Myslím,“ řekla, „že jsou rodiče už nachystáni, můžeme jít.“
Ve vedlejším pokoji plukovník a jeho žena přivítali hosta. Opodál stál i kníže van Zoom.
Hostů přicházelo čím dál víc. Mezi nimi si Bertram všiml krásné, už nikoli mladé dámy, která ho svých způsobem přitahovala. Měla černé šaty a Richardovi se zdálo, že už se s ní někdy setkal. Přemýšlel o tom, ale bezvýsledně.
Tu se rozletěly dveře do přijímacího pokoje, kde zářil nádherný vánoční stromek. Pod ním ležela spousta dárků, většinou pro členy rodiny, ale pozornost byla připravena i pro každého z hostů.
Hedvika přistoupila k udivenému Richardovi.
„Pojďte, pane Bertrame, podívejte se, že Ježíšek něco nadělil i pro vás. Smím vás vést?“
Přistoupili k stromku, sklonili se ke krásně zabalené knize. Zlaté písmo na hřbetě prozrazovalo, že to jsou Obrazy z domova a tropů od Almansora.
„Druhé vydání, to mám radost! Děkuji vám!“ vykřikl Richard a v dojetí stiskl své mladé hostitelce ruku.
„Předpokládám, že jste toto vydání ještě neviděl. Prosím, otevřte knihu!“
S chvějícíma rukama svazek otevřel. Leželo v něm několik větších bankovek.
„To je váš plně zasloužený honorář,“ zasmála se Hedvika, „za to poděkujte tomuto pánovi,“ řekla a podívala se směrem ke knížeti.
Van Zoom na tuto chvíli zřejmě čekal, protože přistoupil k panu Bertramovi a podával mu jakousi listinu.
„To je pozměněná smlouva mezi vámi a nakladatelem. Byl jste nemocný, ujal jsem se toho.“
Richardovi se ze všeho zatočila hlava.
Při večeři seděl vedle Ulriky z Helfensteinu. Neustále měl pocit, že tuto dámu v černém zná.
Během večera putovala kniha z ruky do ruky a posléze ho přítomní požádali, aby některé verše přednesl. Básně všechny zaujaly, zejména velké nadšení vzbudila Vánoční píseň, kterou Richard složil v nemocnici.
„Sláva na výsostech Bohu...“ ozvalo se z jeho veršů. Mohutný potlesk mu byl odměnou. Ulrika z Helfensteinu mu stiskla s u znáním ruku.
„Tak co, mistře,“ zažertoval van Zoom, když zase s Bertramem seděl v kočáře, „uvažoval jste už o své budoucnosti?“
„Honorář, který jsem dnes dostal,“ řekl Richard, „mi umožní, abych se postaral o sourozence.“
„Něco takového jsem očekával,“ řekl kníže, „ovšem, jsou to přece nevlastní sourozenci...“
„Tím spíš mám k nim povinnosti. Můj otčím mi přinesl velikou oběť, a jeho děti se se mnou o každý kus chleba vždycky dělily. Nikdy jsem nepocítil, že jsem ze sirotčince, že snad do rodiny nepatřím, a to zavazuje.“
„Správně. Třeba vám i poradím, uvidíme.“
Kočí zastavil u malého domku ve Vítězné ulici. Čtenář už jistě ví, proč. Na štítku dveří stál nápis: Grube.
„Jsme tady,“ řekl van Zoom. Richard se raději na nic neptal a s důvěrou knížete následoval.
Po zaťukání otevřel dveře starý muž s bílým vousem a přátelskou tváří. V obývacím pokoji čekala stará žena.
„Buďte vítáni!“ řekla Richardovi. „Toužebně už na vás čekají.“
„Čekají? A kdo?“ zeptal se Richard.
Vešli do vedlejšího pokoje. Vánoční stromek jim svítil v ústřety. Kolem stolku stáli Richardovi malí sourozenci a Marie.
„Richarde, milý Richard!“ zvolala sestra a objala ho.
Kolem se natlačily i děti.
Nebylo to toho dne poprvé, co se Richardovi zatočila hlava a jen těžko přemáhal dojetí. Vzpomněl si i na nevlastního otce. Děti přinášely jeden dárek za druhým, všechno musel prohlédnout a obdivovat.
„A od koho to všechno máme?“ zeptal se.
„Od tatínka a maminky,“ odpovídaly děti o překot.
„Tomu nerozumím,“ řekl Richard. Pak si všiml, že u stromečku stojí i dva staří lidé, kteří je přivítali.
„Rozumím tomu dobře? Vy jste se snad těch dětí...“
„Ujali, ano,“ přikývl starý pán, „jste s tím srozuměný, mladý pane? Můžete být klidný, jsou v dobrých rukou. A kdo jsem, to vám řeknu později... v klidu...“

„Takže moji sourozenci nemusí do sirotčince...?“ přerušil ho Richard.
„Ani nápad! Ti malí bydlí u nás už od onoho osudného dne.“
Richard alespoň v hrubých rysech začínal všechno chápat. Honem hledal očima knížete, aby mu poděkoval, ale ten mezitím odešel.
Richard udělal několik kroků ke dveřím. „Musím za ním!“
„Ale kdepak,“ řekl mu starý pán, „nepotrpí si na díky a vděčnost, teď byste ho nenašel. Pojdte za mnou.“
Starý pán s Richardem stoupali po schodech a zastavili se u dveří v podkroví. Na nich byl štítek: Richard Bertram.
„To tedy znamená...“ podivil se Richard.
„Že budete bydlet tady. Pojdte dovnitř.“
Když Richard uviděl útulný pokojík a malou ložnici, psací stůl a spoustu knih, rozvzlykal se. Posléze své dojetí utiřil. Ale to už byl v pokojíku sám.

17. MEZI LÁSKOU A NENÁVISTÍ

Leně Rosenbaumové ve Vodní uličce Štědrý večer tolik pohody nepřinesl.
Pokoušela se několikrát proniknout k lůžku nemocného, jednou se jí to podařilo, ale když lékař zjistil, že její návštěva panu Bertramovi neprospěla, víckrát ji dovnitř nepustil. Přesto dál sedávala v čekárně a doufala, že pacienta aspoň zahlédne, ale marně.
Postupně nabývala přesvědčení, že si snad Bertram její návštěvy nepřeje a žálila, když zjistila, že k lůžku nemocného má přístup kníže van Zoom s Hedvikou.
V pozdním odpolední Štědrého dne znovu vstoupila do čekárny a v kabelce měla připravený malý dárek.
„Slečno Rosenbaumová, přicházíte zbytečně, pana Bertrama jsme propustili do domácího ošetřování,“ řekla sestřička. Lena se poté dozvěděla, že ho odvezl kníže van Zoom..
Zase v tom tedy bude mít prsty Hedvika, a na ni všichni zapomněli, uvažovala Lena. Nenávidím tu cukrkandlovou panenku. K smrti ji nenávidím. Richard Bertram je určitě šlechtického původu, ostatně zlatý řetízek s přívěskem tomu nasvědčoval. Právě v tom přívěsku je klíč, který může jednou: prokázat, že Richard Bertram pochází z nějakého starého šlechtického rodu. Pak by se mu otevřela cesta k Hedvice a ona by měla po celý život vedle sebe slavného básníka Almansora! Zatímco já - Lena ve Vodní uličce..
Dívka se celá rozechvěla, když si to uvědomila a začala přemýšlet, jak tomu zabránit. A tak se v její hlavě zrodil plán, který na pohled neměl chybu.
Vpadla do domku, kde bydlela, a spustila ihned pokřik:
„Tati, musím s tebou mluvit o něčem moc důležitém!“
Starý žid vždycky rád své dceři vyhověl a právě o Štědrém dni ti dva zesnovali něco jako spiknutí.
První den po Vánocích se dostavil k Rosenbaumovým Bertram, aby vykoupil svou zástavu.
„Tak vida, vida,“ mumlal zastavář, když spatřil pěkně oblečeného básníka. „pán náhle zbohatl? Já vás nenutil, abyste se tak brzy vykoupil! Ale kdy už chcete... Jenom musím zavolat dceru, půjčila vám přece prachy, že uschovala ten papírek, kvitanci. Jo, jo, mladý pane, u Salomona Rosenbauma musí být pořádek. Zvlášť když jde o peníze.“
Lena vstoupila. Byla velmi bledá a pozdravila, s okázalou srdečností Richard vyňal z kapsy peníze a zástavní lístek a podal je Leně.
„Milý pane, copak to tak spěchá? Já ty peníze zatím nepotřebuju,“ řekla Lena.
„Nemám rád dluhy,“ namítl Richard s úsměvem.
„Myslela jsem si, že byste mohl být naším hostem častěji...“
„Bohužel jsem na tom s časem hodně špatně.“ Poté ukázal na zástavní lístek, který držela Lena v ruce. „Buďte tak laskavá a vydejte mi můj řetízek.“
„No tak, Leno, ty jsi jistě ten řetízek dobře ukryla,“ řekl Rosenbaum.
„Je pořád tam, kde byl od prvního dne,“ řekla Lena a podala Richardovi řetízek, který mu věnoval jen letný pohled.
„Ano, děkuji vám,“ řekl a rychle se rozloučil.
Richard pospíchal na hřbitov k hrobu svého otčima, přitom se vůbec nedokázal upamatovat na události kolem pohřbu. Znovu si připomínal péči toho člověka, který - ač vlastně cizí - mu dokázal být otcem, znovu uvažoval, kdo jsou vlastně jeho praví rodiče. Řetízek s monogramem napovídal, že pochází z velmi dobrých poměrů. Proč ho rodiče kdysi odložili anebo se někde ztratil? Ale že by ho nenašli? Nebo snad někomu prospělo, aby najednou zmizel? Komu a proč? Otázek mnoho, ale odpověď žádná.
Vrátil se domů do Vítězné ulice. Čekal na něho van Zoom, který ho přiměl, aby zašel co nejdříve za zastavářem a proplatil rodinný šperk.
„Tak tady je,“ řekl Richard a položil před knížete řetízek.
Cizinec z Indie si klenot prohlédl.
„Je to opravdu váš majetek?“ zeptal se pak.
„Samozřejmě,“ kývl Richard, „řetízek u mě tehdy našli...“
„Ne ne,“ řekl van Zoom, „to já přece už vím ale tak to nemyslím. Je to ten řetízek, který jste u starého Rosenbauma zastavil?“
Bertram se zarazil. Vzal řetízek do ruky a pak rozpačitě pravil: „Ne, to není můj řetízek!“ Svůj skutečný řetízek důvěrně znal, věděl o každé maličkosti. Tady leccos nesouhlasilo: rytí na úponku, písmenka R a H, ozdobné kudrlinky...
Všechny rozdíly Bertram knížeti vyličil.

„To co mi teď říkáte,“ zeptal se van Zoom, „můžete odpřisáhnout?“

„Ale ovšem!“ ujistil ho Richard.

„Pak vás prosím, abyste mi řetízek na krátkou dobu půjčil.“

„Ale jistě. Vy snad chcete jít na policii?“

„Kdepak, jenom k Rosenbaumovi.“

„Všechno popře. Je mi to trapné, Rosenbaumovi se ke mně zachovali tak pěkně... Půjčili mi peníze...“

„Za pěknou zástavu!“

„Lena mě pozvala na večeři...“

„Věděla jistě proč. Ale budiž, vezmu na to ohled. Uvidíme, jak se budou chovat. Jde totiž o mnohem víc, než tušíte.“

Van Zoom odešel, ale nemířil rovnou k starožitníkovi, nýbrž nejprve k Ulrice z Helfensteinu, která byla jeho spojenkyní. Měl s ní dlouhý rozhovor, při kterém řetízek hrál roli nikoli zanedbatelnou. Pak se van Zoom zastavil doma a převlékl se, když kráčet k Rosenbaumovi, nikdo by ho nepoznal.

„Co chcete?“ zeptala se vetešnickova žena.

„Jdu za panem Rosenbaumem,“ řekl van Zoom.

„A co mu pán chce?“

„Jsem sběratel starožitností a rád nakupuji mince, klenoty, šperky.“

„Jen račte!“

Van Zoom se trochu pohrabal v maličkostech, něco i koupil.

„Pán asi není z města, že ano, je tady cizí, nevyzná se,“ prohlásil vetešník.

„Jsem ze Švédska,“ připustil van Zoom.

„Pán je znalec,“ uznale kývl Rosenbaum.

„Spravuji panství velkého boháče ve Švédsku, starožitnosti jsou můj koníček. Škoda, že takové bohatství jednou pohltí stát.“

„Proboha živýho! Stát? A jak to?“ vykřikl Rosenbaum.

„Nu ano, stát, rodina vymírá. Pan baron měl jednoho syna, byl to jedináček, ale je nezvěstný.“

„Nezvěstný?“ podivil se Rosenbaum a neuvědomil si ani v nejmenším, že se právě zakousl do návnady.

„Bohužel. Syna někdo unesl.“

„Unesl? Bože na nebesích! Tak ho mají hledat a najít. To přece není, jako když se ztratí pes nebo kočka.“

„Už dvacet let je všechno marné,“ řekl kníže.

„Ale prosím vás! Jak je to možný? Cožpak se nepátralo po celém Švédsku?“

„Ve Švédsku? To by k ničemu nebylo. Unesli ho při baronově cestě v Německu. Poblíž tohoto města se mladý pán ztratil.“

„A jak se jmenoval ten chlapec?“ zeptal se žid.

„Robert z Holmstrómu,“ odpověděl kníže.

„Cože,“ vyjekl vetešník, „Robert z Holmstrómu... R a H, no ano, proboha!“

„Copak?“ zeptal se van Zoom.

„Ale nic, vůbec nic. A kdo ho odvedl?“

„Unesla ho služka, sebrala nějaké šperky své paní, která ji za to propustila. Ze msty se jim pak ztratil ten chlapec.“

„Ach Bože Izraelitů, co to vykládáte za děsivý příběh. Cožpak nezůstala žádná stopa, nikdo nic nenašel, nic ten chlapec neměl, třeba zvláštní znamení nebo tak...“

„To ne,“ usmál se trpce kníže, „jediné, co měl, byl řetízek s monogramem. Co jsme se ho nahledali. Baron na jeho nalezení dokonce vypsal vysokou odměnu, deset tisíc marek.“

„Deset tisíc marek, takovou sumu! A kdo tu odměnu shrábne?“

„Asi nikdo, protože nikdo nedokázal přinést řetízek nebo aspoň ohlásit nějakou stopu.“

„Řetízek na krk?“ zeptal se ještě Rosenbaum.

„No ano, na krk. Ale proč se tak vyptáváte? To bylo před dvaceti lety. Kdoví, třeba ten chlapec ani nežije...“ řekl kníže.

„Deset tisíc... řetízek...“ mumlal Rosenbaum.

„Ale co je pryč, je pryč. Ukažte mi raději ještě nějaké vaše zboží.“

Rosenbaum vyložil na pult další krabičky se šperky a přitom neustále lamentoval: „Zlatý řetízek... no jo, dvacet let, ale co to je dvacet let, pane... a jak vypadal?“

„Dnes už je to jedno, jak tehdy ten chlapec vypadal. Prosím vás, před dvaceti lety...!“

„Ale ne,“ namítl Rosenbaum, „nejde o kluka, ale jak vypadal ten řetízek?“

„A tak! Byl jemňoučký, stará německá práce, na něm přívěsek, kudrlinky a ozdůbky, filigránská práce, pane, a vyryto tam měl R a H.“

Stařena otevřela ústa, jako by chtěla něco říci.

„Mlč, to není tvůj kšeft!“ pokáral ji rychle Rosenbaum.

„Proč se tak zabýváte tou starou historkou,“ usmál se cizinec, „nebo jste snad něco o nalezeném zaslechl?“

„Ne, pane!“ řekl žid, „určitě ne. Jenom jsem před časem koupil pro svou dcerušku z druhé ruky několik kousků šmuků. A byl tam taky takovej řetízek s přívěskem... monogram, to nevím, ale dojdou pro dceru.“

„Ne, táti, ne, já ten řetízek nedám!“ reagovala Lena na otcovo naléhání, aby šla a řetízek vzala s sebou.

„Nebud' přece hloupá!“ přemlouval ji.

„Ne, tati, když se Bertram ke mně nemá, tak ať nemá ani šlechtický původ. Bylo moudré dát udělat imitaci, ale já už originál nevydám.“

„To mě ale bude stát deset tisíc marek!“

„Nevěř těm žvástům, před chvílí tu byl Bertram pro řetízek, a najednou se po něm shání nějaký dědek ze Švédska. Copak v tom nevidíš souvislost?“

„Můžeš mít pravdu, Leno,“ kývl stařec, „ale jestli je to tak, za chvíli máme na krku policii. Já bych se toho řetízku raději zbavil.“

„No dobrá, ukážeme mu ho, ale z ruky ho nedám.“

Sestupovali se schodů. Jako první kráčel starý Rosenbaum, za ním šla váhavě Lena s krabičkou v ruce.

Host se dvorně uklonil.

„Jste velmi laskavá, slečno, váš pan otec vám jistě už říkal, že se zajímám o staré klenoty a řetízek, který vám nedávno daroval... víte, jde o deset tisíc marek...“

Suma zapůsobila nepochybně i na Lenu.

„Ale samozřejmě že vám řetízek předvedu, ovšem s jednou podmínkou, nedotknete se ho, zůstane naším majetkem.“

„Řetízek jste přece koupili, vidíte?“ řekl kníže.

„Samozřejmě,“ řekla Lena.

„Pak tedy patří vám. Chci se na něj jenom podívat.“

Lena položila řetízek na stůl. Cizinec přistoupil blíž a vzápětí se podíval dívce do tváře. Bylo mu jasné, že má před sebou pravý řetízek Richarda Bertrama. Proč však Rosenbaum zastavený řetízek zadržel a dal vyrobit jeho imitaci? Bylo podivné, jak rychle se podařilo vetešníkově sehnat kopii, a nápadné bylo, že kudrlinky, které pravděpodobně stylizovaly rodový znak, byly pozměněny. Že by snad Rpsenbaumovi znali tajemství Bertramova původu?

Van Zoom horečně přemýšlel. Spoléhal se na známou pravdu, že za vším vězí žena a láska a uvědomil si, že Lena asi básníka miluje, a kdyby se ukázal jeho vznešený původ... Stylizované kudrlinky naznačovaly znak rodu Helfensteinů, a písmena R a H nemohla znamenat nic jiného než Robert z Helfensteinu!

Cizincovo přemýšlení narušil dívčin dotaz. „Co tomu říkáte, pane?“

„Samozřejmě, je to řetízek rodu Holmstrómů! O tom nepochybuji. Souhlasí i rodový znak...“

Nikdo z rodiny Rosenbaumových si netroufl zasáhnout.

„Řekněte mi, prosím,“ řekl pak kníže, „od koho jste řetízek koupili?“

„To je obchodní tajemství!“ zaprotestovala Lena.

S těmi slovy vzala řetízek se stolu a pevně ho držela v ruce.

„Ale slečno, já přece nejsem lupič, ten řetízek vám nechci sebrat, buďte rozumná, domluvíme se. Mně nejde tolik o šperk, ale chci vědět, od koho jste ho koupili.“

„Do toho vám vůbec nic není, vážený pane,“ odsekla Lena.

Van Zoom se sotva znatelně usmál.

„Myslím si, že nemáte pravdu, a pokud se to od vás nedozvím, budu muset vznést řadu dotazů tomu, komu klenot skutečně patří.“

„Bože Abrahamův!“ vykřikl Rosenbaum, „vy byste chtěl jít za baronem z Holmstrómů?“

„Ale kdepak,“ pobaveně řekl van Zoom, „za Robertem Bertramem.“

„Tak vidíš, tady máš deset tisíc marek... ty osle!“ vykřikla výsměšně slečna Rosenbaumová.

Vetešník se ovládal lépe. „Co to povídáte, pan Bertram že by byl ten nezvěstnej baron z Holmstromu? Měl bych z toho sice radost, je moc hodnej, ale obávám se, že se mýlíte, pan Bertram si svůj řetízek už vzal.“

„Falešný,“ řekl stručně van Zoom.

„To nemyslíte vážně, drahý pane, Salomon Rosenbaum má dost peněz a velikej majetek, nepomáhá si podvody a ještě k tomu vůči takovému chudákovi.“

„On už svou pravdu prokáže a bude třeba přísahat.“

„To jsou dnes lidé, kvůli řetízku bude křivě přísahat! To snad ani není možné...“

„Když jednáte takhle, pak musím už jít,“ řekl van Zoom, „zajdu na policii a do sirotčince, tam existuje přesný popis řetízku, který se tehdy našel...“

Po chvíli naprostého ticha se ozval znovu kníže.

„Na vašem potrestání mi nezáleží. Chci vás však varovat, jakmile se do toho vloží policie a soudy, nevyváznete bez trestu a zavrou vás.“

„Bože mých otců!“ zalamentoval zastávář. „Zavrou!“

„A ještě něco vám řeknu,“ dodal van Zoom, „pan Bertram je citlivý a velkorysý člověk, ví, že jste s ním jednali velmi slušně, nemá důvod se vám mstít, spíše naopak, je vám nakloněný. Jistě by pochopil, že tady mohlo při manipulaci s klenoty dojít k nechtěné záměně. Ovšem, kdybyste trvali na svém, pak by ho to moc mrzelo...“

Lena byla zdrcená, zašeptala: „Dooopravdy by ho to mrzelo...?“

„Jistě,“ potvrdil svou výpověď van Zoom, „a myslím, že právě kvůli vám, slečno!“

Van Zoom trochu lhal, přestože věděl, že Richardovi na Leně příliš nezáleží, ale chtěl trochu živit dívčinu naději. Bylo to lepší, než dát celé věci úřední podobu.

Lena překotně uvažovala. Ten protivný člověk má pravdu, takhle si uchovám naději na toho básníka, přitom vyvázneme z nebezpečí trestu.

„Tady je ten řetízek,“ pronesla klidně.

Vetešník neřekl nic.

Kníže van Zoom poděkoval, uklonil se a spěšně opustil dům.

Z nádraží vedla k obci Helfenstein silnice docela zapadaná sněhem. Po ní jely sáně tažené koni. Na kozlíku seděl urostlý mladík, v kožišinách a příkrývkách byla zachumlána druhá osoba, ze které byly patrné jen modré oči.

Celá vesnice jako by zamrzla. Na ulici nebylo ani živáčka, domy zasněžené, nic se nepohnulo, tu a tam se objevila něčí tvář za oknem, zvědavá, kdo to projíždí obcí. Ani kovárna nejevila známky života, oheň byl vyhaslý, z některého komínu vycházel sporý dým. Sáně zastavily na samém okraji vesnice, mládenec seskočil s kozlíku, zamnul si prokřehlou ruce a pomohl městsky oděné mladé dámě ze saní. Pak ještě vyložil velký věnec. Dále kráčeli oba pěšky, mládenec prošlapával cestu, věnec přidržoval na rameni.

Když se ocitli před hřbitovní bránou, předal mladý muž věnec dámě a čekal na další instrukce.

„Jděte zpátky do vesnice,“ řekla mu, „dejte si tam něco teplého. A nezapomeňte se postarat o koně.“

„Ale nebylo by lepší, milostslečno,“ namítl, „abych na vás počkal?“

„Ne ne,“ odmítla jeho ochotu dáma, „ráda se pak projdu, není to daleko a do hostince trefím.“

Sníh byl vysoko navátý a cesta k hrobce nesnadná, dáma se však přece jen prodrala sněhem k hrobce označené jménem rodu Helfensteinů.

Ulrika z Helfensteinů - neboť to byla ona - odemkla mřížku a odstranila staré květiny a věnce, pak položila doprostřed mramorové desky nový, čerstvý věnec a sepjala ruce k modlitbě.

Zavzpomínala na svou rodinu, na matku, která dokázala prosvětlit její mládí, na otce a jeho smrt, která do dnešních dnů zůstala záhadou, na bratříčka, jehož zuhelnatělou mrtvolku tehdy našli a pohřbili do rodinné hrobky.

Její myšlenky přeběhly zpátky do města, uvažovala o mladém muži, který je - jak jí prozradil van Zoom - majitelem rodinného šperku. Kníže hovořil o tolika záhadách a pokoušel se všemu přijít na kloub, ale kdoví, dozví-li Ulrika někdy pravdu. Van Zoomovy dohady na jedné straně vypadaly docela nepravděpodobně, na druhé straně v ní živily naděje už dávno pohřbené.

Napadlo ji tedy zajet do těchto míst a pátrat na vlastní pěst. Kníže by mohl mít trochu pravdy, když říká, že vedle vražd a žhářství se může objevit ještě kolosální podvod.

„Koho to tu vidí moje staré oči, milostslečinka z Helfensteinů že by sem našla cestu v takovém mrazu?!“ vyrušil ji z úvah asi sedmdesátiletý muž v dlouhém kabátě a silné vlněné čepici. Ulrika ihned poznala hrobníka, který tady v Helfensteinu žije už takovou dobu a stále ještě vykonává svou práci.

„Jsi to ty, Sebalde?“ podala mu ruku, „ach, promiňte, nemohu vám přece tykat, jako jsem to dělala v dětství...“

„Ale milostslečinko, jen to nechte tak, jak to bývalo. Pro mne to bude jako vzpomínka na staré časy.“

„Dobrá, Sebalde!“ souhlasila Ulrika.

„Děkuji vám za to,“ řekl hrobník, kdopak by si pomyslel, že vás ještě někdy uvidím. Koukám z okna a vidím, někdo stojí u hrobky, v takovém mrazu, tak jsem se musel jít podívat, kdo se to sem vydal...“

Oba si rádi zavzpomínali na Ulričiny rodiče, hrobník jen zářil a Ulrika se stále více choulila do kožichu.

„Já hlupák, klábosím, a vy mrznete. Snad byste to nepovažovala za dotěrnost, když vás pozvu k sobě na něco teplého?“

„Nerada bych tobě a tvé ženě přidělávala starosti,“ řekla Ulrika.

Mávnutím ruky odbyl hrobník námítky. „Žena bude mít velkou radost, že vás vidí,“ ujistil slečnu „je zrovna čas na šálek kávy, a o tu u nás není nikdy nouze.“

„Stav na kávu, matko!“ vykřikl na prahu Sebaldu, „vedu ti hosta, to budeš koukat.“

Po bouřlivém přivítání se chystala káva, promočené střevíčky slečny Ulriky se sušily u kamen.

„A co to, že jste sem přijela v takovém psím počasí?“ vyptával se hrobník.

„Ani nevím, jak k tomu došlo, ale najednou jsem se cítila opuštěná, tak se mi zastesklo.“

„To se stává,“ souhlasil hrobník, „vy jste byla tak mladinká, když se to všechno tehdy seběhlo.“

„Dvacet let je dlouhá doba, otče Sebalde,“ špitla Ulrika, „za tu dobu se leccos zapomene, zvlášť když jde o neštěstí někoho jiného.“

„Jen se nepleťte, slečinko,“ namítal hrobník, „všichni slušní lidé tenkrát prožívali tu hrůzu s vámi. A já zvlášť na to nikdy nezapomenu.“

„Zvlášť vy? Proč?“ podivila se Ulrika.

„No, já měl tehdy narozeniny a jako vždycky na narozeniny mi žena upekla bábovku. Slavili jsme to tu společně s kovářem a jeho synem.“

Ulrika nastražila uši.

„Neměla jsem tušení, že jste přátelé,“ namítl, aby přiměla hrobníka k dalšímu povídání. Co se týkalo obou Wolfů, ji zajímalo. O výpravě za nimi jí přece kníže vyprávěl.

„Ale to ne, to se nedá říct,“ pomalu pokračoval hrobník, „ale náš syn Karel mi tehdy poslal psaníčko k narozeninám, a protože jsem marodil s očima, poskakovala mi písmenka před očima jako blechy. Moje žena s písmenky odjakživa zápasí, a tak jsme pozvali kováře, vždyť byl našemu Karlovi za kmotra. A že to oslavíme společně a přitom si zahrajeme kartičky. Ve třech se hraje líp než ve dvou, a tak přivedl syna.“

„To jste hráli celý den a celou noc karty?“ podivila se Ulrika.

„Ale kde! Kmotříček se synem přišli trochu později, nejdříve přečetl samozřejmě ten dopis od Karla, no a přece jsme nemohli hned začít s kartami, byl taky ještě pohřeb.“

„Pohřeb?“

„Ano, dítě chromé Markéty, dej jí Pán Bůh věčnou slávu. Je už taky dlouho mrtvá ta dobrá duše, no tak tedy její dítě to bylo. V šest večer se konal pohřeb. No a to víte, narozeniny sem, narozeniny tam, hrobník u toho musí být!“

Ulriku to sdělení krajně vzrušilo, ale ovládla se. Že by van Zoom přece jen měl se svými fantaziemi trochu pravdy?

Jestli na jeho dohadech něco je, pak se už začínaly rýsovat souvislosti. Kovář se synem tehdy možná nenavštívili hrobníka jen tak, kvůli narozeninám anebo kvůli dopisu, a už vůbec ne jenom kvůli kartám, ale třeba v tom hrálo roli i to děťátko chromé Markéty. Kdoví, jak to všechno narařičili.

Myšlenky se jí honily hlavou, ale neustále dokázala kombinovat. „To byla tedy smůla,“ řekla neutrálně, „než skončil pohřeb a zakryl jste hrob, uteklo jistě hodně času a z kartiček nebylo nic.“

Hrobník přimhouřil oči. „Tak zlé to přece jen nebylo. Vám to povím, vy mě neprozradíte, jen si o mně nemyslete nic zlého, to bych si nezasloužil. Já si na povinnost potrpím. Kmotříček byl na karty celý žhavý, a tak mi řekl, abych se nezdržoval zasypáváním hrobu, nejprve že si zahrajeme a oni mi pak pomůžou. A to pak bude hned.“

„Takže hrob doopravdy zůstal otevřený?“ zakotkala Ulrika, já to neříkám proto, abych tě snad kárala, a pak - mrtvolu přece nikdo neukradne!“

„To jsem si taky řekl. A navíc, narozeniny má člověk jen jednou za rok. Je přece jedno, kdy to na hřbitově udělám. Té mrtvolce už beztak nepomůžu.“

To, co vykládal hrobník dál, sledovala Ulrika už jenom na půl ucha, jak hráli skoro do půlnoci, poté šli na hřbitov a všichni společně zaházeli hrob, a když si šli lehnout, uslyšeli volání „hoří“. Běželi k zámku, ale nešlo už nic dělat... Jako ve snách srkala Ulrika kávu, kterou před ní postavila pečlivá paní hrobníková, jako ve snách prohodila ještě pár nezávazných vět a brzy se rozloučila. Spěchala k hostinci, dala ihned zapřahat a nejbližším vlakem se vracela do města. Teprve ve vlaku se trochu uklidnila. V hlavě jí hučelo, když si uvědomovala, že možná, je-li na tom všem něco pravdy, už nebude tak docela sama na světě, protože najednou má možná bratra. Věděla, že tohle prokázat není snadné, a plně spoléhala na knížete van Zooma. Byl od chvíle, kdy z jejího života zmizel Gerhard Burg, prvním mužem, k němuž cítila náklonnost.

19. DÍTĚ CHROMÉ MARKÉTY

Ulrika vyprávěla knížeti van Zoomovi, co se dozvěděla od hrobníka v Helfensteinu.

„Vidíte, vážená slečno, mé dohady se začínají potvrzovat,“ řekl jí klidně, „uvidíte, že vrátíme ztracenou čest Gerhardovi Burgovi. Už teď mám po ruce přesvědčivé důkazy, že váš bratranec František z Helfensteinu je obávaným hejtmánem. Právě tak jsem si jistý, že to byl on, kdo tehdy stál za všemi zločiny, anebo že je sám spáchal. Tím se ostatně dostal k obrovskému majetku a zachránil si tak ohroženou existenci. On byl odjakživa lehkovážný spekulant, a zůstal takový až dodnes. Ten člověk kupil zločin na zločin, řádl jako loupežník.“

„No dobře,“ přerušila ho trochu netrpělivě Ulrika, „ale co ten dětský hrobeček v Helfensteinu?“

„I to má spojitost se zločiny Františka z Helfensteinu. Oba Wolfové se před dvaceti lety dostali do jeho područí. Měl je v hrsti a oni museli skákat, jak pan bankér pískal. Zámek Helfenstein lehl popelem a v plamenech měl údajně najít smrt váš bratříček. Ten lump počítal s tím, že se najdou dříve nebo později spálené a znetvořené ostatky dětského tělíčka ve spáleništi. Pak by byl on jediným dědicem. Wolfové jednali podle jeho rozkazu. Zapálili zámek, ale nebyli to a dodnes nejsou žádní mizerové, rozhodně nechtěli v plamenech pohřbit vašeho bratra, to už jim bylo přespříliš. A tak zmátli starého dobrého Sebalda, využili toho, že takové děťátko právě zemřelo, při zasypávání hrobu se zmocnili mrtvolky a dali ji na pospas ohni, místo aby zavraždili vašeho bratra Roberta. V popelu tedy našli lidé ohořelé tělíčko zemřelého dítěte chromé Markéty, zatímco v hrobě musí být dodnes prázdná rakev. A vašeho bratra odvezli Wolfové tajně k sirotčinci, kde ho vysadili na práh budovy. Bohužel se tam nikdo zkoumáním řetízku a symbolů na něm nezabýval. Co se dělo potom, už oba víme. Richard Bertram je váš bratr Robert.“

Ulrika se nemohla stále ještě vzpamatovat. „Ano, může to tak nějak být,“ souhlasila.

„Udělám všechno pro to, abychom dostali do ruky co nejvíce důkazů. Zatím máme jen řetízek. Ale nezapomínejte, jak je Robert Bertram vám a vašemu panu otci podobný!“

Kníže uvažoval dál a už měl pohromadě plán, který chtěli ihned uskutečnit. Kníže van Zoom již před časem hovořil s ministrem o hejtmánově případu. Tehdy mu ministr zajistil nejirůznější plné moci a pověření, slíbil mu pomoc a sledoval se zájmem jeho činnost. Teď nastala chvíle, kdy se u něho kníže ohlásil a dostalo se mu další podpory.

Po návštěvě ministra kníže odjel za nejvyšším úředníkem helfensteinské oblasti. Převlékl se za starého pána a vzal si s sebou sluhu Bedřicha. Vykázal se ministrovým doporučením, úředník se hluboce uklonil a slíbil pomoc. „Chtěl bych dostat povolení k otevření hrobu,“ řekl van Zoom. „Musím se přiznat,“ řekl úředník, „že jsem se s něčím podobným ještě nesetkal, ale vy jistě víte, proč to děláte. Kde je ten hrob a či je ta mrtvola?“ „V Helfensteinu, jde o dětskou mrtvolu. Byl bych ovšem rád, kdybych přitom mohl mít svědka. Snad byste mohl někoho jmenovat.“

„Ne, ne,“ namítl úředník, jestliže jde o tak závažnou věc, že se angažuje i sám pan ministr, pak se nedám zastupovat. Půjdu sám s vámi. Během hodiny jsem připravený, zapisovatele vezmu s sebou.“

„Těší mne váš zájem,“ řekl van Zoom, „byl bych rád, abychom ve vsi nevyvolali žádný rozruch. Vystoupíme už před vsí a pak přímo na hřbitov. Můj kočí vás doveze, pak zajede k nějaké hospodě a přijde za mnou, mne pak najdete, pane starosto, na hřbitově.“ „A co zatím bude vaše Jasnost dělat teď?“

„Půjdu pěšky do Helfensteinu,“ usmál se kníže.

Procházka zasněženou krajinou nebyla vzhledem k závějím snadná, ale knížeti dělalo radost míjet místa, která dobře znal.

Konečně se dostal k hřbitovu. Hrobník zvědavě vyšel na práh.

„Vy jste hrobník Sebalduš?“ zeptal se van Zoom.

„K službám, pane,“ přikývl muž.

„Mohu tu nahlédnout do seznamu hrobů?“ zeptal se kníže.

„Jistě. Z kterého roku hledáte záznam?“
„V létě právě před dvaceti lety to bylo...“ řekl van Zoom.
Hrobník zašel pro knihu dovnitř a po chvíli ji už podával kníže, který je hrob dítěte chromé Markéty našel snadno.
„Jak dlouho tu ponecháváte hroby uzavřené?“ zeptal se kníže.
„Zestárl jsem tady v té službě a zešedivěl, ale zatím jsem tu otevíral jen několik hrobů, abych je mohl dále využít.
Naposledy jsem likvidoval hrob jakési ženy, která umřela před dobrými čtyřiceti lety.“
„Tak to je dobře, během asi půl hodiny přijde starosta této oblasti a snad ještě pár pánů, abychom vykopali jeden hrob.“
„A sakra!“ ulevil si hrobník. „Vykopat mrtvolu... A koho to?“
„Tohle dítě,“ kníže ukázal na jednu z řádek v knize úmrtí.
„Proboha! Dítě chromé Markéty. Já jsem ho znal, bylo to moc hodné dítě.“
„Musíme to všechno udělat bez většího rozruchu ve vesnici. Já ten hrob najdu, jinak o všem musíte zatím mlčet.“
Tu se objevil Bedřich a hlásil, že pan starosta si zašel ještě na grog do hospody.
„To je neopatrné, zrovna starý Wolf by se o naší návštěvě neměl dozvědět.“
Vešli do hrobníkova bytu, ale hrobníka tam nenašli.
„Jen narychlo někam odběhl,“ vysvětlovala žena, „bude tu co nevidět.“
Kávu kníže odmítl a vytkl hrobníkově ženě: „To mi váš muž také mohl říct, když chtěl odejít.“
„Musíte prominout, milostpane,“ omlouvala žena svého muže, „on běžel jenom kvůli nářadí.“
„Má je jistě tady,“ poznamenal kníže.
„To ano,“ přikývla žena, „ale země je zmrzlá, ztvrdlá, takže byste museli dlouho čekat. Běžel si dát nabrousit krumpáč.“
„Aha,“ pochopil kníže, „a to tady ve vsi dělá kovář, vidíte?“
„Ano.“
„Počkáme.“
Za chvíli se objevil úředník helfensteinské oblasti.
„Sám?“ zeptal se van Zoom.
„Ne, mám s sebou písaře, on hned přijde, jen co dopije kávu. Pak zaběhne k místnímu starostovi...“
Kníže zavrtěl hlavou. „Slíbili jsme si přece, že budeme nenápadní.“
„Na to jsem nepomyslel,“ řekl provinile oblastní starosta.
Po chvíli se objevil písař i hrobník.
„Už jsme všichni. Pánové, můžeme začít,“ řekl van Zoom, „jen klidně, pomalu, už toho moc propást nemůžeme.“
Snad jen ze stařecké zapomnělosti a jen mimoděk se vydal starý Sebalduš ke kováři, aby mu nabrousil krumpáč.
„Co s tím, kmotříčku?“ zeptal se mladý Wolf, který už od svého otce věděl, že v lokále popíjí grog pan starosta celé oblasti.
„Nabrousit!“
„To má čas,“ řekl mladý Wolf, „zítra je taky den, máme hodně práce.“
„Tak to ne,“ protestoval hrobník, „to musí být hned!“
„Jděte! Copak hoří?“ ptal se kovář. „Mrtví nemají naspěch.“
„Ale já ano, musím totiž otevřít hrob.“
„Kdopak umřel?“ zajímal se mladý Wolf.
„Nikdo, ale přece musím jeden hrob vykopat.“
To bylo nápadné. Nápadné bylo také, že se tu najednou objevil oblastní starosta. Kovář byl liška podšitá, mazaný až běda, a tak začal vyzvídat.
„Jste vy ale tajnůstkář, kmotře!“ pokáral hrobníka, „já už přece vím, o co jde, vždyť pan oblastní starosta sedí u nás v šenku.“
„Nojo,“ připouštěl hrobník, „ale je to tajné!“ nabádal mladého Wolfa.
„To snad platí pro druhé, ale ne pro nás,“ usmál se kovář, „táta je přece v obecním zastupitelstvu, stejně musí o všem vědět.“
„To jo,“ přitakal hrobník, „když už to víš, tak to je něco jiného. Co tomu říkáš? Úředně nebyl hrob otevírán, co je Helfenstein Helfensteinem.“
„Proč zrovna teď? To mi ještě starosta neřekl.“
„No, jde o to dítě...“
„O jaký dítě?“ zeptal se najednou starý Wolf, který se objevil na prahu kovárny.
„Jde o dítě chromé Markéty, dej jí Pán Bůh věčný klid,“ řekl hrobník.
„Proč zrovna o dítě chromé Markéty?“ zeptal se starý Wolf.
„Ale, co já vím...? Pamatujete se přece na ten funus před dvaceti lety!“
„Funus?“ zeptal se starý Wolf, „ani tušení nemám.“
„Ani já ne,“ dodal mladý kovář.
„Určitě si vzpomenete,“ řekl Sebalduš, „je to sice už dvacet let, ale bylo to v den mých narozenin a potom hořel zámek. Měli jsme bábovku a my tři jsme mazali skat. No, a ten hrob jsme zasypávali s vámi oběma až v noci.“
„Ty máš ale pamatováka,“ pochválil hrobníka starý Wolf, „ale jak to, že už to všechno víš, když starosta ještě na hřbitově nebyl.“
„Jeden z těch pánů je už u mě, ale já ho neznám. Vznešený pán to je. Moc nóbl.“
„A to se ti ani neprokázal legitimací?“ ptal se hostinský.
„Ne, kdepak.“

„Nech si od něj nějakou průkazku ukázat, kdoví kdo to je. A zajdi si ještě za ženou, dá ti panáka, ale jdi do kuchyně, v lokále je ten starosta, nemusí tě vidět. Za pár minut máš krumpáč ostrej!“

Jakmile hrobník odešel do kuchyně, spustil starý Wolf.

„Nechce se mi to líbit! Já jsem si myslel, že je to už za náma, a teď tohle.“

„Je to už dvacet let, kdo si na nás vzpomene...“ namítl mladý Wolf.

„Je to sice dlouho, ale kdoví, proč se kolem toho dělá rozruch. Až budou ten hrob otvírat, musíme být při tom. Nenechají nás na to čučet, ale ty víš přece, kde je na hřbitově ve zdi díra, a tam budeme kryti bezovým keřem.“

„Tak honem, ať jsme s tím broušením hotovi.“

Když se čtyři muži zvedli, aby se odebrali k hrobu, sebral hrobník všechnu odvahu a vznesl námitku, jak mu to poradil starý Wolf.

„To nejde, jenom tak, pánové,“ řekl, „vždyť já vás vůbec neznám. Nemůžu jen tak někoho pustit k hrobu a ještě tam kopat.“

Van Zoom položil hrobníkovi ruku na rameno.

„Kdo jsem já, to vám může být jedno. A kdo je tenhle pán, to přece víte,“ ukázal na oblastního starostu.

Ten mezitím zahrabal v aktovce, vytáhl orazítkovaný kus papíru a přidržel ho hrobníkovi před očima.

„No dobře, všechno je v pořádku,“ řekl hrobník.

„Ještě nám povězte, co všechno jste vyžvanil v kovárně!“ vyzval hrobníka van Zoom.

„Ale co by?“ namítl hrobník, „jak to myslíte?“

„Přece jste vykládat kovárovi, proč potřebujete nabrousit krumpáč.“

Hrobník mlčel.

„Vidím, že nechcete přiznat, co jste vyvedl. Musíme tedy zavolat kováře, abychom ho s vámi zkonfrontovali a můžete být potrestán pro porušení úředního tajemství,“ řekl důrazně kníže.

„A sakra!“ zaklel Sebaldu, bylo na něm vidět, že ho van Zoomova slova zaskočila. Měl strach, aby nepřišel o místo.

„Já nic zlého neudělal, pane,“ řekl po chvíli zkroutě, „kovář už stejně všechno věděl.“

„Aha, takže vyzvídá. Co jste mu pověděl?“

„Ze musíme otevřít jeden hrob.“

„Hospodský byl u toho?“

„Oba.“

Van Zoom se rozhlédl, do očí mu padla spára ve hřbitovní zdi. Všiml si i bezového keře. Uvažoval rychle. Vzal si pány z města stranou.

„Pane starosto, já se teď utábořím u té díry ve zdi. Vy dejte pokyn, ať začne práce. Ale k bezovému keři se nedívejte. Možná že v tom tkví úspěch naší akce.“

Spolu s Bedřichem odešel kníže za bezový keř a čekal. Už se mu zdálo, že se přepočítal, a že nikdo nepřijde, když tu zaslechl chrupání sněhu a tlumené hlasy, kryté řinkotem krumpáče.

„Už začli,“ zaslechl.

„K čertu, jsou u toho správného hrobu!“ řekl starý Wolf.

„Kdykoli jsem tu byl, napadlo mě to. Je to divnej pocit, vědět, že je tu hrob a nic v něm.“

„Ale co se nám může stát?“

„Hodně!“

„Namísto abys vraždil, jak žádal bankéř, spálil jsi mrtvolku, a to je vlastně dobrý skutek.“

„Ale je to krádež mrtvolky a toho malého jsme museli zašantročit.“

„To se nikdo nedozví!“

„Jdi! Jak by jinak přišli na to, že právě tenhle hrob je prázdný?“

„To je jako zázrak.“

„A my na to můžeme šeredně doplatit.“

„Ale jak by na nás mohli přijít?“

„Čert ví! Třeba starej Sebaldu tehdy něco zpozoroval.“

„Nesmysl, přece by nám to řekl.“

„Nevím, ale budou si myslet, že ten, kdo ukradl dítě, zapálil zámek. A něco udělal s Robertem.“

„To nejde tak rychle,“ uklidňoval syn otce.

„Koukej, jak kopou. Už jsou dost hluboko. Ale kde je ten další, o kterým mluvil?“

„Asi čeká ve světnici.“

„Zřejmě mu byla zima. Až narazí na rakev, zavolají ho a my pak uvidíme, jestli ho známe, nebo ne.“

„K čertu, na to už jsem moc starej, abych všechno strávil.“

„Důležitý je, nebrat si hlouposti do hlavy.“

„To se lehko řekne, takový myšlenky přijdou samy. Když někdy nemůžu spát, vidím ho často, jak leží v krvi...“

„Koho? Rytmistra z Tiefenbachu?“

„Jo. A Burga mi bylo líto. Ale co nadělaš.“

„Mlčeli jsme a měli jsme bankéře v hrsti a nakonec jsme z toho dostali i Burga.“

„Kde je mu konec!“

„Bude už asi dávno po smrti, jinak bychom o něm přece něco zaslechl.“

„A přitom stačilo, abysme svědčili po pravdě.“

„Nech zbytečnějch řečí, táto! Koukej, už narazili na rakev. Pánové se tam naklánějí, to asi přijde teď ten cizí.“

Z hloučku pánů z města se ozývaly překvapené výkřiky.

„Je to hloupé,“ řekl starý Wolf, „že to musíme sledovat na takovou dálku a nerozumíme, co si říkají. Starý Sebaldu nám musí referovat, abychom věděli co a jak.“

„Sakra, kde vězí ten cizí...?“

„Tady jsem!“ ozvalo se jim najednou za zády. Ohlédli se a viděli knížete a jeho sluhu, jak zdolávají hřbitovní zídku. Kryti právě tou zdi vyslechli všechno.

„Dobrý den, pánové,“ řekl s úsměvem van Zoom, zatímco oba Wolfové stáli překvapeně a vyděšeně.

„Já jsem ten cizí, kterého jste chtěli vidět,“ řekl van Zoom, „dovedu vás také blíž k hrobu, to jste přece chtěli, že ano.“

„Ničemu nerozumím,“ řekl starý Wolf.

„Ani není třeba,“ poznamenal kníže, „jen vás chci ujistit, že při prvním podezřelém pohybu použiju zbraně a že střílím přesně.“

„Co to je?“ zařval starý Wolf, který zřejmě přešel do ofenzivy. „Jste snad šéf loupežníků a přepadáte početné lidi na hřbitově?“

„Tak dost žvástů!“ zvolal van Zoom, „Bedřichu, provaz!“

V okamžiku podal Bedřich knížeti z kapsy silnou šňůru.

„A žádný odpor! Jinak budu střílet. Mám k tomu oprávnění!“

Oba kováři se tvářili jako čerti, ale spoutat se nechali.

Tři muži u otevřeného hrobu byli překvapeni, když viděli, jak k nim přichází kníže se sluhou a dvěma zajatci.

Nejvyděšeněji vypadal hrobník Sebaldu.

„Kmotříčku, vy jste tady? A spoutaný? Copak jste provedl?“

„Vím já?“ zuřil starý Wolf. „Zeptej se toho tady, ten nás přepadl jako loupežník!“

Cizinec z Indie přistoupil k hrobu a se zájmem se podíval na otevřenou rakev. Byla prázdná.

„Pánové, jistě jste se už přesvědčili, že tento hrob neskrývá žádné ostatky.“

„Ano.“

„Pak tedy ve světnici sepíšeme protokol.“

„Co ti dva tady?“ ptal se oblastní starosta.

„Věděli jste přece, že jsem za hřbitovní zdi a naslouchám. Mrtvolka dítěte byla kdysi ukradena z této rakve. Podezíral jsem z toho činu oba místní kováře, otce i syna. Nešťastnou náhodou jste ale vy, pane starosto, zašel ke starému Wolfovi do šenku a pan hrobník zase za mladým Wolfem do kovárny. Nejsou hloupí, a tak si to všechno dali dohromady. Rozhodli se, že vyslechnou, co se bude na hřbitově dít. Nepozorovaně mohli být ukryti jen při zdi.“ Nato se obrátil k oběma spoutaným. „Chcete snad popřít, že jste před dvaceti lety odcizili dětskou mrtvolku?“

„Ale co bychom popírali,“ zavrčel starý Wolf, „nemáme co popírat, protože jsme nic neprovedli.“

„A co jste tedy dělali tady za zdi?“

„Vůbec nic. Šli jsme náhodou kolem. Všiml jsem si, že se na hřbitově něco děje, a tak jsme zůstali stát, nic víc.“

„Docela hezky jste si to vylhal,“ klidně řekl kníže, „zapomínáte jenom, že jsem se svým průvodcem byl na opačné straně zídky a každé slovo jsme slyšeli.“

„Nic zločinného jsme nepovídali.“

„Ale ale! Váš syn přece říkal, že jste mrtvolku spálil, abyste nemuseli vraždit.“

„A sakra.“

„Dál jste povídali, že ten, kdo mrtvolku ukradl, založil požár. No a Roberta z Helfensteinu jste se museli nějak zbavit!“ Starý Wolf byl otřesený.

„Konečně jste se zmínili o vraždě rytmistra z Tiefenbachu a odmítli jste tehdy svědčit, abyste měli pachatele v hrsti.“ Syn stál jakoby bez zájmu za zády starého Wolfa. Náhle se mu zablýskl v pravé ruce nůž, ke kterému se nějak dostal, když si potají uvolnil zápěstí. Rychlým řezem se zbavil pout, totéž se mu podařilo u otce a ve chvíli oba pádili ven z hřbitova.

Oblastní starosta se chtěl spolu s písařem za nimi pustit, ale van Zoom je zadržel.

„Jen je ty ničemy nechte.“

„Ale oni nám utečou!“

„Klid, stejně bychom je nedohonili a já vím, kde je najdeme!“

„Kde?“

„To nechtě na mně. Postarejte se jen o to, aby se nedostali domů a nemohli si nabrat peníze na cestu. Běžte do vsi a učiňte příslušná opatření. Záležitost svěřte oblastní policii a hned se vraťte sem, abychom sepsali protokol.“ Stalo se, jak van Zoom přikázal.

Vzápětí se kníže se sluhou a se Sebaldusem vydali k hrobníkovu domku.

20. STARÁ VINA OŽÍVÁ

Oba Wolfové neprchali směrem k vesnici, ale k lesu, který je v této chvíli nejlépe kryl. Pod prvními stromy se zastavili a ohlíželi se. Nikdo je nesledoval.

„Kam teď?“ řekl syn.

„Domů ne,“ zasípal otec, který po vysilujícím běhu těžko popadal dech, „kovárnu budou hlídat. Musíme k bankéři do města, a ten musí klopit prachy.“

„A jak se tam dostaneme? Nemám u sebe ani groš.“

„Já taky ne. Ale to je to nejmenší. Zajdeme za hostinským na kopci, podnikal s náma už leccos. Pomůže nám.“

„K němu do lokálu se nedostanem.“

„To jistě ne. Proplížíme se lesem a až budeme blízko výčepu, vylákáme ho pašeráckým signálem ven.“

„To by šlo,“ souhlasil syn, „ale nepůjdou nám po stopě?“

„Ale kdepak, pod jedlemi v lese není skoro žádný sníh. A nahoře co je výčep, tam sníh stopy rychle zavěje, žádný strach.“

Proběhli lesem a ocitli se u horské šenkovny. Starý Wolf zapískal a za okamžik vyšel na zápraží hostinský. Wolf pískl ještě jednou tišeji.

„Á, to jste vy!“ řekl hostinský, když přešel přes silnici a zapadl také do lesa, „máte zboží?“

„Ne, dnes jsme něco jako zboží my, jdou po nás,“ vysvětloval starý Wolf.

„Nerozumím vám.“

„Není třeba rozumět, prostě jdou po nás, a ty nám musíš pomoci!“

Hostinský se vylekal. „Nachytali vás? Co se stalo?“

„Nejde o pašování.“

„O co tedy jde? Mluv přece!“

„Všechno se dozvíš, teď nemáme čas. Musíme do města.“

„A jak já vám můžu pomoci?“

„Máš tu koně? Jo, tak zaprahej a dej na vůz hodně slámy, ať se mužem schovat. A taky trochu peněz a čepice potřebujeme, a nějaké zásoby. Ve městě zaplatíme.“

„Nu dobrá,“ zamručel hostinský.

„Ale čekat tu nemůžeme. Sejdeme se za nejbližší vesnicí v lese za větrným mlýnem.“

Hostinský z kopce se otočil a pomalu kráčel k šenku. Tam na něho čekal jeho devatenáctiletý syn, protřelý až hrůza.

„Pašeráci?“ zeptal se.

„Jo, vzkaz z druhé strany.“

„Konečně, to jsme se načekali.“

„Musím něco odvézt, ale hned. Připrav mi koně.“

Zatímco syn plnil otcovy příkazy, starý vytáhl ze stodoly povoz, hodil do valníku slámu a deky, sebral v kuchyni něco k jídlu, cigarety a trochu peněz, přihodil dvě čepice a navlékl si kožich, a byl nachystaný k odchodu.

„Kam se jede?“ ptal se syn.

„Do Paďous, tam co lišky dávají dobrou noc.“

„No, snad se můžu zeptat,“ zamručel mladý.

„Drž hubu, chlapče, v takových případech bývá lepší nevědět.“

„A co máma, když se bude ptát?“

„Řekni jí, že jsem jel přímo do nebe. Když dnes večer vykoukne z okna, uvidí mou beranici vedle měsíčku.“

Když hostinský nastupoval do povozu, ještě se smál svému vtipu.

Jakmile projel další vesnicí a minul větrný mlýn, vyskočili oba Wolfové z lesa a naskákali do vozu.

„Nikdo tě nesleduje?“ zeptal se starý Wolf.

„Kdepak, ani myš jsem neviděl.“

„To se jenom zdá. Myslím, že už je policie na nohou.“

„Ve městě budeme až zvečera.“

„Právě to nám vyhovuje,“ kývl starý kovář.

Van Zoom čekal v hrobníkově domku trpělivě na oblastního starostu a na dotazy odpovídal vyhýbavě.

„Kovárna i hospoda jsou hlídány,“ oznámil po návratu starosta, „neproklouzne ani myš!“

Poté nadiktoval znění protokolu a svědkové se podepsali.

Kníže odjel se sluhou na nádraží, aby se dostali do města co nejdřív. Nejbližší vlak jel až odpoledne, ale van Zoom počítal, že bude ve městě dříve než prchající Wolfové, pokud tam ovšem směřují. Pro jistotu poslal kníže Antonínovi do města depeši, které zasvěcený musel porozumět, uvědomíme-li si, že slovu „vlk“ odpovídá v němčině slovo „Wolf“.

Depeše zněla:

„Dva vlci na útěku. Přísně hlídat lví doupě!“

Hodiny ubíhaly, vlak směřoval k městu.

„Najdeš Antonína,“ nařídil pak kníže sluhovi, „já se převléknu, vezmu si masku číslo sedm. Řekni to Antonínovi, aby mě poznal, a ať se obrátí na komornou, třeba mu svěří klíč od zadní branky, jak mu kdysi slíbila. To by nám pomohlo.“

„Jestliže Wolfové jedou opravdu do města, budou chtít zastihnout bankéře, a aby si zajistili jeho přítomnost, podají mu zprávu, nejspíš pošlou telegram,“ rozváděl své myšlenky Bedřich. „Na poště budou vědět, zda tam nějaká zpráva od Wolfů došla, a vám to snad prozradí.“

Vedoucí pošty vyšel knížeti všemožně vstříc poté, co nahlédl do jeho pověřovacích listin.

Wolfové skutečně panu bankéři telegrafovali: „Prosíme, večer o desáté buďte doma!“ Bez podpisu.

Podací úřad ležel někde mezi Helfensteinem a městem. „Zatknete je hned?“ zeptal se Bedřich, když ho kníže informoval.

„Těžko říct. Nejprve by měli Wolfové mluvit s bankéřem, rád bych je při tom poslouchal a pak už bych věděl, co mám dělat.“

Van Zoom a Bedřich jeli domů. Sluha hned zmizel, jak se dohodli, a kníže se převlékal. Namaskoval se stejně jako v den, kdy vešel k Helfensteinovým v noci po krádeži drahokamů coby detektiv. Do deseti hodin měl ještě dost času a zajel tedy k Ulrice, aby ji vyprávěl, co se udalo. Ve čtvrt na deset už byl u zadní branky bankéřova domu, kde čekal Bedřich. Proti přední straně domu hlídal Antonín.

„Je bankéř doma?“ vyptával se van Zoom Antonína.

„Ano, je. Trochu jsem si povídal s mou milou komornou a dozvěděl jsem se, že pán večeří. Jen tak mimochodem mi vtiskla do ruky klíč od zadní branky. Tady je.“

„Výborně. Za chvilku ho vyzkouším a trochu se tam poohlédnu. Ty jsi už byl jednou uvnitř, když jsi stopoval paní Noru, a tak mě povedeš.“

Šli za Bedřichem a kníže mu řekl, že hlídání teď bude jenom na něm.

„Klíč k brance mám, pokusím se vplížit do domu,“ dodal van Zoom, „Antonín se tam vyzná, půjde se mnou.“

Klíčem otočil bez nejmenšího hluku. Když kníže a Antonín za sebou zavřeli, octli se pod dřevěnými schody na úzké chodbičce. Tichounce stoupali po schodech, až se nahoře dostali do krátké chodby, která končila vchodem do bankéřovy pracovny, jak si to zapamatoval Antonín. Po levé straně byly další dveře, které vedly do ložnice.

Van Zoom ustoupil na poslední stupeň dřevěných schodů a jeho levá ruka hladila podivuhodně vyřezávané tvary na zábradlí. Tu se náhodou dotkl malého výstupku v řezbě. Náhle bod povolil. Kníže překvapeně pozvedl hlavu a spolu s Antonínem ke svému překvapení uviděli těsně vedle dveří otvor do zdi.

„Co se to...?“ zašeptal Antonín.

„Mlč!“ varoval ho kníže, „tajné dveře.“

„Proč se najednou otevřely?“

„To jsem způsobil já, prstem jsem mimoděk zavadil tady o skryté tlačítko. Ale teď už se podíváme, co je za dveřmi. Jsem si jistý, že jsme odhalili hejtmanův úkryt, o kterém nebude vědět ani ta tvoje komorná!“

Ocitli se v místnosti, kde byla rozvěšena spousta převleků, paruk a vousů. Z této úzké a tmavé místnosti vedly další tajné dveře do ložnice, dekorační látka zahalovala vchod do pracovny, kde svítila stolní lampa. Opatrně se přiblížili k závěsu, nakoukli do pracovny, ale nikoho tam neviděli.

„Tady asi přijme oba kováře,“ zašeptal Antonín, „do salonu takové obyčejné lidi asi nepustí.“

„Hm.Hm. Ale podívej se, psací stůl je otevřený. Do hejtmanových písemností bych se skutečně rád podíval.“

„Písemností?“ usmál se Antonín.

„Jistě. Jen si představ, kolik akcí hejtman organizuje. Samozřejmě, že si o všem musí vést záznamy, jinak by neobstál. Nu, uvidíme,“ řekl van Zoom a povytáhl zásuvku. Všechno tam bylo pečlivě seřazeno. „No, a máme to,“ dodal.

„Co?“ zeptal se sluha nechápavě.

„Není ti nápadná velikost zásuvky?“

„Ne,“ šeptl Antonín, „ale ano,“ dodal vzápětí „je kratší než deska stolu.“

„Máš pravdu, milý Antoníne!“ pochválil ho kníže, „no vidíš, a tady je to hlavní,“ zaradoval se, když sáhl do dutiny a vytáhl velkou účetní knihu.

Rychle ji zalistoval a tvář se mu zachmuřila.

„Zase to zavřeme, Antoníne!“ řekl a položil knihu na své místo. „Hejtman je veliký lump a je nejvyšší čas ho zničit.

Litovat ho by byl zločin. Je půl desáté, jdi teď dolů, seženeš drožku a budeš nablízku. Zde máš klíč. Já tu zůstanu.“

Antonín odešel a van Zoom nejprve prozkoumal postel. Stála uprostřed na čtyřech sloupech, kryla ji hedvábná světle modrá nebesa. Kníže usedl a čekal.

Netrvalo dlouho a v pracovně se objevil bankéř. Sluha ho zřejmě následoval.

„Kolem desáté se po mně někdo bude ptát, zavedeš ho sem.“

„Jistě, milostpane.“

Bankéř začal neklidně přecházet po pokoji. Tu se otevřely dveře.

„Wolfe, co vy tady?“ zvolal Helfenstein, „To vy jste telegrafoval?“

„Ano, já a můj syn,“ řekl starý Wolf.

„On je taky ve městě?“

„Ve dvou se to lépe táhne, pane.“

„Máte z něčeho strach?“

„Sleduje nás policie.“

„Ksakru! To vás načapali při pašování?“

„Ale ne, jde o tu starou záležitost. Už do Helfensteinu nikdy nesmíme.

Kdyby nás chytli, pak byste byl ztracený i vy.“

„Mluvíte záhadně, přáteli,“ dobrácky namítl bankéř.

„Musíte prominout, ale když člověk leží dlouhý hodiny v slámě a drkotá se až sem, pořád ve strachu, že ho chytnou...“

„Tak k čertu, co se vlastně děje!“

„V Helfensteinu se objevil někdo cizí, a ten ví o tom dítěti.“

„Mluvíte v tajenkách!“

„O dítěti chromý Markéty, co ho pohřbili v ten den, kdy shořel zámek.“

„Co je mi do dítěte nějaké chromé báby? A co to má společného s požárem zámku?“

„Kdyby nebyl zámek shořel, tak by to dítě ještě bylo v hrobě.“

„Ach, Wolfe, Wolfe, myslím si, že jste se cestou podíval asi hluboko do džbánu. Vždyť tady žvaníte nesmysly, které vůbec nejdou k sobě!“

„Ne, pane, jsem docela střizlivě. Zrovna dnes přijeli a otevřeli hrob. A teď jsme ztracený!“

„Počkejte, Wolfe, buďte trochu rozumný. Co je s tím dítětem?“

„A co by s ním bylo? Nepohřbili ho tehdy, protože jsme ho potřebovali.“

„Zbláznil jste se, člověče? Vy jste ho potřebovali? Mrtvé dítě? A k čemu, proboha?“

„Abysme ho mohli upálit.“

„Vy jste chtěli upálit dítě?“

„Jo.“
„Človče, vždyť vy blábolíte! Vím jenom o jednom dítěti, které uhořelo, a to je malý Robert z Helfensteinu!“
„No právě, vždyť to říkám.“
František z Helfensteinu zaklel a rozkřikl se.
„Cože jste to říkal? Člověk se od vás nedozví rozumné slovo... snad jste za mnou nepřijeli jen proto, abyste mi vyprávěli, co se stalo před dvaceti lety? Že Robert tehdy uhořel, to je přece jasné!“
„Pane,“ zamumlal Wolf, „to je právě ono. Robert tehdy neuhořel.“
Bylo slyšet, jak se překotila židle a bankéřova pěst dopadla na desku stolu.
„Vy jste ho nechali tehdy naživu, vy pitomci,“ rozkřičel se František z Helfensteinu.
„Tak to bylo, pane.“
„Proč, hergot?“
„Pane, ten tón si vyprošuju. Nejsem žádné pitomec a kdybyste nás tehdy nebyl svedl, mohli jsme být doteďka pořádní lidi, tak jako Wolfové vždycky byli.“
„Vysvětlíte mi, proč jste se ho nezbavili,“ křičel bankéř.
„Třeba vám to jednou budeme moct říct.“
„Wolfe, neštíte mě! Uvědomujete si, že jste lhář a zrádce? Vy i s tím vaším synem!“
„A co vy?“
„Zatracený lump!“
„Zatracený lump? Ano, to máte pravdu, to jsem. Utajili jsme vaši vraždu, protože jste nás měl v hrsti kvůli pašování, a protože jste nám slíbil moc peněz. Ale aby se z nás stali vrahové, k tomu jste nás nedonutil.“
„Ale zámek jste přece zapálili!“
„Na váš rozkaz, pane. To vy jste palič! Ale chlapce jsme ušetřili. Bylo nám ho líto. Uhořelo jen mrtvé tělíčko dítěte chromý Markét. Ale to nebyla vražda, to nám snad Pán Bůh odpustí. A ještě z jednoho důvodu jsme nechali chlapce žít - nevěřili jsme vám. Věděli jsme, že když jde o váš prospěch, nezastavíte se před ničím a jakmile nás nebudete potřebovat...“
„Asi máte pravdu, Wolfe,“ přeladil najednou na smířlivý tón František z Helfensteinu, „museli jste tak uvažovat, a já vám to nemám za zlé. Ale nezapomeňte, že jsme spojenci a musíme si důvěřovat. Řekněte mi, kde žije Robert z Helfensteinu, jestli to víte.“
„Vyloučeno!“
„Co to je za řeč? Proč vyloučeno?“
„Protože byste ho chtěl ještě teď oddělat!“
„Nesmysl. Abych si mohl být před jeho dědickými nároky jistý, postačí mi váš slib, že se Robert nikdy nedozví, kdo je.“
„To bysme dali z ruky náš největší trumf.“
„Za ten trumf dobře zaplatím.“
„Kulku dostaneme jako Tiefenbach a ani groš.“
„Říkal jste přece, že se do Helfensteinu už nemůžete vrátit.“
Wolf přikývl a František z Helfensteinu pokračoval.
„No vidíte. Dám vám dost peněz, abyste si mohli zařídit nový život. Kromě toho si nemyslím, že by vaše situace byla tak zlá. Vysvětlíte mi v klidu, co se vlastně stalo.“
Starý Wolf vyprávěl a bankéř ho nepřerušoval.
„Zkrátka a dobře,“ řekl bankéř, když Wolf skončil, „vy jste tehdy porušili dané slovo, podvedli jste mě. Vidíte ostatně taky, jak jste dopadli. Kdybyste mě tehdy poslechli, dneska byste tady takhle nesesedl. Ale teď musíme vymyslet jak z toho ven.“
„To se nepodaří!“ vykřikl starý kovář.
„Pomalů, pomalů, když budete oba rozumní a všechno popřete, pak...“
„Ale ten cizí chlap nás slyšel.“
„Žádný soud vás na základě takových důkazů neodsoudí. Kdoví, co ten cizí slyšel a jak tomu rozuměl. Ale důkazy nejsou. Jediná věc by vás mohla ohrozit, a to kdyby Robert z Helfensteinu zjistil, odkud pochází. Váš osud je ve vašich rukou, a tak hloupí jistě nebudete, abyste mu to vykládali.“
„No, když to tak vezmu...“ zrozpačitěl Wolf.
„Tak je to tedy. Určitě jste ještě něco provedli, o čem nevím. Čtu to z vašeho výrazu a co je to vůbec za trumf, o kterém jste mluvili?“
„Řetízek!“ řekl tiše Wolf, ale v jeho hlase bylo slyšet i jisté uspokojení z toho, že je bankéř v úzkých.
„Jaký řetízek?“ zavrčel bankéř.
„Řetízek, kterej nosil ten maličkej na krku.“
„Vy idioti!“ křičel Helfenstein, „je určitě s monogramem a rodovým znakem, že je to tak!“
Wolf přikývl.
„Je neuvěřitelné, do jaké kaše jste se dostali,“ pokračoval bankéř. „Teď mi to je jasné, že někdo viděl u Roberta řetízek a z toho pak vyplynulo otevírání hrobů. Ten řetízek se mi musí dostat do ruky co nejdřív. Je to jediný důkaz proti vám i proti mně. Kde vůbec je?“
„Jak to můžeme vědět?“
„Kdo si pamatujete, kam jste tehdy kluka zašantročili?“
„Nechali jsme ho u vrat nalezince.“

„A kde je teď?“

„Zaslechli jsme, že si ho k sobě vzal nějaký muzikant a křeččí v jedné osobě.“

„Co to bylo za nalezinec?“

„No přece ten...“

Tu se starý zarazil, protože pochopil, že by si takovým doznáním vyrazil z ruky báječný trumf.

„Tak kde to bylo, sakra!“ naléhal Helfenstein, „tady ve městě nalezinec za Zelným trhem?“

Wolf zaklel.

„Dlouho mě za nos tahat nebudete, jste dnes stejně hloupí jako tehdy. Přesně to do sebe zapadá... toho křeččíka znám, bydlel v jednom z mých domů ve Vodní uličce a jmenoval se Bertram. Nedávno umřel... ohlásili jste v nalezinci, jak se ten kluk jmenoval?“

„Ne, jenom řetízek jsme mu nechali,“ řekl starý Wolf.

„Je mi to jasné. To R někdo považoval za začáteční písmenko jména Richard. No vida, Richard Bertram, a mám ho!“

„Aby vás čert sprall!“

Bankéř se zasmál: „Máte zlost, ale to přejde. Teď vím, na čem jsem, a tak dokážu vaši chybu napravit. Jestlipak se vám ale doneslo, že toho vašeho chlapečka zašili?“

„Zašili?“ vykřikl Wolf.

„Kvůli loupeži. To je dáreček, ten váš Richard! Policajti začali pátrat po jeho původu, zřejmě předvedl ten svůj řetízek, a když zjistili, o koho jde, pustili ho na svobodu. Dospěli k názoru, že Robert z Helfensteinu možná vůbec neuhořel, protože našli jenom zuhelnatělou mrtvolku, a mladý pán z Helfensteinu to být nemohl. Slídili dál a zjistili, že tehdy umřelo dítě chromé Markéty, jak tvrdíte, a to je celá vaše historka.“

„Ten chlap ale slyšel každé naše slovo za hřbitovní zdí.“

„To je zlé. Řekl jsem sice, že je potřeba důkazů, ale kdoví, co ještě vyjde na světlo boží. Ten člověk může teď vystoupit proti vám jako svědek, a bude tedy lepší, abyste na jistou dobu zmizeli.“

Wolf přikývl.

„Jak jste se tak rychle dostali do města?“

„Přivezl nás hostinský z kopce.“

„Doufám, že jste mu nic nevyžvanili.“

„Ani nápad.“

„A kde jste vypřáhali?“

„U zlatého prstenu.“

„Jste nezodpovědní a lehkomyšní!“

„Hostinský vjel do dvora, nikdo nás nemohl vidět, protože jsme byli pod slámou. Syn tam ještě pořád vězí a nikdo o něm neví. Pustil jsem se za várna sám. Potřebuju peníze, šaty a pasy na cestu do Ameriky. Musíte nám pomoci.“

„Kolik potřebujete?“

„Dvacet tisíc.“

„Zbláznil jste se, Wolfe? Tolik vám dát nemohu.“

„Pak půjdem jinou cestou.“

„To by byla vaše zkáza.“

Wolf se rozzlobil. „Jestli vám připadá dvacet tisíc moc peněz za zničený život, tak si vzpomeňte na svůj výstřel v lese. Můžu vás udat jako vraha rytmistra Tiefenbacha. Paličství a krádež dětské mrtvolky, to není zdaleka tak zlý, jako vražda v lese a zločiny, za kterými jste stál v pozadí. Tak už bez řeči dvacet tisíc!“

„Co si myslíte, já v téhle chvíli ani takovou sumou nedisponuji.“

„Však vy si ty prachy už dokážete sehnat!“

„Teď v noci? Copak je mohu vysypat z rukávu?“

„Dobrá, počkáme do zítřka.“

„A kde zůstanete do zítřka?“

„My si už nějakou skrýš najdeme.“

Bankéř začal chodit po pokoji, tu se zastavil a prohlásil:

„Mám pro vás návrh, přiveďte sem syna, počkám na vás dole u tajných dveří a do zítřka do noci vás tu schovám. Ty zatracené peníze vám pak vyplatím, obstarám pasy, skvělý převlek a dopravím vás svým povozem k nějakému odlehlému nádraží, odkud se dostanete do bezpečí.“

Wolf se zasmál. „To už vidím. Vy nám tady poskytnete nocleh, ale to bude to poslední. Tak to ne, s tím nepočítejte.“

„Nechtě toho, Wolfe!“ vykřikl bankéř.

„Ne, vím, co říkám. Pro svého strejčka jste měl kudlu, pro rytmistra Tiefenbacha kulku, malýho Roberta jsem měl na váš pokyn zamordovat, a to všechno jenom proto, že vám všichni stáli v cestě. A teď je řada na nás. Ne, pane z Helfensteinu, děkuju za vaše pohostinství.“

Van Zoom uslyšel několik rychlých kroků a pak bankéřův chraplavý, zlostný hlas:

„Člověče, tohle si odvažujete říkat mně, vždyť já vás můžu rozmačkat!“

„To nejde tak rychle. Ostatně, nemáme moc času. Podle vašich hodin támhle na skříni je tři čtvrti na jedenáct. Když nebudu v jedenáct u svého syna, jsme domluvený, že zaběhne na policii a za chvíli vás přijdou sebrat. Na to se můžete spolehnout!“

„Jste hajzlové, Wolfe, oba dva!“ zařval bankéř, „dobře, jak chcete, přijďte zítra večer v deset zase sem.“

„A dostaneme peníze, pasy i to ostatní?“

„Všechno. Jen o jedno vás prosím, nepoužívejte zítra hlavního vchodu, víte, že po vás jde policie. Nemusíme jim všet

na nos, že jste u mě.“

„A kudy se sem tedy dostanem?“

„Když při horní části domu zahnete doleva, ocitnete se u malé branky. Přesně pět minut před dohodnutou dobou bude otevřená.“

„Mám tamtudy teď vyjít ven?“

„Ne. Moji lidé vás viděli přicházet, musí vás vidět i odcházet. Nesmíme nic nechat náhodě.“

Když Wolf odešel, Helfenstein dlouho po jeho odchodu stál a zatínal pěsti.

„Ty lišáku stará, stejně tě dostanu!“ řekl směrem ke dveřím. „Jo, peníze dostaneš, když po nich tak toužíš, ale hned ti je zase vezmu, na to mám lidi. Neutečete mi!“

Ta slova van Zoom ještě zaslechl. Pak už se protáhl do převlékárny a po schodech dolů k zadní brance. Před domem se sešel s Bedřichem.

„Kde je drožka?“

„Naproti za rohem.“

Kníže zamkl branku, přeběhl přes ulici a pospíchal k vozu, kde ho čekal Antonín.

„Hostinec U zlatého prstenu,“ udal směr jízdy. „Jo, a po cestě se zastavte ještě u policejní stanice.“

Koně se dali do pohybu, krátce nato předjeli muže, který šel pomalým krokem ulicí.

„To je starý Wolf,“ řekl van Zoom, „jde pomalu, nemusíme pospíchat.“

U policejní stanice vyskočil kníže na chodník ještě za jízdy a zanedlouho se vrátil v doprovodu několika policistů.

Zaplatil drožkáři a pak se všichni odebrali pěšky k Zlatému prstenu.

„Na dvoře hostince bude stát povoz se slámou,“ řekl van Zoom cestou policistům, „v té slámě je ukrytý mladý Wolf.“

Otec se vrátí každou chvíli. Bylo by dobré, abychom do té doby už měli syna zajištěného.“

Všechno proběhlo podle van Zoomových slov. Policisté našli ve slámě vyděšeného kováře, nasadili mu pouta a odvedli ho do stáje. Pak se ukryli v temném rohu dvora, tak jak jim kníže poradil, zatímco on sám sledoval ulici.

Za chvíli se objevil starý Wolf. Rozhlédl se, ničeho si nevšiml, přistoupil tedy k vozu a tiše, ale důrazně řekl: „Jsem tady.“

„Už tam není,“ zaznělo za ním.

Wolf se zprudka otočil a díval se do očí knížete van Zooma.

„Vašeho syna zatkli.“

„Cože, zatkli?“ zdrceně se zeptal starý kovář. „Mě ale nedostanete!“ zakřičel, ohnal se, jako by měl v ruce kovářský perlik, avšak van Zoom se upamatoval na hmat, kterého musel občas použít mezi surovými hledači diamantů v nizozemských koloniích, popadl starého Wolfa a krátkým trhem za pravou paži si ho přehodil přes ramena. Starý Wolf se sesunul s vykloubeným ramenem na zem.

„Bravo!“ pochválil ho nadšeně strážník, který se svými lidmi mezitím opustil úkryt. „To musíte naučit moje kluky!“

Wolf se ještě bránil, ale proti tuctu pěsti nic nezmohl.

21. TERMÍN SMRTI

Van Zoom přenechal oba Wolfy jejich osudu a vrátil se do domu Františka z Helfensteinu. V jeho pracovně se ještě svítilo. Ted' si podám i jeho, řekl si kníže cestou.

„Přejete si?“ zeptal se sluha, když ve dveřích uviděl knížete.

„Je pan bankéř doma?“

„V této době pán nepřijímá žádné návštěvy.“

„Ale mne přijme, jen mu řekněte, že jeden z jeho známých s ním chce hovořit ve zvláště naléhavé věci.“

Sluha odešel, vzápětí se vrátil a pozdního hosta vpustil dovnitř.

František z Helfensteinu seděl u psacího stolu, hlavu podepřenou rukama, a obracel nevrlý obličej ke dveřím, kudy měla návštěva vstoupit. Jakmile se van Zoom objevil ve dveřích, vyskočil.

„K čertu, kdo jste?“

„Myslím, že mne ještě znáte, pane,“ řekl van Zoom zdvořile s úklonou.

„Vy jste... vy jste...“

„Měl jsem tu čest, pane bankéři, bavit se s vámi a s milostivou paní jednoho rána tady v těchto místech.“

„Ano, už si vzpomínám, ale prosím k věci! Zřejmě vám chybí náležité vychování. Vaše návštěvy se odbývají buď ve tři ráno, nebo o půlnoci.“

„Přicházím vždycky tehdy, kdy to považuji v zájmu věci za nejvhodnější.“

„Pane, děláte si snad ze mě legraci?“

„Ale vůbec ne. Když tehdy vaše paní choť udělala tu nepředloženost s drahoukamy knížete van Zooma, dal jsem vám přece jistou možnost, a teď přicházím, abych vám něco přátelsky sdělil, pane z Helfensteinu.“

„A to?“

„Není třeba, abyste si pro následující večer dělal jakékoli starosti.“

„Nechápu.“

„Jde o ty peníze, které máte vydat a pak je zase dostat zpátky.“

„O čem to vykládáte?“

„O dvaceti tisících marek.“

Bankéřova tvář zesinala.

„Nic o tom nevím,“ vyjekl.

„Tak špatnou paměť snad nemáte, pane, vždyť jste se na tom dohodl se starým Wolfem, není to snad ještě ani celá hodina.“

„Tak dost!“ vykřikl František z Helfensteinu. „Hned mi řekněte, kdo vlastně jste, a co ode mne požadujete!“

„Vůbec nic. Rád bych jenom trochu narušil váš noční klid. Jsem ochránce vaší nešťastné manželky.“

František z Helfensteinu zaťal pěsti.

„Kdybych vás mohl popadnout za krk... jste jako strašidlo, tvor, který se ukrývá za tajemství a náznaky. Jako byste se podobal ruce z temnot!“

„Ano, říkáte to správně. Jsem ruka z temnot a ta ruka vás rozmačká.“

Bankéř vyskočil.

Dýka, kterou používal k otevírání obálek, se mu zabýskla v ruce. V nejbližší vteřině mu ji kníže vyrazil až zařinčela o podlahu. Pak přitiskl van Zoom záludného útočníka těsně ke stěně pokoje a předvedl mu netušenou sílu svých rukou. Bankéř se sesul k zemi.

„Teď poslouchej,“ řekl van Zoom hlasem tvrdým jako ocel, „hrál jsi s falešnými kartami, využíval jsi všeho, co je obvyklé ve světě zločinu. Dnešním dnem všechno končí. Poskytnu ti jedinou možnost, odejít ze scény se ctí. Není to kvůli tobě, je to kvůli jisté ženě, které si velice vážím, nese bohužel i jméno, jež jsi právě ty zhanobil. Jestliže se chceš vyhnout katovi, musíš odejít z tohoto světa dobrovolně. Je půlnoc, máš lhůtu ještě třikrát čtyřicet hodin. Když zůstaneš naživu, pak se ruka z temnot znovu objeví, popadne tě a tvůj konec bude plný hrůzy.“

Obrátil se a odešel. Jeho sok se za ním díval s vytřeštěnými očima.

Van Zoom teď krácel nočními ulicemi města a nikdo nemohl tušit, že právě určil svému nejnebezpečnějšímu nepříteli termín smrti. Díval se vážně, nikoli však rozrušeně, krok měl vyrovnaný, klidný. V ulici U zdi vytáhl klíče, otevřel domovní vrata a vystoupil o čtyři schody výš, pak zaklepal. Když se otevřely dveře, objevil se v světle blikotavé lampy Bedřich.

„Tak co? Šťastně zpátky od Zlatého prstenu?“ zeptal se ho kníže, „co je s oběma Wolfy?“

„Ani se moc nevzpírali. Právě jsem se vrátil z věznice pro vyšetřované, tam jsem je dopravil.“

Van Zoom se rozhlédl po chudě zařízené místnosti a spokojeně pokýval hlavou. „Myslím si, že se chytne na mucholapku.“

„Kdo jiný. Musel bych se moc mýlit, kdyby se zítra u tebe neohlásil.“

„Konečně!“ ulehčeně řekl Bedřich. „Už jsem přestával doufat. Skoro jsem litoval, že jsem u vás dal výpověď a nastěhoval jsem se do téhle díry.“

„To jinak nešlo, vymyslel sis pohádku pro apatykáře a pro zrzouna hejtmana, že se mnou není k vydržení, a teď to máš,“ usmíval se van Zoom.

„Nejtěžší je snášet to, co si člověk sám zavinil.“

„To je dobře,“ řekl kníže, „že uznáváš svou vinu. A varuji tě ze starého přátelství před tvou vyvolenou, před opilou Jette.“

„Ale ženit se je krásné, Jasnosti. A pak, to věno.“

„Řekni raději to víno, a samozřejmě s nějakou příměsí. Hodně neběžné příbuzenstvo. Ovšem, provedl jsi to dobře. Myslím, že tě od té doby hejtman skutečně nespustil s očí.“

„Několikrát jsem si toho všiml,“ zasmál se Bedřich.

„Doufám, že se mohu spolehnout, žeš byl vždycky hodně opatrný, kdykoli jsi opustil tenhle barák a šel jsi za mnou.“

„Nikdo by nemohl být opatrnější. Mám pronajatý nejen tento pokojík, ale i ten sousední, ovšem pod jménem sochař Stein. Kdykoli jsem potřeboval hejtmana trochu poplést, prošel jsem spojovacími dveřmi tady za skříní a pak už jsem vyšel z domu coby sochař Stein. Dokonce se stávalo, že propuštěný sluha Bedřich pozval na kávu chudého umělce Steina, a to byste byl, Jasnosti, teprve slyšel, co si ti dva vyprávěli. Mimochodem, Jasnosti, teď jste přišel za počestným Bedřichem nebo bohémským Sternem?“

„Bedřich mi vyhovuje. Předpokládám, že tě zítra navštíví sám hejtman, pokud ne, musím se dozvědět jinak, co se proti mně chystá podniknout.“

„Chystá se na vás, pane?“

„Nic jiného mu nezbyvá. Má tři dny na rozmyšlenou: kata, nebo sebevraždu. V této době se bude snažit odstranit každého, kdo mu stojí v cestě.“

Pak následovala porada šeptem, takže ani znamenitě slyšící sochař Stein, jak podotkl Bedřich, nemohl nic zaslechnout. Vzápětí se kníže rozloučil a Vítěznou ulicí, skrz dům starých manželů Grubeových, kde bydlel Bertram, se dostal domů a dopřál si zasloužený odpočinek.

Hned časně ráno byl van Zoom zase na nohou. Zašel k mechanikovi a optikovi Hartwigovi, vybral si divadelní kukátko, a když platil, naklonil se k panu Hartwigovi přes pult.

„Pane Hartwigu, tohle znáte?“ zeptal se.

„Proboha,“ podivil se mistr, „policejní známka.“

„Ano,“ řekl kníže, „víte tedy, že musíte na mé otázky odpovídat podle pravdy.“

„Jistě, pane, ale já přece nemám co skrývat.“

„Já vím, a moje otázky také nejsou namířeny proti vám, ale proti jinému chlapíkovi, velmi nebezpečnému, který už leckoho přivedl do šlamastiky. Měl jste pomocníka, pana Viléma Felse, vidíte?“

„Jo, jo, a na jeho poctivost bych si kdykoli vsadil, ale v životě platí: důvěřuj, ale prověřuj.“

„Přiznal se?“

„To víte, že ano, jak by také mohl zapírat? Stejně u toho mám podivné pocity, protože kvůli několika mosazným plíškům

a pár ocelovým šroubkům bych ho byl přece nikdy..."

„Neudal? To já vím, pane mistr. Někdo vás k tomu přiměl.“

Hartwig přikývl. „A ještě k tomu to byl někdo od vás, od policie, řekl mi, že proti panu Felsovi mají nejrůznější důkazy, že ho sledují už dlouho, a tak si to dovedete představit. V prvním návalu zlosti, že se mi Vilém zpronevěřil..."

„Dovolte, pane Hartwigu, já si na to sednu. Nejprve musíte vědět, že od policie za vámi nebyl vůbec nikdo, kdo by mluvil o Vilémovi Felsovi.“

„Ale já přece mám oči a policejní známku taky dobře znám!“

„To ano,“ řekl kníže, „byl to podvodník.“

„Podvodník?“ podivil se Hartwig. „A to chtěl udělat panu Felsovi malér? Pak tomu začínám trochu rozumět, na policii mi taky říkali, že pan Fels je docela bezúhonný.“

„Ten, co se tu vydával za tajného, byl ničema, jestlipak víte, kdo vlastně byl ten tajemný Angličan, co si to všechno u pana Felse objednal?“

„Nemám potuchy, pane. Ptal jsem se i sousedů, ale nikdo nic nevěděl.“

„Už nikdy nepřijde.“

„Vy ho znáte, pane komisaři?“

„Možná.“

„Ale proč tedy ten Angličan nepřijde za mnou, když tu mašinku potřeboval do vánoc, stojí tady, je to skvělá práce. Vilém to dovedl, ale ani pes po mašině neštěkne.“

„No vidíte, pane mistr, a ten Angličan už u vás byl.“

„Vyloučeno! Věděl bych přece o tom.“

„Dokonce jste s ním mluvil.“

„Nesmysl, račte prominout, pane komisaři, chtěl jsem říci, že se mýlíte!“

„Sotva je to omyl, on vás přece navštívil, ale nikoli jako lord, nýbrž jako úředník tajné služby, ukázal vám policejní plíšek a varoval vás před Vilémem.“

Mechanik se díval dočista zmateně.

„Ale,“ řekl, „ale proč... jaký to má mít... nechápu.“

Van Zoom se zvedl.

„Až se trochu vzpamatujete, ještě se tu zastavím, mistře,“ poznamenal na odchodu, „malé vysvětlení pro dnešek, ten falešný Angličan si objednal u Felse mašinku a počítal s tím, že si chudý chlapec bude chtít přivydělat, zvláště když má před svatbou. A protože nemá peníze, bude si muset něco vypůjčit z vašeho skladu. K tomu taky došlo, a ten lump přišel jako policista sem k vám s tím, že Viléma Felse vyřídí udáním. A až si Fels odsedí trest, bude nadobro zničený a spadne Angličanovi přímo do spárů, protože on mu pak velkoryse nabídne práci. Dovedete si asi představit, jakou. Dostane ho prostě do té své bandy, zřejmě nějakého šikovného mechanika potřeboval. A šikovný Fels jistě byl.“

„Pro Boha svatýho!“ vykřikl Hartwig. „A vy si myslíte?...“ „Ano, myslím si, že byste se měl trochu poohlídnout, jak se vede ubohé matce vašeho Viléma. Víím, že má zajištěný pobyt v ústavu, ale tam se starají o její tělesné blaho, a ona by určitě potřebovala osvěžit i na duchu. Na shledanou.“

Přibližně v téže době spolu seděli dva muži ve vinárně. Jeden z nich byl starý s šedivými vlasy, vypadal jako vysloužilý kantor nebo varhaník, ten druhý byl středního věku, nevýrazný typ působící tuctovým dojmem.

Bavili se tiše, s noblesou. Kdo by však poslouchal, o čem je řeč, byl by překvapený, že po noblese není ani potuchy.

„Mizerná věc,“ rozhořčil se šedovlasý, „že ty dva pitomce tak nachytali.“

„Ale jděte! To vám je tak nepříjemné? Vždyť jsou to balící z venkova.“

„Tomu nerozumíte, jde o věci z dávných dob.“

„A tak. Vaši přátelé? A myslíte, že budou špatně vypovídat, až je zmáčknou?“

„Toho se právě bojím.“

„Pak je musíme vysvobodit.“

Šedovlasý naklonil hlavu a zamračil se.

„To moc nepomůže. Tyhle pitomé kováře zase policajti chytanou. Nejlepší by bylo...“

„... jim trochu pomoci...“

„Už mě chápete? Tisíc marek za jednu hlavu by za to stálo.“

„Podle slavného počtáře Adama Riesa to jsou dva tisíce, a to už jsou slušné peníze.“

„Mám je připravené.“

„Kdy?“

„Jakmile bude jasné, že jsme se jich zbavili.“

„Ruku na to?“

„Tady ji máte!“

Osud obou Wolfů byl zpečetěn.

Ctihodný starý muž chtěl vědět, jak bude jeho „nástroj“ fungovat.

„A jak to uděláte?“

„Střelou skrz okénko v cele.“

„Hm. Aby nebylo moc kraválu. Vás u toho chytit nesmějí, ale poznáte tu správnou celu?“

„Asi ne.“

Ctihodný kmet vyňal z tašky kousek papíru a tužku a začal kreslit.

„Starý Wolf sedí v prvním patře, ve čtvrté cele nalevo od správní budovy, syn sedí v deváté cele. Okenní římsa je čtyři metry nad zemí, počítáno od dlažby. Na ulici bude tma, protože lucerna na rohu selže v jedenáct hodin.“

„Dohodnuto. A nemáte ještě něco podobného? Dva tisíce marek člověk nenajde jen tak na ulici, a to už stojí za trochu námahy.“

Bělovlasý varhaník si prohlížel dlaně a usmíval se.

„Věřím, že peníze na ruku lákají, možná bych váš výdělek mohl ještě znásobit. Na Vítězné ulici je dům číslo deset, který patří knížeti van Zoomovi. Bydlí tam mládenec Richard Bertram, ale ne,“ zarazil se, „o tom bude teprve dnes večer jednat shromáždění.“

„Škoda!“ řekl ten druhý, „to by přece byla prácička. Každý nemá, milý pane, tak spolehlivou ruku jako já.“

„Nu dobrá,“ kývl hlavou varhaník, „o tom si ještě jednou pohovoříme.“

„Mám večer rozsvítit obě světla?“

„Ano, ale dřív než jindy. A ještě něco, při posledním shromáždění nebyla plná účast, tentokrát je nutné, aby přišli všichni bez výjimky.“

Po této podivné domluvě vyhledal mladší muž ulici U zdi, vystoupil po čtyřech schodech nahoru a zazvonil. Bedřich mu otevřel.

„Přejete si?“

Muž Bedřicha informoval o tom, co právě dohodl se starcem.

„Zámečníku,“ řekl Bedřich, „tohle jste provedl výborně. Kniže se vám zaručeně odmění, vaše dvojí hra by vás ovšem mohla stát krk, takže teď honem do práce. Myslím, že další návštěva na sebe nedá dlouho čekat.“

Zámečník se rozloučil a po chvíli zase někdo zvonil na Bedřichovy dveře. Byl to Šedovlasý muž.

„Co si přejete?“ zeptal se Bedřich.

Stařec se v těsném pokojíku rozhlédl a sedl si na židli.

„Jdu za vámi z pověření našeho společného známého, pana architekta Jakoba.“

„Jaký Jakob? Neznám.“

„Výborně,“ pochválil ho starý pán za „zapomnětlivost.“ „Tak to musím vaši paměti trochu pomoci. Sešli jste se u lékárníka Horná, kterého přece znáte?“

„To ano, už jsem u něho také byl.“

„V posledních dnech jste se u něho neukázal. Jo jo, to se stává, lehkomyšlná mládež nebývá stálá. Nejprve se to motá kolem holky, a pak o ní najednou nestojí. Je to tak?“

„Pane,“ předváděl Bedřich mistrně vlastní rozpaky, „nevím, jak k takovým závěrům docházíte.“

„Znamenitě, milý příteli, pročpak jste dal Jettě kopačky?“

„Vážený pane,“ protestoval Bedřich „rače odpustit, ale to je pouze moje záležitost.“

„Tak vám se nechce mluvit, jistě, vy nevíte... No, tak tedy, pan architekt Jakob vám slíbil, že se vás trochu ujme, abyste nepovažoval za nezbytné prodat své mládí téhle ženské.“

„Nerozumím vám.“

„Jste opatrný a mlčíte jako hrob. To se mi líbí. Jste muž, kterého potřebuju. Už neodmlouvejte! Vím o vás všechno a mohu vám slovo po slovu opakovat, co jste si povídali s panem architektem. Bylo to ve vinárně u Froblů v ulici Na baště. Tak vidíte, že mi můžete důvěřovat,“ spokojeně si zamnul ruce šedovlasý.

„No, když jste tak zasvěcený, pane,“ souhlasil Bedřich, „nemám už žádný důvod dále kličkovat. Jakob vám o mně vyprávěl?“

„Ano, samozřejmě.“

„Nakonec jste snad sám pan hejtman?“

„To zrovna ne, mladý příteli, hejtman má na práci jiné záležitosti než chodit po návštěvách, ale jsem jeho blízký spolupracovník.“

„Škoda, rád bych mu někdy otevřel srdce, protože jsem už na dně. A s úsporami jsem dočista v koncích.“

„To chápu,“ usmál se stařec přátelsky, „cítím s vámi, a mohu vás ujistit, že se vám dostane pořádné pomoci. Předpokládáme ovšem, že i vy něco uděláte pro nás.“

Počestný sluha se zatvářil nesmírně zaujatě.

„Všechno, všecičko, co budete chtít. Bída láme železo! Jenom rychle, honem, co mám udělat? To všechno je kvůli tomu opičákovi...“

„Opičákovi?“

„Nojo, kvůli tomu exotovi, tomu knížeti indických krys a myší, to on to všechno zavinil! Kdybych mu tak mohl šlápnout na kuří oko, to by bylo blaho.“

„K tomu máte dnes tu nejlepší příležitost, příteli.“

„Dnes, jak to, že dnes? Tak ven s tím, pane, už mám dost toho hladového života.“

„Řekl jsem, že vám chce hejtman pomáhat. Hospůdka, to by bylo něco pro vás.“

„Neříkejte, která?“

„Znáte hospodu U svornosti?“

„Ano, je na prodej nebo k pronájmu, pokud vím.“

„Hejtman vám ji zatím pronajme, a když se ukáže, že si to zasloužíte, umožní vám, abyste se stal jejím majitelem.“

„Panenko skákavá! Pan hoteliér Bedřich, to zní hrdě. Víte, pane, já jsem teď zrovna vymyslel takovou směs, že když člověk vezme na deset litrů vody jenom šest gramů... ale co, já vám přece nemůžu prozrazovat výrobní tajemství. Každopádně to chutná jako ten nejstarší koňak. Rozumíte trochu koňaku?“

„Počkejte, mládenče, to všechno až potom. Nejdřív si tu hospodu musíte zasloužit.“

„No tak, honem, už jsem celej říční!“ „Předpokládám, že se v domě u knížete vyznáte.“ „Ten barák znám jako své boty. Co já jsem se tam nahopsal a naběhal po schodech, nahoru, dolů, ani v noci jsem neměl klid, řeknu vám, to byla dřina!“

„Je tam v noci vždycky rozsvíceno?“ „Na chodbách je plynové osvětlení.“ „Škoda.“ „Proč?“

„Jak by se tam dalo nepozorovaně vniknout? Nemáme klíč a budeme si muset nejprve pohlédnout se zámek.“

„Otevřít dveře není žádný problém.“ Počestný Bedřich mrkl levým okem. „Ach, vy snad máte...“

„Ale jistě. Váš víte, jak dlouho čekám na chvíli pomsty, nesnáším totiž drzgrešle a náfučky, a tak jsem si samozřejmě pořídil duplikáty, když jsem od van Zooma odcházel. Řekl jsem si, že by se mohly hodit. Ne, ne, pane ten škrob mi moje nádobičko neměl házet do popelnice, takové věci si pamatuju!“

„Výborně, chlapče, líbí se mi. Jen si nenechte nic líbit.“

„V takové situaci je největším trumfem rozum a dobré pěsti.“

„Jen klid, příteli, kde máte ty klíče?“

„Tady.“

Šedovlasý si je prohlédl.

„Takhle to bude samozřejmě snazší. Vy nám dáte klíče k dispozici?“

„Jistě. Předpokládám, že dostanu dobře zapláceno.“

„O tom nepochybujte. A v budoucnu vás finanční problémy rozhodně trápit nebudou, ovšem jen tehdy, když s námi zůstanete v kontaktu.“

„Ano, rozumím vám, tak co mám teď udělat?“

„Kdy chodí kníže spát?“ zeptal se šedovlasý.

„Ne dřív než v jednu, často později.“

„Dobrá! Noci jsou teď dlouhé. Tak řekněme ve tři?“

„To by šlo.“

„Dům má předzahrádku a leží trochu mimo úroveň ulice. Až budou na věži tlouct tři hodiny, budete u brány.“

„Co dál?“

„Nejprve přejde jeden z mých mužů kolem domu a právě před vchodem upustí kapesník jako znamení, že je to právě ten, na koho čekáte.“

„Mám ho oslovit?“

„Jistě. Zbytek se vyvine sám. Otevřete bránu a povedete další lidi do domu.“

„Kam?“

„Do převlékárny.“

„Co tam?“

„Nemusíte vědět všechno, příteli. Můžete si myslet, že pan hejtman se dokonale připravil před takovou akcí. On už bude vědět, co a jak.“

Chytrý Bedřich luskl prsty a zasmál se.

„Vědění neprospívá mozku a kazí chuť k jídlu. Proto také mám pořád takovou chuť k jídlu, pane. Nemáte ponětí, jak málo toho vím, a jak se přitom cítím svinsky dobře. Ale někdy vím i to, co by mohlo být panu hejtmanovi ku prospěchu.“

„Tak mluvte, člověče!“

„Víte, že kníže má miliony a že je majitelem obrovského bohatství?“

„No a?“

„Mám zvláštní náklonnost k zlatu a drahým kamenům, není to zajímavé?“

„Dále!“

„Je to nezřízená touha, jako když je někdo náměsíčný, tomu se nedá ubránit, všechno mě to táhne tam, kde se nachází zlato. Asi mám v sobě vznešenou krev, která si vynutí své.“

„Dále, dále!“

„Víte, že v náměsíčníkovi dřímou někdy nadpřirozené síly. Pak jsou k ničemu zámky na pokladnách. Nebudte netrpěliví, pane, hned přejdu k věci. Kníže má pokladnu i šperkovnici v převlékárně...“

„No a?“

„Tam stojí velká, těžká skříň, která je pořád zamčená. Do skříně ukrývá kníže své největší bohatství.“

„Ale to všechno přece vím, znám i tu skříň!“

„To snad ne.“

„Z toho můžete, mládenče, soudit, že hejtmanovi nezůstane nic utajeno.“

„Kníže se v místnosti často uzamykal, ale přitom nepočítal s mou chorobnou touhou po zlatě, a tak jsem jedné noci viděl klíčovou dírkou, jak skříň plnou knih otevíral. Vzal jednu knihu do ruky a otevřel ji, mě hned tak něco nepřekvapí, drahý pane, ale tohle mnou otřásl, nebyla to totiž knížka, ale krabička, a v ní jeden drahokam vedle druhého.“

„To všechno je mi známo,“ řekl stařec, „a panu hejtmanovi taky.“

„Vidím, že pan hejtman je znalec, kníže má spoustu takových nerostů, klenotů, mrtvých kamenů, ale mezi svými poklady pečuje teď i o jeden živý poklad.“

„O živý poklad?“ podivil se šedovlasý, „poslyšte, příteli, vy si děláte legraci.“

Bedřich se zatvářil velmi vážně. „Přemýšlím, zda jsem povinen o všem, co vím, referovat panu hejtmanovi.“

„To samozřejmě!“

„Ten skrbík si do své sbírky zařadil teď krásný poklad - pěknou ženu, která pořád spí a on o ni pečuje jako o syrové vajíčko.“

„Ale jděte, ona pořád spí?“

„Jo, a to nejpodivnější, je to manželka bankéře z Helfensteinu.“

Bleskově uchopil šedovlasý muž Bedřicha za ruku.

„A sakra, vy máte ale sílu!“ vykřikl Bedřich a chvíli mu trvalo, než se hostovi vytrhl ze sevření. „Mladý muži,“ řekl stařík a bylo vidět, jak těžko se ovládá, „jste si svou věcí jistý, nejde tu o omyl? Znáte doopravdy paní z Helfensteinu tak dobře, že jste se nemohl zmýlit?“ „Vždyť jsem ji sám obsluhoval, když byla u knížete na návštěvě. Kdepak, pane, mám znamenité oči a dobrou paměť na podobu. Kdybyste chtěl, poznám ještě po letech určitou husu v celém hejnu.“ Starý pán si hrábl do vousů. „Krucifix!“ zaklel, „peklem by se mu za to mělo zaplatit. Vy mládenče ani netušíte, jak důležité věci jste mi právě svěřil. Takže teď už vím, kdo je ten tajemný neznámý, kdo je ta ruka ze tmy... Ale nechme toho, běda vám, jestli je to z vaší strany nějaký podtrh. Spoléhám na vás. Tak přesně ve tři.“ Starý pán odešel a Bedřich naslouchal, až zaklaply domovní dveře, vzápětí do něho vjel bujarý život, za čtvrt hodinky z vedlejšího bytu vyšel bohémský sochař Stein se špacírkou v ruce. Procházel se po ulicích a prohlížel si výkladní skříně, jako by neměl nic na práci a jen chtěl ubít čas. Pak zabočil do vedlejší uličky a zmizel v budově soudu, kde předal asesorovi Schubertovi dopis. Ten obsahoval jenom tři krátké řádky s požadavkem, aby Wolfy přeložili do jiné cely ve vyšším patře, s okénky do dvora.

22. „ŽALUJI!“

„Cože, to už je sedm?“ řekl večer téhož dne ministr vnitra nevěřicně při pohledu, na velké nástěnné hodiny. „Posadte se, prosím, milý Wrede! Vidíte, stále je co dělat. Ale netušil jsem, že přijedete tak brzy, abyste mne odvezl ke knížeti van Zoomovi. Ještě okamžik, prosím, ještě pár podpisů.“ V rychlosti otevřel ministr desky s připravenými dopisy, přelétl je očima a připojil podpis. Policejní prezident Wrede se tvářil zadumaně, když uhasínal doutník o dno popelníčku. „Jo, jo, doopravdy jsem tu až příliš brzy, ale jsem celý napjatý, co nám sdělí van Zoom, a nemohu se smířit s tím, že on sám najednou vyřeší záležitost, s níž si lámalo zuby celé naše prezidium.“ „A vy přece máte dobré zuby, vidíte, to jste chtěl dodat,“ zasmál se ministr. Dokončil podepisování, sklapl desky a měl se k odchodu. „Ostatně, my o vašich zubech tady nahoře nepochybujeme. Ale byla to asi dobrá myšlenka pověřit vzdor dosavadním zvyklostem tohoto outsidera celou záležitostí. Ještě si pamatuji, jak jste se tomu bránil.“ „Excelence, vám je to k smíchu. Rád bych si vás poslechl, co byste říkal tomu, kdyby nějaký cizinec najednou strkal prsty do tohoto posvátného prostoru,“ namítl Wrede a rozhlédl se kolem sebe. „To by také bylo něco jiného, tady je to samá tradice, zvyklost, schéma číslo jedenáct, každý tu trpí vybledlostí myšlenek, ale u vás dole vane trochu jiný vítr. Muž má ještě nějakou cenu, dochází u vás k soubojům, z nichž každý je docela odlišný. Ve vašich předměstských přerách a zločineckých uličkách ještě stále vítězí přirozený důvtip, osobní statečnost a odvaha.“ „S dovolením, excelence, ale i naše oblast zájmů je vlastně pralesem paragrafů a zákonných ustanovení. A především, je třeba dbát toho, aby se žádnému z pánů zločinců nezkřivil vlasek na hlavě. Jak jsem teď zaslechl, připravuje se prý novela zákona, podle které smí policista sáhnout ke zbrani jenom v krajním případě, jenom v sebeobraně.“ „Jste nespravedlivý, milý Wrede. Docela bych vám přál, abyste někdy seděl na téhle krásné židli.“ „Bůh mě chraň od takového neštěstí!“ „No vida! Oblast vaší činnosti má ještě v sobě zbytky romantiky. Už jako kluk jsem snil o tom, že ze mne bude bud stopař na Divokém západě, nebo detektiv. Osud mi to nedovolil...“ Vstoupil sluha a ohlásil, že vůz je připravený. „Tak pojďme, milý Wrede,“ usmál se ministr, „zařijeme jistě roztomilý večer u knížete a jsem zvědav, s čím přijde.“ „Vaše excelence neví nic bližšího?“ „O nic víc než vy, milý Wrede. Van Zoom se zaručil, že odhalí s definitivní platností osobu tajemného hejtmána, poté, co jsme mu dali plnou moc, aby převezl nemocnou z Rollenburgu do svého bytu.“ „Jojo,“ přikývl Wrede, „byl to vlastně únos za policejní asistence. Něco neuvěřitelného!“ „No a pak,“ řekl ministr, „ještě vím, že o dnešním večeru uvidíme pohromadě celý soudní dvůr, který kdysi vynesl rozsudek ve slavném procesu Helfenstein - Burg.“ „Ale, ale,“ podivil se Wrede, „to snad u toho bude i tajný rada Stiewe.“ „Ano, byl tehdy předsedou soudu.“ „Je už dlouho v penzi, nevěděl jsem, že je ještě naživu. Musí mu být hodně přes sedmdesát.“ „No víte, dnešní záležitost mu asi moc radosti neudělá, ale je dobře, že tehdy ten rozsudek... Á, tady je vůz, Wrede, nastupte si, prosím.“ Byla to skutečně zvláštní společnost, která se sešla v sálech u van Zooma. Vedle ministra vnitra a policejního prezidenta, byl tu i plukovník z Tiefenbachu, Ulrika z Helfensteinu, profesor Hoffmann a doktor Zander a spousta právníků. Nechyběli tu všichni pánové, kteří kdysi hráli nikoli podružnou roli v soudním procesu ve věci dvojité vraždy v Helfensteinu. Asesor Schubert byl nejmladším z celé společnosti. Večírek u van Zooma byl něčím docela výjimečným, a vědělo se, že kníže měl nadevšechno rád nejrůznější lahůdky a že jeho dům byl klenotnicí nejrůznějších překvapení. V obuvi s měkkými podrážkami se zde pohybovali vzorně vycvičení sluhové, uváděli hosty do společnosti, vysvětlovali, co bylo třeba. Nenucená večeře u jednotlivých stolků skončila, společnost se rozdělila do skupinek, policejní prezident Wrede s tajným radou Stiewem si vyprávěli o nejrůznějších odborných záležitostech. „Oho,“ hřměl holohlavý soudce, „to není dobré, jestliže novinová pisálková docela veřejně probírají justiční omyly.“

Zbavují tím spravedlnost nezbytné úcty, a mělo by se to zakázat.“

„Vyvolala by se tak bouře v oblasti sedmé velmoci, pane tajný rado,“ namítal Wrede.

„Ano, ale co se děje,“ vyjadřoval nespokojenost tajný rada, „podrývá víru ve spravedlnost a ubírá na vznešenosti našemu stavu. Mělo by to být jako u lékařů. Copak jste četl v novinách o nezdařené operaci?“

„Těžko srovnávat,“ bránil svůj názor policejní prezident, „nemocný se svěřil lékaři a lékař pak dělá všechno pro jeho dobro podle svých sil a podle boží pomoci. Soudce však má prokazovat zločincům jejich vinu a má také společnost zločinců zbavovat. To pak do hry vstupují neuvěřitelné okolnosti, nečekané zvraty, náhody, a navíc, mýlit se je lidské.“ Wrede se rozhorlil tak, že jeho hlas hřměl a za chvíli se kolem jeho stolu začalo kupit spoustu zvědavců.

„Máte pravdu,“ souhlasil Stiewe, „ale tvrdím, že nezdařená operace je daleko častější než justiční omyl. To vám snadno dokáži. Při lékařském zásahu záleží všechno na šikovnosti a znalostech jednoho jediného operátora, když se rozhoduje o cti člověka, kolem dokola sedí klidní, nezaujatí lidé, které nic nepopohání, jsou zkušení a znají svou zodpovědnost. Souhrn veškeré moudrosti těchto lidí vede - leckdy po mnohatýdenním šetření - k rozsudku. Pane prezidente, u soudu vlastně k chybnému rozsudku ani dojít nemůže.“

„Á, přicházím právě včas, pane tajný rado,“ ozval se hostitel, „padl mi do rukou starý výstřížek z novin, na kterém je zpráva o soudním projednávání, které by bylo třeba hodnotit z hlediska vašich dnešních vývodů. Šlo tehdy o dvojnásobnou vraždu. Vrah byl odsouzen k smrti a ať už to je náhoda nebo jiná okolnost, zjistil jsem, že rodiče tohoto odsouzence jsou v mých službách.“

„Ale to je nepříjemné, krajně nepříjemné,“ zatvářil se kysele tajný rada, „nemůžete přece mít vedle sebe rodiče dvojnásobného vraha. Nebo snad chcete naznačit...“

„Jsou to klidní, tiší, počestní lidé. Otec se jmenoval Ernst Burg, byl kdysi lesníkem. Pomohl jsem mu, aby mu úřady povolily změnu jména. E. Burg, když to jméno přečtete pozpátku, je to Grube! Tak se tento Burg jmenuje dnes.“

Tajný rada byl zřejmě překvapený, pozvedl ruku a hlouček naslouchajících se rozestoupil. Tajný rada stál přímo proti knížeti.

„Burg? Lesník Burg? Ten případ znám, Jasnosti, velmi zajímavá kausa. Já sám jsem tehdy předsedal. Byl to ostatně školní příklad toho, jak hluboce může klesnout lidská duše,“ pokýval hlavou Stiewe, „Gerhard Burg se jmenoval ten vrah, mám ještě dobrou paměť, pánové,“ dodal s jistotou ješitností, „a ten zvrhlý člověk si dovolil ještě zapírat!“

„Jeho rodiče jsou přesvědčeni dodnes, že byl tehdy nevinný.“

„Samozřejmě, rodiče vždycky nadřezují dětem. Tvrdohlavost příbuzných nebo zamilovaných bývá někdy až dojemná.“

„Už tehdy se o procesu hodně napsalo i vykládalo, mezi veřejností nepanovalo jednotné mínění...“

„Mínění! Mínění!“ rozzlobil se tajný rada. „Nějaký pisálek! Řekněte mi, co takový škrabák...“

Protože se policejní prezident Wrede nápadně rozkašlal, uvědomil si starý muž nevhodný tón a začal vše rychle urovnávat.

„Odpusťte, Jasnosti, jsem trochu drastický při svých argumentech, ale vadí mi, když lidé od novin chtějí být chytřejší než předseda soudu, soudce a porota. Jako případ Burg, dnes je tu pět mužů, kteří se mnou tehdy rozhodovali. Společně jsme hledali pravdu podle našeho nejlepšího vědomí a svědomí, na všechno si moc dobře pamatuju. Všichni jsme se cítili unavení a nebylo to tehdy snadné, abychom nevystoupili zaujatě vůči tomu lotrovi. Hájl se znamenitě, šikovný, všemi mastmi mazaný chlapec.“

„Znamená to tedy, pane tajný rado, že jste byl o jeho vině skálopevně přesvědčený?“

„Co to je za otázku, Jasnosti? Přece jsme ho odsoudili.“

„Jste si tedy svou věcí naprosto jistý, takže nemohu pochybovat o celé záležitosti, ačkoli se tady tvrdošíjně prohlašuje, že byl nevinný označený za viníka,“ řekl van Zoom a v ruce sevřel výstřížek z novin.

„Dobrý soudce nikdy nesmí dát na křik ulice,“ kývl tajný rada Stiewe.

„Správně,“ pochválil jeho stanovisko van Zoom, „ulice si často udělá úsudek velice rychle a pak je už pozdě, když zjistí, jak se mýlila. Například ten případ, o kterém se dnes tolik hovoří. Ze sanatoria v Rollenburgu byla odvezena pacientka, a ulice hovoří o únosu. Ve skutečnosti pacientku odvezla ze sanatoria policie, nestalo se nic protiprávního, naopak, zabránilo se tak protiprávnímu činu.“

„Myslíte ten případ paní z Helfensteinu, manželky pana bankéře?“ vykřikl jeden ze soudců.

„Ano,“ potvrdil kníže.

„Co víte o té události?“ zajímal se tajný rada Stiewe. Zdálo se, že na kausu Burg už pozapomněl.

„Vím o tom všechno,“ odušil kníže, „protože já byl motorem těchto událostí. A mohu vám všechno vyličit, i co mě k tomu zásahu přivedlo. Všechny přítomné však žádám, aby o tom, co se tu dozvědí a co tu zažijí, pomlčeli. Není v tom nic nezákonného, z pověření pana ministra a pana policejního prezidenta jsem se dostal na stopu jednomu zločinci, který pomocí jedu dostal paní Noru z Helfensteinu do bezvědomí, protože se jí chtěl zbavit jako nepohodlného a nebezpečného svědka. Kontaktoval jsem profesora Hoffmanna a doktora Zandera, kteří pozorovali nemocnou a potvrdili mé podezření, dokonce se zločinec pokusil jednoho z nich podplatit, aby si zajistil lékařovu mlčenlivost. To byl hlavní důvod, proč jsem si vyžádal u pana ministra svolení k tajnému převozu pacientky do mého domu, protože zločinec chtěl, aby dáma zemřela.“

„Kdo je ten člověk?“ zajímal se tajný rada Stiewe.

„Je jím bankéř František z Helfensteinu, manžel pacientky.“

„Pan bankéř?“ mumlal tajný rada. „Nesmysl!“

„On ji podal jed, po kterém upadla do bezvědomí, odvezl ji do sanatoria k profesorovi Hoffmannovi, kde by ji nechal umřít. To jsou fakta. Abychom ji zachránili, zařídili jsme její převoz ze sanatoria.“

Starý soudce pokročil směrem ke knížeti.

„Ubohá žena je teď v tomto domě?“

„Ano. Je ochrnutá, ale mám protijed, který jí podal doktor Zander. Vy všichni budete svědky jejího uzdravení.“
Zavládlo hluboké ticho, všichni si uvědomovali, co právě vyslechli a zdálo se jim to neuvěřitelné.

„Jasnosti,“ ozval se po chvíli tajný rada, „vy jistě sledujete nějaký cíl!“

Van Zoom pomalu odpověděl: „Uzdravení paní z Helfensteinu podá přesvědčující důkaz o tom, že Gerhard Burg byl nevinný.“

„Nezapomínejte, Jasnosti, že jsem byl tehdy předsedou!“ vyskočil tajný rada.

„Dobrá, zdržím se svého názoru a i dnes přenechám rozsudek vám.“

Van Zoom se obrátil na ostatní hosty.

„Smím vás poprosit, abyste mne následovali do vedlejšího sálu, ale prosím v tichosti, abyste neprozradili svou přítomnost.“

Podlaha sálu, do kterého je kníže zavedl, byla pokrytá těžkými koberci, které tlumily hluk. Společnost se zastavila před tmavou stěnou.

„Vypadá to jako mezistěna,“ vysvětloval domácí pán, „ale není to nic jiného než průhledný závoj, jehož oky můžete sledovat všechno, co se děje ve vedlejším pokoji, aniž jste viděni. Prosím o klid.“

Van Zoom odvedl sluhu, který kráčel před společností se svítilnou v ruce. Sál se ponořil do tmy. Za oponou se objevil slabě osvětlený dámský pokoj, do kterého vešli dva sluhové a nesli lůžko, na němž spočívala bledá a unavená žena.

Krátce nato vstoupil do pokoje van Zoom a doktor Zander.

„Proč jste, pane doktore, nemocnou umístil právě do tohoto pokoje?“

„Protože je naprosto oddělený. Obávám se, že si pacientka po procitnutí začne počínat rozčileně a bylo by nepříjemné, kdyby ji slyšel někdo nepovolaný.“

„Děkuji.“

„Puls už má svůj normální rytmus. Za několik minut se pacientka začne pohybovat.“

„Prosím, ponechte mě s ní o samotě, doktore!“

Když doktor Zander opustil pokoj, kníže přitáhl k lůžku křeslo a sedl si k nemocné. Uplynulo pár minut ticha a tu se ozval příšerný výkřik. Nora z Helfensteinu seděla na lůžku a udiveně se rozhlížela kolem.

„Konečně!“ zvolal van Zoom a vstal.

Nora z Helfensteinu zdvihla ruce a sevřela pěsti, bezmocně je však opět nechala klesnout na příkrývku. „Proklínám ho! Zničím ho! Chci pomstu!“ šeptala.

„Koho?“

„Františka, je to tisícínásobný lotr.“ Po pár okamžicích opět začala hovořit a kdykoli se odmlčela, bylo vidět, že to způsobuje její nesmírné vyčerpání.

„Dal mi jed, a já nemohla pohnout ani malíčkem, cítila jsem a slyšela všechno... každá minuta se stávala věčností. Stál u mé postele a chladnokrevně říkal hrůzná slova o tom, jak se mě zbaví, měl nezřízenou radost z toho, že jsem rozuměla každíčkému slovu. Kde je ten padouch?“ vykřikla.

„Klid, milostivá paní,“ napomenul ji van Zoom.

„Klid?“ bránila se, „k čemu klid? Nedovedete si představit, jaká utrpení jsem musila prožívat, ležet jako mrtvá a přitom žít. Kde je ten lotr, abych se s ním vyrovnala? Přisahám, že je teď na řadě a nebudu mít klid do té doby, dokud ho nezničím.“ zadržovala se, odmlky byly stále delší a kníže se ji pokoušel uklidnit.

„Jasnosti, vy jste mě zachránil, a proto mě nesmíte opustit.“

„Co pro vás ještě mohu udělat?“

„Chci pomstu, František musí zdechnout jako prašivý pes, je to vyvrhel lidstva, je to ten nejpodlejší zločinec, jakého kdy tato země nosila.“

„Zločinec?“

„Všechno vám povím, ale pak musíte jít a zničit ho, dosvědčím všechny jeho zločiny.“

„Ale nezapomínejte, milostivá paní, že je to váš manžel, a když zničíte jeho, zničíte i sebe.“

„Nechci už žít, kdysi jsem měla srdce, ale on mi ho rozdupal.“ Nora se zarazila a zavřela oči, jako by se ponořila do svého nitra. Když se znovu rozhovořila, mluvila drsným, sípavým hlasem, jako o překot. „Ležela jsem dlouhé dny strnulá, ochrnutá. Nemohla jsem spát. Duše se mi proměnila v žhavé olovo, a promítala se mi moje minulost. Nenávist, msta, lež, zrada, křivé přísahy, krev! Kdysi jsem chtěla být jeho ženou, zbavit se chudoby a bídy a on mě zamotal do slibů a přísah. Stala jsem se jeho ženou, ale za jakou cenu! Zaplatila jsem za to svým svědomím a klidem. Ted' se zpovídám, protože už nechci žít. Vyslechnete mne?“

„Pokud vám to pomůže.“

„Ted' už chci jenom mstu,“ Nora zavřela hlavou. „Nezajímá mě nic jiného! Všechno, co mě dvacet let svíralo a naplňovalo, vám povím. Jasnosti, já nejsem takový vyvrhel od samého počátku, bývala jsem zamilovaná a laskavá, ale špatná?, zlá jsem se stala až vedle něj a jeho přičiněním. To on zavraždil strýce z Helfensteinu! To on zavraždil rytmistra z Tiefenbachu!“ vykřikla Nora.

„Co to povídáte?“

„Je to svatá pravda a Bůh je mi svědkem. Víte přece, že jsem byla Ulričinou společnicí a Robertovou vychovatelkou.“

„Ano, slyšel jsem to.“

„Ale nikdo neví, jak došlo k tomu, že velkomyslný bankéř František si vzal za ženu chudou sestřenku.“

„Hovořilo se o tom,“ řekl kníže, „byl to prý romantický rozmar bohatého šlechtice.“

„Ale kdepak, takového citového hnutí není vůbec schopný, jednal pod tlakem, ze strachu. Stala jsem se totiž bez vlastního přičinění svědkem jeho zločinů.“

„Jak tomu mám rozumět?“

„Soud tehdy odsoudil jako vraha jistého Gerharda Burga, u něhož našli klíče k pokoji starého Helfensteina, a protože vražedná zbraň, kterou se to stalo, patřila Burgovi.“

„Máte pravdu, klíče a nůž byly doličnými předměty, o které se opírala obžaloba.“

„Znáte ten případ tak dobře?“

„Ano. Nedávno jsem o tom četl podrobnou zprávu v novinách.“

„Burg starého Helfensteina vůbec nemohl zabít, protože nebyl onoho večera poslední, kdo opustil Helfensteinův pokoj. Když Burg odešel, vstoupila jsem do pokoje ještě já,“ Nora se odmlčela a zakryla si dlaněmi tvář.

„No a?“

„Strýc seděl u stolu v nejlepší pohodě.“

„Pokračujte, prosím,“ povzbuzoval Noru van Zoom.

„Ale ani já jsem nebyla poslední, kdo se starým Helfensteinem mluvil. O hodinu později - nešla jsem si už lehnout, zpráva o srážce s pašeráky nás udržovala v napětí a na spánek nebylo pomyšlení - jsem něco zaslechla na chodbě. Opatrně jsem pootevřela dveře a vykoukla. Uviděla jsem Františka, jak vychází z pokoje starého pána a jak klíč stáhl ze zámku.“

„Jak se pak dostal klíč do kapsy Gerharda Burga a co vražedná zbraň?“

„To si myslíte, že takové maličkosti dělaly mému muži někdy potíže?“ usmála se trpce Nora. „Jen poslouchajte. František, který ke mně byl vždycky milý a dokonce i něžný, se ještě rok před tím usilovně snažil o Ulriku, ale ona mu řekla, že s ní počítat nemůže, protože její srdce patří někomu jinému. František si myslel, že tím druhým je rytmistr z Tiefenbachu a začal ho nenávidět. Kromě toho nezměnil chování vůči Ulrice, dvořil se jí dál, protože byl ve finanční tísní a chtěl využít Ulričina vlivu na starého pána.

A tak František také toho dne, kdy se hrůzné události seběhly, sledoval Ulriku, když šla na procházku a zamýšlel s ní pohovořit o peněžních záležitostech, a přitom byl svědkem setkání Ulriky a Gerharda Burga. Burg přicházel právě z nádraží a šel za svými rodiči a na nadcházející noc plánoval zásah proti pašerákům. Františka se zmocnila nenávist a zlost při pohledu na ty dva. Skryl se za křovím, a zatímco si ti dva povídali, všiml si, že Burg odložil tašku. Pro Františka nebylo nic těžkého, aby si obsah tašky prohlédl. Objevil v ní lovecký nůž v koženém pouzdře. Později tvrdil, že teprve v této chvíli, když uviděl lovecký nůž, ho napadlo, že by se mohl snadno zbavit starého Helfensteina. Nůž sebral a odešel domů. Sledujete mne, Jasnosti?“

Van Zoom odpověděl jen povzdechem.

„V noci se vplížil František k starému pánovi a chladnokrevně ho zavraždil, to jsem ho zahlédla, jak vychází z pokoje, ale on mě nezpovídal. Před tím byl v pokoji u strýce Gerhard Burg, jak si vzpomínáte, a František ponechal nůž na podlaze jako důkaz proti Burgovi.“ Nora se odmlčela.

„Ale jak chcete dokázat, že František z Helfensteinu skutečně vraždil?“ zeptal se van Zoom.

„Mrtvé věci hovoří,“ řekla unaveně.

„Mrtvé věci?“

„Ano, hrací hodiny.“ „Prosím vás, jak to myslíte?“

Paní Nora se ztěžka nadechla a hovořila dál. „V pokoji starého pána stály na krbu nádherné hrací hodiny. Hodinu po hodině přehrávaly dutým hlasem melodii známé německé písničky - „Buď vždycky věrný a řádný, než v chladném spočineš hrobě...“ Když jsem tehdy Františka viděla vycházet, slyšela jsem hodiny právě hrát, byla jedna hodina v noci. A v tom František hodiny proklel...“

Paní Nora zase zmlkla.

„Vy si myslíte, že chtěl...“ řekl pomalu kníže, ale Nora ho přerušila.

„Chtěl, chtěl, nesnesl tu písničku, a poté, co byly po požáru zámku vedle několika maličností zachráněny, vždycky se rozzuřil, když tu písničku zaslechl. Já jsem tehdy hodiny vynesla z popele a postavila je ve své ložnici, ale nikdy jsem je nesměla natáhnout, protože František tu melodii nesnesl a bál se jí.“

„Co se stalo pak?“

„Ráno po činu František zjistil, že Ulrika a Tiefenbach odešli k Jedlové rokli. Plížil se za nimi a stal se svědkem rozhovoru rytmistra Tiefenbacha s Burgem. Chladnokrevně zastřelil Tiefenbacha Burgovou puškou, kterou zanechal Burg bez povšimnutí opřenou o strom, nato se můj muž ukryl v křoví. Burg místo aby pronásledoval pachatele, pokoušel se pomoci zastřelenému, kterému už pomoci nebylo, a František tak mohl bez problémů vyčkávat, jak se všechno vyvine. Ani důvtipný Burg ho nepodezíral, soustředil se na pašeráky, zvláště když si ztráty nože vůbec nepovšiml.“

„A jak to všechno víte?“

„Ale Jasnosti, nejsem přece padlá na hlavu! Poté, co jsem věděla, kdo je vrahem zámeckého pána, nemusela jsem po vrahovi rytmistra Tiefenbacha moc pátrat, docela postačilo, když jsem se Františkovi svěřila, že jsem ho viděla vycházet ze strýcova pokoje. Vyzpovídal se mi. Stačilo mé jediné slovo a byl by s ním konec, a tak si zajistil mé mlčení tím, že se se mnou oženil.“

„A vám bylo jedno, že odsoudili místo něho docela nevinného člověka?“ zeptal se van Zoom. „doopravdy jste věřila tomu, že z takové setby může pro vás vzejít štěstí?“

„Na to jsem tehdy nemyslela, byla jsem unavená, můj otec měl při podnikání smůlu a přízeň osudu se k němu točila zády, takže jsme vedli nuzný život. Namlouvala jsem si, že mému stavu přísluší, abych ve velkém světě žila pohodlně a bez starostí. Všechno ostatní mi bylo jedno, jen když jsem dosáhla svého cíle.“

„Ještě jednu věc, prosím,“ řekl kníže, „jste jediný svědek nebo je ještě někdo, kdo o pravém pachateli těch zločinů ví?“

„Nevím určitě, ale předpokládám, že můj muž musel mít pomocníky.“

„Proč si to myslíte?“

„František se tak nějak vyjádřil, když jsem se ho ptala, jak dostal klíč do Burgovy kapsy. Zasmál se tehdy a poznamenal, že přece na to má lidi, a tak jsem si jista, že František stál v pozadí i při požáru zámku, kde malý Robert přišel o život, vždyť ten malý byl právoplatným dědicem. Požár vlastní rukou můj manžel založit nemohl.“
Jak to víte tak jistě?“

„V době požáru nebyl v Helfensteinu, ale stejně jako Ulrika ve městě. Ten večer padl ortel nad Burgem. Manžel musel mít jako pomocníky snad pašeráky, s nimiž měl stále styky.“

„Založit požár a přitom zabít malé dítě!“

„Ale co tohle znamená pro člověka, který toho má tolik na svědomí coby hejtman!“ Nora se na lůžku vztyčila.

„Hejtman, říkáte?“ řekl tvrdě kníže.

„Ano,“ řekla Nora tiše, „prohlašuji to dobrovolně a svobodně, můj muž je tím hejtmanem, který udržoval celé město v hrůze.“

„Uvědomujete si, že takovým prohlášením možná dovedete svého muže na popraviště?“

„Pevně doufám,“ řekla, „a lituji, že už středověké mučení neexistuje, měl by trpět tisíckrát víc, než umožňují dnešní zákony. Sama jsem si toho tolik protrpěla, a proto jsem se vám se vším svěřila.“

„Dobře, milostivá paní, pomohu vám zbavit se té nestvůry, ale budete muset opakovat všechna obvinění před soudcem.“

„Samozřejmě, udělám to ráda, ale pak chci zemřít.“

„Pokud snad žije Gerhard Burg, přistoupila byste na konfrontaci s ním?“

„I to bych udělala.“

„A konfrontovat vás s vaším manželem?“

„Toužím po tom, abych té obkládě vykřičela do očí svou nenávist.“

„Jsme tedy dohodnuti. U mne jste v bezpečí a můžete tu setrvat, jak dlouho chcete.“

Překvapeně se vztyčila na lůžku.

„Já jsem u vás v domě? A smím tu setrvat? Vy mě ihned nevydáte policii?“

„To by ode mne nebylo příliš moudré. Když chceme chytit hejtmana, musíme to zaonačit lépe. Prohlásil by vás za nepřítelku, a protože jste teď byla jistou dobu v sanatoriu, vypadalo by to věrohodně.“

Nora z Helfensteinu klesla bezvládně do polštářů.

„Zavolám komornou!“ řekl kníže.

Zatahal za šňůru a zazvonil. Objevila se ošetřovatelka s oběma sluhy, kteří na Zoomův pokyn opět odnesli lůžko z místnosti. Nato kníže zatáhl za druhou šňůru a opona sklouzla ke straně. Prostor, kde se nacházeli svědkové tohoto pozoruhodného výjevu, byl osvětlený.

Ulrika seděla vedle plukovníka z Tiefenbachu a u očí si přidržovala kapesníček.

Jako vymrštnutý pružinou vyskočil tajný rada Stiewe a protíral si oči.

„To se mi snad zdálo!“ Pohlédl na ostatní, jako by se chtěl ubezpečit, že nebyl právě svědkem nějaké eskamotáže nebo že nepadl za obětí smyslovému klamu. Viděl však kolem sebe pobledlé tváře, ve kterých se zračil údiv i dojetí.

„Ta dáma je doopravdy žena bankéře z Helfensteinu?“ zeptal se posléze van Zooma.

„To zaručuji,“ řekl kníže, „slečna Ulrika z Helfensteinu, jejíž společníci paní Nora kdysi byla, to může potvrdit.“

„A ona není..?“ Stiewe si zatřásl na čelo.

„Nikoli,“ zavrtěl hlavou van Zoom, „je duševně stejně tak v pořádku jako vy nebo já. To vám ostatně prokázal celý náš rozhovor a potvrdí vám to nepochybně i doktoři Hoffmann a Zander.“

„Pak jsme se tedy tehdy hrozně mylili,“ vykřikl Stiewe.

Policejní prezident Wrede si viditelně oddechl, protože si uvědomil, že konečně ustane hejtmanovo řádění.

„Prostě báječné, Jasnosti,“ řekl spokojeně, „jak jste tuto zatvřelou osobu přiměl k tak rozsáhlému doznání. To ze své praxe neznám.“

„K tomu je zapotřebí znát lidi, Noru z Helfensteinu jsem zaměřil proti manželovi, naplnil jsem ji nenávistí a pomstychtivostí. Proto jsem donutil bankéře, aby poté, co vyšla najevo krádež mých drahokamů, umístil svou ženu do sanatoria pro duševně choré.“

„Vy jste ho donutil? Copak jí dal jed na váš pokyn?“

„Samozřejmě že ne! To byla jen jeho věc. Řekl jsem si jen, že pan bankéř musí mít své ženy už plné zuby, zejména když věděla o jeho zločinech. Tady byla tedy šance se jí zbavit, a tím se z ní stala jeho největší nepřítelkyně.“

„Jistě mi rozumíte, Jasnosti, když vám řeknu, že jsem tímto úspěchem nadšený,“ kývl Wrede, „ovšem je to všechno hrozné. Ubohý Gerhard Burg.“

Položil si ruku na ústa, jako by řekl něco nevhodného a rozhlédl se. V téže chvíli klaply dole v domě dveře.

„Myslím,“ řekl Wrede, „že máme o jednoho hosta méně. Nevidím tu našeho milého tajného radu Stiewa. Musím se přiznat, Jasnosti, že ten zatracený hejtman mě stál moc bezesných nocí a pan tajný rada toho moc nenaspí dnes.“

Rozmluvu přerušil ministr, který přistoupil k van Zoomovi a s uznáním mu podal ruku. Pak se obrátil na policejního prezidenta.

„Myslím si, milý Wrede, že to, co ještě zbývá udělat, je už výhradně vaší věcí.“

Wrede se uklonil. „Jistě, excelence. Hned dám příkaz k zatčení Helfensteina.“

Van Zoom však policejního prezidenta nenechal domluvit. „Mám ještě jedno přání...“

„Jistě,“ souhlasil ministr.

„Nezatýkejte ho ještě, dal jsem hejtmanovi totiž ultimatum. Buď rozsudek vykoná vlastní rukou, čemuž nevěřím, anebo spadne do pastí ještě dnes v noci a vyjde toho na světlo boží ještě víc. Určitě nám neuteče, to jsem zajistil.“

Wrede se tázavě podíval na ministra. Ten přikývl.

„Ručíte mi za něj, Jasnosti,“ dodal Wrede, „vaše přání můžeme splnit, pár hodin počkáme.“

23. HRACÍ HODINY

Bylo kolem jedenácté, když od domu van Zooma odjížděly poslední sáně. Noc byla temná a bouřlivá, silný vítr vál ulicemi a zaháněl sněhové vločky na okenní skla příbytků, plynové lucerny se komíhaly a opozdílým chodcům bylo jejich mihotavé světlo sotva co platné.

Zhaslo světlo také u vchodu do van Zoomova domu a v několika minutách se do tmy ponořila celá budova.

Mýlil by se však ten, kdo by z toho usuzoval, že všichni obyvatelé tohoto domu šli spát. Služebnictvo se zdržovalo v prostorách, jejichž okna směřovala do dvora, vpředu v pracovně seděl s hlavou v dlaních kníže van Zoom a díval se oknem do tmy, kde poletovaly sněhové vločky. Přemýšlel o Noře z Helfensteinu, kterou na přání policejního prezidenta převezli do státní nemocnice, kde byla k dispozici úřadům pro jejich dotazy, a dostávalo se jí tam péče, potřebné pro rekonvalescentku.

Van Zoom byl spokojený s Nořiným doznáním. Vzpomněl si na tajného radu Stiewa, který před dvaceti lety vzal Gerharda Burga do nesmlouvavého křížového výsledku a posléze ho svým rozsudkem škrtl z řad živých. Teď asi pan tajný rada sedí a bilancuje dobu před dvaceti lety...

Van Zoom náhle vyskočil, protože si uvědomil, že se nepřítel ještě nevzdal. Pokud se však seběhne všechno tak, jak kníže předpokládal, pak hejtmanova hodina musí udeřit ještě dnes krátce po třetí hodině ranní.

Do pokoje vešel zcela nečekaně Bedřich s hlášením z věznice, že neznámý pachatel večer mezi desátou a jedenáctou hodinou střílel do prázdných cel, ve kterých byli až do pozdního odpoledne zavřeni oba Wolfové. Páchatele sice mohli chytit, ale kníže, který ho velmi dobře znal, doporučil, aby ho nechali běžet. Van Zoomova předpověď, že se hejtman bude snažit odstranit v průběhu ultimáta všechny svědky a zamést stopy, se naplňovala.

Kníže znovu probral všechna svá opatření, poté ještě jednou povolal Bedřicha, který byl do všeho zasvěcený.

Když zvon na kostelní věži ohlásil třetí hodinu, odpoutala se ze stínu stromu poblíž hlavní brány postava a přiblížila se k domu. Byl to muž ponořený do přemýšlení, když procházel kolem brány, vypadl mu ze zmrzlých rukou kapesníček.

„Pst!“ ozvalo se z druhé strany brány. „V pořádku, příteli,“ slova vyslovil Bedřich, který plnil to, co měl uloženo a muž se obezřetně přikrčil a zase zvedl kapesník. „Říkal tu někdo něco?“ zašeptal.

„Ano.“

„Co jste povídal?“

„V pořádku, příteli.“

„Nerozumím vám.“

Tu za Bedřichovými zády zakřupal sníh a vedle něho se objevil druhý muž a prohlásil:

„Všechno je v pořádku, jen pojďte!“ vybídl pozdního chodce, který vzápětí přešel plot.

„Přišel někdo do domu za poslední dvě hodiny?“ zeptal se pak Bedřicha druhý muž.

„Ani živá duše.“

„Nic nápadného?“

„Nic.“

„Dobře, dnešek je pro vás hlavní zkouškou, pokud všechno klapne, jste majitelem hospůdky, jestliže se ve vás mýlím, jste už teď mrtvý.“

„Nono,“ usmál se Bedřich, „putyka je mi milejší než rakev.“

„To doufám, ale spoutat vás musím. Ruce!“

„Spoutat, proč?“

„Pro každý případ. Ukážete nám cestu. Když prokážete svou věrnost, nic se vám nestane. V opačném případě se ve vašem srdci objeví můj nůž.“

„Zní to hrozně, ale samozřejmě mě spoutejte, příteli.“

Bedřich nastavil ruce, stále se usmíval, ale dobře mu nebylo. Jakmile měl ruce spoutané za zády, na znamení toho druhého se z různých stran vynořilo dalších deset osob.

„No tak,“ ozval se velitel celé akce a Bedřich si byl jistý, že zase slyší hlas šedovlasého varhaníka, „kdo nezachová kázeň, bude odměněn nožem mezi žebra. Ty zůstaneš u dveří jako hlídka a ty na schodišti, vy čtyři obsadíte klenotnici a další čtyři půjdou se mnou ke knížeti. Začínáme!“

S těmi slovy vsunul klíč do zámku, dveře se bez hluku otevřely. Jeden z mužů posunul dopředu Bedřicha, který uvnitř domu rozsvítil lucernu. Šel jako první, sledován velitelem. Bedřich byl přesvědčený, že to je hejtman.

Octli se v prvním patře a zastavili se před jedněmi ze dveří.

„Tohle je místnost s klenoty,“ zašeptal Bedřich.

„Kde spí kníže?“

„Tam napravo, předposlední dveře vedou k předpokojí.“

Hejtman vpustil čtyři muže do pokoje s klenoty, a když za sebou zavřeli dveře, hejtman se zbylými čtyřmi postoupil k dveřím do knížecí ložnice.

V předpokojí byla téměř tma, jen matné lucerny spoře osvětlovaly prostor.

„Kde?“ zeptal se hejtman Bedřicha.

„Tam, za záclonou.“

„Tak tedy!“ obrátil se hejtman na ostatní a uchopil dýku do ruky tak, aby mohl kdykoli bodnout. „Konečně si to s tím psem vyřídím!“ řekl zarputile. „Vy ostatní zaútočíte jen v nejnужnějším případě.“

Hejtman odsunul oponu, očekával, že uvidí ztemnělou ložnici, ale uviděl zářivě osvětlený pokoj. Jeho ruce zalapaly do stran, bylo mu, jako by mu ledová ruka stiskla srdce - ruka z temnot...

Proti dveřím stál psací stůl zavražděného zámeckého pána z Helfensteinu, týž pokoj jako tehdy, nábytek, obrazy, celá výzdoba, všechno stejné. Napodobeniny věcí, které při požáru zámku shořely, tu stály přesně na místech jako v pokoji starého pána a všechno to zařídil van Zoom. Jako doprovod se pokojem nesla melodie hracích hodin: „Bud' vždycky věrný a řádný, než v chladném spočineš hrobě...“

Jemná melodie, na kterou nikdy nezapomněl, zasáhla zločince jako úder blesku. Hodiny v jeho vlastním bytě sice stály, nesměly však nikdy hrát prokletou píseň, která hejtmanovi připomínala jeden z jeho prvních velikých zločinů.

Nedokázal se orientovat, netušil, že se Antonín a van Zoom dozvěděli o hodinách na poslední chvíli, a přesto stihli všechno zařídít.

Zpola potlačený výkřik se vydral vetřelci z úst. Zaváhal, zakolísal.

„Ty vrahu!“ ozval se náhle jasný hlas.

František se otočil a před sebou uviděl Gerharda Burga.

„Pomoc!“ vykřikl. „Mrtví vstávají z hrobů!“ Rozhodil ruce a sesunul se k zemi. Dýka mu vypadla na zem.

Hejtmanovi muži s úžasem hleděli na svého vůdce, neprůstředelného, nepolapitelného hejtmana, jak se bezmocně válí na zemi. Nikdo si v nastalém zmatku ani nevšiml, že se Bedřich z jejich řad vytratil.

„Pozor!“ ozval se týž jasný hlas jako před chvílí. „Otočte se!“

Uposlechli jako loutky bez vůle a dívali se do tváře šesti policistům, vedle kterých stál s rozvázanými rukama Bedřich.

V pravé ruce dokonce třímal revolver. Hlídky u dveří a na schodech již před tím policisté zneškodnili.

„Zrada!“ vykřikl ten nejsrdnatější ze zločinců. „Bodejte!“

Ale vycvičení policisté bleskově zneškodnili všechny, kteří sem neoprávněně vnikli. Také hejtman si vysloužil pouta a hlídkujícího policistu jako stráž.

Gerhard Burg se bleskově proměnil opět v knížete van Zooma a odebral se s policisty a s Bedřichem do převlékárny, aby zlikvidoval zbytek bandy.

Zatímco hejtman a jeho pár kumpánů proniklo do sálů knížete vana Zooma, otevřeli ti druzí šperkovnici. Žádostivě se vrhli na knihy, znali přece tajemství od hejtmana, ale nenašli nic jiného, než pár bezcenných oblázků.

„Oblázky!“ zklamaně vykřikl první z nich.

„Drž hubu, troubo,“ okřikl ho zkušenější, „to je jenom finta, to právě ještě přijde.“

„Co to bylo?“ náhle strnuli, když zaslechli křik z pokoje.

„Hledejme dál, to byla poslední známka života knížete van Zooma.“

„Doufejme,“ špitl jeden z bandy.

Otevírali knihu za knihou, ale nacházeli jen bezcenné oblásky.

„Setsakra!“ vykřikl nejenergičtější z nich. „Otevřeme skříň s penězi, abychom zbytečně neztráceli čas.“

Ale to už se rozzářilo světlo a do pokoje vnikli policisté.

„Na ně!“ vykřikl jeden z bandy, pozvedl ruku s dýkou, ale skácel se k zemi, zasažený přímou střelou do spánku.

„Ruce vzhůru!“ zazněl jasný rozkaz knížete, který stál ve dveřích s odjištěným revolverem. „Odložte nože!“

Ozval se řinkot ocele, padající na zem.

„Co je s hejtmanem?“ zavolal jeden z mládenců, jehož zrzavé vlasy byly přistříženy na vězeňskou míru.

„Dočkáš se,“ uklidnil ho kníže, „leží svázaný a ani se nehne.“

Když tloukly tři hodiny, hejtman a jeho banda se sešli před domem van Zooma, a už ve čtvrt na čtyři v doprovodu policistů opouštěl spoutaný hejtman s kumpány knížecí rezidenci. Van Zoom stál v pracovně u okna a díval se za nimi. Tu se na prahu pokoje objevil Bedřich.

„Rozkaz byl vykonán, Jasnosti,“ hlásil, „čtyři muži prosí, aby se mohli vrátit k detektivní službě do svého města na opačné straně těchto krásných hor.“

„Čtyři?“ zeptal se pán. „Vidím jen jednoho.“

„Vlastně jsou dva. Jeden z nich však vydá za tři. Jen si vzpomeňte na čarodějnickou násobilku, kterou drmolil kmotr Heidenreich. Bylo tam něco jako jeden jsou tři a tři jsou jeden, smysl to nedávalo,“ smál se Bedřich, „tak za prvé je tu váš sluha Antonín, za druhé docela obyčejný slídívý pes Honza Holí, který s Antonínem ode dneška zase nastoupí ve svém městě jako soukromý detektiv. Za třetí je tu bohém a sochař Stein, který zmizí docela beze stopy. A za čtvrté počestný Bedřich, občas zvaný Johann, který nedostane ani krásnou Jettu, ani hospůdku U svornosti. Protože ten muž, který zamýšlel ho takto obdarovat, byl vaší Jasností odeslán do jiného hotelu, kde mu ovšem sotva nalijí. Jojo, Jasnosti, nevděk světem vládne.“

24. LOUČENÍ

Druhého dne se ve městě nemluvalo o ničem jiném, než o tom, že kníže van Zoom zneškodnil obávaného hejtmana. Vzrušení obyvatel nabylo na síle, když tisk sdělil veřejnosti, že se za označením hejtmana skrýval bankéř František z Helfensteinu. Byli mnozí, kteří nevěřili. Pak však tisk přinesl nejrůznější detaily a uvěřili i ti největší Tomášové. Kolem poledne vyzváněly sáně s malou zlatou knížecí korunkou nad holandským výsostným znakem a projížděly městem. Tu a tam sáně zastavily, z povozu vyskočil některý ze sluhů a běžel předat pozvánku, která mnohé překvapila. U Ulriky z Helfensteinu se údiv snoubil s hlubokou bolestí. Když jí totiž komorná předala pozvánku, Ulrika se tvářila udiveně, a jakmile komorná vyšla z komnaty, Ulrika se usedavě rozplakala.

„Kníže van Zoom si pokládá za čest pozvat slečnu Ulriku z Helfensteinu na šálek čaje a na večerní občerstvení pojaté

jako rozloučení.“

Rozloučení? Proč najednou odjíždí? Vždyť přece teď po odhalení zločinného hejtmana se v rodinných záležitostech objevilo tolik věcí, které je třeba vysvětlit a objasnit a uvést do pořádku, a to šlo pouze za přispění knížete van Zooma. Teď jí najednou kníže odpírá pomoc.

Ulrika se pokoušela ovládnout, otřela si oči a začala si opakovat: co je mi do knížete, v co jsem doufala a v co věřila? Nechtěla si přiznat, že její usmýkané srdce najednou v přítomnosti tohoto muže pookřálo z dvacetileté strnulosti, jako by kolem ní kráčelo znovu její mládí...

Ulrika zazvonila na komornou a během oblékání si stále přemýšlela v hlavě, jaký má ten náhlý útěk van Zooma vlastně důvod a smysl. Nikdy o něm přece nehovořil...

V domě knížete van Zooma byli hosté už pohromadě. Byl tu plukovník i paní z Tiefenbachu s dceruškou Hedvikou, asesor Schubert, kterého teď znalo celé město, básník Almanson s nevlastní sestrou Marií.

Ulrika se často přistihla, jak si básníka prohlíží, a přitom netušila, jak je jí blízký.

„Starý pan tajný rada Stiewe se bohužel omluvil,“ oznámil van Zoom, „píše, že to, co se včera udalo, mu způsobilo bezesnou noc. Prý se pokusí znovu nabýt ztracenou rovnováhu, a teprve pak by mohl některé další pozvání přijmout. Přeje mi ve chvíli mého loučení i pro další životní cestu všechno dobré.“

„Loučení,“ řekl plukovník z Tiefenbachu dunivým hlasem, „ano, loučení, důvod, proč jste nás pozval. Ale proč, Jasnosti, doufali jsme, že nastálo zakotvíte v našem městě.“

Oči všech se s napětím stočily ke knížeti.

Van Zoom se usmál.

„Prosím vás o trpělivost, moji drazí, o strpení. Ano, je to loučení, ale dovolte, abych vám to vysvětlil později.“

Ulrika se naklonila nad šálek čaje a bylo vidět, že je celá nespá. Ten, kdo by ji sledoval, všiml by si, že si už potřetí sladila čaj.

„Upřímně řečeno, Jasnosti,“ přerušil asesor Schubert mlčení, „je to ztráta pro nás pro všechny. Jestliže si uvědomuji, že poté, co jste vyřešil případ vražedného hejtmana, vás už k městu nic neváže, pak...“

Rozhovor se stočil k posledním událostem. Společnost se rozptýlila po prostorách Zoomova domu, dámy mlsaly sladkostí, pánové popíjeli vybrané likéry a vybírali si cigarety z připravených dóz, sluhové byli neustále připraveni posloužit.

Kdo k zábavě společnosti nepřispěl vlastně ani slovem, to byla Ulrika, protože jí bylo smutno. Ve vedlejší pokojíku hledala klid před velkým obrazem zachycujícím krajinu v okolí Delhi. Začala se zabývat myšlenkou, že se omluví bolesti hlavy a večírek opustí, protože měla obavu, že když setrvá, nezadrží pláč.

„Jestlipak víte, slečno z Helfensteinu,“ ozvalo se za jejími zády, „že tento večírek na rozloučenou jsem uspořádal jen kvůli vám?“

Ulrika se lekla a otočila hlavu k mluvícímu. V té chvíli se dívala do očí van Zoomových.

„Kvůli mně?“ opakovala zaraženě „Jasnosti, vy žertujete.“

„Nikdy jsem nebyl vážnější, slečno.“

„Ovšem já nechápu,“ zmlkla a tázavě se dívala knížeti do tváře.

„Smím vám připomenout náš rozhovor o společném příteli?“

„O Gerhardu Burgovi?“ zvolala.

„Ano, o něm. Říkal jsem vám, že by rád uviděl svou vlast, ovšem za předpokladu, že bude zbaven podezření z oné vraždy...“

„Mluvte dál, prosím vás o to!“ naléhala.

„To podezření je teď odstraněno.“

„Ano, jistě. A co dál?“

„A aby mohl Gerhard Burg přijít, musím odejít já. Nedívejte se na mne tak tázavě. Gerhard Burg může přijít jen tehdy, pokud mu van Zoom uvolní místo, protože ti dva vedle sebe žít nemohou. A protože vám přece záleží na tom, abyste se sešla se svým přítelem z mládí, domníval jsem se, že můj odchod přivítáte. Rozumíte mi?“

Červená až po kořínky vlasů otočila Ulrika hlavu k van Zoomovi. „Netýrejte mne, prosím, něco se zřejmě stalo, mluvte! Máte snad od něho zprávu?“

„Ano. A prosím o chvíli strpení, přijdu hned, dozvíte se všechno.“

Kníže odešel a Ulrika se za ním dívala. Poslední slova tak podivně zdůraznil. Zmocnil se jí horečný neklid.

Z vedlejších komnat k ní doléhala směs hlasů, společnost se ještě přela o některé drobnosti kolem činnosti tajemného hejtmana, ale Ulrice to už nepřipadalo důležité. Znovu se dívala na obraz z Delhi, stála ke dveřím zády. Najednou zaslechla za sebou šum. Rychle se otočila a vykřikla.

„Gerharde!“

Pokoj se s ní zatočil. Potlačila slabost. Gerharda Burga poznala hned, i když samozřejmě zestárl o dvacet let, co ho viděla naposledy.

„Gerharde!“ vykřikla znovu a napřáhla k němu ruce. Pak si však uvědomila, že jí van Zoom přece vyprávěl, že její přítel z mládí je už dávno ženatý, a ruce jí poklesly, do první radosti se přimísila bolest.

V té chvíli postoupil přichodí až k ní. Jsem to já, Ulriko! Konečně jsem zase doma, jsem očištěný a můžu se tě zeptat, zda jsi na mě nezapomněla anebo nezanevřela.“

Nejistě se na něho podívala.

„Ano, mám velkou radost, že tě vidím. Kníže mi o tobě vyprávěl, ach bože, ten hlas... mluvíš stejně jako van Zoom...“

Zarazila se nechápavě. On se na ni díval rozzářený štěstím.

„Ulriko, copak ty ještě pořád nevíš, jak to je? Van Zoom a já se nemůžeme vedle sebe objeovat, protože van Zoom a já

jsme jedna a táž osoba.“

„Ty jsi van Zoom?“

„Ale ano, samozřejmě.“

„A co... ta Holanďanka?“

„Ulriko, moje žena a děti existují jenom ve fantazii knížete.“

Rozplakala se, napětí z ní rázem spadlo.

„Promiň mi to,“ řekl a objal ji, jakoby na ochranu, „nebylo pro mě snadné ti to vyprávět, ale musel jsem nejprve zjistit, jak to vypadá v tvém srdci. A pak, nemohl jsem se ti představit, dokud na mém jméně lpěla hanba.“

Kývla na souhlas. „V srdci jsem něco takového tušila. Tak mne přitahoval cizinec z Indie, že to bylo až k nevíře.“

Oba stáli vedle sebe a líbali se. Ulrika si ukryla hlavu do jeho náruče.

Hladila ho a šeptala: „Už je konec trápení. Budme šťastni.“

„A jak je to s van Zoomem, všechno to bylo jen vymyšlené?“ zeptala se po chvíli.

„Jméno ano, ale titul ne, knížetem jsem po právu. A až se vezmeme, budeš paní rozsáhlého území.“

„A kde?“

„Na Borneu.“

Znovu se jí objevily v očích otazníky.

„Jak jsi k tomu přišel?“

„To ti rád řeknu. Když jsem tehdy před dvaceti lety uprchl, nenamířil jsem si to do Ameriky, jako mnozí, kdo se dostali do rozporu se zákonem, ale na indické souostroví. Tři roky jsem žil na severu a na západě Bornea...“

„Proboha, mezi divochy? Tam snad jsou i lidožrouti?“

„Ale ne, tak zlé to není. Mezi divochy jsou docela pořádní lidé, pilní, pracovití, chytří. Vycházel jsem s nimi dobře.“

Spřátelil jsem se s knížetem z Mátánu, protože jsem zachránil jeho syna před vzteklym nosorožcem. Za pomoci tohoto knížete jsem později našel spoustu diamantů, on sám je majitelem Danau radja, který váží víc než tři sta šedesát karátů.

Rychle jsem zbohatl, pak přišli Angličané, ale uprchl jsem, všechno mne to táhlo do Evropy, kde jsem zanechal jednu ženu, na kterou jsem měl zapomenout, ale na kterou jsem zapomenout nedokázal... Šel jsem do vnitrozemí, kde to patřilo Holanďanům, ale jenom podle jména. Neměl jsem žádné spolupracovníky, každý se bál o svou kůži, za několik let jsem si mezi Dajáky, to jsou domorodci, získal pověst neomylného střelce. Lidé mne uznávali a báli se mě, a já jsem si mohl dovolit zmocnit se v jejich oblasti kusu země. Tam jsem bydlel, všichni pohlaváři v okolí se mnou sympatizovali, a tak se mi podařilo svým vlivem zabránit jistému zániku již docela rozložené výzkumné společnosti.

Přivedl jsem zpět i oddíl koloniálních vojáků, nakonec jsem přiměl pohlaváry i k jisté úmluvě mezi nimi a holandskou vládou, která z toho všeho měla prospěch, a tak mi udělila doživotní rentu, já ji však nepřijal a poděkoval jsem jim za ni. A tak mne tedy povýšili do šlechtického stavu a nazývali mne knížetem van Zoomem.“

„Takže titul je pravý.“

„Ano, samozřejmě.“

„Ještě něco bych ráda věděla, Gerharde. Tys mne dnes pozval, aby ses mohl rozloučit, chceš snad opustit Německo?“

„Ne, rozhodně ne v dohledné době. Na svých územích tam v dálce mám spolehlivé správce, postačí, když se tam někdy spolu podíváme. Pokud budeš chtít, ovšem.“

„Tak o jaké loučení tu jde? Hrozně mě to slůvko rozlítostnilo.“

„Chtěl jsem, aby ses mohla rozloučit s knížetem van Zoomem. Teď jsi místo něho uvítala Gerharda.“

Ulrika nic nenamítala, když ji Gerhard znovu políbil.

25. ZÁVĚREM

První cesta, kterou van Zoom hned ráno podnikl, vedla do domu Františka z Helfensteinu, hlídaného policisty. Odtud odešel kníže s horou spisů pod paží do budovy soudu. Počasí se náhle změnilo, městem vanul vítr a měnil sníh v špínu a marast. Lidé dosud zvyklí na lednové mrazy, otevírali okna. Byla to předzvěst jara.

Zdálo se, že asesor Schubert s návštěvou knížete počítal. Ještě stále byl pod dojmem včerejšího večera, kdy se kníže v Ulričině doprovodu dal poznat celé společnosti.

„Děkuji vám, Jasnosti, že jste mne včera přizval k oné zvláštní proměně! Musíme mnohé napravit ve věci Gerharda Burga, který se vyklubal z knížete van Zooma, a máme být proč vděční cizinci z Indie. Začtl jsem se do aktů hejtmanových a musím říci, že bez vás bychom se mu asi nikdy nedostali na kobylku. Víte, Jasnosti, že pan ministr má dnes o celé záležitosti referovat králi?“

Van Zoom učinil odmítavé gesto.

„Nezapomínejte, pane asessore, že jsem všeho dosáhl tak rychle, protože jsem se setkal se vstřícností a ochotou. Hovořme tedy o něčem jiném. Slíbil jste mi, že budete dnes tak laskavý a předvedete starého kováře.“

„To jsem už zařídil. Podle mě, Jasnosti, má starý Wolf s hejtmanem nevyřízené účty a snad kdysi něco udělal v rozporu se svými zásadami pod silným tlakem.“

„Toto podezření mám už dávno,“ usmál se van Zoom, „chybí mi k němu jenom klíč. Možná, že tehdejší... ale, uvidíme. Třeba prozradí Gerhardovi Burgovi něco, co si zatím při výslechu nechával pro sebe.“

Schubert zazvonil a přišel soudní sluha, své místo zaujal i zapisovatel. Oběma dal Schubert pokyny. Za chvíli se otevřely dveře a vstoupil starý Wolf. Ve vazbě zchátral, nohy mu ztěžkly, hlavu měl zapadlou mezi rameny a vykloubenou pravou paží na obinadle.

Starý Wolf kráčel ke stolku jako ve snách. „Pane asessore,“ řekl tiše, „prosím vás, pusťte mého syna, je docela bez viny, věřte mi...“ Tu se zarazil a vzápětí křikl: „Proboha svatýho, Ježíši kryste! Pan Burg!“ Podržel si ruku před obličejem, jako

by se chtěl ujistit, že se mu to vše nezdá.

„Ach, tak vy si na mě ještě vzpomínáte, Wolfe?“ řekl van Zoom rozrušeně, „to je dobře. Posadte se, přišel jsem sem, starý příteli, abych vám poděkoval, protože bez vás bych dnes sotva byl na živu.“

Wolf upřeně zíral na muže za stolem, pak se sesul na nejbližší židli, až zapraskala. „Poděkovat mně, a že byste nebyl naživu...“

„Tak je to, příteli, kdybyste mě tehdy nezachránil z toho vlaku, neocitl bych se nikdy na svobodě, možná by mně třeba i popravili jako nebezpečného vraha.“

S těmito slovy van Zoom vstal, obešel stůl a zastavil se před ohromeným kovářem.

„No ano, Burg, Gerhard Burg... ale ten to přece všechno ví...“ opakoval starý muž jakoby duchem nepřítomný.

„Ano, Wolfe, možná, že ne všechno, ale hodně a dost k tomu, abych uchránil vašeho syna i vás před vězením.“

„Ano, syna!“

„Nejdřív vám musím říci o založení požáru na zámku Helfenstein...“

Vězeň vyskočil, ale na Burgův pokyn zase usedl. Chtěl něco namítat, ale nedostávalo se mu sil ani slov.

„Buďte rozumný, Wolfe, a nepřerušujte mě, založení požáru je z právního hlediska promlčeno a žádný soudce vás za to nemůže stíhat.“

Starý Wolf vytřeštil oči. „Promlčeno?“ vyrazil ze sebe. „Ale pak to musím hned povědět synovi.“

„Počkejte, Wolfe, to byste mu dával klamnou naději!“

„Myslíte?“

„Zatím ano, a záleží jen na vás, jestli se dostanete vy a váš syn na svobodu. Dávejte dobrý pozor, založení požáru je sice promlčeno, ale je tu něco horšího. Pokud se totiž při požáru zničil lidský život, čítá promlčecí doba dvacet let, a tato doba se naplní až za čtyři měsíce. Máte smůlu, milý Wolfe, kdyby v plamenech nezahynul malý Robert z Helfensteinu...“

„Ale ne, ne!“ vykřikl Wolf zoufale, „nikdo tehdy nezahynul! To tělíčko, co tam našli, bylo mrtvé dítě chromé Markéty!“

„Chromé Markéty?“ naoko se podívil Burg - van Zoom.

„Na mou duši, je to tak. To bankéř chtěl, aby tam zahynul Robert, ale já jsem toho malého zachránil. Nedokázal jsem přenést přes srdce, že by takové nevinátka zemřelo, a tak jsem tam podstrčil mrtvolku dítěte chromé Markéty...“ Wolf už nedomluvil, znovu se sesul na židli.

„Klid, Wolfe,“ uklidňoval ho van Zoom, „klid, vím o tom, ale potřebuju vaše doznání, protože jinak na vás bude spočívat podezření, že máte na svědomí lidský život. Položím vám několik otázek a vy budete odpovídat pouze ano, nebo ne. Tak tedy: Bankéř František z Helfensteinu vás nabádal k založení požáru?“

„Ano.“

„Chtěl, aby přitom zahynul Robert z Helfensteinu, dědic po starém Bernhardovi z Helfensteinu? Slyšel jste, že by to František z Helfensteinu výslovně řekl?“

„To odpřísáhnou. A můj kluk taky.“

Van Zoom mávl rukou. „Vy jste ale chtěl chlapce zachránit. Chápu vás. Proto jste z rakve krátce po pohřbu ukradli dítě ženy, které se říkalo chromá Markéta?“

„Ano.“

„A ponechali jste mu na krku řetízky s monogramem?“

„Ano, pane Burgu. Ale odkud víte...“

„Musíte se spokojit s tím, že to prostě vím a buďte rád, že to tak je, jinak byste sotva někdy opustil brány téhle věznice. Jak to všechno chcete dokázat? Ptali jste se někdy v nalezinci, co se s dítětem stalo?“

„Ne, ale dozvěděl jsem se to, krejčí Bertram se dítěte ujal a říkal chlapci Richard podle monogramu.“

„Takže dítě dostalo jméno Richard Bertram a je nevlastním synem onoho krejčího.“

„Ano, pane.“

„Proboha, Jasnosti!“ vykřikl asesor Schubert, „pak je tedy Almanson, básník Richard Bertram, jediným oprávněným dědicem...“

„... panství Helfensteinského. Pane asesore, po důkazním řízení nestojí nic v cestě k tomu, abychom uznali identitu Roberta z Helfensteinu.“

„To mě ve dne v noci pronásledovalo,“ řekl starý kovář dojatě a jen ztěžka zadržoval slzy. „Stále jsem před sebou viděl malého Roberta a vás, jak někde v dálce bloudíte, ale Bůh je milosrdnej, že mi ještě poskytl tuhle chvíli a odpustil mi.“

„I lidé vám odpustí, Wolfe, a budete moci v Helfensteinu začít nový život.“

„Všechno vám řeknu, všechno, ale na nový život je už pozdě. Zpátky do Helfensteinu se nikdy nevrátím. Podívejte se, pane Burgu,“ a starý kovář se rozpovídal a bylo vidět, jakou úlevu při každém slově pociťuje. „... když jsem vás tehdy dostal z toho zatraceného vlaku...“

„Řekněte mi nejdřív, Wolfe, proč jste to všechno udělal? Přece ne jenom z dobrého srdce, musel jste mít i jiný důvod,“ přerušil ho kníže.

Starý Wolf se upřeně díval před sebe a chvíli mlčel. Pak se obrátil k asesorovi: „Napište si to, teď je chvíle, kdy doznám všechno, abych už našel konečně klid. Byl jsem pašerák, a tak se mi tu a tam stávalo, z nutnosti, pane asesore, že jsem se setkal s nějakým tím pohraničnickem, jak jste říkali, s policajtem nebo tak, a jednou jsem si musel pomoci pěstmi.“

Wolf se podíval na své tlapy, „ty pěsti jsou zvyklý na ocel a železo, no a policajt si pak poležel pár tejdnu ve špitále. Ale vždycky šlo o čestnej boj chlap proti chlapovi, jenomže já měl víc síly. Míval jsem na nose černou masku a nikoho nenapadlo, že jsem to byl já, poznal mě jenom jeden.“

„Bankéř František z Helfensteinu,“ doplnil ho van Zoom.

„Přesně tak, a od ty chvíle mě držel v drápech, nezabavil jsem se ho, a když jsem odpíral poslušnost, hrozil, že mě udá.“

On mi pak mohl přistít leccos, ale já jemu nic, a tak to šlo dál, až jsem jednoho dne uviděl, jak bankéř zastřelil pana rytmistra z Tiefenbachu v Jedlový roklí.“

„Cože, Wolfe?“ vykřikl van Zoom, „vy jste viděl ten výstřel?“

„Ano, pane,“ tiše řekl Wolf. „Přesně.“

„Ale jak jste mohl tehdy připustit, abych se dostal před soud a aby mě odsoudili?“

„Vždyť vám to povídám, pane, držel nás v drápech a neměl slitování, zničil by mě a soudce by si určitě řekl, že z mé strany jde o mstu, kdybych se pokusil zažalovat já jeho. Já byl vobyčejnej venkovskej kovář, on vznešenej šlechtic, a tak jsem si jenom umínil, že jestli vás odsouděj, dostanu vás z toho, a to jsem taky udělal.“

„Sice jste mě z toho dostal, ale ztratil jsem čest i vlast a až do dnešního dne jsem byl vyvrhel.“

Starý Wolf se trochu teatrálně udeřil do prsou.

„Věřte mi, že jsem si to všechno odpykal, tady, vevnitř, den co den, noc za nocí. To nebyl život, protože jsem si připadal jako pes na řetěze, a pořád jsem si představoval, že jednou dojde i na toho lotra bankéře, ale on, kdykoliv se mnou něco projednával, položil před sebe revolver. Báł se mé síly.“

„A tak také došlo k založení požáru, Wolfe?“

„Jo.“

„A bankéř si až do nedávná myslel, že dědic Robert zahynul?“

„Ano.“

„Jste ochotný to všechno opakovat při projednávání?“

„Jistě, ale mám ještě jednu prosbu, rád bych se ještě jednou v životě tváří v tvář postavil tomu gaunerovi a řekl mu do očí, co si o něm myslím.“

„Tu možnost dostanete, Wolfe, a dokonce tato konfrontace bude hned...“ vmísil se do hovoru asesor a přitom pokynul sluhovi u dveří.

Van Zoom si netroufl rušit starého Wolfa, který se pohroužil do myšlenek. Povstal a položil před asesora svazek spisů, který před tímto jednáním definitivně odebral hejtmanovi z tajné schránky v psacím stole.

„Myslím si, že jsme případ vyřešili a k vašim aktům připojíme ještě tento svazek spisů. Z nich zjistíte, pane asesore, že bankéř z Helfensteinu je nejen zločinec, ale hlavně lump nejhoršího zrna, a trest, který mu může člověk udělit, není ničím proti tomu, jakou tělesnou a duševní bídu ten člověk kolem sebe dokázal šířit. Je to vyvrhel, jakých se rodí naštěstí málo.“

Asesor pozvedl hlavu, jako by očekával ještě vysvětlení.

„Jen se podívejte,“ vyzval ho kníže, „tady najdete jména spolu s adresami lidí, u každého je připojen i popis role, kterou mu bankéř přidělil.“

„A k čemu to bylo?“

„Všechno vám vysvětlím. Ta největší zrůdnost je v tom, že zahrnuje jména lidí, kteří byli v podstatě slušní a poctiví.“

„Slušní a poctiví?“

„Ano, pane asesore, jako původně starý Wolf. Protože pašeráctví je pro tyhle lidi něco jako vášeň. Já si myslím, že Helfenstein schválně poslal policajta Wolfovi do ruky, aby se na něm kovář dopustil násilí, a tím ho měl v hrsti. Takhle si hejtman vybíral počestné úředníky, obchodníky a řemeslníky, které nějakým způsobem přivedl do mizérie. Zařídil, aby se provinili a cítili vinu. Jistě je vám jasné, že skutečný lump nebo zločinec daleko spíš práskne nějakého z kumpánů než slušný člověk, který se policii a soudům vyhýbá. Takový člověk se bojí, že ho ten lump, v našem případě hejtman, udá, znemožní, zničí a že vyplavou na povrch hříchy a hříšky.“

„To máte pravdu.“

„A tak držel každého jednotlivce v drápech a hnal ho do zkázy.“

„To je ovšem ďábelské!“

„Pak jistě pochopíte mou prosbu, pane asesore, abyste tento seznam a jeho obsah použil s největší opatrností, protože tak máte v rukou osudy mnoha lidí. Mnohému z nešťastníků se ulehčí a může se navrátit do počestného života, ale opatrně. Povím vám dva případy...“ Van Zoom listoval ve spisech a pak ukázal na jedno z míst. „Tady je zapsán Vilém Fels, mechanik, Vodní ulička deset, Angličan, aparát, datum a je tu zapsáno jméno optika Hartwiga, který ho udal pro zpronevěru.“

„Případ znám dobře, protože jsem jedním ze zákazníků mistra Hartwiga. Ano, Vilém Fels ještě stále sedí ve vyšetřovací vazbě. K čertu!“ vyjel náhle asesor. „Kdo by si to pomyslel, že Fels by se stal kumpánem hejtmanovým.“

„A co jiného, pane asesore? Potrestaný za zpronevěru nebo za krádež by byl v opovržení u svých bližních, ztratil by zaměstnání, a jako jediný živitel své slepé matky... darmo domýšlet. Anebo klíčník Arnold, Vodní ulička čtyři, ručitel v Mehnertově záležitosti, sto marek. Jsou tady uvedena data hejtmanových návštěv u Arnolda a poznámka: Bormann na tři hodiny propuštěn, tři sta marek bolestného. Nejprve zařídil, aby se ten člověk dostal do tísň zárukou, pak se stal Arnold povolným a propustil mu protiprávně Bormanna. Myslím, pane asesore, že to na začátek stačí.“

Schubert se zamračil, pak desky zaklapl. V téže chvíli přišel do místnosti klíčník a vojensky srazil podpatky.

„Mám přivést pana bankéře?“

„Ano, pusťte ho dovnitř,“ odpověděl vyšetřující soudce.

Dveře se po chvíli znovu otevřely a s rukama spoutanýma za zády předvedli Františka z Helfensteinu. Za ním stál policista s revolverem v ruce.

Van Zoom se mezitím postavil stranou tak, aby ho kryla registratura a asesor se obrátil na předvedeného.

Hejtman přistoupil sebevědomě a drze k stolku. Starého Wolfa si ani nevšiml. „Naléhavě požaduji“ začal ihned, „aby mi byla sňata pouta. Komedie trvala už hezky dlouho, budu si na vás stěžovat přímo u ministra spravedlnosti.“

„A tak, pořád stejná písnička. Zatkli jsme vás při přepadení a pokusu o vraždu, a vám to nestačí?“

„Mlčte! Neodvažujte se mne dál urážet! Co byste udělal vy jako čestný muž, kdybyste se dozvěděl, že vaši ženu odvedli? Vnikl jsem do domu toho pochybného knížítká, protože tam ukrýval mou ženu, a tomu vy říkáte přepadení a pokus o vraždu?“

„Tak a dost!“ vykřikl asesor. „Převoz vaší ženy byl realizován se souhlasem a na pokyn policie. Když jste vnikl do van Zoomova domu, nebyla vaše žena tam, ale v péči státní nemocnice. Já s vámi chci mluvit o jiném trestném činu, o tom, jak zmizel Robert z Helfensteinu, vy jste to zatím popíral. Možná budete zapírat i to, že jste svého příbuzného - starého pana Bernharda z Helfensteinu v noci přepadl a zavraždil...“

„Jsem snad v blázcinci?“ zasmál se obviněný.

„Vaše paní, vaše vlastní žena,“ pokračoval soudce nesmlouvavě a zvýšeným hlasem, „prohlásila před nezáujatými svědky, mezi kterými byl i ministr vnitra a policejní prezident Wrede, že jste zavraždil Bernharda z Helfensteinu Burgovým loveckým nožem.“

Tvář bankéře Františka z Helfensteinu zbledla, začal neslyšně pohybovat rty, ale hlásky z úst nedostal.

„Dále nepopřete, že kovář Wolf na váš příkaz zapálil zámek Helfenstein, aby v něm našel smrt dědic Robert z Helfensteinu.“ Asesor se na okamžik odmlčel. Pak pokračoval ještě důrazněji. „Na to, že jste zastřelil rytmistra z Tiefenbachu, máme svědka v osobě helfensteinského kováře a hospodského Wolfa.“

„Všechno je to šilenství a lež,“ zasípal František, „všichni mě chtějí zničit, ale to je směšné, neprojde jim to! Před dvaceti lety byl přece skutečný pachatel těch vražd zatčený a právoplatně odsouzený, uprchl na cestě do věznice a nikdy se tady ve své vlasti neobjevil, což je snad dostatečný důkaz jeho viny. Kdyby byl nevinný, nenechal by si to přece líbit! Neslýchané, že ze zločinů, u kterých byl viník dávno vypátrán a odsouzen, chcete najednou vinit počestného občana.“

„Třeba,“ řekl tiše asesor, „pan Burg jenom nenašel příležitost se ospravedlnit.“

To hejtmana rozesmálo.

„Ale tak jen ať přijde a ať svou nevinu prokáže!“

„Dobře,“ ozvalo se za ním. „Ať je po vašem, Františku z Helfensteinu. Jsem tady.“

Oslovený strnul, když před sebou uviděl urostlého muže.

„Burg!“ zamumlal bankéř.

„Ano, jsem to já,“ řekl Burg alias van Zoom, „přišel jsem, abych s vámi zúčtoval. Konečně se dozvíte, jak vypadá spravedlnost. Jsem kníže van Zoom.“

Bankéř se pokusil zasáhnout Burga kopancem, ale v té chvíli vedle bankéře jako by ze země vyrostla obrovitá postava kováře Wolfa, který si bleskově vyvlékl ruku z obinadla a popadl bankéře za krk. Policista se chtěl do toho vložit, ale Wolf zakřičel.

„Není třeba, já ho zkrátím!“ Sehnul se k hejtmanovu uchu a v divokém hněvu dodal: „Tak ty se nechceš zpovídat, ty se nechceš přiznat, ty pse, ty ničiteli lidských duší, nu dobrá, najdeš svého soudce, před ním tvé zapírání neobstojí. Jsem na konci svého života a vezmu si s sebou tebe! Pojd!“ Zcela nečekaně Wolf vyzdvihl šokovaného bankéře do výše, následoval obrovský skok a oba se zřítili z okna do hloubky.

První se vzpamatoval policista, otočil se a zmizel za dveřmi, aby seběhl dolů, písař vyskočil ze svého místa až porazil židli. Asesor přiskočil k oknu: „Sakra!“ vykřikl.

„To je něco jako boží soud,“ řekl van Zoom a přistoupil rovněž k oknu. Dole ze všech stran přibíhali lidé. Starý Wolf ležel mrtvý na dlažbě, ale František z Helfensteinu dosud žil.

Van Zoom a asesor vyběhli ven. Mezitím někdo přivolal lékaře.

„Je těžce zraněný, zatím s ním v žádném případě nemůžete počítat.“

„Ano, musíme počkat,“ řekl kníže, „a třeba ho utrpení, kterému se nevyhne, posune blíž k doznání.“

Gerhard Burg alias van Zoom měl se svou předpovědí pravdu. To, co by nedocílily žádné výsledky nebo konfrontace, toho dosáhlo bankéřovo utrpení. Doznal se zcela jednoznačně, v doznání nebylo sice nic nového, co by vyšetřování ovlivnilo, avšak nepochybně celé jednání urychlilo.

Cizinec z Indie - Gerhard Burg alias kníže van Zoom - se postaral o to, aby se dostalo opět cti jménu Gerharda Burga. Kromě toho objasnil zločiny tajemného hejtmana. Našel v tajné zásuvce hejtmanova psacího stolu spisy, které prokázaly jeho vinu. V domě, kde se konaly porady hejtmanovy bandy, našel cizinec z Indie pod řečnickým pultem tajnou schránku, v ní bylo spousta záznamů, spisů a protokolů. Pozemek patřil Františkovi z Helfensteinu, který ho dal zaregistrovat jako obchodní sídlo, takže se vyhnul všem dotěrným dotazům ze strany úřadů. Nikoho nenapadlo, že by právě tato parcela s domem mohly sloužit zájmům tajemného hejtmana. Sklepní prostory byly přístupné pouze majiteli této reality.

Van Zoom se ze záznamů dozvěděl také leccos o apatykáři Hornovi, který kdysi vyučoval na gymnáziu chemii, byl však ze služby propuštěn a zkoušel štěstí jako lékárník. Protože se vyhnul tomu, co určoval pro majitele lékárny zákon, zakázali mu tuto činnost provozovat, pak si vydělával peníze jako mastičkář a jeho obchody rozhodně nebyly poctivé. Tak ho získal hejtman.

Pod tlakem veřejnosti, jakmile byl schopný jednání se účastnit, zahájili proces s Františkem z Helfensteinu. Rozsudek byl vyneseno po několika dnech. Zněl: trest smrti stětím.

Rozsudek však nakonec nemohl být vykonán, protože se u Františka z Helfensteinu objevily halucinační stavy.

Neustále zápasil se svými oběťmi a ve chvílích jasna se před ním objevovaly hrůzy jeho konce. František z Helfensteinu zemřel stonásobnou smrtí z naprostého nervového vyčerpání.

Kovářův syn vyšel s nízkým trestem, protože jeho otec vzal vinu na sebe, a van Zoom se ho mohl s úspěchem zastat.

Apatykář Horn se dostal na řadu let do žaláře, jeho pět dcer umístili do ústavu a jeho jedovou kuchyň zabavili. V seznamu, který našel Burg alias van Zoom, byla uvedena jména několika blízkých hejtmanových spolupracovníků, kteří pak skončili za mřížemi. Rozsudku se dočkal i obr Bormann, který toho měl sice dost na svědomí, ale některé polehčující

okolnosti vedly k slibu, že se může dočkat milosti, pokud projeví snahu se polepšit.

Podobně dopadl i klíčník Arnold, který se dopustil přestupků proti věrné službě a byl obviněn z úplatkářství, nedostal příliš přísný trest, protože jednal pod silným tlakem hejtmanovým. Stát se postaral jak o Bormannovu, tak o Arnoldovu rodinu.

Nora z Helfensteinu neustoupila od záměru pomstít se svému muži. Její výpověď byla usvědčující, bez ohledu na to, že se touto výpovědí vlastně sama usvědčovala, protože o zločinech věděla a na některých se podílela. V nemocnici se rychle zotavovala, avšak v den, kdy byl vynesena rozsudek nad Františkem z Helfensteinu, ji lékař našel na lůžku mrtvou. Podle lékařské zprávy podlehl srdečnímu záchvatu.

Také Noru z Helfensteinu asesor původně pojal do obžaloby proti hejtmanovi a jeho bandě, její smrt pro ni byla vykoupením.

Zvláštní pozornost věnoval cizinec čachrům Salomona Rosenbauma a bylo mu jasné, že i on je poslušen hejtmanovi a nese tedy svůj podíl viny. Podvod s řetízem, který zaměnil, mu připočetli k tíži. Van Zoom věděl, že v pozadí za tímto podvodem stojí horkokrevná Rosenbaumova dceruška, která doufala, že básníka Almansora pro sebe získá nepoctivou cestou.

To všechno naplnilo Burga alias van Zooma odporem k lichvářovi a jeho rodině. Jestliže kníže okamžitě nezasáhl, tak jen protože věděl, že v době, kdy Robertovi-Richardovi bylo nejhůř, mu pomohla Lena Rosenbaumova tím, že mu zapůjčila peníze na řetízek, i když nikoli nezištně. Druhým důvodem, proč ještě van Zoom váhal proti vetešníkovu zakročit, byl jeho záměr chytit lichváře při činu.

Nakonec se z podvodníka vyloupil čachrář velkého formátu. Ukázalo se, že na zastavářově cestě jsou nejenom zničené životy a osobní tragédie, ale i mrtvoly. Salomon Rosenbaum byl bohatý jako málokdo, měl, na co si vzpomněl, jenom společenského uznání se mu nedostávalo, do kruhů společenské smetánky se nedostal. Vzestupu po společenském žebříku chtěl Rosenbaum dosáhnout pomocí své dcery Leny, ale nebylo mu to dopřáno.

Nejenže Bertram neprojevil o dívku zájem, ale van Zoom navíc našel v sklepních prostorách penězokazeckou dílnu...

Lena, kterou kníže považoval za lepší, než byli její rodiče, se dopustila činu, který se nedal omluvit. Jednoho dne se vraceli Hedvika z Tiefenbachu, Robert z Helfensteinu a plukovník z Tiefenbachu domů kočárem. Hedvika vystupovala z vozu, Robert jí pomáhal, plukovník byl o pár kroků dál. Tu z křoví vyskočila maskovaná žena a pozvedla proti Hedvice ruku.

Plukovník k ní přiskočil a zařval:

„Co chcete? Zbláznila jste se?“

Robert ženu chytl za ruku, ona se však zběsile bránila a stále křičela: „Pomstu! Pomstu!“

Robert útočnici strhl masku z tváře.

„Lena...“ zamumlal. „Lena Rosenbaumova.“

Mezitím už seskočil z kozlíku kočí, přispěchal i sluha, spoutali útočnici a z ruky jí vyrvali lahvičku. Byla v ní kyselina.

„Ano,“ křičela nepřítelně Lena, „chtěla jsem kyselinou polít tu hladkou larvičku, aby si ji Robert nevzal za ženu! Ach, Bože mých předků, proč jsi mi to nedovolil dokončit.“

Hedvika se roztřásla a Robert dovedl dívku do domu. Mezitím plukovník zavolał policii, která Lenu zatkla. Téhož dne na van Zoomův pokyn policisté zatkli vetešníka Rosenbauma a jeho ženu.

Viléma Felse mezitím propustili z vězení. Ministerstvo mu udělilo milost, protože se ukázalo, že jednal pod tlakem a vše narežiroval hejtman. Starý mistr zase Viléma přijal do své dílny, kníže van Zoom se o něj a jeho matku finančně postaral. V těžkých chvílích stála při něm Marie Bertramová. Bankéřovo zatčení ji konečně zbavilo dotěrného muže, který ji pronásledoval na ulici, a když po všech útrapách vedl Vilém Marii k oltáři, celé okolí přišlo mladému páru blahopřát.

Ještě větší pozornost při svatbě patřila dvěma jiným párům, protože jména snoubenců byla ve městě daleko slavnější a známější než jména milenců z Vodní uličky. Almansor, vlastním jménem Robert z Helfensteinu, dlouhá léta známý jako Richard Bertram, si vedl při svatebním průvodu Hedviku z Tiefenbachu, kterou uctíval již v době, kdy ji znal jen jako obrázek za okny. Gerhard Burg alias kníže van Zoom se ženil se svou láskou z mládí Ulrikou z Helfensteinu.

Dědictví rodu Helfensteinu připadlo jedinému oprávněnému mužskému potomkovi rodu, Robertovi, který dal na starém pozemku opět vystavět zámek Helfenstein a kníže van Zoom se stal jeho sousedem. V místech, kde byla původně Jedlová rokle, vybudoval kníže zámek Tannenstein, aby jeho název - die Tanne, což je německy jedle - připomínal místo někdejší osudné události.

Dokonce se uskutečnily i dávné záměry. Kníže dal opět prozkoumat vodu a ke svému překvapení zjistil její léčebné účinky, takže nic nestálo v cestě, aby se tak vesnička Helfenstein stala malými lázněmi.

A když jednou potkal kníže starého Heidenreicha, už z dálky se s ním zdravil:

„Nu, je to tady teď hezké, vidíte, kmotříčku.“

„Ano,“ nadšeně souhlasil starý muž, „Ora et labora. Hledání pokladu se osvědčilo.“

A ještě něco. I pro město zůstal cizinec z Indie velkým dobrodincem, který nezapomněl mírnit bídu chudých rodin, jezdil často do města a pomáhal, kde mohl.

Na zámku Tannenstein bydleli také Burgovi rodiče, starý Grube se svou ženou. Vrátili se po souhlasu úřadů ke svému jménu, na kterém už nelpěl žádný zločin. Byli to jediná lidé, kterým jejich syn Gerhard přiznal už v době, kdy ve městě se tajemně vynořil coby van Zoom, kým ve skutečnosti je.